

- 1 Opening
- 2 Vaststellen van de agenda van 15 december 2022
- 3 Vaststellen van ingekomen agenderingen (Procedure)
Deze punten worden alleen procedureel behandeld. De leden van de commissie bespreken of, op welke wijze en voor hoe lang zij deze raadsvoorstellen en onderwerpen willen bespreken. Na vaststelling van dit behandeladvies, wordt het stuk voor een volgende vergadering geagendeerd.
[Agenderingen commissie VBF 15122022PROCEDUREEL.doc](#)
[Behandelveorraad 15122022 Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën \(2\).docx](#)
- 3.1 Raadsvoorstel Beleidskader Cameratoezicht 2022-2026
[Raadsvoorstel Beleidskader cameratoezicht 2023-2026.docx](#)
[Beleidskader Cameratoezicht 2023-2026.pdf](#)
[Raadsbrief Nadere toelichting Beleidskader cameratoezicht 2023-2026.docx](#)
- 3.2 Nagekomen agendering: Raadsvoorstel Zienswijze kadernota 2024 Veiligheidsregio Utrecht (VRU)
[Kadernota VRU 2024.pdf](#)
[Aanbiedingsbrief gemeenteraden Kadernota 2024 \(003\).pdf](#)
[Nagekomen agenderingen commissie VBF 15122022PROCEDUREEL.doc](#)
- 3.3 Nagekomen agendering: Raadsvoorstel Veiligheidsagenda 2023-2026
[Raadsvoorstel Veiligheidsagenda 2023-2026.docx](#)
[Veiligheidsagenda 2023-2026.pdf](#)
[Raadsbrief Veiligheidsagenda 2023-2026.docx](#)
- 3.4 Agenderingen ter plaatse op basis van de lijst ingekomen raadsbrieven en Brief Rekenkamer
[Overzicht raadsbrieven 16 november tot 6 december 2022.docx](#)
[20221019 Rekenkamerbrief Uitvoering Coalitieakkoord_.pdf](#)
- 4 Verslagen
Ter vaststelling:
Conceptverslag commissievergadering VBF 24 november 2022
[ConceptverslagCommissieVBF2022-11-24.doc](#)
- 5 Toezeggingen/Moties
Ter vaststelling
[Lijst toezeggingen-moties-brieven VBF dd9 december 2022\(inclusief voortgangsinformatie\).pdf](#)
- 6 Ingekomen stukken
Openbare lijst van ingekomen stukken voor commissie VBF 15 december 2022
Nr. 1. Inwerkingtreding wet versterking decentrale Rekenkamers
Het ingekomen stuk met het afdoeningsvoorstel staat conform de AVG, in iBabs achter een slotje
[LIS VBF 15-12-2022.docx](#)
- 7 Raadsvoorstel Tweede wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling BghU 2020
Wethouder: Schilderman, Beleidsterrein: Financiën
Indicatieve behandeltime: 30 minuten
Dit voorstel bevat zowel een zienswijze over de voorgenomen wijziging van de gemeenschappelijke regeling als een beslispunt over toestemming verlenen aan het college om de wijziging van de gemeenschappelijke regeling BghU aan te gaan.
Beide besluiten zijn voor de BghU nodig om, in juridisch kader te blijven functioneren. De voorgenomen wijziging van de gemeenschappelijke regeling betreft een noodzakelijke technische wijziging die past binnen het beleidsneutrale karakter van de bedrijfsvoeringsorganisatie.
[Dossier 2972 voorblad](#)
[Raadsvoorstel Tweede wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling BghU.docx](#)
[Zienswijzebrief Tweede wijziging gemeenschappelijke regeling BghU.docx](#)
[Besluit GR BghU 2020 - 2e wijziging.pdf](#)
[Aanbiedingsbrief wijziging GR voor gemeente Utrecht.pdf](#)
- 8 Raadsvoorstel Verordening onroerende-zaakbelasting 2023

Wethouder: Schilderman, Beleidsterrein: Financiën

Indicatieve behandeltijd: 60 minuten

Jaarlijks wordt de verordening onroerende-zaakbelastingen geactualiseerd. In de tarieven is de besluitvorming van het coalitieakkoord 2022 (verhogen met 18%) en de waardeontwikkeling verwerkt. Met dit voorstel wordt de raad voorgesteld om de tarieven voor 2023 vast te stellen. De nieuwe tarieven gaan in per 1 januari 2023.

Dossier 2995 voorblad

Raadsvoorstel Verordening onroerende-zaakbelasting 2023.docx

Verordening onroerende-zaakbelastingen 2023.docx

9

Raadsvoorstel verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen

Wethouder: Schilderman, Beleidsterrein: Financiën

Indicatieve behandeltijd: 90 minuten

Met de vaststelling van de verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen worden de kwijtscheldingsmogelijkheden maximaal verruimd conform het wettelijk maximum.

Op 10 november jl. is motie M2022/299 "kwijtschelden belastingen minima" aangenomen. In deze motie verzoekt de raad het college op om de vermogensgrens voor kwijtschelding gelijk te trekken met de vermogensgrens van de bijstand. Die is hoger dan de wettelijk toegestane grens. Op dit moment worden de implicaties van de motie onderzocht. Die zijn op deze korte termijn nog niet voldoende in beeld.

Inzet is de reactie van het college op motie M2022/299 vóór de commissiebehandeling van dit voorstel aan de gemeenteraad aan te bieden zodat deze bij de behandeling betrokken kan worden.

Dossier 3035 voorblad

Raadsvoorstel Verordening kwijtscheldingsregeling.docx

Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen - DROP.docx

Reactie G4 regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden.pdf

9.1

Raadsbrief Uitvoering motie M299 kwijtschelden belastingen

Raadsbrief Uitvoering motie M299 kwijtschelden belastingen.docx.pdf

Advies Motie kwijtschelden belastingen minima.pdf

**Agenderingen Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën
(Vast te stellen op 15 december 2022)**

Uitnodiging afkomstig vanuit het college		
<p>Datum: 5 december 2022</p> <p>Soort stuk: Raadsvoorstel Beleidskader cameratoezicht 2023-2026</p> <p>Burgemeester</p> <p>Beleidsterrein: Openbare Orde en Veiligheid</p> <p>Commissiegriffier: Jochim Schueler</p>	<p>De raad wordt gevraagd het beleidskader cameratoezicht 2023-2026 vast te stellen. Belangrijkste wijzigingen ten opzichte van het beleidskader cameratoezicht 2019-2022 zijn (A) meer flexibel cameratoezicht. Voorgesteld wordt tien camera's aan het totaal aantal beschikbare openbare orde camera's toe te voegen. Toegewerkt wordt naar een betere verdeling tussen vast en flexibel cameratoezicht, door het aantal flexibele camera's uit te breiden van zes naar 16 en vaste camera's als ze aan vervanging toe zijn, op plekken waar dat mogelijk is, te vervangen voor flexibele camera's. Het totaal aantal actieve openbare orde camera's, vast of flexibel, zal maximaal 91 zijn; (B) ruimte om te experimenteren met software die de privacy, efficiency en effectiviteit van het cameratoezicht ten goede komt.</p>	<p>Voorstel:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Agenderen voor de commissie VBF 2. Tijd: 150 minuten

Behandelvoorraad Vergadering Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën (PROCEDUREEL)

Openbare orde en Veiligheid (incl. mensenhanden en drugscriminaliteit), Handhaving en Vergunningen, Representatie, Bestuurlijke zaken, Internationale zaken, Participatie, Burgerzaken incl. verkiezingen, Personeel en Organisatie, Financiën en inkoop, Ombudszaken en Klachtafhandeling

Burgemeester Dijkma		
	<i>Bestuurlijke zaken</i> Raadsbrief Reactie Rapport coronalessen Gemeente Utrecht (VVD, PvdA, D66, S&S, GL, CDA)	Cie 90 minuten (24/11)
	<i>Openbare Orde en Veiligheid</i> Straatintimidatie (CDA, GL, VVD, PVV, PvdA, CU, SBU, PvdD, D66, S&S)	Cie 90 min. (24/11)
	<i>Openbare Orde en veiligheid</i> Raadsvoorstel Beleidskader cameratoezicht 2023-2026	Cie 150 min
	<i>Openbare Orde en Veiligheid</i> Raadsvoorstel Zienswijze kadernota 2024 Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	Cie 45 minuten 26 januari 2023
	<i>Openbare Orde en Veiligheid</i> Raadsvoorstel Veiligheidsagenda 2023-2026	Cie 120 minuten

Wethouder Streefland		

Wethouder Oosters		

Wethouder Schilderman		

Wethouder Voortman		

Te verwachten Raadsvoorstellen/Raadsbrieven

	<i>Financiën</i> Raadsvoorstel Nota Waarden, activeren en afschrijven van vaste activa	Verwacht Q4 2022
--	---	------------------

<i>Financiën</i> Zienswijze meerjarenbegroting BghU	Verwacht Q2 2023
<i>Financiën</i> Voorstel verbeteren van leesbaarheid en stuurbaarheid begroting	Verwacht Q2 2023
<i>Financiën</i> <i>Actualisatie financiële verordening</i>	Verwacht Q4 2023
<i>Handhaving en vergunningen</i> <i>Verordening ingevolge de Wet Basisregistratie adressen en Gebouwen</i>	Verwacht Q3 2022
<i>Openbare Orde en Veiligheid</i> Oprichting waarborgfonds Stichting Risicobeheer Veiligheidsregio's	Verwacht Q3 2022
<i>Openbare Orde en Veiligheid</i> Beleidskader cameratoezicht 2023-2026	Verwacht Q4 2022
<i>Openbare Orde en Veiligheid</i> Uitvoeringsagenda Grenzen Stellen, Perspectief Bieden	Verwacht Q4 2022
<i>Openbare Orde en Veiligheid</i> Integrale gebiedsgerichte aanpakken (1) Amsterdamsestraatweg en (2) Kanaal-Damstraat	Verwacht Q4 2022
<i>Openbare Orde en Veiligheid</i> Uitvoeringsplan Straatintimidatie	Verwacht Q4 2022
<i>Openbare Orde en Veiligheid</i> Raadsvoorstel Integraal veiligheidsplan Utrecht 2023-2026	Verwacht Q1 2023
<i>Openbare Orde en Veiligheid</i> (Herijking) programmaplan Utrecht Zijn We Samen: aanpak polarisatie en radicalisering.	Verwacht Q2 2023
<i>Openbare Orde en Veiligheid</i> Zienswijze voorlopige jaarstukken 2022 en ontwerpbegroting 2024 VRU	Verwacht Q2 2023
<i>Openbare Orde en Veiligheid</i> Partiele herziening APV 2023	Verwacht Q3 2023
<i>Burgerzaken</i> Raadsbrief Onderzoek mogelijk rechtsherstel Sinti en Romagemeenschappen	Verwacht Q4 2023
<i>Participatie</i> Rekenkameronderzoek inwonersparticipatie	Verwacht Q4 2022
<i>Participatie</i> Herijking Programma Samen stad maken (participatie en initiatief)	Verwacht Q1 2023

	<i>Participatie</i> Hoe ervaring opdoen met burgerberaden	<i>Verwacht Q1 2023</i>
	<i>Personeel en Organisatie</i> Uitvoeringsplan digitale weerbaarheid	<i>Verwacht Q4 2023</i>
	<i>Personeel en Organisatie</i> Zienswijze Begroting Het Utrechts Archief 2024	<i>Verwacht Q2 2023</i>
	<i>Bestuurlijke zaken</i> Instelling lokale ombudsman	<i>Verwacht Q2 2023</i>

Komende commissievergaderingen commissie VBF

15 december 2022 (één dagdeel)

26 januari 2023

23 februari 2023

30 maart 2023

11 mei 2023

8 juni 2023 (alleen middag)

14 september 2023

12 oktober 2023

30 november 2023

Komende RIB-avonden commissie VBF

13 december 2022

17 januari 2023

14 februari 2023

21 maart 2023

18 april 2023

30 mei 2023

4 juli 2023 (reserveavond)

5 september 2023

3 oktober 2023

21 november 2023

29 december 2023

Voorstel aan de gemeenteraad

Beleidskader cameratoezicht 2023-2026

Beleidsveld	Openbare orde en veiligheid
Organisatieonderdeel	Openbare orde en Veiligheid
Opsteller	Astrid Puik
Kenmerk	10701339
Vergaderdatum Raad	volgt
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Het beleidskader cameratoezicht 2023 -2026 vast te stellen, met als belangrijkste wijziging ten opzichte van het beleidskader cameratoezicht 2019 -2022:
 - a. meer flexibel cameratoezicht;
 - b. ruimte om te experimenteren met software die de privacy, efficiency en effectiviteit van het cameratoezicht ten goede komt.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Samenvatting

Wij stellen voor tien camera's aan het totaal aantal beschikbare openbare orde camera's toe te voegen, daarmee zijn er in totaal 91 beschikbaar. We werken toe naar een betere verdeling tussen vast en flexibel cameratoezicht, door het aantal flexibele camera's uit te breiden van zes naar 16 en vaste camera's als ze aan vervanging toe zijn, op plekken waar dat mogelijk is, te vervangen voor flexibele camera's. Het totaal aantal actieve openbare orde camera's, vast of flexibel, zal maximaal 91 zijn..

Daarnaast stellen we voor om met betrouwbare technologieën op kleine schaal te onderzoeken hoe software de privacy, efficiency, en effectiviteit van het cameratoezicht kunnen bevorderen. Zodat beter kan worden ingespeeld op de groeiende problematiek in de stad, met inachtneming van de privacy en rekening houdend met beperkte handhavingscapaciteit bij politie en THOR.

Context

Aanleiding

De maatschappij verhardt. Dat zien we ook in Utrecht waar de afgelopen jaren de veiligheidsproblematiek is toegenomen en complexer is geworden. Er is sprake van meer orde verstoringen en drugs gerelateerde overlast en criminaliteit, het aantal demonstraties in de stad is in korte tijd verdriedubbeld en ook de aard van de demonstraties is veranderd. Voor- en tegenstanders staan soms lijnrecht tegenover elkaar en steeds vaker gaat dit gepaard met signalen vanuit de politie die duiden op (mogelijke) ongeregelde heden. Daarnaast worden er steeds meer grootschalige evenementen georganiseerd in onze stad waarbij cameratoezicht kan helpen de situatie onder controle te houden. Met de doorontwikkeling van het cameratoezicht spelen we hier op in en creëren we meer ruimte en flexibiliteit om snel te kunnen reageren op signalen van mogelijke ongeregelde heden en om probleemgebieden in woonwijken waar tijdelijk cameratoezicht nodig is, voldoende af te dekken. Of de aanpassingen afdoende zijn om de groeiende problematiek het hoofd te kunnen bieden zal de komende periode moeten blijken.

Juridische context

- Artikel 151c van de Gemeentewet biedt gemeenten een wettelijke grondslag voor het plaatsen van camera's op openbare plaatsen in het belang van de handhaving van de openbare orde.
- In artikel 2.5 van de Algemene Plaatselijke Verordening verleent de raad de burgemeester de bevoegdheid tot plaatsing van camera's voor een bepaalde duur ten behoeve van het toezicht op een openbare plaats en op openbare parkeerplaatsen/terreinen.
- In het Aanwijzingsbesluit Cameratoezicht van de burgemeester worden de gebieden met cameratoezicht aangewezen. Dit aanwijzingsbesluit wordt gepubliceerd en belanghebbenden kunnen hiertegen bezwaar indienen.
- Op grond van artikel 151c van de Gemeentewet mogen camerabeelden, in het belang van de handhaving van de openbare orde, worden vastgelegd. Omdat de gegevensverwerking plaatsvindt in het kader van de uitoefening van de politietaken is de Wet politiegegevens (Wpg) op die verwerking van toepassing. Beelden mogen maximaal 28 dagen worden bewaard, tenzij (het vermoeden bestaat dat) de gegevens noodzakelijk zijn bij de opsporing van een gepleegd strafbaar feit. Bewaring van beelden gedurende de duur van het strafrechtelijk onderzoek valt onder verantwoordelijkheid van de Politie en/of Justitie.
- Bij evenementen, zoals Koningsdag, of bij plotselinge ernstige verstoringen van de openbare orde, kan ook op grond van de Politiewet cameratoezicht worden ingezet. Daarbij gaat het om zeer kortstondig en/of mobiel cameragebruik. De bevoegdheid hiervoor vloeit voort uit de in artikel 3 van de politiewet vastgelegde hoofdtaken van de politie; het handhaven van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die dat behoeven.

Gelet op de kaderstellende bevoegdheid is dit beleidskader ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad.

Beoogd effect

Cameratoezicht kan bijdragen om overlast en openbare orde verstoringen te verminderen en om adequaat te kunnen optreden. Het primaire doel van deze camera's is het (ondersteunen van) de handhaving van de openbare orde, inclusief het voorkomen van ernstige overlast en strafbare feiten.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

- Het [evaluatie rapport cameratoezicht](#) dat in maart 2022 is aangeboden
- [Motie 378 “betere verdeling tussen vaste en flexibele camera’s”](#)
- Het [coalitieakkoord Investeren in Utrecht 2022-2026](#)
- [Beleidskader cameratoezicht 2019 – 2022](#).

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Besispunt	
1	Het beleidskader cameratoezicht 2023 -2026 vast te stellen met als belangrijkste wijziging ten opzichte van het beleidskader cameratoezicht 2019 -2022: a. meer flexibel cameratoezicht; b. ruimte om te experimenteren met betrouwbare software die de privacy, efficiency en effectiviteit van het cameratoezicht ten goede komen.
Argumenten	
1.1	<u>Met meer flexibiliteit kan sneller worden geacteerd op (dreigende) openbare orde verstoringen in de stad</u> We creëren meer ruimte en flexibiliteit om snel in te kunnen spelen op signalen van mogelijke ongeregelde heden en om probleemgebieden in woonwijken waar tijdelijk cameratoezicht nodig is, af te dekken.
1.2	<u>Er is draagvlak voor het inzetten van cameratoezicht ter bevordering van de veiligheid</u> Meer dan 2000 Utrechters hebben hun kennis, ervaring en mening over cameratoezicht met ons gedeeld. Een meerderheid van hen is voor het inzetten van camera's voor handhaving van de openbare orde. Ze worden graag betrokken bij het proces van plaatsing en geïnformeerd over de resultaten. Privacy vinden zij belangrijk, maar geen zwaarwegende reden om gebieden, waar dat voor de veiligheid nodig is, niet van camera's te voorzien.
1.3	<u>Het op kleine schaal experimenteren met betrouwbare privacy bevorderende software om deze in de toekomst toe te kunnen passen, heeft brede steun van de Utrechtse bevolking</u> Uit peilingen onder ruim tweeduizend Utrechters blijkt dat bijna 80 procent van de deelnemers vindt dat de gemeente onder voorwaarden mag experimenteren met nieuwe technieken bij cameratoezicht. Het gebruik van moderne software biedt kansen voor het vergroten van de privacy, effectiviteit en efficiency. Software maakt het bijvoorbeeld mogelijk dat de operator een signaal krijgt als er een relevante gebeurtenis plaatsvindt. Op andere momenten zou het beeld 'op zwart' kunnen staan waardoor er minder 'over de schouder meegekeken' wordt. Er is ook software die beelden direct omzet in anonieme data die niet meer kan worden herleid tot individuen. Technologie kan politie en handhavers ook ondersteunen bij het bepalen waar ze hun schaarse tijd en aandacht het beste aan kunnen besteden. Dit soort technologie levert efficiency en neutraliteit op.
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	<u>De kosten voor cameratoezicht worden hoger</u> Tien extra flexibele camera's kosten € 65.000 op jaarbasis. In het coalitieakkoord 2022-2026 is het toevoegen van tien flexibele camera's opgenomen (p. 16). Echter zonder het beschikbaar stellen van extra middelen. Besluitvorming over aanvullende dekking maakt onderdeel uit van de integrale afweging in de voorjaarsnota. Tot die tijd worden de camera's met reguliere middelen gehuurd op basis van noodzakelijkheid.

	Indien geen of beperkte aanvullende dekking beschikbaar komt kan niet of slechts deels aan de afspraken uit het coalitieakkoord worden voldaan.
1.2	<p>Er kan een groot beroep op de camera's worden gedaan</p> <p>De vraag om cameratoezicht was de afgelopen periode groter dan het aanbod. Inwoners, ondernemers en professionals hebben de afgelopen jaren meer dan daarvoor gevraagd om gemeentelijke camera's in te zetten bij het aanpakken van (dreigende) ongeregelde heden. Meer camera's en meer flexibiliteit kan de vraag om cameratoezicht verder doen toenemen.</p> <p>We zijn ons goed bewust dat cameratoezicht de privacy van inwoners kan schenden. Daarom blijven we terughoudend met het plaatsen van camera's en maken we een goede afweging tussen het doel van de camera en de privacy van het publiek. De inzetperiode is zo kort mogelijk en altijd in samenhang met andere maatregelen. Zonder deze afwegingen gebruiken we de camera niet.</p>
1.3	<p><u>Het gebruiken van "nieuwe technologieën" kan ook privacyrisico's met zich meebrengen waar aandacht voor moet zijn bij de implementatie ervan.</u></p> <p>"Privacy risico's die soms kleven aan nieuwe technologieën hebben er in Utrecht toe geleid dat nieuwe technieken nauwelijks worden toegepast. Over privacy risico's wordt niet lichtzinnig gedacht. De openbare orde camera's zijn van betrouwbare makelij en juist vanwege de risico's willen we voor implementatie van nieuwe technieken eerst op kleine schaal experimenteren. Daarnaast is ook bij pilots op kleine schaal de AVG onverkort van toepassing. Voorafgaand aan elke pilot stellen we daarom een Data Protection Impact Assessment (DPIA) vast. Dit is een instrument om vooraf de privacy risico's van een gegevensverwerking in kaart te brengen, om daarna maatregelen te kunnen nemen om de risico's te verkleinen. Een DPIA wordt ook wel een gegevensbeschermings-effectbeoordeling (GEB) genoemd. Een goed uitgevoerde DPIA geeft inzicht in de risico's die de verwerking oplevert voor de betrokkenen en in de maatregelen die moeten worden genomen om de risico's af te dekken. (Ook als de gegevensverwerking zelf niet verandert is er elke drie jaar sprake van herijking van de DPIA). De gemeenteraad wordt voorafgaand over het doel en na beëindiging van de pilot geïnformeerd over de resultaten.</p>

Financiën

Beheer en onderhoud

Het technisch beheer en onderhoud van de openbare orde camera's is ondergebracht bij DomstadIT. Hiervoor wordt jaarlijks € 520.000,- begroot. Onder dit bedrag valt het beheer van de OOV camera's en Cameratoezicht Openbaar Vervoer (CTOV-camera's). Camera's worden vervangen als ze daar aan toe zijn (ca 7 jaar).

Extra flexibele camera's & plaatsen, verplaatsen en weghalen

Tien extra flexibele camera's kosten € 65.000 op jaarbasis. In het coalitieakkoord 2022-2026 is het toevoegen van tien flexibele camera's opgenomen (p. 16). Echter zonder het beschikbaar stellen van extra middelen. Besluitvorming over aanvullende dekking maakt onderdeel uit van de integrale afweging in de voorjaarsnota. Tot die tijd worden de camera's met reguliere middelen gehuurd op basis van noodzakelijkheid. Indien geen of beperkte aanvullende dekking beschikbaar komt kan niet of slechts deels aan de afspraken uit het coalitieakkoord worden voldaan.

Meer flexibiliteit en extra flexibele camera's betekent ook vaker plaatsen, verplaatsen en weghalen van camera's. Middelen voor het plaatsen, verplaatsen en weghalen van camera's in 2023 zijn beschikbaar vanuit de reserve cameratoezicht.

Uitkijken

Aan de politie wordt jaarlijks ca. € 400.000,- betaald voor het opleiden van operators en het uitkijken van de camera's.

Vervolg

Na vaststelling van het beleidskader 2023 – 2026 start de uitvoering van het beleid.
De burgemeester informeert halfjaarlijks de gemeenteraad over de inzet van camera's.

Participatie

Door middel van online peilingen en een stadsgesprek op 11 januari 2022 hebben ruim tweeduizend inwoners en ondernemers van de stad hun mening gegeven en input geleverd op het thema cameratoezicht. Voor een meerderheid van hen die hebben deelgenomen is het inzetten van camera's voor handhaving van de openbare orde niet bezwaarlijk. Ze worden graag betrokken bij het proces van plaatsing en geïnformeerd over de resultaten. Privacy is daarbij belangrijk, maar geen zwaarwegende reden om gebieden, waar dat voor de veiligheid nodig is, niet van camera's te voorzien. Ook het gebruik van sensoren is voor een meerderheid van de ondervraagden (80%) niet bezwaarlijk, als dit ten goede komt van de veiligheid en de privacy.

Communicatie

De gemeente maakt via diverse kanalen de inhoud van het beleidskader cameratoezicht 2023 – 2026 bekend.

Voordat camera's worden geplaatst is er meestal al veel aan de hand. De gebiedsmanager veiligheid en de wijkagent zijn dan al in contact met buurt. Zij zorgen ervoor dat de intentie voor cameratoezicht met de buurt wordt besproken. Omwonenden ontvangen een wijkbericht over de reden voor het cameratoezicht, de verwachting hoe lang de camera's zullen blijven en de mogelijkheden tot bezwaar worden vermeld. Voordat camera's worden geplaatst worden in het betreffende gebied borden geplaatst waarop is aangegeven dat er in het gebied cameratoezicht is. Op dat moment wordt ook het cameraregister op de website aangepast en het aanwijzingsbesluit gepubliceerd. Op advies van de Utrechters is in de werkwijze ook opgenomen dat de buurt bij beëindiging van het cameratoezicht wordt geïnformeerd over de resultaten.

De burgemeester informeert de gemeenteraad elk half jaar over de inzet en effecten van de camera's.

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming

- Beleidskader cameratoezicht 2023 – 2026

Bijlagen informatief

- Raadsbrief Beleidskader cameratoezicht 2023 - 2026
- Chronologisch overzicht

Beleidskader Cameratoezicht 2023-2026

Van vast naar flexibel

Gemeente Utrecht

[Utrecht.nl](https://www.utrecht.nl)

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Hoofdstuk 1: Evaluatie cameratoezicht 2018-2021	4
1.1 Evaluatie: Bevindingen en aanbevelingen	4
1.2 Belangrijkste wijzigingen en aandachtspunten	4
1.3 Utrechters over cameratoezicht	5
Hoofdstuk 2: Verbeteringen	6
2.1 Van vast naar flexibel	6
2.2 Samenwerking cameratoezicht en VTH	6
2.3 Aanscherping werkwijze	6
2.4 Slimme software	7
Hoofdstuk 3: Gebieden met cameratoezicht	8
3.1 Binnenstad	8
3.2 Wijken	8
3.3 Stadion Galgenwaard	8
3.4 Kortstondig cameratoezicht	9
Hoofdstuk 4: Doel en beleid	10
4.1 Doelstelling	10
4.2 Criteria	10
4.3 Werkwijze	11
Hoofdstuk 5: Privacy en waarborgen	12
5.1 Privacy	12
5.2 Waarborgen	12
5.3 Wettelijke richtlijnen	13
Hoofdstuk 6: Verantwoording en Betrokken partijen	14
6.1 Verantwoording	14
6.2 Betrokken partijen	14
Hoofdstuk 7: Financiën	15
7.1 Beheer en onderhoud	15
7.2 Plaatsen, verplaatsen en weghalen	15
7.3 Uitkijken	15

Inleiding

De gemeente Utrecht zet camera's in voor verschillende doelen. Bijvoorbeeld om in kaart te brengen hoe het verkeer doorstroomt, om gemeentelijke eigendommen te beschermen of om de milieuzone te controleren, maar ook voor de openbare orde en veiligheid. Dit beleidskader gaat over 'openbare orde camera's'. Het primaire doel van deze camera's is het (ondersteunen van) de handhaving van de openbare orde, inclusief het voorkomen van strafbare feiten. Het beleidskader gaat in op het wettelijk kader en de voorwaarden voor inzet, procedures, privacy en de evaluatie van het openbare orde cameratoezicht in Utrecht.

Met de groei van de stad is zowel de veiligheidsproblematiek als de complexiteit ervan toegenomen. Cameratoezicht is een belangrijk (en bewezen) instrument dat kan bijdragen overlast en openbare orde verstoringen te verminderen en adequaat te kunnen optreden. Het maximum aantal beschikbare camera's voldeed niet altijd aan de vraag op verschillende plekken in de stad waar de openbare orde en veiligheid in het geding is. Daarnaast wordt er in Utrecht nog weinig gebruik gemaakt van technische middelen die de privacy, effectiviteit en efficiency van het cameratoezicht kunnen bevorderen. Daarom ontwikkelen we het cameratoezicht in onze stad door, breiden we het aantal flexibele camera's uit en onderzoeken we technische middelen die de efficiency, effectiviteit en privacy van het cameratoezicht kunnen vergroten. Aanpassing van het beleid betekent niet perse dat er dagelijks meer camera's nodig zijn, maar dat we er flexibeler mee om moeten kunnen gaan. Vanzelfsprekend alleen als aan strikte voorwaarden wordt voldaan.

Hoofdstuk 1

Evaluatie cameratoezicht 2018-2021

1.1 Evaluatie: Bevindingen en aanbevelingen

Het Utrechtse camerabeleid wordt elke vier jaar geëvalueerd. Ter voorbereiding op het nieuwe beleid is een evaluatie uitgevoerd van de voorliggende periode door Sander Flight Onderzoek & Advies. Het evaluatierapport cameratoezicht 2018-2021 is eind maart 2022 aangeboden aan de gemeenteraad. De uitkomsten wijzen uit dat het cameratoezicht bijdraagt aan de handhaving van de openbare orde, inclusief het voorkomen van strafbare feiten die invloed hebben op de orde en rust in de samenleving.

- **Veiligheidsgevoel**

Uit bewonerspeilingen, het stadsgesprek en de inzet van flexibele camera's wordt duidelijk dat het cameratoezicht een gunstig effect heeft op de veiligheidsbeleving van bijna driekwart van de Utrechters.

- **Preventie**

De preventieve werking die uitgaat van de flexibele camera's is duidelijk zichtbaar in de veiligheidscijfers, die een daling laten zien op locaties waar ze worden geplaatst. Ook uit gesprekken met inwoners die in gebieden wonen waar als aanvulling op een veiligheidsaanpak cameratoezicht wordt ingezet maken we op dat er een preventieve werking uitgaat van de camera's. De preventiewerking van de camera's in de binnenstad en bij Galgenwaard is niet onderzocht.

- **Interventie**

Uit de evaluatie blijkt dat live-uitkijken effectief is. In de afgelopen vier jaar werden gemiddeld zo'n tien incidenten per dag waargenomen. Die incidenten variëren van conflicten en diefstallen tot verdachte situaties en baldadigheid.

- **Opsporing**

Ook voor opsporing is cameratoezicht nog steeds een waardevol instrument. Er worden gemiddeld twintig keer per maand beelden gebruikt voor opsporing en of bewijsvoering.

Naast deze opbrengsten zijn ook verbeterpunten geconstateerd. In discussies over cameratoezicht gaat het in Utrecht allereerst over aantallen en komt noodzakelijkheid op de tweede plaats. Noodzakelijkheid zou volgens de onderzoekers voorop moeten worden gesteld. Daarnaast bevestigt de evaluatie dat de verdeling tussen vaste en flexibele camera's niet optimaal is en net als tijdens de vorige evaluatie, zijn de gemeentelijke doelen nog altijd ondergeschikt aan de doelen die de politie voor cameratoezicht stelt. Het werken met slimme software komt in Utrecht nauwelijks van de grond, omdat er risico's aan vastzitten. Verbetervoorstellen zijn verwerkt in dit beleidskader.

1.2 Belangrijkste wijzigingen en aandachtspunten

Het beleid is op basis van de bevindingen op een aantal punten bijgesteld. We vergroten de flexibiliteit van het cameratoezicht. De werkwijze voor de inzet van camera's is aangescherpt op basis van gesprekken die met bewoners, ondernemers en professionals zijn gevoerd en we intensiveren de samenwerking tussen cameratoezicht en de gemeentelijke meldkamer. Daarbij staat voorop dat we ons goed bewust zijn dat camera's de privacy van inwoners kunnen schenden. Daarom blijven we terughoudend met het plaatsen van camera's en maken een goede afweging tussen het doel van de camera en de privacy van het publiek. De inzetperiode is zo kort mogelijk en altijd in samenhang met andere maatregelen. Zonder deze afwegingen gebruiken we de camera niet.

1.3 Utrechters over cameratoezicht

Parallel aan de beleidsevaluatie zijn peilingen op social media uitgevoerd over cameratoezicht en vond een stadsgesprek plaats. Meer dan 2000 Utrechters hebben hun kennis, ervaring en mening over cameratoezicht met ons gedeeld. Een meerderheid (74%) van hen is voor het inzetten van camera's voor handhaving van de openbare orde. Ze worden graag betrokken bij het proces van plaatsing en geïnformeerd over de resultaten. Privacy is daarbij belangrijk, maar geen zwaarwegende reden om gebieden waar dat voor de veiligheid nodig is niet van camera's te voorzien. Utrechters vinden het belangrijk dat privacy-afspraken over de inzet van gemeentelijk cameratoezicht worden getoetst. Het gebruik van slimme sensoren is voor een meerderheid van de ondervraagden niet bezwaarlijk als dit ten goede komt van de veiligheid en de privacy. Ook de uitkomsten van de inwonersconsultaties zijn verwerkt in dit beleidskader.

Hoofdstuk 2

Verbeteringen

2.1 Van vast naar flexibel

We breiden het aantal flexibele camera's uit van zes naar zestien en vervangen vaste camera's zodra ze daar aan toe zijn en waar dat mogelijk is voor flexibele camera's. Cameratoezicht in de woonwijken evalueren we elke zes maanden, omdat de situatie in die gebieden snel kan wijzigen. Het cameratoezicht in de binnenstad en bij Galgenwaard evalueren we jaarlijks omdat het karakter en de problematiek van die gebieden minder snel wijzigt. Tijdens die evaluaties bekijken we of het cameratoezicht kan worden afgerond, voortgezet of moet worden bijgesteld. In hoofdstuk 3 'Gebieden met cameratoezicht' lichten we dit nader toe.

2.2 Samenwerking cameratoezicht en Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH)

Net als bij de vorige evaluatie kwam ook tijdens deze evaluatie naar voren dat het cameratoezicht voor gemeentelijke doelen en de inzet van toezicht en handhaving onvoldoende wordt benut. Om gemeentelijke doelen meer voor het voetlicht te krijgen, is de samenwerking tussen VTH en de politie geïntensiveerd. Werkprocessen zijn aangepast, waardoor dagelijks contact tussen cameratoezicht en VTH een vast onderdeel van de praktijk is geworden. Voor de gemeente relevante informatie over de buitenruimte die door cameratoezicht wordt gesignaleerd wordt dagelijks met de gemeentelijke meldkamer gedeeld. Denk hierbij aan het signaleren van vernielingen in de buitenruimte, maar ook aan misstanden waarvoor de gemeente bevoegd is in te grijpen. In de opleiding van nieuwe operators wordt nu ook standaard aandacht besteed aan gemeentelijke doelen. Dit moet er toe leiden dat voor de gemeente relevante informatie eerder wordt gesignaleerd en gedeeld en ongeregelde zaken waarvoor de gemeente bevoegd is in te grijpen sneller worden doorgegeven en dus sneller worden aangepakt. Hiermee slaan we een efficiëncyslag en worden de camera's beter benut.

2.3 Aanscherping werkwijze

Door de inwoners van de stad is aangegeven dat ze graag worden betrokken bij het proces van plaatsing en geïnformeerd over de resultaten van het cameratoezicht.

Voordat camera's in woonwijken worden geplaatst is er meestal al veel aan de hand. De gebiedsmanager veiligheid en de wijkagent zijn dan al in contact met buurt. Zij zorgen ervoor dat de intentie voor cameratoezicht met de buurt wordt besproken. Omwonenden ontvangen een wijkbericht over de reden voor het cameratoezicht, de verwachting hoe lang de camera's zullen blijven en de mogelijkheden tot bezwaar worden vermeld. Voordat de camera's worden geplaatst worden er borden opgehangen waarop is aangegeven dat er in het gebied cameratoezicht is. Op dat moment wordt ook het cameraregister op de website aangepast en het aanwijzingsbesluit gepubliceerd. Op advies van de Utrechters is in de werkwijze ook opgenomen dat tussentijds contact wordt onderhouden met de buurt over de effecten van de camera's en dat zij bij beëindiging van het cameratoezicht worden geïnformeerd over de resultaten. De burgemeester informeert de gemeenteraad elk half jaar over de inzet en effecten van de camera's.

2.4 Slimme software

“Het werken met slimme software komt niet van de grond, omdat er risico’s aan vastzitten, vermeld het evaluatierapport cameratoezicht.” Dat is inderdaad het geval, maar moderne technologie biedt ook kansen, juist voor het vergroten van de privacy. Technologie maakt het bijvoorbeeld mogelijk dat de operator een signaal krijgt als er een relevante gebeurtenis plaatsvindt. Op andere momenten zou het beeld ‘op zwart’ kunnen staan waardoor er minder ‘over de schouder meegekeken’ wordt. Software kan beelden ook direct omzetten in anonieme data die niet meer kan worden herleid tot individuen. De technologie kan politie en handhavers ook ondersteunen bij het bepalen waar ze hun schaarse tijd en aandacht het beste aan kunnen besteden. Dit soort technologie levert efficiency en neutraliteit op.

Uit de peiling in november 2021 onder ruim tweeduizend Utrechters bleek dat bijna 80 procent van de deelnemers vindt dat de gemeente onder voorwaarden mag experimenteren met sensoren in camera’s. Omkleed met goede waarborgen is er dus brede steun voor dit soort innovaties in Utrecht. In 2023 starten we met kleinschalige experimenten die uitsluitend de privacy, effectiviteit en efficiency ten goede komen. De gemeente Utrecht heeft een visie op de digitale stad vastgesteld die kaders biedt. Ook bij pilots op kleine schaal is de AVG onverkort van toepassing. Voorafgaand aan elke pilot stellen we een Data Protection Impact Assessment (DPIA) vast, dit is wettelijk verplicht. Het uitvoeren van een ethisch assessment is eveneens gebruikelijk. De gemeenteraad wordt voorafgaand over het doel geïnformeerd en na beëindiging van de pilots over de resultaten.

Hoofdstuk 3

Gebieden met cameratoezicht

In elk gebied is cameratoezicht gericht op hetzelfde doel: het handhaven van de openbare orde. Daarnaast is cameratoezicht gericht op verschillende doelen: het type strafbare feiten en/of ernstige overlast waartegen de camera's worden ingezet. Ook de tijden waarop de problemen spelen, en dus wanneer het uitkijken van de camera's effectief is, is maatwerk.

3.1 Binnenstad

In het centrum van de stad wordt het langst gebruik gemaakt van cameratoezicht. De eerste camera's werden er in 2001 opgehangen. De binnenstad kent veel bijzondere voorzieningen, zoals drugsverslaafden- en daklozenopvang, coffeeshops, detailhandel en de horeca. Daarnaast vinden er vaak evenementen en demonstraties plaats. De belangrijkste redenen voor cameratoezicht in de binnenstad zijn het tegen gaan van (uitgaans-)geweld en (drugs)criminaliteit en -overlast. Het is niet te verwachten dat het karakter van de binnenstad als winkel- en uitgaansgebied met diverse bezoekersstromen in de nabije toekomst veel verandert. Daarom wordt dit gebied voor de duur van vier jaar aangewezen als cameragebied. Een evaluatie op cameraniveau vindt jaarlijks plaats. Op basis van die evaluatie wordt besloten of het cameratoezicht kan worden voortgezet of moet worden bijgesteld.

3.2 Wijken

Problemen in een wijk kunnen verergeren, verdwijnen of verplaatsen. Daarom worden woonwijken waar cameratoezicht nodig is, aangewezen voor een periode van een half jaar. Na maximaal een half jaar wordt de camera-inzet geëvalueerd en wordt op basis van de evaluatie besloten of het cameratoezicht kan worden afgerond, moet worden voortgezet of moet worden bijgesteld.

In de wijken West, Noordwest, Overvecht en Zuidwest ondersteunen camera's momenteel diverse buurtaanpakken die zijn gericht op verschillende problemen, zoals bijvoorbeeld drugsoverlast, jongerenoverlast, intimidatie en criminaliteit, zoals straatroof, overvallen, beroving, autokraken en woninginbraken. De uitkijktijden (kunnen) variëren per gebied waar de camera's worden ingezet. Dit is afhankelijk van de aard van de problematiek en of de nadruk op de middag, avond of nacht ligt. Er kunnen acties buiten de vaste uitkijktijden worden georganiseerd om problemen beter in beeld te krijgen of gericht aan te pakken.

De mogelijkheid om de inzet na een half jaar te verlengen wordt geboden wanneer de problemen nog niet zijn opgelost of de veiligheid sterk onder druk heeft gestaan en sinds de inzet van het pakket aan maatregelen met cameratoezicht rust is gebracht, maar de veiligheid en (relatieve) rust een precair evenwicht hebben. De veiligheidsaanpak in zo'n gebied kan dan worden voortgezet waarbij het cameratoezicht de aanpak tot zes maanden langer kan blijven ondersteunen. Het gebied moet dan wel opnieuw bij besluit worden aangewezen.

3.3 Stadion Galgenwaard

In 2014 is na ongeregeligheden buiten stadion Galgenwaard besloten het gebied rond het stadion te voorzien van cameratoezicht. De camera's die zijn geplaatst worden alleen uitgekeken direct voor, tijdens en na voetbalwedstrijden. De rest van de tijd worden de beelden niet live bekeken. De aard van het gebied rond het stadion zal niet snel veranderen. Problemen kunnen wel verplaatsen. Daarom wordt dit gebied net als de binnenstad aangewezen voor vier jaar en wordt elk jaar een evaluatie op cameraniveau uitgevoerd.

3.4 Kortstondig cameratoezicht; (voorzienbare- en onvoorzienbare) ongeregeldheden

Utrecht wordt in toenemende mate geconfronteerd met grootstedelijke problematiek. Met de groei van de stad is de veiligheidsproblematiek, maar ook de complexiteit ervan, toegenomen. Er is sprake van meer druggerelateerde overlast en criminaliteit. Er worden steeds meer grootschalige evenementen georganiseerd en het aantal demonstraties is in korte tijd verdriedubbeld. Ook de aard van de demonstraties verandert. In de maatschappij is vaker sprake van polarisatie en dat is ook zichtbaar in onze stad. Voor- en tegenstanders komen sterker tegenover elkaar te staan en steeds vaker gaan demonstraties gepaard met signalen vanuit de politie die duiden op (mogelijke) ongeregeldheden. Kortstondig cameratoezicht kan dan bijdragen aan de aanpak om openbare orde verstoringen te beteugelen of te voorkomen. Het cameragebruik is in deze gevallen altijd kort (enkele uren tot enkele dagen) en zal na elke inzet worden geëvalueerd.

Hoofdstuk 4

Doelstelling, uitgangspunten, werkwijze

Het primaire doel voor cameratoezicht is handhaving van de openbare orde, inclusief het voorkomen van strafbare feiten en ernstige overlast die invloed hebben op de orde en rust in de samenleving. De uitgangspunten bij 4.2 zijn zodanig geformuleerd dat ze hier goed op aansluiten. Nieuwe aanvragen worden scherp aan deze uitgangspunten getoetst. In de gebieden waar preventie het primaire doel is, zal bij de start van de inzet worden beschreven op welke wijze de effecten van de camera-inzet worden gemeten. Dit is maatwerk.

4.1 Doelstelling

Het doel voor cameratoezicht in Utrecht is:

- primair: handhaving van de openbare orde, inclusief het voorkomen van strafbare feiten en ernstige overlast die invloed hebben op de orde en rust in de samenleving;
- secundair: efficiëntere en effectievere inzet van politie, Toezicht en Handhaving en andere diensten, preventie, het bevorderen van het gevoel van veiligheid.

Openbare orde is een breed begrip dat op verschillende manieren wordt geïnterpreteerd. In het algemeen duidt het begrip op een ordentelijk verloop van het maatschappelijk verkeer in de openbare ruimte. In 2010 gaf de Nederlandse regering uitleg van een verstoring van de openbare orde. Het gaat vaak om strafbare feiten, variërend van overtredingen van de APV tot misdrijven zoals de vernieling van auto's of bushokjes. Daarnaast kan het gaan om gedragingen die op zichzelf niet strafbaar zijn, maar onder omstandigheden wel worden aangemerkt als 'orde verstorende gedragingen'. Bijvoorbeeld; 'intimiderend groepsgedrag in de vorm van joelen, najouwen of bespugen van voorbijgangers.' Deze omschrijvingen worden gehanteerd bij de uitgangspunten.

Voor het inzetten van camera's kan één van de volgende subdoelen gelden:

Subdoel:	Omschrijving:
Preventie	Potentiële daders zien af van het plegen van criminaliteit of overlast
Interventie	De operator ziet incidenten, meldt ze bij het operationeel centrum van de politie of de meldkader Toezicht en Handhaving, handhaver op straat smooit ze in de kiem 'Steuntje in de rug' bij fysiek toezicht
Veiligheidsgevoel	Camera's geven een veiliger gevoel
Opsporing	Beelden achteraf gebruiken voor opsporing (door politie en justitie)

Veiligheidsgevoel en opsporing vormen nooit de enige aanleiding voor gemeentelijk cameratoezicht. Camera's alleen inzetten voor het veiligheidsgevoel, zonder dat andere maatregelen worden ingezet, geeft schijnveiligheid. Bij opsporing kunnen op opgenomen beelden strafbare feiten en de personen die de feiten plegen zichtbaar zijn. Zij kunnen worden herkend, opgespoord en vervolgd. Dit zal op termijn een afschrikwekkend effect op andere potentiële daders geven waardoor de veiligheid verder kan verbeteren. Deze inzet valt niet onder de bevoegdheden van de burgemeester en is daarom nooit een beoogd doel op zich. Het opsporen van daders wordt daarom gezien als 'bijvangst'. Preventie en interventie zijn daarmee de belangrijkste redenen om gemeentelijk cameratoezicht in te zetten.

4.2 Uitgangspunten

We zijn terughoudend met het plaatsen van camera's en maken een goede afweging tussen het doel van de camera en de privacy van het publiek. Zonder deze afweging gebruiken we de camera niet. De inzetperiode is zo kort mogelijk en altijd in samenhang met andere maatregelen.

Vooraf moet het beoogde doel en effect van de camera's zijn bepaald en beschreven. Aan de hand van de uitgangspunten wordt getoetst waarbij de problemen in een gebied zo objectief mogelijk worden gewogen. Op basis van de beoordeling kan worden bepaald of een gebied in aanmerking

komt voor cameratoezicht, of camera's worden verplaatst of weggehaald.

Europese richtlijnen zijn doorslaggevend voor cameratoezicht:

- Maatschappelijke behoefte: Er is sprake van een dringende maatschappelijke behoefte.
- Het proportionaliteitsbeginsel: Er is een evenwichtige verhouding tussen inzet van cameratoezicht in verhouding tot de geconstateerde criminaliteit en overlast.
- Het subsidiariteitsbeginsel: Het geformuleerde doel kan niet met alternatieve (minder ingrijpende) maatregelen worden behaald.

Naast de Europese richtlijnen zijn aanvullende criteria opgesteld:

- Maatregelen pakket: Cameratoezicht is altijd onderdeel van een pakket aan maatregelen en is hierbij een uiterst middel. Denk bij maatregelen aan:
 - (verhoogde) inzet toezichthouders / politie / jongerenwerk / verslavingszorg;
 - persoonsgerichte aanpakken;
 - fysieke maatregelen.
- Combinatie van problemen: Er moet sprake zijn van meerdere problemen, alléén overlast is onvoldoende.
- Actuele analyse van problemen en incidenten:
 - Analyse van de problemen: verstoringen van de openbare orde, beeld van overlast en onveiligheid, mogelijke problemen door evenementen, demonstraties, voorzieningen (winkels, horeca, coffeeshops, daklozenopvang), grote stromen van bezoekers (crowd control).
 - Analyse van incidenten: (uitgaans-)geweld, straatroof, mishandeling, bedreiging, intimidatie, autobrand, autokraken, woninginbraken, drugs-, jeugd- of supportersoverlast. Het aantal geregistreerde incidenten is in vergelijking tot andere gebieden en het stedelijk gemiddelde hoog.
- Opvolging: Er zijn afspraken gemaakt over het uitkijken van de beelden en de opvolging.
- Evaluatie: Er zijn afspraken gemaakt over de evaluatie: cameratoezicht wordt na de inzet-periode geëvalueerd.

Verder wordt gekeken naar de aard van het gebied om het subdoel te bepalen. Sommige gebieden hebben te maken met structurele problemen. Zo'n gebied is kwetsbaar voor overlast en criminaliteit, denk aan het uitgaansgebied en het stationsgebied. Daarnaast zijn er gebieden waar problemen niet (uitsluitend) gerelateerd zijn aan de functies die daar gevestigd zijn, denk hierbij aan gebieden met jongerenoverlast, autokraken of autobranden. Deze gebieden kennen vaak pieken in de overlast en criminaliteit.

Camera's verwijderen

Of cameratoezicht in een gebied moet worden voortgezet, is afhankelijk van het vooraf bepaalde (sub-) doel. Per cameragebied is het maatwerk om afspraken over indicatoren en informatiebronnen te maken. Vooraf bepalen we dus het doel van de camera. Is dat doel bereikt, dan wordt de camera verwijderd.

4.3 Werkwijze

Cameratoezicht blijft een sluitstuk van een aanpak in een buurt waarover contact is met omwonenden. Voordat camera's worden geplaatst wordt gecheckt of aan de doelstelling voor cameratoezicht wordt voldaan en worden uitgangspunten en criteria getoetst. Er worden borden opgehangen in het gebied die voorbijgangers attenderen op het cameratoezicht, de inzet is besproken met (een afvaardiging van) de buurt, omwonenden zijn geïnformeerd d.m.v. een wijkbericht (waarin ook de mogelijkheid tot bezwaar wordt vermeld) en er is een aanwijzingsbesluit gepubliceerd. De effectiviteit van de camera's wordt gemonitord en elk half jaar beoordeeld aan de hand van de genoemde uitgangspunten en effecten. Na afloop van de inzet worden bewoners van een cameragebied over de resultaten geïnformeerd. De gemeenteraad rapporteren we elk half jaar over de effectiviteit van de openbare orde camera's op basis van een analyse van cijfers, registraties door politie en signalen uit de wijken.

Hoofdstuk 5

Privacy, waarborgen en wetgeving

5.1 Privacy

Cameratoezicht en privacy bijten elkaar per definitie. Het is daarom van groot belang om cameratoezicht alleen in te zetten in die gebieden waar het een laatste redmiddel is in een pakket aan maatregelen. Waarborgen zijn ingebouwd om in gebieden met cameratoezicht de privacy schending zo beperkt mogelijk te houden. Er wordt gewerkt binnen de wettelijke richtlijnen.

5.2 Waarborgen

De camerabeelden zijn door fysieke, softwarematige en organisatorische maatregelen beveiligd.

5.2.1. Fysieke waarborgen

Onder fysieke waarborgen vallen de beveiligingsmaatregelen bij de uitkijkruijmt in de Briljantlaan (Politie) en de ruimte in het Stads kantoor (gemeente) vanuit waar het proces van cameratoezicht technisch wordt ondersteund. De ruimtes zijn niet vrij toegankelijk en kunnen slechts door een beperkt aantal medewerkers worden betreden.

5.2.2. Softwarematige waarborgen

Softwarematige waarborgen zijn de ‘blanking’ en het automatisch wissen van beelden. Met de camera’s wordt niet in woningen gekeken. Door de politie wordt met software een grijs vlak gelegd over woningen waar er risico is dat de camera beelden van in de woning ‘opvangt’. Het grijze vlak draait mee als de camera beweegt. Opgenomen beelden vallen onder de Wet Politie Gegevens (Wpg) en worden maximaal 28 dagen opgeslagen en daarna automatisch gewist. In die 28 dagen kan de politie beelden van strafbare feiten eventueel terugzoeken, gebruiken en veiligstellen voor opsporing. De politie controleert periodiek of het automatisch wissen op de juiste wijze verloopt.

5.2.3 Organisatorische waarborgen

Een organisatorisch waarborg is dat beelden alleen onder directe politieaansturing door een kleine groep functionarissen worden bekeken. Deze mensen krijgen een opleiding en worden gescreend voor ze aan het werk mogen. De handelingen die zij uitvoeren worden gelogd en de log-ins worden periodiek gecontroleerd.

5.2.4 DPIA

DPIA Data Protection Impact Assessment

Onder de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), de Wet politiegegevens (Wpg) en de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg) kunnen organisaties verplicht zijn een Data Protection Impact Assessment (DPIA) uit te voeren. Dit is een instrument om vooraf de privacy risico’s van een gegevensverwerking in kaart te brengen, om daarna maatregelen te kunnen nemen om de risico’s te verkleinen. Een DPIA wordt ook wel een gegevensbeschermings-effectbeoordeling (GEB) genoemd. De DPIA geeft inzicht in de risico’s die de verwerking oplevert voor de betrokkenen en in de maatregelen die moeten worden genomen om de risico’s af te dekken. Omdat de burgemeester (gemeente) en korpschef (politie) allebei verantwoordelijk zijn voor publiek cameratoezicht, dienen ze allebei voor hun deel van het proces een DPIA uit te voeren. De DPIA-verplichting is voor de korpschef opgenomen in de Wpg onder artikel 4c. De korpschef draagt de verantwoordelijkheid over de verwerking van de camerabeelden. Voor de burgemeester is de DPIA gericht op de inzet van cameratoezicht.

Indien er sprake is van gebruik van nieuwe technologie wordt de DPIA opnieuw uitgevoerd. Ook als de gegevensverwerking zelf niet verandert is er elke drie jaar sprake van herijking van de DPIA.

5.3 Wettelijke criteria

In het kort is van belang:

- Artikel 151c Gemeentewet. Dit biedt gemeenten een wettelijke grondslag voor het plaatsen van camera's op openbare plaatsen in het belang van de handhaving van de openbare orde.
- Artikel 2.5 Algemene Plaatselijke Verordening. De raad verleent de burgemeester de bevoegdheid tot plaatsing van camera's voor een bepaalde duur ten behoeve van het toezicht op een openbare plaats en op openbare parkeerplaatsen/terreinen.
- Het Aanwijzingsbesluit Cameratoezicht van de burgemeester, waarin de gebieden met cameratoezicht worden aangewezen. Dit aanwijzingsbesluit wordt gepubliceerd en belanghebbenden kunnen hiertegen bezwaar indienen.
- Wet politiegegevens. Op grond van artikel 151c Gemeentewet mogen camerabeelden, in het belang van de handhaving van de openbare orde, worden vastgelegd. Omdat de gegevensverwerking plaatsvindt in het kader van de uitoefening van de politietaak is de Wet politiegegevens (Wpg) op die verwerking van toepassing. Beelden mogen 28 dagen worden bewaard, tenzij (het vermoeden bestaat dat) de gegevens noodzakelijk zijn bij de opsporing van een gepleegd strafbaar feit. Bewaring van beelden gedurende de duur van het strafrechtelijk onderzoek valt onder verantwoordelijkheid van de politie en/of Justitie.
- Politiewet. Bij evenementen, zoals Koningsdag, of bij plotselinge ernstige verstoringen van de openbare orde, kan op grond van de Politiewet cameratoezicht worden ingezet. Daarbij gaat het vaak om zeer kortstondig en/of mobiel cameragebruik. De bevoegdheid hiervoor vloeit voort uit de in artikel 3 van deze wet vastgelegde hoofdtaken van de politie; het handhaven van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die dat behoeven.

Hoofdstuk 6

Verantwoording en betrokken partijen

6.1 Verantwoording

Elk halfjaar rapporteren we aan de gemeenteraad de inzet van het cameratoezicht, de effectiviteit en de resultaten die zijn behaald.

6.2 Betrokken partijen

Gemeenteraad en burgemeester

De gemeenteraad stelt de veiligheidsagenda vast en controleert de uitvoering daarvan.

Cameratoezicht is één van de onderwerpen in het programma Veiligheid.

De burgemeester is volgens artikel 172 Gemeentewet belast met de handhaving van de openbare orde. Zij beslist over de inzet van cameratoezicht. Dit op basis van de door de raad aan de burgemeester gegeven bevoegdheid opgenomen in de APV. Dit besluit wordt bekend gemaakt aan de gemeenteraad en gepubliceerd (aanwijzingsbesluit).

Gemeente Utrecht

Het organisatieonderdeel OOV geeft uitvoering aan de veiligheidsagenda, waaronder het opstellen, evalueren en uitvoeren van het beleidskader cameratoezicht.

Interne Bedrijven (DomstadIT) draagt zorg voor het dagelijks beheer van het centrale en decentrale systeem. Het centrale systeem is het geheel aan hardware en software ondergebracht bij de politie op de Briljantlaan (COV-gebouw). Het decentrale systeem bestaat uit de camera's op straat en de bijbehorende apparatuur buiten (kasten en kabels). Zij adviseren bij nieuwe projecten en technische innovaties.

Politie

De politie is verantwoordelijk voor de operationele regie van cameratoezicht. Zij leiden operators op, die de beelden uitkijken onder regie van een supervisor van politie. Zij adviseren over locaties waar cameratoezicht gewenst is, zowel bij het schetsen van de problematiek als bij het bepalen van de locatie van de camera. In opdracht van het Openbaar Ministerie kunnen zij opgenomen beelden veilig stellen en verstrekken aan het OM en andere opsporingsdiensten.

Hoofdstuk 7

Financiën

Het beheer en onderhoud, het plaatsen, verplaatsen en weghalen en het uitkijken van de camera's is opgenomen in het Programma Veiligheid. In de begroting valt dit onder Voorkomen en bestrijden van verstoringen van de openbare orde en voorkomen van maatschappelijke onrust.

7.1 Beheer en onderhoud

Het technisch beheer en onderhoud van de openbare orde camera's is ondergebracht bij DomstadIT. Hiervoor wordt jaarlijks € 520.000,- begroot. Onder dit bedrag valt het beheer van de OOV camera's en Cameratoezicht Openbaar Vervoer (CTOV-camera's). Camera's worden vervangen als ze daar aan toe zijn (ca. 7 jaar). Op dit moment lopen de voorbereidingen voor een nieuw cameratoezicht-netwerk en vervanging van de servers waarbij rekening wordt gehouden met de toekomstige uitbreiding van opslagcapaciteit en zwaardere servers om 'slim uitkijken' mogelijk te maken.

7.2 Extra flexibele camera's & plaatsen, verplaatsen en weghalen

Tien extra flexibele camera's kosten € 65.000 op jaarbasis. In het coalitieakkoord 2022-2026 is het toevoegen van tien flexibele camera's opgenomen (p. 16). Echter het beschikbaar stellen van extra middelen. Besluitvorming over aanvullende dekking maakt onderdeel uit van de integrale afweging in de voorjaarsnota. Tot die tijd worden de camera's met reguliere middelen gehuurd op basis van noodzakelijkheid. Indien geen of beperkte aanvullende dekking beschikbaar komt, kan niet of slechts gedeeltelijk aan de afspraken uit het coalitieakkoord worden voldaan.

7.3 Uitzien

Aan de politie wordt jaarlijks ca. € 400.000,- betaald voor het opleiden van operators en het uitkijken van de camera's.

Bijlage

Chronologisch overzicht

De eerste gemeentelijke camera's werden in 2001 in de binnenstad geplaatst met als doel uitgaansgeweld te verminderen en overlast door drugsdealers te voorkomen. Vanaf 2005 werden ook camera's geplaatst in de wijken buiten het centrum. Deze waren meestal bedoeld om jongerenoverlast en drugsoverlast tegen te gaan. In 2006 kregen de gemeentelijke camera's een specifieke wettelijke grondslag door opname van artikel 151c in de Gemeentewet. In 2009 besloot het college van burgemeester en wethouders het aantal camera's te bevroren op het toenmalige aantal van 87 camera's omdat het systeem 'vol' was en er grote investeringen nodig waren in hardware en infrastructuur als extra camera's moesten worden toegevoegd. Deze bevriezing is sinds 2009 gehandhaafd.

In 2011 gaf de burgemeester toestemming voor het plaatsen van 18 extra camera's rondom Utrecht Centraal Station. Dit gebeurde in het kader van Cameratoezicht Openbaar Vervoer (CTOV): een toezichtsarrangement waarin onder andere politie, NS, ProRail en de gemeente Utrecht samenwerken. Het doel was het voorkomen van terroristische aanslagen. In de eerste maanden werden de beelden rechtstreeks bekeken in de toezichtcentrale, maar er bleken nauwelijks incidenten te gebeuren. Toen is besloten de camera's niet meer rechtstreeks uit te kijken, maar alleen achteraf of als er een concrete aanleiding of dreiging is. Deze camera's maken geen deel uit van het reguliere gemeentelijke cameratoezicht in Utrecht en zijn geen onderdeel van dit beleidskader.

Tussen 2002 en 2014 droeg de gemeente bij aan de collectieve beveiliging op bedrijventerreinen en in winkelgebieden. De ondernemers waren verantwoordelijk voor het beveiligen van hun eigen panden en terreinen, maar de gemeente Utrecht droeg financieel en organisatorisch bij aan het collectieve cameratoezicht rondom de afzonderlijke bedrijfspanden. De juridische verantwoordelijkheid voor het filmen van de openbare plaatsen lag dus bij de gemeente. De camerabeelden kwamen binnen in een publiek-private toezichtcentrale in Kanaleneiland die in verbinding stond met de meldkamer van de politie. De gemeente besloot in 2014 te stoppen met die toezichtcentrale omdat er geen openbare orde problemen speelden en ondernemers zelf verantwoordelijk zijn voor beveiliging. De gemeentelijke publiek-private camera's zouden verdwijnen, maar de ondernemers mochten privaatrechtelijke camerabewaking invoeren. De gemeente gaf juridisch advies en stelde een voorbeeld cameraprotocol ter beschikking. Op de bedrijventerreinen heeft dit geleid tot collectieve particuliere camerabeveiliging, maar in de winkelgebieden niet: daar zijn de camera's vanaf zomer 2015 dan ook verwijderd.

In 2016 is de Privacyverordening gemeente Utrecht herzien en in 2018 is deze met een technische wijziging aangepast aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Artikel 8 is opgenomen over cameratoezicht, camerabewaking en overige inzet van camera's. Op basis van dit artikel is met de vereniging U-safe een convenant gesloten en zijn de camera's op bedrijventerreinen in een cameraregister opgenomen. Over de herziening van dit convenant is de gemeenteraad geïnformeerd met de [Raadsbrief Voortzetting convenant camerabeveiliging bedrijventerreinen](#).

Voor het controleren of door andere ondernemers aan de meldplicht wordt voldaan heeft de gemeente geen middelen en/of bevoegdheden. De controlerende en handhavende bevoegdheid bij het filmen van de openbare ruimte ligt bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Het voornemen is om de Privacyverordening binnenkort te herzien. Over deze voorgenomen herziening wordt u separaat geïnformeerd.

Colofon

November 2022

utrecht.nl/cameratoezicht

In opdracht van Cluster Openbare orde, maatschappelijke onrust en crisisbeheersing, OOV

Contactpersoon Astrid Puik (030 - 28 69956, a.puik@utrecht.nl)

Opmaak DDK Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door A.J.I. Puik
Doorkiesnummer 14030
E-mail a.puik@utrecht.nl

Datum 5 december 2022
Kenmerk 10619487
Onderwerp Nadere toelichting Beleidskader
cameratoezicht 2023-2026
Beleidsveld Openbare Orde en Veiligheid

Bijlage(n)

Geachte leden van de raad,

Cameratoezicht is één van de middelen om de openbare orde en veiligheid in de stad te handhaven. Het is een belangrijk en bewezen instrument dat kan bijdragen om overlast en openbare orde verstoringen te verminderen en om adequaat te kunnen optreden. Tegelijkertijd met deze brief bieden we u een raadsvoorstel aan voor het beleidskader cameratoezicht 2023-2026. We zijn ons bewust dat de inzet van cameratoezicht privacy kan schenden en daarmee mensenrechten ondergraven kunnen worden. Daarom stellen we voor om technologieën die de privacy bevorderen nader te onderzoeken en terughoudend te blijven met het plaatsen van camera's. We willen toewerken naar een betere verdeling tussen vast en flexibel cameratoezicht door het aantal flexibele camera's met tien camera's uit te breiden en vaste camera's als ze aan vervanging toe zijn, op plekken waar dat mogelijk is, te vervangen voor flexibele camera's. Hiermee komt het totaal aantal openbare orde camera's, vast danwel flexibel, dat op enig moment ingezet wordt op maximaal 91. We maken een goede afweging tussen het doel van de camera en de privacy van het publiek en informeren omwonenden zorgvuldig. De inzetperiode is zo kort mogelijk en altijd in samenhang met andere maatregelen. Zonder deze afwegingen gebruiken we de camera niet.

Het [evaluatierapport cameratoezicht 2018-2021](#) en wat u daarover heeft gewisseld tijdens de raadscommissie VBF op 6 oktober jl. vormt samen met de inbreng van bewoners, ondernemers en professionals de basis voor het beleidskader cameratoezicht 2023 -2026. Daarnaast zijn twee eerder door uw raad aangenomen moties verwerkt in het raadsvoorstel: motie 197 *Wie surveilleert, informeert* en Motie 378 *Betere verdeling tussen vaste en flexcamera's*

In deze raadsbrief wordt nader toegelicht welke aanpassingen in het beleidskader worden voorgesteld zodat met inachtneming van de privacy en rekening houdend met beperkte handhavingscapaciteit bij politie en THOR, beter kan worden ingespeeld op de groeiende problematiek in de stad.

Ook informeren we u zoals is toegezegd tijdens de raadscommissie van 22 juni 2022, over de wetgeving en verantwoordelijkheden bij het gebruik van private camera's/videodeurbel in de openbare ruimte.

Van vast naar flexibel

Met de groei van de stad is zowel de veiligheidsproblematiek als de complexiteit ervan toegenomen.

Er is onder meer sprake van meer drugs gerelateerde overlast en criminaliteit, het aantal demonstraties in de stad is in korte tijd verdriedubbeld en ook de aard van demonstraties is veranderd. Voor- en tegenstanders staan soms lijnrecht tegenover elkaar en steeds vaker gaat dat gepaard met signalen vanuit de politie die duiden op (mogelijke) ongeregeldeheden.

In lijn met motie 378 "[betere verdeling tussen vaste en flexibele camera's](#)" stellen we daarom voor het aantal flexibele camera's uit te breiden van zes naar 16 en vaste camera's, als ze aan vervanging toe zijn, op plekken waar dat mogelijk is, te vervangen door flexibele camera's. Hiermee creëren we meer ruimte en flexibiliteit om snel in te kunnen spelen op signalen van mogelijke ongeregeldeheden en om probleemgebieden in woonwijken waar tijdelijk cameratoezicht nodig is, voldoende af te dekken. Of dit afdoende is om de groeiende problematiek het hoofd te kunnen bieden zal de komende periode moeten blijken.

Moderne technologie

"Het werken met slimme software komt niet van de grond, omdat er privacyrisico's aan vastzitten", is een van de conclusies uit het evaluatierapport cameratoezicht 2018-2021, terwijl nieuwe technologie ook kansen biedt juist voor het vergroten van privacy. Software biedt bijvoorbeeld de mogelijkheid om risicovolle gebeurtenissen te herkennen waarvan een signaal naar de uitkijkrimte kan worden gestuurd. Het voordeel hiervan is dat er uitsluitend op basis zo'n signaal live meegekeken hoeft te worden. Op andere momenten zou het beeld 'op zwart' kunnen staan waardoor minder 'over de schouder' meegekeken wordt. Software biedt ook mogelijkheden om beelden direct om te zetten in anonieme data die niet meer kan worden herleid tot individuen (denk hierbij aan het tellen van personen t.b.v. crowd management). Dit soort technologie levert efficiency, effectiviteit en neutraliteit op. Cameratoezicht in Utrecht loopt voor wat betreft het gebruik van deze technologieën achter op andere grote gemeenten.

Uit de peilingen onder ruim tweeduizend Utrechters bleek dat bijna 80 procent van de deelnemers vindt dat de gemeente onder voorwaarden mag experimenteren met nieuwe technologieën. Omkleed met goede waarborgen is er dus brede steun voor dit soort innovaties in Utrecht.

We willen starten met kleinschalige experimenten met betrouwbare software die de privacy ten goede komen. De vastgestelde [visie op de digitale stad](#) biedt hiervoor de kaders. Ook bij pilots op kleine schaal is de AVG onverkort van toepassing en voorafgaand aan elke pilot zal een Data Protection Impact Assessment (DPIA) worden vastgesteld. De gemeenteraad zal vooraf over het doel en na beëindiging van de pilots geïnformeerd worden over de resultaten.

Wie surveilleert, informeert

Een ruime meerderheid (74%) van de 2000 geconsulteerde inwoners en ondernemers vindt de inzet van camera's voor het handhaven van de openbare orde en veiligheid niet bezwaarlijk. Wel worden ze graag betrokken bij het proces van plaatsing en geïnformeerd over de resultaten van het cameratoezicht. Voordat camera's worden geplaatst is er meestal al veel aan de hand. De gebiedsmanager veiligheid en de wijkagent zijn dan al in contact met buurt. Zij zorgen ervoor dat de intentie voor cameratoezicht met de buurt wordt besproken. Omwonenden ontvangen een wijkbericht over de reden voor het cameratoezicht, de verwachting hoe lang de camera's zullen blijven en de mogelijkheid tot bezwaar worden vermeld. Voordat camera's worden geplaatst worden in het betreffende gebied borden geplaatst waarop is aangegeven dat er in het gebied cameratoezicht is. Op dat moment wordt ook het [cameraregister](#) op de website aangepast en het aanwijzingsbesluit gepubliceerd. In lijn met motie 197 [Wie surveilleert, informeert](#) en de ambitie om overheidsinformatie toegankelijk en in transparantie openbaar te maken, worden de openbare orde camera's in het eerste kwartaal van 2023 voorzien van een QR-code die leidt naar informatie over onder andere de reden van inzet en de bewaartermijn van de beelden. Op advies van bewoners en ondernemers is in de werkwijze ook opgenomen dat de buurt bij beëindiging van het cameratoezicht wordt geïnformeerd over de resultaten.

Gemeentelijke toezichtcentrale

Het advies uit de evaluatie om een eigen gemeentelijke toezichtcentrale te bouwen waar onder andere camerabeelden, bewonersmeldingen en informatie van andere camera's en sensoren uit de stad binnenkomen, wordt separaat van dit beleidskader onderzocht op haalbaarheid en doelmatigheid. Over de uitkomsten van dit onderzoek wordt u in de loop van 2023 geïnformeerd.

Privaat cameratoezicht / videodeurbel in de openbare ruimte

Tijdens de commissievergadering van 22 juni '22 is u informatie en ons standpunt over privacy en verantwoordelijkheden bij het gebruik van private camera's/videodeurbel toegezegd. Steeds meer ondernemers en bewoners gebruiken camera's om hun eigendommen te beveiligen. Inmiddels maken meer dan een half miljoen Nederlandse huishoudens gebruik van een 'slimme deurbel'. De videodeurbel wint aan populariteit, omdat je altijd kunt zien wie er aanbelt of voor de deur staat en de bel daarmee kan dienen als beveiligingscamera.

Voor privacyregelgeving in Nederland is de Algemene Verordening Gegevensbescherming opgesteld. Volgens deze regelgeving is het niet zomaar toegestaan om persoonsgegevens te verwerken, waaronder dus ook het filmen van de openbare weg valt. Als een beveiligingscamera of een videodeurbel gedeeltelijk de openbare weg filmt, treedt de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking.

Wanneer overtreed je de wet (niet)?

Het hangt van de situatie af of er sprake is van een overtreding. Het gaat hierbij om:

- Het doel waarvoor de camera is geplaatst
- Of een (bepaald type) camera noodzakelijk is om dit doel te bereiken
- Wat er met de beelden gebeurt
- Of de camerabeelden goed beveiligd zijn
- Of en hoe de gefilmde mensen worden geïnformeerd
- Of de gefilmde mensen het recht op inzage en correctie wordt verleend.

Wat mag je in beeld brengen?

Belangrijk is de vraag of er sprake is van een 'gerechtvaardigd belang'? Indien het voor de bescherming van eigendom niet echt nodig is om andermans terrein of de openbare weg in beeld te brengen, dan mag dat niet. Hetzelfde geldt voor de opslag van beelden waarop personen herkenbaar in beeld zijn. Is het voor de bescherming van eigendom niet echt nodig om beelden (langere tijd) op te slaan? Dan mag dat ook niet. Mensen moeten zelf hun best doen om zo min mogelijk de openbare weg of (eigendommen van) anderen te filmen, zegt de Autoriteit Persoonsgegevens, tenzij ze goede redenen hebben om dat wel te doen. Bijvoorbeeld als er regelmatig wordt ingebroken, kan dat een reden zijn om tijdelijk wel de openbare weg te filmen. Het is dan wel verplicht om de omgeving over de camera te informeren. Ook als een slimme deurbel alleen wordt geactiveerd als de bel wordt ingedrukt, moet er rekening worden gehouden met privacy: er moet dan duidelijk worden aangegeven dat iemand die aanbelt, kan worden gefilmd. Wordt een deurbel met camera uitsluitend gebruikt om te zien wie er voor je deur staat? Dan is dit prima. Maar worden de beelden opgeslagen, dan hangt het van de situatie af of dat vanuit privacy-oogpunt mag. Als een beveiligingscamera of videodeurbel helemaal op de openbare weg is gericht en de beelden worden gedurende langere tijd opgeslagen, dan is er waarschijnlijk sprake van een overtreding. Maar of dit ook echt zo is, verschilt dus van geval tot geval. Is de camera bijvoorbeeld afgestemd op een auto die de afgelopen tijd meerdere keren is beschadigd? Dan kan het gerechtvaardigd zijn om een deurbel- of beveiligingscamera deels op de openbare weg te richten. Wie ongevraagd wordt gefilmd, kan hierover het beste het gesprek aangaan, stelt de Autoriteit Persoonsgegevens. Als dat niet werkt, kan een [melding](#) worden gemaakt bij de Autoriteit Persoonsgegevens of kan een rechtszaak worden gestart.

Datum 5 december 2022
Ons kenmerk 10619487

Meldplicht

Ondernemers die in onze stad camera's gebruiken om bijvoorbeeld hun personeel of eigendommen te beschermen mogen, indien er geen sprake is van een gerechtvaardigd belang, geen openbare ruimte filmen. Filmt een camera wel de openbare ruimte? Dan moet de ondernemer de camera melden bij de gemeente. Deze meldplicht is opgenomen in artikel 8 van de Privacy verordening.

Deze voorschriften dragen we actief uit in gesprekken en overleggen over cameratoezicht met ondernemers en bewoners. De vereniging U-safe beheert de beveiligingscamera's op bedrijven terreinen in onze stad. Deze camera's zijn opgenomen in het cameraregister en met U-safe is een convenant gesloten. Over de herziening van dit convenant bent u geïnformeerd met [Raadsbrief Voortzetting convenant camerabeveiliging bedrijventerreinen - Gemeente Utrecht](#).

Voor het controleren of door andere ondernemers aan de meldplicht wordt voldaan heeft de gemeente geen middelen en bevoegdheden. De controlerende en handhavende bevoegdheid bij het filmen van de openbare ruimte ligt bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Tot slot

Cameratoezicht en privacy bijten elkaar per definitie. We zetten cameratoezicht daarom niet lichtzinnig in en plaatsen camera's uitsluitend als er sprake is van een dringende maatschappelijke behoefte en van een evenwichtige verhouding tussen de inzet van cameratoezicht in verhouding tot de geconstateerde criminaliteit en overlast. Daarnaast geldt dat cameratoezicht altijd onderdeel is van een pakket aan maatregelen, dat er afspraken zijn gemaakt over het uitkijken van de beelden, de opvolging ervan en over de evaluatie. Ook zijn er fysieke, softwarematige en organisatorische waarborgen ingebouwd om de privacy schending zo beperkt mogelijk te houden.

Kortom: Door het verwerken van de discussie in uw commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën en door goed te luisteren naar de inwoners van onze stad, zijn we van mening een breed gedragen beleidskader cameratoezicht 2023 – 2026 te hebben ontwikkeld.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Vastgesteld algemeen bestuur 7 november 2022

Colofon

Stafafdeling Bestuur & Control
Team Planning & Control

Documentnummer:	22.0009697
Vastgesteld op:	7 november 2022
Door:	Algemeen bestuur VRU

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Achtergrond	4
1.2	Opbouw kadernota	4
2	Financieel kader	5
2.1	Bijstelling ijkpuntscores gemeentefonds	5
2.2	Loonaanpassing	6
2.3	Prijsaanpassing	7
2.4	Lasten FLO-overgangsrecht	8
2.5	Brede doeluitkering Rampenbestrijding	9
2.6	Samenvatting mutaties GBTP financieel kader	10
3	Ontwikkelingen en risico's	11
3.1	Bestuursagenda beleidsperiode 2024-2027	11
3.2	Concessievergoeding openbaar meldsysteem (OMS)	11
3.3	Omgevingswet	11
3.4	Wijziging wet veiligheidsregio	12
3.5	Versterking Crisisbeheersing	13
3.6	Toekomstbestendigheid brandweer en doorontwikkeling paraatheidsmodellen	14
3.7	Gebiedsgerichte opkomsttijden	15
3.8	Proef verbeteren dekking Amersfoort	15
3.9	Tweede loopbaanbeleid	15
3.10	Cyberveiligheid	16
3.11	Huisvesting	16
4	Bijdrage gezamenlijk basistakenpakket	17
5	Vergoeding individueel gemeentelijk pluspakket	19
6	Bijlagen	20
6.1	Bijlage 1: Uitkering gemeentefonds, onderdeel B&R	20
6.2	Bijlage 2: Meerjarenraming bijdragen en vergoedingen 2024-2027	21

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

In de kadernota VRU 2024 zijn de financiële en beleidsmatige kaders voor de begroting van 2024 opgenomen conform artikel 4.3 van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Utrecht. De kadernota vormt het startpunt van het proces van begroting en verantwoording (zie figuur 1).

Figuur 1: proces begroting en verantwoording VRU

De gemeenten worden in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze over de algemene financiële en beleidsmatige kaders naar voren te brengen. Alle zienswijzen worden betrokken bij het opstellen van de begroting van 2024. De begroting 2024 wordt in het voorjaar van 2023 opgesteld. Voordat het bestuur de begroting 2024 definitief vaststelt, wordt deze eveneens voor zienswijzen aan de gemeenten aangeboden. De gemeenten hebben op deze manier twee gelegenheden om invloed uit te oefenen op de begroting van de VRU.

1.2 Opbouw kadernota

In de kadernota ligt de nadruk op de ontwikkelingen die effect hebben op de hoogte van de gemeentelijke bijdrage. We maken onderscheid tussen de technische toepassing van het financiële kader (hoofdstuk 2) en de overige ontwikkelingen en risico's (hoofdstuk 3).

In hoofdstuk 4 worden de effecten uit hoofdstuk 2 en 3 op de gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijk basistakenpakket (GBTP) weergegeven. In hoofdstuk 5 wordt de vergoeding voor het individueel gemeentelijk pluspakket (IGPP) per gemeente inzichtelijk gemaakt.

2 Financieel kader

2.1 Bijstelling ijkpuntcores gemeentefonds

Conform artikel 4.2 A van de Gemeenschappelijke Regeling vormen de ijkpuntcores van het Gemeentefonds voor het onderdeel Brandweer en Rampenbestrijding de grondslag voor het relatieve aandeel van de gemeenten in de totale gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijk basistakenpakket (GBTP).

In opdracht van het Rijk is onderzocht hoe het gemeentefonds opnieuw kan worden verdeeld. Het doel van de herziene verdeling is een stabiel verdeelmodel dat zo goed mogelijk aansluit bij de kosten van gemeenten. Het onderzoek is na consultatie en advisering van betrokken partijen afgerond en het moment van invoering van de nieuwe verdeling is 1 januari 2023. De begroting van de VRU wordt jaarlijks gebaseerd op de meest actuele septembercircularie. De individuele bijdrage per gemeente in de kadernota VRU 2024 is dan ook gebaseerd op de nieuwe verdeling van het gemeentefonds. De nieuwe ijkpuntcores zijn bij het opstellen van de kadernota VRU 2024 toegepast in het verdeelmodel voor de gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijk basistakenpakket.

Verdelingsgrondslag gezamenlijk basistakenpakket (GBTP) 2024

In tabel 1 zijn de percentages voor 2024 opgenomen op basis van de septembercircularie 2022.

Tabel 1: verdelingsgrondslag (relatief aandeel ijkpuntcores) gemeentelijke bijdrage GBTP

Verdelingsgrondslag bijdrage GBTP				
Gemeente	Begroting 2023	Herijking gemeentefonds	Mutatie (q) maatstaven	Kadernota 2024
Amersfoort	11,25%	0,13%	0,04%	11,42%
Baarn	1,72%	0,18%	-0,03%	1,88%
Bunnik	1,05%	0,02%	0,00%	1,07%
Bunschoten	1,28%	0,02%	0,00%	1,29%
De Bilt	2,91%	0,22%	-0,03%	3,10%
De Ronde Venen	2,95%	0,09%	-0,02%	3,02%
Eemnes	0,62%	0,03%	-0,01%	0,64%
Houten	3,05%	0,12%	-0,01%	3,16%
IJsselstein	2,01%	0,20%	-0,02%	2,20%
Leusden	1,90%	0,10%	-0,01%	1,99%
Lopik	0,95%	-0,08%	-0,01%	0,87%
Montfoort U	0,89%	0,01%	-0,01%	0,89%
Nieuwegein	4,51%	-0,12%	0,04%	4,43%
Oudewater	0,63%	0,04%	-0,01%	0,66%
Renswoude	0,39%	-0,02%	0,00%	0,36%
Rhenen	1,32%	0,04%	-0,02%	1,34%
Soest	2,98%	0,21%	0,01%	3,19%
Stichtse Vecht	4,22%	0,30%	-0,07%	4,46%
Utrecht	33,55%	-2,23%	0,27%	31,59%
Utrechtse Heuvelrug	3,34%	0,23%	-0,05%	3,53%
Veenendaal	4,54%	0,02%	0,01%	4,58%
Vijfheerenlanden	3,69%	-0,04%	0,01%	3,65%
Wijk bij Duurstede	1,52%	0,12%	-0,01%	1,63%
Woerden	3,41%	0,17%	-0,04%	3,54%
Woudenberg	0,77%	0,04%	0,00%	0,81%
Zeist	4,56%	0,20%	-0,05%	4,70%
TOTAAL	100,00%	0,00%	0,00%	100,00%

Deze ijkpuntcores leiden niet tot een verandering van de totale gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijk basistakenpakket (GBTP). De ijkpuntcores worden alleen gebruikt om de verdeling tussen de gemeenten onderling te berekenen. Op totaalniveau is de bijstelling van de ijkpuntcores dus per saldo neutraal. Per gemeente kunnen wel verschuivingen plaatsvinden, afhankelijk van de ontwikkeling van de ijkpuntcores.

Voor het inzicht zijn het effect van de herijking van het gemeentefonds en de reguliere ontwikkeling van de maatstaven apart weergegeven in tabel 1. De percentages van de ijkpuntcores werken niet een-op-een door in het de mutatie van de gemeentelijke bijdragen voor het gezamenlijk basistakenpakket (GBTP), omdat het compensatiemechanisme binnen de verdeelsystematiek mede van invloed is op de hoogte van de bijdrage.

In bijlage 1 zijn de bedragen opgenomen die de gemeenten ontvangen uit het gemeentefonds voor het onderdeel Brandweer en Rampenbestrijding voor de jaren 2021 tot en met 2024, zoals berekend in de septembercirculaires van het gemeentefonds.

2.2 Loonaanpassing

De gemeentelijk bijdrage wordt geïndexeerd volgens artikel 4.3 van de Gemeenschappelijke Regeling. De loonaanpassing volgt de algemene loonontwikkeling¹. De ontwikkeling van dit indexcijfer en de relatie met de begroting 2023 is weergegeven in tabel 2.

Tabel 2: Ontwikkeling CPB indexcijfer 'Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers'

Jaar	Loonaanpassing		Bijstelling
	Begroting 2023	Kadernota 2024	
2022	3,1%	4,8%	1,7%
2023	2,0%	2,8%	0,8%
Subtotaal	5,1%	7,6%	2,5%
2024	-	3,9%	3,9%
Subtotaal	-	3,9%	3,9%
Totaal	5,1%	11,5%	6,4%

Voor de jaren 2023 en 2024 is een stelpost voor loonontwikkeling opgenomen, omdat de CAO 2023-2024 nog niet bekend is. Voor de CAO 2023 en premieontwikkelingen is in de vastgestelde begroting al een stelpost van 2% opgenomen die is gebaseerd op de CPB-raming uit de septembercirculaire 2021. Deze stelpost is op basis van de CPB-raming² voor de loonontwikkeling die het rijk heeft gepubliceerd in de septembercirculaire 2022 nu met 2,5% verhoogd naar 4,5%. Voor 2024 is de loonontwikkeling door het CPB geraamd op 3,9%. De stelposten voor loonontwikkeling worden na vaststelling van de CAO en premiebijdragen in de begroting daaropvolgend verrekend met de gemeentelijke bijdragen, waarbij een eventueel overschot terugvloeit naar gemeenten.

In tabel 3 is het financiële effect van de verwachte loonontwikkeling op de bijdrage voor het gezamenlijk basistakenpakket (GBTP) opgenomen en op de vergoeding voor het individueel gemeentelijk pluspakket (IGPP).

¹ Bijdrageverordening, artikel 1: de loonontwikkeling conform de Collectieve Arbeidsregeling (CAR) en mutaties in de premieplichtigen van de werkgever op basis van wet CAR en rechtspositieregeling.

² Gepubliceerd in Tabel 4.2.2 van de septembercirculaire 2022.

Tabel 3: financieel effect loonaanpassing

Bedragen x € 1.000				
Loonaanpassing	Loon- aanpassing	Financieel effect 2024		Totaal
		Bijdrage GBTP	Vergoeding IGPP	
Mutatie stelpost looncompensatie 2023	2,5%	1.714	20	1.734
Prognose premieontwikkeling 2023	1,1%	720	8	728
Inzet stelpost looncompensatie 2023	-1,1%	-720	-8	-728
Mutatie lasten loonaanpassing 2023	2,5%	1.714	20	1.734
Stelpost looncompensatie 2024	3,9%	2.726	29	2.756
Premieontwikkeling 2024		p.m.	p.m.	p.m.
Mutatie lasten loonaanpassing 2024	3,9%	2.726	29	2.756
Totaal effect	6,4%	4.440	49	4.489

De bijstelling van de stelpost voor looncompensatie voor 2023 is 2,5%. De premieontwikkeling heeft ook invloed op de loonkosten. Op basis van de premieprognose van het ABP van juli 2022 stijgt het werkgeversaandeel in 2023 met ca. 1,1%. Het definitieve besluit over de premie voor 2023 wordt eind november 2022 genomen. Voor 2024 is een stelpost van 3,9% opgenomen. Voor de premieontwikkeling 2024 is een p.m. post opgenomen, omdat hiervoor nog geen premieprognose bekend is. De premiestijgingen worden ten laste van de stelpost voor looncompensatie gebracht.

Bij het opstellen van de begroting 2024 en bij actualisatie van de begroting 2023 wordt de loonontwikkeling nog bijgesteld op basis van de dan geldende CAO (mits bekend) en vastgestelde premie's. Een eventueel positief of negatief effect wordt dan verrekend met de gemeentelijke bijdrage zodat uiteindelijk de werkelijke loon- en premieontwikkeling wordt betaald.

Het financiële effect van de loonontwikkeling zoals opgenomen in de kadernota 2024 van de VRU, wordt volgens de huidige systematiek van het gemeentefonds indirect gecompenseerd via de algemene uitkering die gemeenten van het Rijk ontvangen. De loonontwikkeling van het Rijk wordt vertaald naar het accres van de algemene uitkering voor gemeenten. De compensatie voor de loonontwikkeling 2024 van gemeenten wordt bij de meicirculaire 2023 toegekend.

2.3 Prijsaanpassing

Voor de prijsaanpassing hanteert de VRU de procentuele mutatie van het Bruto Binnenlands Product zoals berekend door het Centraal Plan Bureau³. Dit is conform artikel 1 sub j van de Bijdrageverordening VRU. Daarbij vindt jaarlijks een correctie plaats op basis van de geactualiseerde cijfers over de voorliggende twee jaren ten opzichte van de begroting. Zo wordt nooit te veel of te weinig geïndexeerd. Voor 2023 bedraagt de prijsaanpassing 4,8% en voor 2024 is de prijsaanpassing op 2,5% geraamd. De cumulatieve prijsaanpassing komt daarmee op 7,3%. De ontwikkeling van dit indexcijfer is weergegeven in tabel 4. In tabel 5 is het financiële effect van deze prijsaanpassing opgenomen.

³ Gepubliceerd in Tabel 4.2.2 van de septembercirculaire 2022

Tabel 4: Ontwikkeling CPB indexcijfer 'Prijs bruto binnenlands product'

Jaar	Prijsaanpassing		
	Begroting 2023	Kadernota 2024	Bijstelling
2021	2,3%	2,5%	0,2%
2022	1,8%	3,4%	1,6%
2023	1,9%	4,9%	3,0%
Subtotaal	6,0%	10,8%	4,8%
2024	-	2,5%	2,5%
Subtotaal	-	2,5%	2,5%
Totaal	6,0%	13,3%	7,3%

Tabel 5: financieel effect prijsaanpassing

Prijsaanpassing	Prijs- aanpassing	Financieel effect 2024		
		Bijdrage GBTP	Vergoeding IGPP	Totaal
Mutatie prijsaanpassing 2021	0,2%	67	4	72
Mutatie prijsaanpassing 2022	1,6%	536	36	572
Mutatie prijsaanpassing 2023	3,0%	1.006	127	1.133
Mutatie lasten prijsaanpassing 2023	4,8%	1.609	167	1.776
Prijsaanpassing 2024	2,5%	877	53	931
Mutatie lasten prijsaanpassing 2024	2,5%	877	53	931
Totaal effect	7,3%	2.486	220	2.707

Het financiële effect van de prijsaanpassing zoals opgenomen in de kadernota 2024 van de VRU, wordt volgens de huidige systematiek van het gemeentefonds indirect gecompenseerd via de algemene uitkering die gemeenten van het Rijk ontvangen. De prijsontwikkeling van het Rijk wordt vertaald naar het accres van de algemene uitkering voor gemeenten. De compensatie voor de prijsontwikkeling 2024 wordt bij de meicirculaire 2023 aan gemeenten toegekend.

2.4 Lasten FLO-overgangsrecht

Het financiële kader van de lasten FLO-overgangsrecht bestaat uit een structurele en een incidentele component. Schommelingen in de kostenprognose worden geëgaliseerd via de bestemmingsreserve 'Lasten FLO-overgangsrecht'. De eerstvolgende actualisatie van de kostenprognose wordt verwerkt in de meerjarenraming van de begroting 2024. Op basis van de huidige berichtgeving over de lasten voor het FLO-overgangsrecht is er geen aanleiding het huidige meerjarig financieel kader bij te stellen. Dit betekent dat de budgetten voor het FLO-overgangsrecht alleen worden verhoogd met de reguliere loon- en prijsaanpassing. In tabel 6 is de meerjarenraming van de lasten FLO-overgangsrecht weergegeven. Tabel 7 geeft inzicht in het financiële effect op de gemeentelijke bijdrage voor het basistakenpakket (GBTP) voor het jaar 2024.

Tabel 6: meerjarenraming lasten FLO-overgangsrecht 2024-2027*Bedragen x € 1.000*

Meerjarenraming FLO-overgangsrecht	2024	2025	2026	2027
Begroting 2023				
Lasten FLO-overgangsrecht	3.689	3.422	3.135	2.853
Storting/ onttrekking reserve FLO-overgangsrecht	-484	-217	70	352
Lasten FLO-overgangsrecht begroting 2023	3.205	3.205	3.205	3.205
Kadernota 2024				
Lasten FLO-overgangsrecht	3.487	3.279	3.206	3.142
Storting/ onttrekking reserve FLO-overgangsrecht	-157	51	124	188
Lasten FLO-overgangsrecht kadernota 2024	3.330	3.330	3.330	3.330
Mutatie lasten FLO-overgangsrecht	125	125	125	125

De mutatie van de lasten FLO-overgangsrecht kan worden opgevangen door inzet van de bestemmingsreserve 'Lasten FLO-overgangsrecht'. De actualisatie van de meerjarenraming leidt niet tot een mutatie van de gemeentelijke bijdrage.

Tabel 7: financieel effect mutatie lasten FLO-overgangsrecht*Bedragen x € 1.000*

Lasten FLO-overgangsrecht	Financieel effect 2024 GBTP		
	Structureel	Incidenteel	Totaal
Lasten FLO-overgangsrecht 2023	3.205	-	3.205
Lasten FLO-overgangsrecht 2024	3.330	-	3.330
Mutatie lasten FLO-overgangsrecht	125	-	125
Correctie loon- en prijsaanpassing 2024*	-125	-	-125
Totaal effect GBTP 2024	0	-	0

*De loon- en prijsaanpassing met betrekking tot de lasten FLO-overgangsrecht zijn onderdeel van de totale loonaanpassing (zie paragraaf 2.2). Daarom is een correctie toegepast.

2.5 Brede doeluitkering Rampenbestrijding

De hoogte van de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) bedraagt voor 2024 op basis van de beschikking van 1 juni 2022 van het rijk € 10,1 miljoen. Dat is € 369K meer dan opgenomen in de huidige meerjarenraming. Het betreft met name de structurele doorwerking van de indexering van de rijksbijdrage voor 2022. Deze extra inkomst wordt in mindering gebracht op de bijdrage van de gemeenten voor het GBTP. De indexering van de BDuR 2023 en 2024 is nog niet bekend en wordt verwerkt zodra deze vastgesteld is. In tabel 8 is het financiële effect van de BDuR opgenomen.

Tabel 8: financieel effect mutatie BDuR*Bedragen x € 1.000*

Brede doeluitkering Rampenbestrijding	Financieel effect 2024		
	Bijdrage GBTP	Vergoeding IGPP	Totaal
Loon- en prijsbijstelling BDuR 2022	-369	-	-369
Loon- en prijsbijstelling BDuR 2023	p.m.	-	-
Loon- en prijsbijstelling BDuR 2024	p.m.	-	-
Totaal effect	-369	-	-369

2.6 Samenvatting mutaties GBTP financieel kader

Tabel 9: effect financieel kader op gemeentelijke bijdrage GBTP

Bedragen x € 1.000			
Mutaties financieel kader 2024	Structureel	Incidenteel	Totaal
Bijstelling ijkpuntscores gemeentefonds*		-	-
Loonaanpassing	4.440	-	4.440
Prijsaanpassing	2.486	-	2.486
Lasten FLO-overgangsrecht	-	-	-
Brede doeluitkering Rampenbestrijding	-369	-	-369
Totaal mutatie bijdrage GBTP	6.557	-	6.557

*De bijstelling van de ijkpuntscores leidt alleen tot onderlinge verschuivingen tussen de bijdragen van gemeenten.

3 Ontwikkelingen en risico's

3.1 Bestuursagenda beleidsperiode 2024-2027

Voor de periode vanaf 2024 wordt de gewenste beleidsontwikkeling opgenomen in een Bestuursagenda VRU waarvan de bestuurlijke bespreking en besluitvorming in de eerste helft van 2023 plaatsvindt. De bestuursagenda voor de beleidsperiode 2024-2027 wordt vervolgens in maart 2023 voor de eerste keer behandeld. Daarna worden de gemeenteraden in de gelegenheid gesteld om te reageren, zodat deze reacties kunnen worden meegenomen in de definitieve besluitvorming in juli 2023. Eventuele voorstellen voor nieuw of gewijzigd beleid die daaruit voortvloeien zullen op dat moment worden verwerkt in de ontwerp-begroting VRU 2024. In de voorliggende kadernota VRU 2024 zijn daarom alleen de (technische) ontwikkelingen van het financieel kader verwerkt die van invloed zijn op de hoogte van de gemeentelijke bijdragen voor het gezamenlijk basistakenpakket.

3.2 Concessievergoeding openbaar meldsysteem (OMS)

De gefaseerde overgang naar de landelijke voorziening voor de ontvangst van meldingen van brandmeldinstallaties is nog niet volledig operationeel, omdat de landelijke voorziening nog niet stabiel functioneert. We hebben vanuit de drie veiligheidsregio's in Midden-Nederland en zes leveranciers gezamenlijk afgesproken dat we pas volledig overgaan op de landelijke voorziening als de doormelding van brandalarmen goed en stabiel functioneert. De intentie is om op 30 april 2024 naar de landelijke voorziening te zijn gemigreerd. De concessievergoeding is met ingang 2022 op nul gesteld, omdat hiervoor juridische grondslag ontbrak.

Tijdens het algemeen bestuur van 29 maart 2021 is ingestemd met het instellen van het OMS-fonds. Dit fonds voorkomt een stijging van de gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijk basistakenpakket (GBTP) als gevolg van het wegvallen van de OMS-opbrengsten in de beleidsperiode 2020-2023. In de meerjarenraming van de vastgestelde begroting stijgt vervolgens de gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijk basistakenpakket (GBTP) vanaf 2024 met € 1,1 miljoen. Bij zienswijzen op de begroting 2022 is door een aantal gemeenten gevraagd om het wegvallen van de OMS-opbrengsten structureel op te vangen binnen de begroting van de VRU. In het algemeen bestuur is naar aanleiding daarvan afgesproken om in aanloop naar de nieuwe beleidsperiode de bestuurlijke afweging te maken of de daling van de OMS-opbrengsten vanaf 2024 via een bezuiniging moet worden opgevangen en zo ja, welke keuzes dit vergt in de taakuitvoering. Concrete voorstellen hiervoor worden voorbereid, zodat de bestuurlijke afweging in het voorjaar van 2023 gelijktijdig met de bestuursagenda voor de komende beleidsperiode (2024-2027) kan plaatsvinden. De uitkomst van deze afweging wordt verwerkt in de begroting 2024 die net als de bestuursagenda voor een zienswijze wordt voorgelegd aan de gemeenteraden alvorens deze wordt vastgesteld in juli 2023.

3.3 Omgevingswet

Met de invoering van de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. De Omgevingswet bundelt en moderniseert de wetten voor de leefomgeving. Hierbij gaat het onder meer om wet- en regelgeving over bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur.

Met de komst van de omgevingswet worden we beter en eerder betrokken bij visievorming, planvorming en besluitvorming rondom omgevingsveiligheid om zo onze bijdrage te leveren aan een veilig ontwerp van de fysieke omgeving. We verwachten vooral veel investeringen in de kwaliteit en tijd bij het vooroverleg, dus vanaf het eerste moment dat er gesproken wordt over de (her)inrichting van de fysieke ruimten.

Onderzoeksbureau Cebeon heeft de (financiële) gevolgen van de stelselherziening als gevolg van de Omgevingswet voor de veiligheidsregio's in beeld gebracht. Op basis van het Cebeon-rapport kan geconcludeerd worden dat de VRU voor de invoering van de Omgevingswet nog te maken krijgt met incidentele kosten voor implementatie (personele en materiële kosten voor werkprocessen en digitale infrastructuur) en structurele kosten. Cebeon heeft een schatting gemaakt van de omvang van de kosten voor de Veiligheidsregio's als gevolg van de stelselherziening Omgevingsrecht. Hun schatting is dat de implementatie van de stelselherziening voor alle veiligheidsregio's samen € 20 tot € 30 miljoen gaat kosten, en dat de structurele gevolgen van de stelselherziening op € 15 tot € 20 miljoen neerkomen. Wij gaan er voorslagnog vanuit dat wij de incidentele kosten binnen onze begroting kunnen opvangen waarbij we gebruik maken van de incidentele middelen die eerder door het bestuur voor dit doel zijn toegekend. De structurele kosten voor de VRU worden nu globaal geschat op € 0,2 tot 0,5 miljoen euro. Deze kosten hebben met name betrekking op personeelskosten. Enerzijds door een nieuw type advies over de omgevingsvisie, -plannen en programma's (kerninstrumenten). Anderzijds zullen de kosten per advies stijgen, door toename van de tijdsbesteding aan meer complexe aanvragen en processen en doordat het benodigde kennisniveau (en daarmee de inschaling) van de medewerkers omhoog moet om deze complexe aanvragen te behandelen.

Tussen het Rijk en de bestuurlijke partners zijn afspraken gemaakt over het monitoren en evalueren van de financiële gevolgen van de stelselherziening Omgevingswet. De inzet is dat de wet budgetneutraal kan worden ingevoerd, waarbij de minister heeft afgesproken op zoek te gaan naar oplossingen als uit de financiële evaluatie blijkt dat de invoeringskosten substantieel hoger zijn dan eerder voorzien. De invoering van de Omgevingswet is wederom uitgesteld. Het was de bedoeling dat de wet op 1 januari 2023 in zou gaan maar het rijk heeft nu als beoogde invoeringsdatum 1 juli 2023 aangekondigd. De verwachting is dat we vervolgens in de tweede helft van 2023 de eerste ervaringen op kunnen doen, en de effecten van de invoering duidelijker inzichtelijk zullen worden. De ontwikkelingen met betrekking tot de invoering van de omgevingswet worden nauwlettend gevolgd en de verwachte consequenties voor de VRU worden indien nodig bijgesteld bij de eerstvolgende kadernota en begroting van de VRU.

Naast de invoering van de Omgevingswet speelt gelijktijdig de invoering van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). De gevolgen van de invoering van de Wkb lijken voorslagnog beperkt voor de VRU, omdat dit tot en met 2025 alleen meer toezicht op eenvoudige bouwwerken betreft.

3.4 Wijziging wet veiligheidsregio

Het samenhangend stelsel van crisisbeheersing en brandweezorg wordt geschetst door de Wet veiligheidsregio's (Wvr). Het kabinet heeft in 2019 de Commissie Muller gevraagd de doeltreffendheid en de effecten van Wvr en onderliggende regelgeving in de praktijk te onderzoeken en te bezien of de huidige wet bruikbaar is in het licht van actuele en toekomstige dreigingen, maatschappelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen in de crisisbeheersing in het algemeen.

De (hoofd)conclusie van de commissie Muller luidt dat de crisisbeheersing en brandweezorg in Nederland de afgelopen tien jaar sterk geprofessionaliseerd zijn. Daarbij functioneren in geval van lokale en regionale risico's en crises de veiligheidsregio's goed. Tegelijkertijd geeft de commissie aan dat Nederland niet goed is voorbereid op de rampen en crises van de toekomst. Hedendaagse crises zijn in toenemende mate complex, grensoverschrijdend en niet altijd plaatsgebonden. Dat geldt niet alleen voor grootschalige crises. Ook constateert de commissie dat bij interregionale, nationale en internationale risico's en crises, waarbij samenwerking tussen regio's, crisispartners en de rijkscrisisstructuur van belang is, een verbeterslag noodzakelijk is. Het kabinet heeft in haar standpunt op de wetsevaluatie aangekondigd om met behoud van het goede, zo spoedig

mogelijk, te komen tot een toekomstbestendig, samenhangend stelsel voor de crisisbeheersing en brandweezorg.

Dit betekent dat de rol van de veiligheidsregio verandert. Nieuwe moderne crises vragen een ander optreden van de overheid en van de veiligheidsregio's. Op basis van de evaluatie van de wet veiligheidsregio's is een contourennota⁴ opgesteld die de grondslag zal zijn voor nieuwe en/of aangepaste wetgeving op het gebied van crisisbeheersing, rampenbestrijding en brandweezorg. Uit de contourennota blijkt dat de crisisbeheersing een gemeenschappelijke opgave vergt van de veiligheidsregio's en haar netwerkpartners. Vanuit de veiligheidsregio's is een gezamenlijke reactie op de contourennota geformuleerd. Op dit moment is nog niet duidelijk wat daaruit wordt overgenomen in de gewijzigde wet. Hierbij is onze inzet dat het rijk verantwoordelijk is voor de financiering van veranderingen in de taakuitvoering als gevolg van stelselwijzigingen in de wet.

3.5 Versterking Crisisbeheersing

Op basis van de ervaringen tijdens corona- en asielcrisis is gebleken dat veiligheidsregio's zich fors hebben moeten inspannen om tot een adequaat niveau van de crisisbestrijding te komen. Met het oog op rampen en crises van de toekomst, die zich kenmerken door toenemende complexiteit, grenzeloosheid en onvoorspelbaarheid, is het nodig om dit niveau te behouden en te versterken. Vanuit het rijk worden daarvoor structurele middelen via de rijksbijdrage toegekend, oplopend van € 46 miljoen in 2023 tot € 83 miljoen vanaf 2026. Deze middelen zijn bestemd voor de volgende doelen:

- Veiligheidsregio's moeten beter in staat worden gesteld zich voor te bereiden op toekomstige (langdurige) rampen en crises door het fundament te versterken met voldoende capaciteit en te investeren in het netwerk, platform en de informatiefunctie. Daarnaast dient professionalisering plaats te vinden door te investeren in capaciteiten, onderzoek, opleiden, trainen en oefenen.
- Het zwaartepunt van de aanpak van recente en toekomstige crises bevindt zich op het bovenregionale landelijke en nationale niveau, daar dienen de veiligheidsregio's, het Rijk en andere partners zich gezamenlijk beter op voor te bereiden. Hiertoe zal in flexibele netwerksamenwerking worden geïnvesteerd.
- De bovenregionale en landelijke coördinatie op de voorbereiding en aanpak van crises vraagt inrichting van het Knooppunt Coördinatie Regio's Rijk. Dit knooppunt biedt 24/7 landelijke ondersteuning in coördinatie en informatiemanagement tussen veiligheidsregio's, Rijk en crisispartners.

Een deel van deze middelen wordt landelijk ingezet en een deel wordt via de rijksbijdrage (BDUR) rechtstreeks toegekend aan de veiligheidsregio's. In tabel 10 is de verdeling van de landelijke budgetten voor de versterking van de bovenregionale en landelijke crisisbeheersing opgenomen. Tabel 11 geeft inzicht wat hiervan het aandeel voor de VRU betreft. De besteding van de structurele extra financiële middelen zal verder worden uitgewerkt op basis van bestuurlijke afstemming tussen de veiligheidsregio's, het Rijk en andere partners.

⁴ De contourennota is een nadere uitwerking van het kabinetsstandpunt en schetst op hoofdlijnen het beoogde toekomstige stelsel van crisisbeheersing en van brandweezorg (Kabinetsstandpunt Evaluatie Wet veiligheidsregio's, 3 februari 2021, kst 29 517 nr 198.)

Tabel 10: landelijke verdeling extra middelen voor versterking crisisbeheersing

Versterking crisisbeheersing landelijk					
Bedragen x € 1 miljoen					
Doelen	2023	Toename 2024-2028	Eindbeeld structureel	Verdeel percentage	Verdeel sleutel
Veiligheidsregio's					
Versterking crisisbeheersing	23	19	42	50%	verdeling BDUR
Informatievoorziening per regio	13	10	23	28%	vast bedrag per regio
Subtotaal naar veiligheidsregio's	36	29	65	78%	
Landelijk					
Informatievoorziening NIPV	5	4	8	10%	vast bedrag per regio
Informatievoorziening rijk	1	1	2	2%	vast bedrag per regio
KCR2	5	4	8	10%	vast bedrag per regio
Subtotaal landelijk	10	8	18	22%	
Totaal landelijk	46	37	83	100%	

Tabel 11: aandeel VRU verdeling extra middelen voor versterking crisisbeheersing

Versterking crisisbeheersing aandeel VRU					
Bedragen x € 1.000					
Doelen	2023	Toename 2024-2028	Eindbeeld structureel	Verdeel percentage	Verdeel sleutel
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)					
Versterking crisisbeheersing	1.334	1.073	2.408	6%	verdeling BDUR
Informatievoorziening per regio	516	416	928	4%	vast bedrag per regio
Totaal aandeel VRU	1.850	1.489	3.336	10%	

Wij verwachten bij de ontwerp-begroting 2024 en de actualisatie van de begroting 2023 (voorjaar 2023) de ophoging van de rijksbijdrage op basis van een beschikking te kunnen verwerken in de begroting, inclusief een voorstel voor de inzet van deze middelen voor de versterking van de crisisbeheersing.

De toekenning van deze extra rijksbijdrage is taakgebonden en heeft daarmee geen effect op de hoogte van de gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijk basistakenpakket (GBTP)⁵.

3.6 Toekomstbestendigheid brandweer en doorontwikkeling paraatheidsmodellen

Het Veiligheidsberaad heeft een vervolg gegeven aan het dossier vrijwilligheid door het inrichten van de 'stuurgroep toekomstbestendig brandweerstelsel'. Deze stuurgroep heeft twee opdrachten gekregen. De eerste opdracht is om voor het onderwerp 'verplichtend karakter' van de beschikbaarheid van brandweered medewerkers een implementatieplan uit te werken. De tweede opdracht van de stuurgroep is om te onderzoeken wat andere wenselijke thema's zijn voor een toekomstbestendig brandweerstelsel. In deze aanvullende opdracht betreft de stuurgroep ook relevante brandweerontwikkelingen, zoals slagkracht en paraatheid. Vanuit de VRU worden de uitkomsten van de nieuwe stuurgroep gevolgd en daar waar mogelijk actief meegedacht.

Het verplicht aanbrengen van onderscheid tussen vrijwilligers en beroepspersoneel heeft consequenties voor de paraatheid van onze vrijwilligers. We mogen op basis van Europese wetgeving namelijk geen gebruik meer maken van roosters, piketten en kazernering van vrijwilligers. Een gevolg hiervan is dat de zekerheid van opkomst waarschijnlijk lager zal worden.

⁵ Bij de toekenning van de middelen is vanuit het rijk nadrukkelijk aangegeven dat het niet de bedoeling om dit in te zetten op andere taakgebieden van de veiligheidsregio's of de gemeentelijke bijdragen aan de veiligheidsregio's te verlagen.

Dit betekent dat we gaan nadenken over nieuwe paraatheidsmodellen en beleid gaan maken om te kunnen blijven voldoen aan de verplichte opkomsttijden.

Het landelijke plan van aanpak voor het onderwerp ‘verplichtend karakter’ wordt in 2023 verwacht. Op het moment dat dit plan beschikbaar komt gaan we dit vertalen naar de specifieke situatie in onze regio. Hierbij is het uitgangspunt dat eventuele meerkosten door het rijk (als stelselverantwoordelijke) worden betaald.

3.7 Gebiedsgerichte opkomsttijden

Op dit moment wordt landelijk nieuw beleid opgesteld met betrekking tot opkomsttijden en brandweerdekking. We gaan van objectgerichte opkomsttijden naar gebiedsgerichte opkomsttijden (GGO). Onderdeel van het systeem van GGO is dat er altijd 3 tankautospuiten binnen 15 minuten ter plaatse moeten kunnen zijn. Het nieuwe kader gebiedsgerichte opkomsttijden zorgt voor een eenduidige werkwijze en landelijke regels omtrent het minimumniveau van brandweezorg.

Medio 2022 heeft de minister van Justitie en Veiligheid aan de tweede kamer gemeld dat het besluit veiligheidsregio’s met betrekking tot de overgang naar gebiedsgerichte opkomsttijden spoedig wordt aangepast. Zodra de nieuwe systematiek van opkomsttijden in wetgeving is omgezet brengen we de effecten daarvan voor onze regio in kaart. Dit zal resulteren in een nieuw dekkingsplan volgens de landelijke systematiek. Dit plan wordt vervolgens bestuurlijk voorgelegd inclusief bestuurlijke keuzes en bijbehorende financiële consequenties. Hierbij is onze inzet dat het rijk verantwoordelijk is voor de financiering van veranderingen in de taakuitvoering als gevolg van stelselwijzigingen in de wet.

3.8 Proef verbeteren dekking Amersfoort

Tot eind 2023 vindt een proef ter verbetering van de brandweerdekking in Amersfoort plaats. Deze proef richt zich specifiek op de brandweerdekking in Vathorst en de verdere uitbreiding ten noorden van de A1. De verbetering wordt gerealiseerd met een uitbreiding van beroepsbrandweerpersoneel. Na afronding van de pilot zal bestuurlijke besluitvorming plaatsvinden over de benodigde structurele oplossing. Dit kan op termijn leiden tot een verhoging van de bijdrage voor het gezamenlijk basistakenpakket (GBTP).

Gelijktijdig heeft de gemeente Amersfoort aangegeven dat zij het gebied waarin de huidige post Centrum ligt wil gaan herontwikkelen en dat deze post dus verplaatst moet worden. Omdat er nabij het centrum geen locatie te vinden is waar de activiteiten die nu in de post Centrum worden uitgevoerd gerealiseerd kunnen worden, wordt gezocht naar een locatie voor een nieuwe post Centrum met een repressieve functie en een andere locatie waarin de huidige overige activiteiten worden uitgevoerd (met name voertuigonderhoud). Gegeven de huidige afspraken over de repressieve huisvesting (gebruik om niet) is de (her)huisvesting van de brandweerposten in Amersfoort een lokale aangelegenheid, waarbij het uitgangspunt is dat bij een verplaatsing van de huidige brandweerpost in het centrum in principe geen effect heeft op de beschikbare oppervlakte en functionaliteiten voor de VRU of de gemeentelijke bijdrage voor het basistakenpakket.

De structurele oplossing voor de brandweerdekking in Amersfoort én de herlocatie van de huidige post Centrum wordt als mogelijk in samenhang met elkaar ontwikkeld. Hierbij wordt gestreefd naar een kostenefficiënte oplossing. Bij de actualisatie van de begroting VRU 2023 en de ontwerp-begroting VRU 2024 volgt een update over dit onderwerp.

3.9 Tweede loopbaanbeleid

Sinds 1 januari 2006 is wettelijk vastgelegd dat manschappen hun bezwarende werk voor de duur van maximaal 20 jaar mogen uitoefenen. Daarna volgt hun ‘Tweede Loopbaan’.

Binnen het Landelijk Overleg Arbeidsvoorwaarden Veiligheidsregio's (LOAV) zijn tijdelijke afspraken gemaakt over het te voeren tweede loopbaanbeleid. Het akkoord komt er op neer dat brandweermensen die 15 jaar in een repressieve functie werken nu al een verzoek kunnen doen om na 20 jaar werkzaam te blijven in een repressieve brandweerfunctie. De universiteit van Maastricht doet een vierjarig onderzoek naar de duurzame inzetbaarheid van mensen in een repressieve brandweerfunctie. Na afronding van dit zogeheten Semfire-onderzoek wordt een definitieve nieuwe regeling voor het 2e loopbaanbeleid vastgesteld.

3.10 Cyberveiligheid

Voortdurende aandacht voor cyberveiligheid wordt als gevolg van digitalisering steeds belangrijker en is voor de bescherming van vitale infrastructuur noodzakelijk vanwege de toenemende activiteit van statelijke en criminele actoren. Doordat de VRU meer in beeld is gekomen bij de diverse landelijke crises en hierin steeds zichtbaarder een cruciale rol heeft, is de VRU een aantrekkelijk doelwit geworden om met cyberaanvallen te blokkeren. Om aanvallen te voorkomen wordt met andere veiligheidsregio's samengewerkt aan een gezamenlijke oplossing voor het inrichten van monitoring en support bij cyberaanvallen.

Gezien de huidige dreiging en noodzaak voor een adequate bescherming van onze vitale infrastructuur kunnen we niet wachten op landelijke initiatieven. Dit betekent dat wij hierop vooruitlopend al starten met 24/7- monitoring en support via een externe service.

3.11 Huisvesting

Op 8 november 2021 is in het algemeen bestuur (AB) de evaluatie repressieve huisvesting besproken. Het algemeen bestuur heeft daarbij enerzijds verzocht in samenwerking met de klankbordgroep gemeenten verder te werken aan verbeteringen in de huidige situatie van de repressieve huisvesting en anderzijds besloten in de aanloop naar de nieuwe beleidsperiode het bestuurlijke gesprek te voeren over de wenselijkheid van een onderzoek naar de verschillende scenario's om de huisvesting van de VRU te organiseren.

Op 4 juli 2022 heeft het algemeen bestuur de opdrachtformulering 'Huisvesting VRU' vastgesteld, waarin opdracht is gegeven om de huidige situatie en scenario's voor de toekomstige organisatie van de huisvesting van de VRU in kaart te brengen. Voor de verkenning zijn de volgende bestuurlijke uitgangspunten vastgesteld:

- Visie op huisvesting is toekomstbestendig.
- Het sociaal kapitaal en de maatschappelijke waarden van de VRU (en de gemeenten) in de lokale samenleving worden meegenomen.
- Huisvesting is ondersteunend aan de taakuitvoering.
- Evenredige verdeling van de huisvestingslasten.

Gemeenten en VRU werken in gezamenlijkheid aan het uitvoeren van de opdracht met als resultaat dat de huidige situatie en mogelijke toekomstscenario's in beeld zijn gebracht, waarna het algemeen bestuur een besluit kan nemen om enkele scenario's verdiepend te onderzoeken.

Uiteindelijk wordt toegewerkt naar een bestuurlijk voorstel waarin scenario's zijn uitgewerkt voor de organisatie van de huisvesting. Hierbij zal naast de inhoudelijke onderbouwing aandacht zijn voor financiële effecten, gemeentelijke (herverdeel-)effecten, risico's en mogelijke beheersmaatregelen.

4 Bijdrage gezamenlijk basistakenpakket

In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijk basistakenpakket (GBTP) in 2024 opgenomen op basis van de mutaties in het financiële kader (zie hoofdstuk 2).

Tabel 12: mutaties gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijk basistakenpakket (GBTP)

Gemeente	Bijdrage GBTP begroting VRU 2023	Mutatie CAO-loonaanp. 2023 (inc.)	Mutatie concessieverg. 2023 (inc.)	Mutaties 2024 Totaal				Bijdrage GBTP kadernota VRU 2024
				Structurele basis begroting 2024	Bijstelling ijkpuntscor gemeentefonds	Loon-en prijsaanpassing (inclusief BDuR)	Mutaties ontwikkelingen en risico's	
Amersfoort	10.189	23	118	10.330	135	371	-	10.837
Baarn	1.587	3	18	1.609	119	116	-	1.844
Bunnik	967	2	11	981	13	74	-	1.068
Bunschoten	1.162	3	13	1.178	13	81	-	1.272
De Bilt	2.713	6	31	2.750	159	237	-	3.146
De Ronde Venen	2.697	6	31	2.734	62	253	-	3.049
Eemnes	583	1	7	590	20	43	-	653
Houten	2.409	6	32	2.448	2	256	-	2.706
IJsselstein	1.775	4	21	1.800	4	137	-	1.941
Leusden	1.684	4	20	1.708	2	206	-	1.916
Lopik	897	2	10	909	-54	52	-	907
Montfoort	838	2	9	849	8	58	-	915
Nieuwegein	3.884	9	47	3.940	-2	99	-	4.038
Oudewater	599	1	7	607	29	42	-	678
Renswoude	369	1	4	373	-12	21	-	382
Rhenen	1.188	3	14	1.204	20	93	-	1.317
Soest	2.750	6	31	2.787	172	176	-	3.135
Stichtse Vecht	3.951	9	44	4.004	203	341	-	4.548
Utrecht	28.741	68	353	29.162	-1.416	2.673	-	30.419
Utrechtse Heuvelrug	3.161	7	35	3.203	165	286	-	3.654
Veenendaal	3.302	9	48	3.359	1	203	-	3.563
Vijfheerenlanden	3.580	7	39	3.626	8	150	-	3.784
Wijk bij Duurstede	1.438	3	16	1.458	87	130	-	1.675
Woerden	3.092	7	36	3.135	102	221	-	3.458
Woudenberg	721	2	8	731	34	56	-	821
Zeist	4.212	9	48	4.269	125	180	-	4.575
Totaal	88.489	203	1.052	89.744	-	6.557	-	96.301

In tabel 13 is de ontwikkeling van de totale gemeentelijke bijdrage op het gezamenlijk basistakenpakket (GBTP) nader toegelicht.

Tabel 13: ontwikkeling gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijk basistakenpakket

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Ontwikkeling bijdrage GBTP	Structureel	Incidenteel	Totaal
Bijdrage GBTP vastgestelde begroting VRU 2023	89.744	-1.255	88.489
<u>Mutaties in meerjarenraming</u>			
Mutatie loonaanpassing CAO (wegvallen incidentele dekking 2023)	-	203	203
Mutatie concessievergoeding OMS (wegvallen incidentele dekking 2023)	-	1.052	1.052
Structurele basis 2024 vastgestelde begroting VRU 2023	89.744	-	89.744
Mutaties financieel kader 2024 (hoofdstuk 2)	6.557	-	6.557
Mutaties ontwikkelingen en risico's 2024 (hoofdstuk 3)	-	-	-
Totaal mutatie kadernota VRU 2024	6.557	-	6.557
Bijdrage GBTP kadernota 2024	96.301	-	96.301

De mutaties in de meerjarenraming vloeien voort uit besluiten die zijn genomen bij de vaststelling van de begroting 2022 (concessievergoeding OMS) en 2023 (doorwerking loonaanpassing CAO). De mutaties in het financieel kader hebben betrekking op de technische actualisatie van de loon- en prijscompensatie en de BDuR.

5 Vergoeding individueel gemeentelijk pluspakket

In tabel 14 is per gemeente de ontwikkeling van de vergoeding voor het gemeentelijk pluspakket (IGPP) opgenomen. Vanaf 2018 zijn de taakuitvoeringsovereenkomsten (TUO's) afgesloten voor onbepaalde tijd. Voor 2024 gaan we daarom uit van voortzetting van de plustaken. De vergoedingen voor 2024 kunnen nog veranderen als er tussentijds nog wijzigingen in de TUO's worden doorgevoerd.

Tabel 14: ontwikkeling vergoeding voor het individueel gemeentelijk pluspakket (IGPP)

Bedragen x € 1.000

Gemeente	Vergoeding IGPP begroting VRU 2023	Mutatie TUO incl. loon- & prijs- aanpassing 2023	Mutatie TUO incl. loon- & prijs- aanpassing 2024	Vergoeding IGPP kadernota VRU 2024
Amersfoort	473	21	13	507
Baarn	25	1	1	27
Bunnik	-	-	-	-
Bunschoten	20	0	1	21
De Bilt	-	-	-	-
De Ronde Venen	-	-	-	-
Eemnes	40	1	1	43
Houten	63	1	-1	63
IJsselstein	16	1	-0	17
Leusden	-	-	-	-
Lopik	-	-	-	-
Montfoort	-	-	-	-
Nieuwegein	-	-	-	-
Nog toe te rekenen	-	-	-	-
Oudewater	20	1	1	21
Renswoude	-	-	-	-
Rhenen	-	-	-	-
Soest	79	3	3	85
Stichtse Vecht	-	-	-	-
Utrecht	1.021	38	33	1.091
Utrechtse Heuvelrug	102	1	0	104
Veenendaal	71	2	-3	70
Vijfheerenlanden	164	1	1	166
Wijk bij Duurstede	84	0	-1	83
Woerden	144	6	4	155
Woudenberg	-	-	-	-
Zeist *	937	110	27	1.073
Totaal	3.259	187	79	3.526

* De indexatiemethodiek van het maatwerkpakket (met betrekking tot de erfpachtovereenkomst) van de gemeente Zeist wijkt voor 2023 af van de systematiek van algemene prijsaanpassing die de VRU hanteert (paragraaf 2.3). Dit verklaart de relatief grotere mutatie voor 2023 voor de gemeente Zeist. Voor 2024 is vooralsnog uitgegaan van de algemene prijsaanpassing, omdat het specifieke indexcijfer voor dit jaar nog niet beschikbaar is.

6 Bijlagen

6.1 Bijlage 1: Uitkering gemeentefonds, onderdeel B&R

In onderstaande tabel zijn de bedragen opgenomen die de gemeenten in het gemeentefonds ontvangen voor het onderdeel Brandweer en Rampenbestrijding. De bedragen voor 2022-2024 zijn gebaseerd op de septembercirculaire gemeentefonds 2022 (SC 2022).

Tabel 15: bedragen GF onderdeel Brandweer en Rampenbestrijding per gemeente

Gemeente	Bedrag subcluster Brandweer en Rampenbestrijding				
	2021 (SC 2021)	2022 (SC 2021)	2022 (SC 2022)	2023 (SC 2022)	2024 (SC 2022)
Amersfoort	11.266	11.752	12.388	12.940	13.642
Baarn	1.724	1.799	1.862	2.126	2.242
Bunnik	1.056	1.101	1.151	1.207	1.273
Bunschoten	1.277	1.332	1.401	1.463	1.543
De Bilt	2.915	3.041	3.162	3.518	3.709
De Ronde Venen	2.951	3.078	3.217	3.422	3.608
Eemnes	622	649	669	728	768
Houten	3.055	3.187	3.337	3.586	3.781
IJsselstein	2.011	2.098	2.187	2.491	2.626
Leusden	1.901	1.984	2.070	2.252	2.374
Lopik	953	993	1.033	982	1.035
Montfoort	888	926	965	1.005	1.060
Nieuwegein	4.515	4.710	4.992	5.020	5.293
Oudewater	633	660	685	752	793
Renswoude	387	403	420	412	435
Rhenen	1.320	1.376	1.428	1.523	1.605
Soest	2.978	3.108	3.279	3.619	3.815
Stichtse Vecht	4.233	4.416	4.565	5.059	5.334
Utrecht (gemeente)	33.624	35.058	37.116	35.799	37.744
Utrechtse Heuvelrug	3.348	3.494	3.621	4.002	4.219
Veenendaal	4.549	4.745	5.001	5.187	5.469
Vijfheerenlanden	3.692	3.851	4.057	4.139	4.364
Wijk bij Duurstede	1.528	1.593	1.659	1.844	1.944
Woerden	3.412	3.559	3.699	4.011	4.229
Woudenberg	770	804	848	917	967
Zeist	4.563	4.761	4.944	5.329	5.618
Totaal	100.172	104.478	109.756	113.333	119.490

De stand in de septembercirculaire 2022 voor het uitkeringsjaar 2022 is circa 5,1% hoger in vergelijking met de stand in de septembercirculaire 2021. Dit is de optelsom van een hogere algemene bijdrage (accres) vanwege hogere Rijksuitgaven en de ontwikkeling van de basisgegevens van kostenverklarende maatstaven. Voor 2023 en 2024 is een stijging van de objectieve budgetten van respectievelijk 3,3% en 5,4% voorzien. In deze ontwikkeling is rekening gehouden met de gevolgen van de herijking van het gemeentefonds en ontwikkeling van het gemeentefonds voor een hoger geraamde algemene bijdrage (accres).

Opgemerkt wordt dat de begroting van gemeenten ten aanzien van de brandweer en rampenbestrijding naast de bijdrage aan de VRU ook bestaat uit andere kosten zoals de huisvestingskosten voor de brandweerposten (voor zover dit niet via het individueel gemeentelijk pluspakket bij de VRU wordt afgenomen), de kosten voor de gemeentelijke crisisbeheersing en de bluswatervoorziening.

6.2 Bijlage 2: Meerjarenraming bijdragen en vergoedingen 2024-2027

Tabel 16: bijdragen en vergoedingen 2024-2027 per gemeente

Bedragen x € 1.000

Gemeente	GBTP 2024	IGPP 2024	Bijdrage 2024	GBTP 2025	IGPP 2025	Bijdrage 2025	GBTP 2026	IGPP 2026	Bijdrage 2026	GBTP 2027	IGPP 2027	Bijdrage 2027
Amersfoort	10.837	507	11.344	10.837	507	11.344	10.837	507	11.344	10.837	507	11.344
Baarn	1.844	27	1.870	1.844	27	1.870	1.844	27	1.870	1.844	27	1.870
Bunnik	1.068	-	1.068	1.068	-	1.068	1.068	-	1.068	1.068	-	1.068
Bunschoten	1.272	21	1.293	1.272	21	1.293	1.272	21	1.293	1.272	21	1.293
De Bilt	3.146	-	3.146	3.146	-	3.146	3.146	-	3.146	3.146	-	3.146
De Ronde Venen	3.049	-	3.049	3.049	-	3.049	3.049	-	3.049	3.049	-	3.049
Eemnes	653	43	697	653	43	697	653	43	697	653	43	697
Houten	2.706	63	2.769	2.706	62	2.768	2.706	61	2.767	2.706	61	2.767
IJsselstein	1.941	17	1.958	1.941	17	1.958	1.941	17	1.958	1.941	17	1.958
Leusden	1.916	-	1.916	1.916	-	1.916	1.916	-	1.916	1.916	-	1.916
Lopik	907	-	907	907	-	907	907	-	907	907	-	907
Montfoort	915	-	915	915	-	915	915	-	915	915	-	915
Nieuwegein	4.038	-	4.038	4.038	-	4.038	4.038	-	4.038	4.038	-	4.038
Oudewater	678	21	699	678	21	699	678	21	699	678	21	699
Renswoude	382	-	382	382	-	382	382	-	382	382	-	382
Rhenen	1.317	-	1.317	1.317	-	1.317	1.317	-	1.317	1.317	-	1.317
Soest	3.135	85	3.220	3.135	85	3.220	3.135	85	3.220	3.135	85	3.220
Stichtse Vecht	4.548	-	4.548	4.548	-	4.548	4.548	-	4.548	4.548	-	4.548
Utrecht	30.419	1.091	31.511	30.419	690	31.109	30.419	690	31.109	30.419	690	31.109
Utrechtse Heuvelrug	3.654	104	3.758	3.654	102	3.756	3.654	101	3.755	3.654	100	3.754
Veenendaal	3.563	70	3.632	3.563	62	3.624	3.563	62	3.624	3.563	62	3.624
Vijfheerenlanden	3.784	166	3.950	3.784	166	3.950	3.784	166	3.950	3.784	166	3.950
Wijk bij Duurstede	1.675	83	1.758	1.675	82	1.757	1.675	81	1.756	1.675	80	1.754
Woerden	3.458	155	3.612	3.458	155	3.612	3.458	155	3.612	3.458	155	3.612
Woudenberg	821	-	821	821	-	821	821	-	821	821	-	821
Zeist	4.575	1.073	5.648	4.575	1.073	5.648	4.575	1.073	5.648	4.575	1.073	5.648
Totaal	96.301	3.526	99.827	96.301	3.113	99.414	96.301	3.110	99.411	96.301	3.107	99.408

Datum
10 november 2022

Aan de gemeenteraden van de deelnemende VRU-gemeenten

Onderwerp
Uitnodiging zienswijze kadernota VRU 2024

contactpersoon

Dhr. B.B. van 't Hoog
Stafafdeling Bestuur & Control

Archimedeslaan 6
3584 BA Utrecht

088 878 1000
bestuurlijke.zaken@vru.nl

Ons kenmerk
22.0009697

Uw kenmerk
.

Bijlagen
1

Geachte raad,

Hierbij ontvangt u de kadernota voor het begrotingsjaar 2024. De kadernota is op 7 november jl. behandeld in de vergadering van het algemeen bestuur van de VRU. Daarbij zijn de adviezen van de bestuurlijke adviescommissie bedrijfsvoering en financiën en de adviescommissie gemeentesecretarissen veiligheid betrokken. U ontvangt de kadernota in een vroeg stadium. Zo bent u in staat de financiële effecten, voor zover nu bekend en vastgesteld, te betrekken bij het opstellen van uw gemeentebegroting. In de tabel in bijlage 1 zijn de mutaties van de gemeentelijke bijdragen en vergoedingen aan de VRU opgenomen.

Bestuursagenda VRU 2024-2027

De voorliggende kadernota heeft betrekking op het eerste jaar van de nieuwe beleidsperiode 2024-2027. Voor de periode vanaf 2024 wordt de gewenste beleidsontwikkeling opgenomen in de Bestuursagenda VRU 2024-2027. Het regionale risicoprofiel vormt de basis voor de bestuursagenda. Op dit moment worden de reacties van de raden op de eerste versie van het regionale risicoprofiel verzameld en wordt input gevraagd op het te voeren beleid voor de komende beleidsperiode. De bestuurlijke bespreking en besluitvorming hierover vindt plaats in de eerste helft van 2023.

De bestuursagenda voor de beleidsperiode 2024-2027 wordt in maart 2023 voor de eerste keer behandeld in het algemeen bestuur. Daarna worden de gemeenteraden in de gelegenheid gesteld om te reageren, zodat deze reacties kunnen worden meegenomen in de definitieve besluitvorming in juli 2023. Eventuele voorstellen voor nieuw of gewijzigd beleid¹ die daaruit voortvloeien zullen op dat moment worden verwerkt in de ontwerp-begroting VRU 2024. Deze ontwerp-begroting wordt gelijktijdig met de bestuursagenda voor een zienswijze aan de gemeenteraden voorgelegd. De voorliggende kadernota bevat dan ook geen mutatie van de gemeentelijke bijdrage, anders dan de actualisatie van de ijkpuntscores en de reguliere loon- en prijsaanpassing.

Bijstelling ijkpuntscores gemeentefonds

De verdeling van de gemeentelijke bijdrage is gebaseerd op de ijkpuntscores van het gemeentefonds voor het onderdeel Brandweer en Rampenbestrijding. Deze verdeling is

¹ Hierbij wordt ook de afweging gemaakt of het wegvallen van de opbrengsten uit het openbaar meldsysteem vanaf 2024 via een bezuiniging moet worden opgevangen en zo ja, welke keuzes dit vergt in de taakuitvoering. Concrete voorstellen hiervoor worden voorbereid.

Veiligheidsregio Utrecht

Postbus 3154
3502 GD Utrecht
088 878 1000
info@vru.nl
www.vru.nl

brandweer.nl/utrecht

veiligheidsregioutrecht

@vrutrecht

@vrubrandweer

Iban

NL18 BNGH 0285 1331 79

kvk

51817330

Pagina

1

geactualiseerd op basis van de meest recente cijfers, waarin ook de effecten van de herijking van het gemeentefonds per 2023 zijn verwerkt. Mutaties in het gemeentefonds hebben geen effect op de totale omvang van de gemeentelijke bijdrage aan de VRU; de ijkpuntscores worden alleen gebruikt om de onderlinge verdeling te bepalen. Door de herijking van het gemeentefonds kunnen de verschuivingen per gemeente dit jaar groter zijn. Het is goed om hierbij te vermelden dat deze verschuivingen samenhangen met de uitkering die de gemeenten ontvangen via het gemeentefonds: een stijging van de gemeentelijke bijdrage aan de VRU is dus het gevolg van een hogere uitkering in het gemeentefonds voor het onderdeel Brandweer en Rampenbestrijding en andersom.

Loon- en prijsaanpassing

In totaal zal er een bedrag van € 96,3 miljoen aan gemeentelijke bijdragen worden gevraagd voor 2024. Ten opzichte van de bijdrage voor 2024 in de vastgestelde begroting 2023 bedraagt de stijging € 6,6 miljoen (7,3%). De stijging is enkel het gevolg van de reguliere loon- en prijsaanpassing. Hiervoor worden dezelfde percentages gehanteerd als waarmee de uitkering aan gemeenten via het gemeentefonds wordt geïndexeerd. De gemeenten worden hiervoor dus indirect via het gemeentefonds gecompenseerd.

Ontwikkelingen en risico's

De focus in deze kadernota ligt op actuele ontwikkelingen en risico's die (op termijn) van invloed kunnen zijn op de gemeentelijke bijdrage. De ontwikkelingen en risico's zijn in deze kadernota zonder financieel effect op de bijdrage voor het gemeentelijk basistakenpakket verwerkt. Eventuele financiële effecten worden komend voorjaar betrokken bij het opstellen van de bestuursagenda voor de beleidsperiode 2024-2027 en/of de begroting 2024.

Ontwikkeling vergoeding individueel gemeentelijk pluspakket

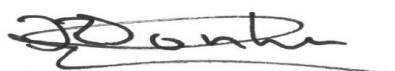
Op verzoek van gemeenten levert de VRU ook diensten aan individuele gemeenten. Hiervoor betalen deze gemeenten een (kostendekkende) vergoeding. De stijging van de vergoedingen voor het individueel gemeentelijk pluspakket (IGPP) is hoofdzakelijk het gevolg van de loon- en prijsaanpassing.

Zienswijze

Wij verzoeken u uw zienswijze uiterlijk 2 februari 2023 aan het bestuur van de VRU kenbaar te maken, ter attentie van de concerncontroller, de heer Van 't Hoog. Het proces daarna ziet er als volgt uit:

- De zienswijzen worden besproken in de vergadering van het algemeen bestuur op 6 februari 2023.
- De uitkomst van de bespreking van de zienswijzen in het algemeen bestuur op 6 februari 2023 wordt betrokken bij het opstellen van de ontwerp-begroting 2024 die voorligt in het algemeen bestuur op 27 maart 2023.
- De ontwerp-begroting wordt voor een zienswijze voorgelegd aan de gemeenteraden, waarna het algemeen bestuur de begroting 2024 op 3 juli 2023 vaststelt.

Met vriendelijke groet,
namens het dagelijks bestuur,

J.R. Donker,
secretaris

Bijlage 1: Mutaties gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijk basistakenpakket (GBTP)

Bedragen x € 1.000								
Gemeente	Bijdrage GBTP begroting VRU 2023	Mutatie CAO-loonaanp. 2023 (inc.)	Mutatie concessieverg. 2023 (inc.)	Mutaties 2024 Totaal				Bijdrage GBTP 2024
				Structurele basis begroting 2024	Bijstelling ijkpuntscor gemeentefonds	Loon-en prijsaanpassing (inclusief BDuR)	Mutaties ontwikkelingen en risico's	
Amersfoort	10.189	23	118	10.330	135	371	-	10.837
Baarn	1.587	3	18	1.609	119	116	-	1.844
Bunnik	967	2	11	981	13	74	-	1.068
Bunschoten	1.162	3	13	1.178	13	81	-	1.272
De Bilt	2.713	6	31	2.750	159	237	-	3.146
De Ronde Venen	2.697	6	31	2.734	62	253	-	3.049
Eemnes	583	1	7	590	20	43	-	653
Houten	2.409	6	32	2.448	2	256	-	2.706
IJsselstein	1.775	4	21	1.800	4	137	-	1.941
Leusden	1.684	4	20	1.708	2	206	-	1.916
Lopik	897	2	10	909	-54	52	-	907
Montfoort	838	2	9	849	8	58	-	915
Nieuwegein	3.884	9	47	3.940	-2	99	-	4.038
Oudewater	599	1	7	607	29	42	-	678
Renswoude	369	1	4	373	-12	21	-	382
Rhenen	1.188	3	14	1.204	20	93	-	1.317
Soest	2.750	6	31	2.787	172	176	-	3.135
Stichtse Vecht	3.951	9	44	4.004	203	341	-	4.548
Utrecht	28.741	68	353	29.162	-1.416	2.673	-	30.419
Utrechtse Heuvelrug	3.161	7	35	3.203	165	286	-	3.654
Veenendaal	3.302	9	48	3.359	1	203	-	3.563
Vijfheerenlanden	3.580	7	39	3.626	8	150	-	3.784
Wijk bij Duurstede	1.438	3	16	1.458	87	130	-	1.675
Woerden	3.092	7	36	3.135	102	221	-	3.458
Woudenberg	721	2	8	731	34	56	-	821
Zeist	4.212	9	48	4.269	125	180	-	4.575
Totaal	88.489	203	1.052	89.744	-	6.557	-	96.301

**Nagekomen agenderingen Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën
(Vast te stellen op 15 december 2022)**

Uitnodiging afkomstig vanuit het college		
<p>Datum: 13 december 2022</p> <p>Soort stuk: Raadsvoorstel Zienswijze kadernota 2024 Veiligheidsregio Utrecht (VRU)</p> <p>Burgemeester</p> <p>Beleidsterrein: Openbare Orde en Veiligheid</p> <p>Commissiegriffier: Jochim Schueler</p>	<p>De raad heeft de kadernota van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) voor het begrotingsjaar 2024 ontvangen. De kadernota is op 7 november jl. behandeld in de vergadering van het algemeen bestuur van de VRU. Daarbij zijn de adviezen van de bestuurlijke adviescommissie bedrijfsvoering en financiën en de adviescommissie gemeentesecretarissen veiligheid betrokken. In de tabel in bijlage 1 zijn de mutaties van de gemeentelijke bijdragen en vergoedingen aan de VRU opgenomen. De voorliggende kadernota heeft betrekking op het eerste jaar van de nieuwe beleidsperiode 2024-2027. Voor de periode vanaf 2024 wordt de gewenste beleidsontwikkeling opgenomen in de Bestuursagenda VRU 2024-2027. Het regionale risicoprofiel vormt de basis voor de bestuursagenda. Op dit moment worden de reacties van de raden op de eerste versie van het regionale risicoprofiel verzameld en wordt input gevraagd op het te voeren beleid voor de komende beleidsperiode. Op 24 november 2022 heeft de commissie VBF over dit risicoprofiel gesproken. De bestuurlijke bespreking en besluitvorming hierover vindt plaats in de eerste helft van 2023. Het college stelt momenteel de zienswijze op de kadernota 2024 op. Deze wordt op 20 december vastgesteld en naar de raad gestuurd. I.v.m. een fatale termijn wordt de commissie gevraagd de agendering alvast vast te stellen.</p>	<p>Voorstel:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. I.v.m. fatale termijn agenderen voor commissie VBF 26 januari 2023. 2. Tijd: 45 minuten.
<p>Datum: 14 december 2022</p> <p>Soort stuk: Raadsvoorstel Veiligheidsagenda 2023-2026</p> <p>Burgemeester</p>	<p>Het college verzoekt de gemeenteraad de 'Veiligheidsagenda 2023-2026' vast te stellen. De komende vier jaar is er vanuit de gemeente, (veiligheids)partners, inwoners en ondernemers extra aandacht voor kansengelijkheid, jeugd en jongvolwassenen (12-27 jaar) en weerbaarheid en worden de volgende 4 prioriteiten gesteld: Veiliger Wijken, Tegengaan van maatschappelijke onrust, het</p>	<p>Voorstel:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Agenderen voor de commissie VBF 2. Tijd: 120 minuten

<p>Beleidsterrein: Openbare Orde en Veiligheid</p> <p>Commissiegriffier: Jochim Schueler</p>	<p>voortvarend verder uitvoeren van de eind 2021 door de raad vastgestelde nota Grenzen stellen perspectief bieden (tegengaan van ontwrichtende effecten van drugsgerelateerde criminaliteit), Vergroten digitale veiligheid en online weerbaarheid.</p>	
--	--	--

Voorstel aan de gemeenteraad

Veiligheidsagenda 2023-2026

Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid
Organisatieonderdeel	Openbare Orde en Veiligheid
Opsteller	Jennifer Hofland, Joas Langelier
Kenmerk	10697727
Vergaderdatum Raad	Volgt
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De Veiligheidsagenda 2023-2026 vast te stellen, op basis waarvan de gemeente de komende vier jaar werkt aan een veilige en leefbare stad voor Utrechtse inwoners en ondernemers en bezoekers, met als prioriteiten: a) Veiliger Wijken, b) Tegengaan van maatschappelijke onrust, c) het voortvarend verder uitvoeren van de eind 2021 door de raad vastgestelde nota [Grenzen stellen perspectief bieden](#) (tegengaan van ontwrichtende effecten van drugsgerelateerde criminaliteit), d) Vergroten digitale veiligheid en online weerbaarheid.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Samenvatting

Het college verzoekt de gemeenteraad de 'Veiligheidsagenda 2023-2026' vast te stellen. De komende vier jaar is er vanuit de gemeente, (veiligheids)partners, inwoners en ondernemers extra aandacht voor kansengelijkheid, jeugd en jongvolwassenen (12-27 jaar) en weerbaarheid en worden de volgende 4 prioriteiten gesteld: Veiliger Wijken, Tegengaan van maatschappelijke onrust, het voortvarend verder uitvoeren van de eind 2021 door de raad vastgestelde nota Grenzen stellen perspectief bieden (tegengaan van ontwrichtende effecten van drugsgerelateerde criminaliteit), Vergroten digitale veiligheid en online weerbaarheid.

Context

Aanleiding

Het huidige integraal veiligheidsplan 2019-2022 (IVP), dat de gemeenteraad eens in de vier jaar vaststelt ([Artikel 38b Politiewet](#)), loopt af. In het IVP worden de lokale prioriteiten op het gebied van veiligheid beschreven. Voor de gemeenteraad is het IVP het instrument om te sturen op lokaal veiligheidsbeleid en de aanpak van veiligheidsproblemen. Bovendien geven wij met de Veiligheidsagenda 2023-2026 uitvoering aan [Motie 367 "Ambitieuze Veiligheidsbeleid"](#).

'Veiligheid is een eerste levensbehoefte. In een veilige omgeving ben je gezonder en heb je meer perspectief op een goede toekomst' (uit het [coalitieakkoord 2022 - 2026](#)). De Veiligheidsagenda 2023-2026 geeft Utrecht een gezamenlijke focus waarbinnen we samen met inwoners, ondernemers, professionals en (veiligheids)partners willen voorzien in deze eerste levensbehoefte. Dat doen we niet alleen, maar we kijken samen met deze partijen naar de ontwikkelingen in ons werkveld. Daarbij doen we een aantal belangrijke constatering:

1. Veiligheidsproblematiek verandert: het is minder zichtbaar, complexer en over slachtoffers is minder bekend. Slachtofferschap treft eerder 'het maatschappelijk systeem' dan concrete personen;
2. (Het effect van) geopolitieke ontwikkelingen en (inter)nationale crises zien we ook in Utrecht. Het zorgt voor onzekerheid, frustratie en onbehagen naar de overheid en naar elkaar. We signaleren groeiende radicalisering en polarisatie tussen groepen;
3. Utrecht speelt een centrale rol in de (inter)nationale drugshandel, in Utrecht vooral aan cocaïne te relateren. Overlast van criminele activiteiten zien we terug in een toenemend aantal geweldsincidenten, zoals explosieven bij woningen, plofkraken, steekpartijen en dreiging op individuele personen. We zien de criminaliteit onder jongeren verjongen en verhard;
4. De stad groeit. Dit zorgt voor uitdagingen in de inrichting van de openbare ruimte en heeft ook gevolgen voor de overlast. Op sommige plekken neemt de overlast door jeugd en verward en gevaarlijk gedrag toe. Dit geldt ook voor overlast door middelengebruik;
5. We zien een zorgelijke toename van cyberincidenten.

Nadere toelichting prioriteiten

Veiliger wijken

- i. We breiden onze netwerken in de stad verder uit en organiseren meer nabijheid met oren en ogen op straat en in de buurt. We geven opvolging aan de signalen die we vanuit bewoners, ondernemers en partners ontvangen. Door ons te focussen op de plaatselijke wijkproblematiek en veiligheidshotspots (zoals het Bollendak) kunnen we gericht en flexibel inzetten op criminaliteit en overlast. Via persoonsgerichte aanpakken zetten we in op mensen die door hun gedrag en opeenstapeling van problematiek (verslaving, psychiatrisch, justitieel verleden) onveilige situaties voor henzelf en omgeving veroorzaken.
- ii. Vanuit het ondermijningsbeeld zijn de Amsterdamsestraatweg en het Bedrijventerrein Nieuw Overvecht aangewezen als voor ondermijning kwetsbare gebieden in de nota Grenzen stellen, perspectief bieden. Vanuit een focus op wijken/buurtten waar de veiligheidsproblematiek het meest urgent is richten we ons, zoals afgesproken in het [coalitieakkoord 2022 - 2026](#), op de Amsterdamsestraatweg en de Kanaalstraat/Damstraat. Hiernaast sluiten we aan bij 'het coalitieakkoord in de wijken Zuid (Kanaleneiland), Noordwest (Geuzenwijk en delen van Ondiep en Pijlsweerd) en Leidsche Rijn (Parkwijk-Zuid en Terwijde-Oost).

Tegengaan van maatschappelijke onrust

Onder meer door:

- i. Samen met onze (veiligheids)partners off- en online in contact te zijn met de stad en haar bewoners/ondernemers om openbare orde verstoringen tegen te gaan. Daarnaast investeren we in contacten met diverse groepen in de stad, onze bondgenoten, met als gezamenlijk doel het tegengaan van polarisatie en daarnaast de voedingsbodem voor radicalisering te verminderen. Dit als onderdeel van de herijking van de aanpak [Utrecht zijn we samen](#)
- ii. Het blijvend faciliteren van demonstraties vanuit bevoegd gezag en volop ruimte geven aan de vrijheid van meningsuiting.
- iii. Het voorkomen van en preparatie op openbare ordeverstoringen met de driehoekspartners en de voorbereiding van de inzet van de bestuurlijke maatregelen in het kader van openbare orde.
- iv. Investeren in veilige evenementen, ook in een groeiende stad
- v. De gemeentelijke crisisorganisatie is niet alleen te gebruiken bij klassieke rampen, maar ook bij (dreigende) crises in het kader van openbare orde en veiligheid en bij maatschappelijke onrust. We investeren in nauwe contacten en samenwerking met publieke en private partners in de stad op alle niveaus, zowel in de voorbereiding als tijdens crisissituaties. Speciale aandachtsgebieden bij rampen en crises zijn het stationsgebied en het Utrecht Science Park.

Voortvarend verder uitvoeren van de eind 2021 door de raad vastgestelde [nota 'Grenzen stellen perspectief bieden'](#) (tegengaan ontwrichtende effecten van drugsgerelateerde criminaliteit).

Vergroten digitale veiligheid en online weerbaarheid

Onder meer door:

- i. Verder te investeren met de Utrechtse partners op cyberweerbaarheid waarin stedelijke partners weerbaar zijn tegen digitale dreigingen en cybercriminaliteit. Stedelijke partners die zich o.a. bezighouden met mobiliteit, economie, zorg, onderwijs, basisvoorzieningen (drinkwater, elektriciteit, telefonie en internet), bestuur & governance, openbare orde en publieke dienstverlening.
- ii. Het verbeteren van de actuele informatiepositie, van trends en ontwikkelingen, digitale criminaliteit, (acute) dreigingen, incidenten en kwetsbaarheden.
- iii. Gerichte maatwerk-interventies ontwikkelen/inzetten (met publieke en private partners) die bewustwording en weerbaarheid onder met name senioren, werkenden, jongeren, kinderen en het Utrechtse MKB verhogen. Bijvoorbeeld interactieve games over filterbubbels voor jongeren en studenten die cybersecurityscans voor ondernemers uitvoeren.
- iv. In samenwerking met jongerenwerk, digitale wijkagenten en de teams veiligheid in de wijken te onderzoeken welke interventies effectief kunnen inspelen op signalen van digitale criminaliteit en/of maatschappelijke onrust
- v. Het voorbereiden op cyberincidenten of -crises die uitval van vitale systemen of maatschappelijke ontwrichting tot gevolg kunnen hebben.

Reguliere werkzaamheden

Deze agenda is geen uitputtend overzicht van alles wat we doen voor een veilige en leefbare stad, maar zet de hoofdlijnen en prioriteiten op een rij. Uiteraard blijft de burgemeester zich vanuit haar OOV-portefeuille onverminderd inzetten op de reguliere werkzaamheden. Zoals de wettelijke taken op het gebied van crisisbeheersing en huisverboden, het faciliteren van demonstraties en het voorkomen van en preparatie op openbare ordeverstoringen met de driehoekspartners en de voorbereiding van de inzet van de bestuurlijke maatregelen in het kader van openbare orde. Dat geldt ook voor het werk aan de aanpak van jeugdgroepen die overlast veroorzaken, woonoverlast, de terugkeer van ex-gedetineerden in de samenleving, veiligheid rondom voetbalwedstrijden, onderzoeken in het kader van de wet Bibob, afstemming van werkprocessen met partners en samenwerkingsverbanden.

Met huidige inzichten en met de beschikbare capaciteit/middelen richten we ons binnen het programma veiligheid de komende jaren niet of zeer beperkt op verkeersveiligheid en mensenhandel.

Daarnaast werken we met meer focus op hotspot gebieden aan de traditionele aangiftecriminaliteit (denk aan woninginbraak, fietsendiefstal, autokraak, enz).

Juridische context

Op grond van artikel 38b Politiewet stelt de raad de doelen vast die de gemeente op het terrein van de veiligheid nastreeft.

Beoogd effect

Het belangrijkste beoogde effect van een meerjarige Veiligheidsagenda is het verbeteren van de veiligheid en leefbaarheid van de stad. Denk verder aan beoogde effecten zoals:

1. Utrechters voelen zich veiliger in hun buurt
2. Jonge aanwas en doorgroeiers in (drugs)criminaliteit recidiveren minder na detentie en hebben een ander toekomstperspectief in de vorm van werk/opleiding/dagbesteding
3. Crimineel misbruik van geld, locaties, ondernemingen en branches in de stad en de effecten daarvan op de stad is teruggedrongen.
4. Maatschappelijke onrust, dreigingen en ongeregelde heden zijn beheerst danwel teruggedrongen
5. Utrechters en Utrechtse wijken/buurtten zijn (online) weerbaarder tegen de veiligheidsproblemen die spelen

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

- 28 december 2021: [Vastgestelde nota 'Grenzen stellen perspectief bieden'](#)
- 11 december 2021: [Motie 367 "Ambitieuze Veiligheidsbeleid"](#)

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De Veiligheidsagenda 2023-2026 vast te stellen, op basis waarvan de gemeente de komende vier jaar werkt aan een veilige en leefbare stad voor Utrechtse inwoners en ondernemers en bezoekers, met als prioriteiten: a) Veiliger Wijken, b) Tegengaan van maatschappelijke onrust, c) het voortvarend verder uitvoeren van de eind 2021 door de raad vastgestelde nota Grenzen stellen perspectief bieden (tegengaan van ontwrichtende effecten van drugsgerelateerde criminaliteit), d) Vergroten digitale veiligheid en online weerbaarheid.
Argumenten	
1.1	<u>Deze prioriteiten zijn gericht op verborgen en ondermijnende vraagstukken met grote gevolgen voor de samenleving, het maatschappelijk systeem en de leefbaarheid in de stad.</u> De veiligheidsproblematiek verandert, blijkt uit analyses. We zien dat de traditionele aangiftecriminaliteit (als woninginbraak, fietsendiefstal, autokraak enz.) al twee decennia daalt. Criminaliteit heeft een ander karakter gekregen: het is minder zichtbaar, het is complexer en over slachtoffers en de aantallen is minder bekend. We zien verborgen en ondermijnende vraagstukken met grote gevolgen voor de samenleving, het maatschappelijk systeem en de leefbaarheid in de stad. Dat geldt voor maatschappelijke onrust en polarisatie, digitale criminaliteit en -onveiligheid en ook voor ondermijning, vooral drugscriminaliteit.
1.2	<u>De vier prioriteiten zijn tot stand gekomen door analyse van trends en ontwikkelingen.</u> Naast de reguliere werkzaamheden zoals het opleggen van huisverboden, het voorkomen dat de openbare orde wordt verstoord en de terugkeer van ex-gedetineerden in de samenleving helpen de vier prioriteiten in de Veiligheidsagenda om focus aan te brengen. De vier prioriteiten zijn tot stand gekomen door analyse van trends en ontwikkelingen en door aan te sluiten op de ambities uit het coalitieakkoord 2022 - 2026 . Veiligheid is een eerste levensbehoefte. In een veilige omgeving ben je gezonder en heb je meer perspectief op een goede toekomst (coalitieakkoord 2022 -

	<p>2026).</p> <p>Veiligheid en leefbaarheid zijn onverminderd basisvoorwaarden voor alle Utrechtse inwoners en ondernemers. De vier prioriteiten uit de Veiligheidsagenda geven naast de onverminderde inzet op reguliere werkzaamheden focus om te werken aan deze basisvoorwaarden. Het helpt om te voorzien in de eerste levensbehoefte en sluit aan bij de ambities in het coalitieakkoord.</p>
1.3	<p><u>De Veiligheidsagenda helpt om de afstand tussen kansrijk en kansarm te verkleinen, conform het uitgangspunt ‘Ongelijk investeren in gelijke kansen’ in het Coalitieakkoord.</u></p> <p>De Veiligheidsagenda onderstreept het belang van ongelijk investeren voor gelijke kansen. Dit uitgangspunt helpt om samen met onze partners in de stad ons te richten op Utrechtse wijken/buurtten waar de problematiek het meest urgent is. Ongelijk investeren betekent hierin ook de meest kwetsbaren (voor online criminaliteit, om zelf in de (drugs)criminaliteit te belanden of te radicaliseren) weerbaar te maken en perspectief te bieden.</p>
1.4	<p><u>Inwoners, ondernemers, professionals en veiligheidspartners geven aan de gestelde prioriteiten te herkennen</u></p> <p>Naar aanleiding van de trends en ontwikkelingen die we zien, zijn meerdere gesprekken in juni 2022 gevoerd in de Utrechtse wijken. Tijdens deze gesprekken gaven inwoners, ondernemers, wijkagenten en professionals aan de gestelde prioriteiten te herkennen. Zij deelden hun grootste zorgen met ons tijdens deze gesprekken. Er is veel behoefte aan zichtbaarheid/toegankelijkheid van overheid/politie in de wijken. Het beeld van de inwoners, ondernemers en professionals komt overeen met de problematiek die wij zien. Ook onze veiligheidspartners politie en OM herkennen de veranderende veiligheidsproblematiek en vinden het belangrijk hier komende jaren op in te zetten.</p>
1.5	<p><u>De Veiligheidsagenda draagt bij aan de doelstellingen van de gemeente (zoals o.a. beschreven in het coalitieakkoord 2022-2026) en sluit aan bij landelijk en regionale prioriteiten in veiligheidsbeleid.</u></p> <p>Met de Veiligheidsagenda dragen we bij aan de doelstellingen zoals beschreven in het coalitieakkoord 2022 - 2026 en in de gemeentelijke beleids- en uitvoeringsprogramma's die daarmee samenhangen, zoals het Handhavingsprogramma 2022, de Visie Digitale Stad, het Mobiliteitsplan 2024, de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040, en het actieplan Utrecht zijn we samen.</p> <p>De prioriteiten uit de Veiligheidsagenda sluiten aan bij de prioriteiten die landelijk en regionaal worden vastgesteld in respectievelijk de Landelijke Veiligheidsagenda 2023-2026¹ en de Regionale Veiligheidsstrategie Midden-Nederland 2023-2026.</p>
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	<p><u>We moeten bij de ontwikkeling van veiligheid vanzelfsprekend rekening houden met een grote mate van onvoorspelbaarheid.</u></p> <p>Ten opzichte van vier jaar geleden ziet de wereld er anders uit, getuige de coronapandemie of de oorlog in Oekraïne. De veiligheidsproblematiek is per definitie onderhevig aan dergelijke veranderingen. Het IVP/de Veiligheidsagenda kan gezien de onvoorspelbare context niet anders zijn dan een richtinggevende agenda voor de komende tijd. We blijven de trends en ontwikkelingen met data, inzichten van professionals en wetenschappers monitoren en spelen indien nodig in op onverwachte actualiteiten en ontwikkelingen.</p>
1.2	<p><u>De uitvoering van deze agenda staat onder druk door capaciteitstekort bij onze (veiligheids)partners en binnen de gemeente</u></p>

¹ Elke vier jaar stelt de minister van Justitie en Veiligheid in de Landelijke veiligheidsagenda de landelijke beleidsdoelstellingen voor de taakuitvoering van de politie vast ([link](#))

	Een belangrijke randvoorwaarde voor de uitvoering van de prioriteiten is de beschikbare capaciteit bij de partners. Er is echter een groot tekort aan capaciteit bij de politie, het OM, de rechtbank, zorgpartners en de Jeugdbescherming. We zien ook dat er op de arbeidsmarkt een beperkt aanbod aan specialisten binnen het veiligheidsdomein is. Deze tekorten hebben gevolgen voor onze gezamenlijke uitvoeringskracht binnen deze Veiligheidsagenda.
1.3	<u>De beperkte beschikbaarheid van en knelpunten bij woon- en verblijfsruimten voor zorg bemoeilijken de aanpak van veiligheidsproblematiek</u> Er is een tekort aan (sociale) woonruimte, plekken voor beschermd wonen, maatschappelijke opvang en forensische zorg. We zien lange wachtlijsten in de jeugdhulp- en zorgsector. Hierdoor is het lastig om passende woonruimte en (verblijfs)zorg snel beschikbaar te stellen als de situatie daar vanwege veiligheidsbelang om vraagt.
1.4	<u>Om op te treden als één overheid tegen (georganiseerde) criminaliteit is aanpassing van wet- en regelgeving rondom informatiedeling nodig.</u> Voor veel van de complexe veiligheidsopgaven, zoals georganiseerde en ondermijnende criminaliteit en radicalisering, is het van belang om nauw samen te werken met onze partners en daarin op te treden als één overheid. Huidige wet- en regelgeving (o.a. AVG en Wet politiegegevens) beschermt de privacy van het individu maar bemoeilijkt tegelijkertijd in sommige gevallen informatiedeling en verdere samenwerking. We voeren lobby op het wetsvoorstel Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden ² voor een noodzakelijke verbetering van de informatiedeling tussen (veiligheids)partners in Utrecht.

Financiën

Voor de uitvoering van de prioriteiten van deze Veiligheidsagenda zijn extra financiële middelen toegekend vanuit het Coalitieakkoord en vanuit Rijksmiddelen. Samen met de gelden uit de Begroting van Programma Veiligheid is dit de basis om uitvoering te geven aan de Veiligheidsagenda. Jaarlijks herijken we de veiligheidssituatie in relatie tot de beschikbare middelen. Voor het tweede deel van de planperiode van deze veiligheidsagenda (vanaf 2025) is het op dit moment nog niet duidelijk of ambitie en middelen met elkaar in overeenstemming zijn. Indien aanvullende middelen benodigd zijn en deze komen niet beschikbaar, dan stellen we de ambities bij.

Coalitieakkoord 2022-2026

- Vanuit het Coalitieakkoord ([bijlage financiën bij het Coalitieakkoord](#)) zijn structureel middelen vrij gemaakt voor de uitvoering van de nota 'Grenzen stellen perspectief bieden' (2023: € 2 miljoen en 2024 tot en met 2026: € 3 miljoen per jaar).
- Daarnaast is vanuit het Coalitieakkoord geïnvesteerd in de integrale gebiedsgerichte aanpak Amsterdamsestraatweg en Kanaalstraat/Damstraat (focusgebieden), waarbij een groot deel van de gelden ingezet wordt op wijkveiligheidsproblematiek (€ 0,5 miljoen per jaar voor de jaren 2023 tot en met 2026).
- Onder de paragraaf Digitale Stad is in het Coalitieakkoord € 0,25 miljoen in 2023 en voor de jaren 2024 tot en met 2026 € 0,5 miljoen per jaar gereserveerd voor Digitale Weerbaarheid waarvan 50% wordt bestemd voor het programma Veiligheid (Digitale Veiligheid en weerbaarheid).

Rijksbijdragen

- De Rijksbijdrage Preventie met Gezag ondersteunt de nota 'Grenzen stellen perspectief bieden' ter grootte van € 3 miljoen per jaar (2023 tot en met 2026).

² Er ligt nu bij de Eerste Kamer een wetsvoorstel dat een juridische grondslag biedt voor de systematische verwerking van persoonsgegevens door samenwerkingsverbanden die gezamenlijk gegevens verwerken voor zwaarwegende algemene belangen, zoals de bestrijding van georganiseerde criminaliteit. Denk hierbij aan gegevensuitwisseling tussen de Regionale Informatie- en Expertisecentra (RIEC's) en de Zorg- en Veiligheidshuizen (ZVH's). Dit is onder meer een belangrijke ontwikkeling voor de integrale persoonsgerichte aanpak van doorgroeiers in drugscriminaliteit en criminele samenwerkingsverbanden met familierelaties.

Vervolg

Uitwerking

Eind 2022 of in 2023 worden de herijking van 'Utrecht zijn we samen', het nieuwe beleidskader cameratoezicht 2023-2026, de integrale gebiedsgerichte aanpakken Amsterdamsestraatweg en Kanaalstraat/Damstraat en het uitvoeringsplan Digitale Weerbaarheid aan u aangeboden.

Verantwoording en voortgang

We weten dat veel resultaten en maatschappelijke effecten binnen de aanpak van veiligheidsproblematiek moeilijk te kwantificeren zijn. Tegelijkertijd willen we wel zien of de aanpak het gewenste effect heeft gehad. Er wordt daarom gezocht naar indicatoren die passen bij de complexe veiligheidsproblematiek per geprioriteerd thema in de Veiligheidsagenda.

Tegelijk monitoren we de ontwikkelingen op basis van data, inzichten van professionals en wetenschap. We gaan in de looptijd van deze Veiligheidsagenda graag met uw raad in gesprek over de voortgang en/of resultaten van de in deze Veiligheidsagenda beschreven (deel)onderwerpen.

Participatie

Totstandkoming Veiligheidsagenda 2023-2026

Naar aanleiding van de trends en ontwikkelingen die we zien, zijn meerdere gesprekken in juni 2022 gevoerd in de Utrechtse wijken met inwoners, ondernemers, wijkagenten en andere professionals. Deelnemers herkennen de prioriteiten binnen de Veiligheidsagenda en het beeld van de deelnemers komt overeen met de veiligheidsproblematiek die wij zien.

Zo waren er zorgen over asociaal rijgedrag, digitale onveiligheid, middelengebruik, gedecentraliseerde zorg, armoede, re-integratie van ex-gedetineerden en de negatieve invloed van sociale media op jongeren. Ook de hartenkreet dat er meer behoefte is aan zichtbaarheid/toegankelijkheid van overheid/politie in de wijk werd door veel deelnemers ingebracht. De resultaten van deze gesprekken zijn meegenomen in de Veiligheidsagenda 2023-2026.

Participatie vervolg

De onderliggende prioriteiten uit de Veiligheidsagenda 2023-2026 zijn of worden uitgewerkt in nota's en/of beleidsvoorstellen aan de raad. Participatie is een belangrijk onderdeel binnen de aanpak van deze onderliggende prioriteiten. We werken vanuit een brede coalitie van inwoners, ondernemers, professionals en partners en we zijn blijvend met elkaar in gesprek over de gezamenlijke aanpak van de veiligheidsproblematiek.

Communicatie

De gemeente maakt via diverse kanalen de inhoud van het voorstel bekend. Na bekendmaking zal de komende jaren structureel aandacht worden geschonken aan de diverse onderdelen/prioriteiten die in de Veiligheidsagenda naar voren komen.

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming

- Veiligheidsagenda 2023-2026
- Raadsbrief

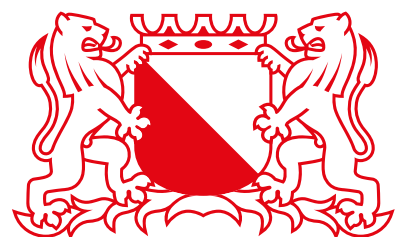
Bijlagen informatief

-

Veiligheidsagenda Utrecht 2023 – 2026

Voor een veilige en leefbare stad

Gemeente Utrecht

[Utrecht.nl/](https://utrecht.nl/)
Veiligheidsbeleid

Voorwoord

Utrecht is een populaire, bruisende stad die volop kansen en mogelijkheden biedt. Een stad met een rijke historie, die we ook voor de komende generaties Utrechters willen behouden. Dat vraagt wat op heel veel fronten. Op het gebied van inrichten openbare ruimte en groen, van cultuur, onderwijs, wonen, welzijn, ondernemen en op het gebied van openbare orde en veiligheid.

Als burgemeester ben ik verantwoordelijk voor de veiligheid van de stad. Ik wil dat iedereen veilig kan opgroeien in onze stad. Dat iedereen kans heeft een mooie toekomst tegemoet te gaan en zich beschermd voelt door de overheid. Dat geldt voor alle Utrechters, jong en oud, Utrechters die hier nog maar net of al heel lang wonen, die hier werken, naar school of de universiteit gaan of hier komen om te sporten of uit te gaan.

Sinds mijn start in Utrecht heb ik gemerkt dat we er als bestuur en gemeentelijke organisatie niet alleen voor staan in deze stad. Er heerst in Utrecht grote verbondenheid tussen partners in alle delen en lagen van de stad om problemen samen aan te pakken en op te lossen. Ook bij het opstellen van deze Veiligheidsagenda hebben we naar meer dan alleen het thema veiligheid gekeken. De veiligheidsproblematiek wordt namelijk steeds complexer, óók door de veelheid aan partners en doelgroepen in de stad. We nemen input mee uit de netwerken in de wijken, we hebben geluisterd naar de deelnemers bij de participatiebijeenkomsten in de stad in juni, naar onze collega's binnen de gemeente en onze partners van politie en OM.

We zien allemaal dat de groei van onze stad ook een groei van de omvang en complexiteit van de veiligheidsproblematiek met zich meebrengt. In toenemende mate zien we het effect van internationale en nationale ontwikkelingen terug in onze eigen straten. Het aantal openbare orde vraagstukken groeit substantieel, zoals het aantal demonstraties, de druk op de wijken door toenemende overlast, ongeregelde heden rondom voetbalwedstrijden en (oproepen tot) rellen.

Ook de ongewenste (financiële) inmenging van de onderwereld in de bovenwereld, het kraken van panden en het bewaken en beveiligen van objecten vereisen extra inzet. Daarnaast blijft de problematiek van verwarde personen onze aandacht vragen. Door de extramuralisering en bezuinigingen op de GGZ-zorg, zien we meer mensen op straat die overlast of risicovolle situaties voor henzelf of anderen veroorzaken. Tot slot zorgt de online wereld, naast de onbeperkte mogelijkheden, voor risico's en gevaren voor onze openbare orde en veiligheid. We moeten onze stad ook online weerbaar maken en voorbereid zijn op digitale crises en opruiing.

In ons coalitieakkoord 2022-2026 staat dat veiligheid een eerste levensbehoefte is. In een veilige omgeving ben je gezonder en heb je meer perspectief op een goede toekomst. Het college zoekt naar de juiste balans tussen preventief werken en perspectief bieden waar dat kan en hard optreden waar het moet. Op basis van deze uitgangspunten en de actuele trends en ontwikkelingen zien we de volgende vier prioriteiten voor de Veiligheidsagenda 2023–2026: veiliger wijken, tegengaan van maatschappelijke onrust, tegengaan ontwrichtende effecten van drugsgelateerde criminaliteit en vergroten digitale veiligheid en online weerbaarheid.

In dit document worden deze prioriteiten nader uitgewerkt en onderbouwd. We gaan ons uiterste best doen ze te realiseren. Natuurlijk betekent dat dat we soms keuzes moeten maken of op basis van de actualiteit zaken moeten bijstellen. Maar we doen dit alles niet alleen, maar samen met u en met onze partners in de stad. Zodat wij samen op een navolgbare en open manier kunnen bouwen aan een veilige en leefbare stad met gelijke kansen voor iedereen, een stad ook die een gezond perspectief biedt aan onze jongeren.

Sharon Dijksma
Burgemeester van Utrecht

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Trends en prioriteiten	6
2.1 Trends	7
2.2 Prioriteiten	9
3. Uitwerking	10
3.1 Veiliger wijken	10
3.2 Tegengaan van maatschappelijke onrust	14
3.3 Tegengaan ontwrichtende effecten van drugsgelateerde criminaliteit	17
3.4 Vergroten digitale veiligheid en online weerbaarheid	19
4. Verantwoording, communicatie en financiën	22
4.1 Voortgang en beoogd effect	22
4.2 Communicatie	23
4.3 Financiële paragraaf	23
Bijlage 1 - Infographic ontwikkelingen Veiligheid in Utrecht	24
Bijlage 2 – Overzicht aanverwante nota's	27

Inleiding

Het Integraal Veiligheidsplan

Een veilige en leefbare stad voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers. Daar werken wij als gemeente Utrecht aan. Dat doen we door te werken aan een goede sfeer op straat en door overlast, criminaliteit, (openbare orde) incidenten of crises te voorkomen, te beperken en te beheersen. In ons Integraal Veiligheidsplan staan de doelen die we op het terrein van de veiligheid nastreven. De gemeenteraad stelt eens in de vier jaar het Integraal Veiligheidsplan opnieuw vast¹. Het huidige Integraal Veiligheidsplan van de gemeente Utrecht loopt tot en met 2022.

In afstemming met politie en Openbaar Ministerie (OM) en met inbreng van de inwoners en ondernemers tijdens participatieavonden hebben we een nieuw Integraal Veiligheidsplan Utrecht 2023–2026 (IVP) opgesteld. We noemen dat de ‘Veiligheidsagenda 2023–2026’, omdat we het als koers voor de komende vier jaar vaststellen en niet als uitputtende beschrijving van wat we de komende vier jaar allemaal doen. We stellen enkele ambities centraal de komende periode en het is daarbij lastig om precies te voorspellen hoe ‘veiligheid’ zich de komende vier jaar verder zal ontwikkelen. Veiligheidsproblematiek wordt steeds complexer, óók door de veelheid aan partners en doelgroepen in de stad. Bovendien zal door de groei(spurt) van onze stad de druk op de veiligheid en leefbaarheid eerder toe- dan afnemen. Eén van de ambities betreft het voortvarend verder uitvoeren van de eind 2021 vastgestelde nota ‘[Grenzen Stellen, Perspectief bieden](#)’.

¹ Grondslag: artikel 38b van de Politiewet ([link](#))

De Staat van de Stad

Utrecht is een bruisende stad vol kansen en mogelijkheden. Een stad waar veel mensen wonen en werken en relatief veel jongeren opgroeien en willen studeren, en die voorlopig blijft groeien. In 2028 verwachten we dat Utrecht 400.000 inwoners telt². Ook de veiligheidsposten en -diensten in de stad groeien middels de [Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040](#) mee met Utrecht. We hebben de verantwoordelijkheid om deze mooie stad voor al die inwoners ook de komende jaren veilig en leefbaar te houden. Een uitdaging in een tijd waarin veel onzeker en onvoorspelbaar is. We zien dat (wereldwijde) maatschappelijke ontwikkelingen en crises ingrijpende effecten hebben op de manier waarop we met elkaar omgaan en dat deze soms leiden tot frustratie en onbehagen naar de overheid en naar elkaar. Denk hierbij aan de coronapandemie, de stikstofcrisis, de vluchtelingenopvang en wereldwijde geopolitieke spanningen. Zorgwekkende ontwikkelingen waar we rekening mee houden in ons veiligheidsbeleid.

Een veilige en leefbare stad voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers. Daar werken wij als gemeente Utrecht aan.

² Bevolkingsprognose – Gemeente Utrecht, 2021 ([link](#))

Prioriteiten en reguliere werkzaamheden

Deze agenda is geen uitputtend overzicht van alles wat we doen voor een veilige en leefbare stad, maar zet de hoofdlijnen en prioriteiten op een rij. Uiteraard blijft de burgemeester zich vanuit haar OOV-portefeuille onverminderd inzetten op de reguliere werkzaamheden. Zoals de wettelijke taken op het gebied van crisisbeheersing en huisverboden, het faciliteren van demonstraties en het voorkomen van en preparatie op openbare ordeverstoringen met de driehoekspartners en de voorbereiding van de inzet van de bestuurlijke maatregelen in het kader van openbare orde. Dat geldt ook voor het werk aan de aanpak van jeugdgroepen die overlast veroorzaken, woonoverlast, de terugkeer van ex-gedetineerden in de samenleving, veiligheid rondom voetbalwedstrijden, onderzoeken in het kader van de wet Bibob, afstemming van werkprocessen met partners als het Jongerenwerk, politie en Openbaar Ministerie, Zorg- en Veiligheidshuis Regio Utrecht, het Regionaal Expertise Centrum Midden-Nederland (RIEC) en de Veiligheidsregio Utrecht (VRU). We laten deze belangrijke en continu aandacht vragende onderwerpen in de Veiligheidsagenda 2023–2026 buiten beschouwing. Als nodig komen ze in separate plannen of brieven in de raad aan de orde (zie bijlage 2).

We zien de volgende prioriteiten voor de Veiligheidsagenda 2023–2026:

- veiliger wijken
- tegengaan van maatschappelijke onrust
- tegengaan ontwrichtende effecten van drugsgerelateerde criminaliteit
- vergroten digitale veiligheid en online weerbaarheid

Deze prioriteiten worden in [hoofdstuk 3](#) verder toegelicht.

Trends en prioriteiten

Veiligheid is een eerste levensbehoefte. In een veilige omgeving ben je gezonder en heb je meer perspectief op een goede toekomst. Aldus is het belang van veiligheid verwoord in het [coalitieakkoord 2022–2026](#). De ambitie in deze Veiligheidsagenda sluit daarop aan: [werken aan een veilige en leefbare stad voor iedereen](#). De gemeente zet zich samen met partners in om veiligheidsproblemen zoveel mogelijk te voorkomen, in de kiem te smoren of een duurzame oplossing te vinden. Ook blijven we inzetten op de versterking van de samenwerking tussen het veiligheids- en zorgdomein. We zien de volgende trends en prioriteiten in de veiligheidsproblematiek in onze stad.

2

2.1 Trends

Van high impact crime naar hidden impact crime

De veiligheidsproblematiek is de afgelopen jaren drastisch veranderd. Al twee decennia daalt de traditionele aangiftecriminaliteit (denk aan woninginbraak, fietsendiefstal, autokraak, enz.). Volgens de Veiligheidsmonitor van 2021 is tussen 2012 en 2021 het aantal mensen van 15 jaar of ouder dat naar eigen zeggen slachtoffer werd van traditionele criminaliteit met 43 procent gedaald³. Voorheen was criminaliteit zichtbaar en had impact op slachtoffer en omgeving (high impact crimes), maar tegenwoordig is veel criminaliteit minder zichtbaar. In deze [video](#) legt het CBS het mysterie van deze verdwenen criminaliteit uit. En toch hebben de veiligheidspartners het drukker dan ooit. Dat komt doordat criminaliteit een ander karakter heeft gekregen: het is minder zichtbaar, het is complexer en over slachtoffers en de aantallen is minder bekend⁴. We spreken dan ook wel van hidden impact crimes. Dat geldt met name voor de vraagstukken die de laatste jaren vaker voorkomen: maatschappelijke onrust en polarisatie, digitale criminaliteit en georganiseerde criminaliteit en de zichtbare ontwrichtende effecten daarvan op de samenleving, zoals liquidaties, bedreigingen en het ronselen van kwetsbare jongeren (oftewel ondermijning, vooral gerelateerd aan drugscriminaliteit)⁵. Verborg en ondermijnende vraagstukken met grote gevolgen voor de samenleving en de leefbaarheid in de stad. We baseren ons op data, gesprekken met en inzichten van professionals en wetenschappers. En dat terwijl de zichtbare criminaliteit als woninginbraak en straatroven zeker niet weg zijn (zie infographic in bijlage 1). Ook moeten we oog houden voor onderliggende oorzaken, die (georganiseerde) criminaliteit in de kaart speelt, zoals armoede, kansengelijkheid, schulden en dalend vertrouwen in de overheid.

Groeiende complexiteit

Veiligheidsproblematiek kent meestal meerdere oorzaken, heeft vaak een internationaal karakter, de aanpak vraagt grote technische of procesmatige expertise en er zijn veel partijen bij betrokken. Veiligheidsproblemen kunnen zich altijd en overal voordoen. In onze stad zien we een toename van het aantal veiligheidsincidenten en ze worden ook vaak groter en complexer. Dit komt, behalve door de groei van de stad, ook door spanningen van buiten de stad. In toenemende mate zien we het effect van internationale en nationale ontwikkelingen terug op straat. Zelfs geopolitieke ontwikkelingen zijn in toenemende mate vrijwel direct voelbaar en zichtbaar in de stad, in de vorm van dreigingsincidenten, demonstraties en/of vluchtelingenstromen. Dit alles maakt dat de veiligheidsproblematiek complexer is geworden.

Ook is er op sommige plekken in de wijken sprake van meer incidenten en spanningen. Dit gaat van burenoverlast of geluidsoverlast tot overlast van personen met onbegrepen en risicovol gedrag. We zien meer mensen op straat die overlast of risicovolle situaties voor henzelf of anderen veroorzaken. Overlast van criminele activiteiten zien we terug in een toenemend aantal geweldsincidenten, zoals explosieven bij woningen, plofkraken, steekpartijen en dreiging op individuele personen. We signaleren ook een groeiende radicalisering en polarisatie tussen diverse groepen mensen in de stad, dat soms tot hardnekkige problemen in de wijken leidt.

Het aantal openbare orde vraagstukken groeit substantieel en dat zie je in de toename van demonstraties⁶, ongeregelde heden rondom voetbalwedstrijden, terroristische dreigingen en (dreigende) rellen. Ook het kraken van panden, bewaken en beveiligen van objecten en de ongewenste (financiële) inmenging van de onderwereld in de bovenwereld,

vereisen extra inzet. Tot slot zorgt de online wereld, met zijn onbeperkte mogelijkheden, voor risico's en gevaren voor onze openbare orde.

Complicerend zijn ook onzichtbare, maar op sommige momenten voelbare, scheidslijnen die dwars door onze samenleving lopen. Tussen online en offline, maar ook bijvoorbeeld tussen lage en hogere inkomensgroepen. Via social media wordt informatie snel gedeeld en een groeiende groep mensen maakt zich zorgen over ontwikkelingen op het gebied van klimaat, gezondheid, wonen, economie of vluchtelingen. Zij voelen zich niet gehoord en verliezen het vertrouwen in de overheid en instituten om met oplossingen te komen. De maatschappelijke onrust wordt zichtbaar in groeperingen die tegenover elkaar staan, in een verscherping van het maatschappelijk debat en bij demonstraties die ontaarden in ongeregelde heden. Terwijl vertrouwen in de politiek tegenwicht kan bieden aan deze maatschappelijke onrust, is dit vertrouwen de afgelopen jaren juist afgenomen (Eysink Smeets, 2022).

Het digitale domein speelt, zeker sinds de coronapandemie, een steeds grotere rol in de veiligheidsproblematiek. We zijn meer en meer afhankelijk geworden van digitale middelen en de fysieke en digitale wereld zijn sterker met elkaar verweven geraakt. Met deze afhankelijkheid, nam ook de kwetsbaarheid toe. Daar maken criminelen misbruik van, wat zich manifesteert in een toename van digitale criminaliteit. De politie Midden-Nederland signaleert bovendien dat internetcriminelen jonger en gewelddadiger worden. We zien daarnaast dat er steeds vaker online sentimenten ontstaan, die kunnen leiden tot ordeverstoringen in de (Utrechtse) openbare ruimte. Dit alles maakt de lokale samenleving kwetsbaar.

3 Veiligheidsmonitor 2021 – CBS, 2021 ([link](#))

4 Naar verwachting zijn er door een lage melding- en aangiftebereidheid veel [dark numbers](#) (niet-geregistreerde criminaliteit).

5 [Afscheidsrede](#) ‘Hoe veilig verder!’ van prof. Hans Boutellier, 2019

6 Het aantal demonstraties is de afgelopen vijf jaar bijna verdubbeld (bron: gem. Utrecht, OOV zie Infographic in bijlage 1).

Aandachtspunten

Kansengelijkheid

De stad groeit en dit brengt naast kansen ook uitdagingen met zich mee. De vraag naar (huur- en koop-) woningen overstijgt het aanbod, terwijl de prijzen van koopwoningen en huurtarieven nog nooit zo hoog zijn geweest. De kosten voor dagelijks levensonderhoud, zoals energie en levensmiddelen, worden steeds hoger. Steeds meer mensen hebben moeite om rond te komen en armoede maakt de drempel naar criminaliteit lager. In het [coalitie-akkoord 2022–2026](#) is oog voor deze ontwikkelingen die groeiende ongelijkheid binnen de stad veroorzaken. Deze ontwikkelingen kunnen leiden tot gezondheidsachterstanden, verminderde opleidingskansen, vatbaarheid voor criminele verleidingen tot aan dakloosheid en toenemend wantrouwen in de overheid. We vinden het belangrijk de afstand tussen kansrijk en kansarm te verkleinen. Vanuit het principe van ongelijk investeren voor gelijke kansen richten we ons samen met onze partners in de stad op Utrechtse wijken/buurtten waar de problematiek het meest urgent is.

Jeugd en jongvolwassenen

Er is speciale aandacht voor jongeren en jongvolwassenen (12-27 jaar). Daarbij gaat het allereerst om het voorkomen dat jongeren een criminele carrière opbouwen. Als dit toch gebeurt, willen we deze doorbreken, en hen zo mogelijk begeleiden naar een normaal leven met een huis en een baan (zie [Programma Detentie & Terugkeer](#)). Perspectief bieden door sport, onderwijs, stage en werk. Het voorkomen van armoede en schulden is hier expliciet onderdeel van. Jongeren zijn niet alleen een doelgroep, ze zijn ook de sleutel naar de toekomst. Rolmodellen in de wijk en influencers zoals sporters met aanzien kunnen een rol van betekenis spelen. Wij zien met onze partners een verontrustende trend van verjonging en verharding in de criminaliteit. Deze jongeren bedienen zich gemakkelijk van wapens en gebruiken excessiever geweld. Dit zien we terug in de drugscriminaliteit, maar ook tijdens het uitgaan en bij voetbalwedstrijden.

“Oudere jongens laten sommige misdrijven liever plegen door minderjarigen, omdat die een lagere straf krijgen” - Martin Nanninga, Politie, 2022

Weerbaarheid vergroten

Weerbare mensen kunnen voor hun eigen wensen, grenzen en behoeften opkomen en houden daarbij over het algemeen rekening met wensen, grenzen en behoeften van een ander. Met verschillende programma's en interventies zetten we samen met onze partners in op het verhogen van de weerbaarheid van bewoners en ondernemers, van de gemeentelijke organisatie en de partners waarmee we werken in de stad. Dit doen we door bewustwording voor criminele fenomenen te vergroten en door handelingsperspectief te bieden. Het vergroten van weerbaarheid is ook van belang als het gaat om (potentiële) slachtoffers en daders van criminaliteit in de stad. Het verhogen van de weerbaarheid loopt als een rode draad door de verschillende prioriteiten in deze Veiligheidsagenda. Of het nu gaat om digitale weerbaarheid tegen eenzijdige beïnvloeding, om weerbaarheid tegen de verlokkingen van criminele verdienmodellen of om weerbaarheid bij groepsgedrag.

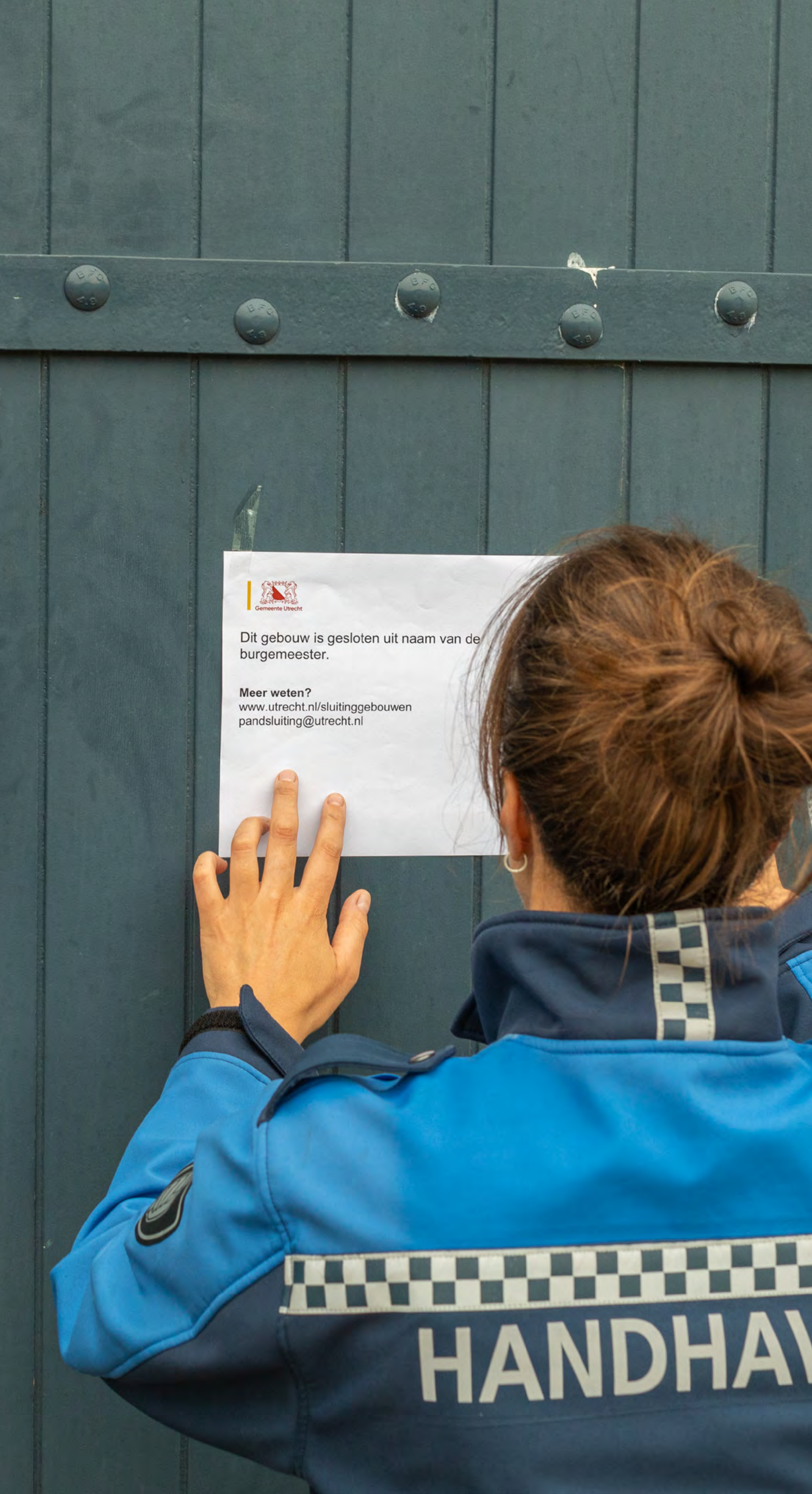
Grensoverschrijdend gedrag

Grensoverschrijdend gedrag, daarvoor hebben we wetten en handhaving. Er is ook gedrag dat niet strafbaar is, maar wat we graag ter discussie willen stellen omdat het door veel mensen als ongewenst wordt ervaren. Gedrag wat veelal wordt vertoond, maar ook getolereerd, omdat *'het er nu eenmaal bij hoort'*. Wij, en veel inwoners van de stad, hebben aangegeven dit gedrag niet langer acceptabel te vinden. Veelal is een cultuurverandering nodig om deze problemen grondig aan te pakken. Wij willen aanjager zijn van deze cultuurverandering. Dit doen we in samenspraak met partners door bewustwording te vergroten en indien nodig grenzen te stellen en op te treden als deze grenzen worden overtreden. Deze cultuurverandering kan bij diverse ambities terugkomen. Graag willen we het gesprek aangaan in de stad over straatintimidatie, drugsgebruik, online aangejaagde ordeverstoringen en een vuurwerkvrije jaarwisseling.

Informatie- en risicogestuurd werken

We analyseren kwantitatieve en kwalitatieve data en vertalen deze naar indicatoren, trends of patronen. Op basis van deze (digitale) informatie en waargenomen risico's nemen we gericht actie, grijpen we in op hotspots en risicovolle tijdstippen of ontwikkelen we beleid op kwetsbare gebieden, branches en doelgroepen. Deze manier van werken maakt het mogelijk om beleid te monitoren en flexibel bij te sturen als de geanalyseerde informatie daar aanleiding voor geeft. We gaan daarbij zorgvuldig om met informatie, hebben oog voor privacy, ethiek en risico's van onbedoeld profileren.

2.2 Prioriteiten

Op basis van data, professionele inzichten en wetenschappelijke onderzoeken zien we dat de veiligheidsproblematiek verandert. Ook de komende jaren hebben de hiervoor beschreven ontwikkelingen en aandachtspunten impact. We leven in een onzekere tijd. Veiligheid en leefbaarheid zijn onverminderd basisvoorwaarden voor alle Utrechtse inwoners, ondernemers en bezoekers. Het behoud van het reguliere veiligheidswerk vraagt inzet en flexibiliteit. We stellen prioriteiten vast, maar blijven ook aandacht houden voor de ‘traditionele thema’s’ en bouwen flexibiliteit in, want er moet voldoende ruimte zijn om te kunnen meebewegen met actuele ontwikkelingen of problematieken.

Op basis van de ambitie, trends en ontwikkelingen stellen we de volgende prioriteiten:

- veiliger wijken
- tegengaan van maatschappelijke onrust
- tegengaan ontwrichtende effecten van drugsgerelateerde criminaliteit
- vergroten digitale veiligheid en online weerbaarheid

Risico's voor de uitvoering

- Beschikbare capaciteit bij de gemeente en de partners. Er zijn zorgen over beschikbare capaciteit bij de gemeente en over personeelstekort bij de politie, het OM en de rechtbank. Daarnaast zijn bij zorgpartners en de Jeugdbescherming personeelstekorten structureel en zorgelijk. We leven in een tijd waarin de opgave groot is, het aanbod op de arbeidsmarkt zeer krap is en de budgetten beperkt zijn. Samen werken we aan deze Veiligheidsagenda. Capaciteitstekorten hebben echter wel gevolgen voor de uitvoeringskracht.
- Een tekort aan (sociale) woonruimte en knelpunten in het snel beschikbaar stellen van passende (verblijfs) zorg wanneer dit vanuit een veiligheidsbelang belangrijk is (bijvoorbeeld als een persoon met onbegrepen gedrag een gevaar voor zichzelf en/of voor de omgeving is).
- Nieuwe crises die veel van onze capaciteit vragen, zoals dit het geval was bij de coronapandemie, de effecten van de oorlog in de Oekraïne en de crisis in de vluchtelingenopvang.
- Een laatste belangrijke randvoorwaarde voor het slagen van onze ambities is dat we als één overheid optreden. Bestaande wet- en regelgeving beperkt in sommige gevallen informatiedeling en verdere samenwerking. Dit speelt bij meerdere thema's, waaronder georganiseerde en ondermijnende criminaliteit en radicalisering, extremisme en geweld.

Kortom: we zien risico's voor het uitvoeren van maatregelen die nodig zijn om te blijven werken aan een veilig en leefbare stad. Hierover blijven wij het gesprek met het Rijk en onze partners voeren.

Uitwerking

3.1 Veiliger wijken

Wat zien we?

Utrecht heeft tien wijken. In de wijken en buurten is de aanpak van (on)veiligheid vaak zichtbaar en merkbaar voor bewoners. Denk aan hardnekkige jeugdoverlast in buurten. Of aan een langlopende woon-overlastsituatie. In wisselende intensiteit heeft criminaliteit merkbaar effect op buurtbewoners en ondernemers. De groei van de stad levert een grote druk op de openbare ruimte: de inzet van toezichthouders en BOA's blijft onmisbaar waar het gaat om ergernissen als afval of om het aanspreken op maatschappelijk onwenselijk gedrag. Toenemende drukte uit zich onder andere ook in een stijgend aantal bewonersmeldingen. In sommige wijken zijn de problemen die de groeiende stad met zich meebrengt duidelijker merkbaar dan in andere. De afgelopen jaren zijn er meer mensen die minder buitenruimte samen moeten delen. We zien dat op sommige plekken verschillende vormen van overlast van jeugd en mensen met verward gedrag toenemen. Daarnaast kunnen kwetsbare personen met verward en/of gevaarlijk gedrag impact hebben op de veiligheid en het veiligheidsgevoel in de wijk. Datzelfde geldt voor overlast door personen behorend tot bijzondere doelgroepen zoals EU-migranten, asielzoekers en vreemdelingen uit veilige landen. Deze overlast is aangepakt (zoals op het stationsplein onder het 'Bollendak'), met een soms langdurende en op elkaar afgestemde inzet op zorg en veiligheid. Dit geldt ook voor de aanpak van overlastgevend lachgasgebruik⁷, waar de verbinding met preventie en verslavingszorg aan de orde is. In de wijken werken gemeente en politie samen met bewoners, ondernemers, verenigingen, welzijnsorganisaties en tal van andere partijen om de leefbaarheid en veiligheid te verbeteren.

⁷ Vanaf 1 januari 2023 staat lachgas op lijst II van de Opiumwet, het is dan verboden wordt om lachgas te vervoeren, te verkopen of te hebben (met enkele uitzonderingen), met als doel het recreatief gebruik terug te dringen en het aanbod te beperken. Voorlopig blijft daarnaast het huidige Utrechtse lachgasverbod op de acht aangewezen wijken gehandhaafd, en wordt in overleg met het Rijk en de VNG onderzocht hoe bepalingen in de APV in lijn kunnen worden gebracht met het landelijke verbod.

“Zorg voor veilige wijken is een gezamenlijke taak, die moeten we gezamenlijk dragen.”

Uitspraak bewoner tijdens een participatie-bijeenkomst, 2022

3

Veelvoorkomende criminaliteit en high impact crimes

De afgelopen jaren zijn er succesvolle campagnes geweest op het gebied van preventie en bewustwording, zoals anti-autokraak-campagnes, weerbaarheidstrainingen tegen overvallen en de subsidies van het Politiekeurmerk Veilig Wonen. Net als andere delen in het land is in Utrecht de omvang van high impact crimes en veelvoorkomende criminaliteit aanzienlijk gedaald en zijn er minder hotspots. Omdat dit soort criminaliteit grote invloed heeft op het gevoel van veiligheid van mensen blijven we hier aandacht voor houden. Ook omdat het vaak een ‘instapdelict is’ voor jeugdige criminelen. En we zien steeds jongere criminelen en er wordt steeds meer geweld gebruikt.

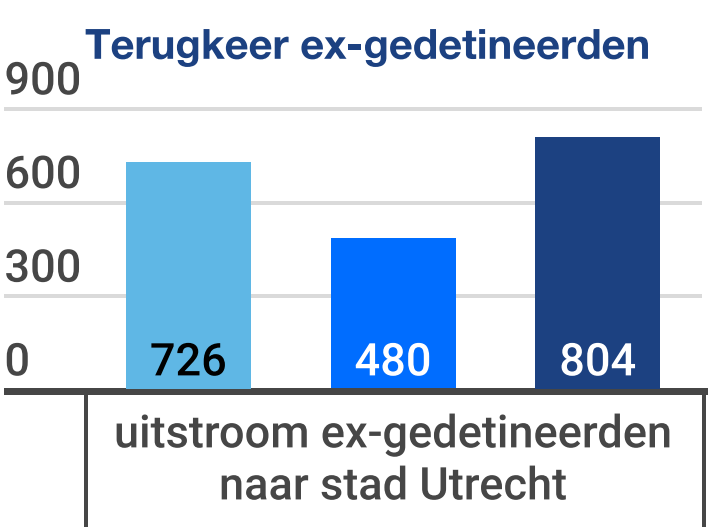
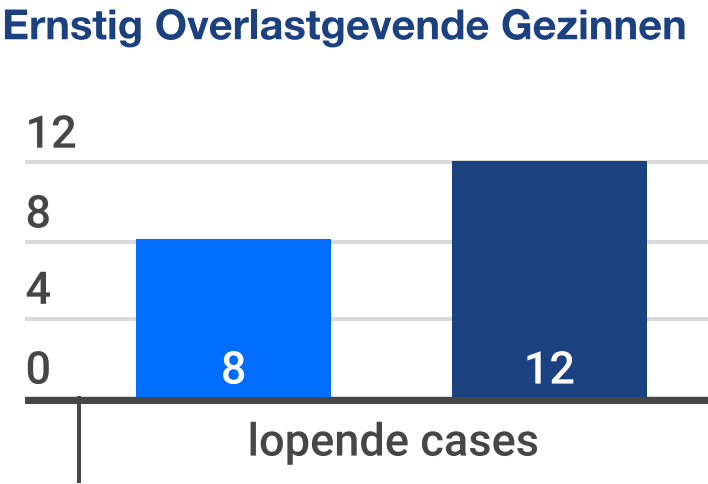
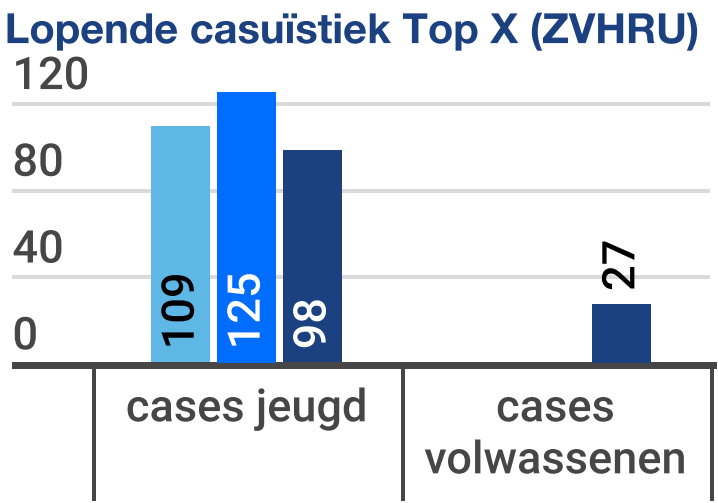
Waar willen we naartoe?

Wijken en buurten waar bewoners, ondernemers en bezoekers veilig en prettig kunnen wonen, werken en verblijven. Incidenten, casuïstiek, data en informatie van partners helpen ons te doen wat daarvoor nodig is. Daarbij horen ook gesprekken met bewoners, ondernemers en organisaties om te weten wat er speelt, zodat we daar samen met onze partners snel op kunnen inspelen. Met als resultaat dat we in verbinding zijn, en inwoners van Utrechtse wijken en buurten zich veiliger voelen, dat criminaliteit en overlast verminderen en dat mensen elkaar met respect durven aan te spreken. Onze inzet monitoren we (zie paragraaf 4.1).

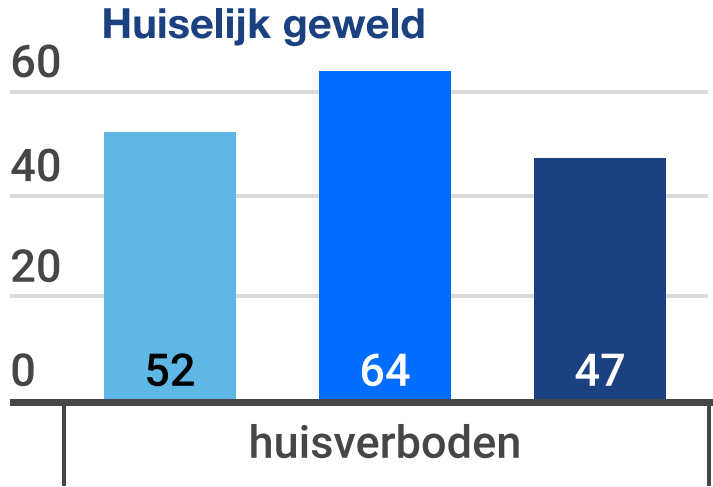
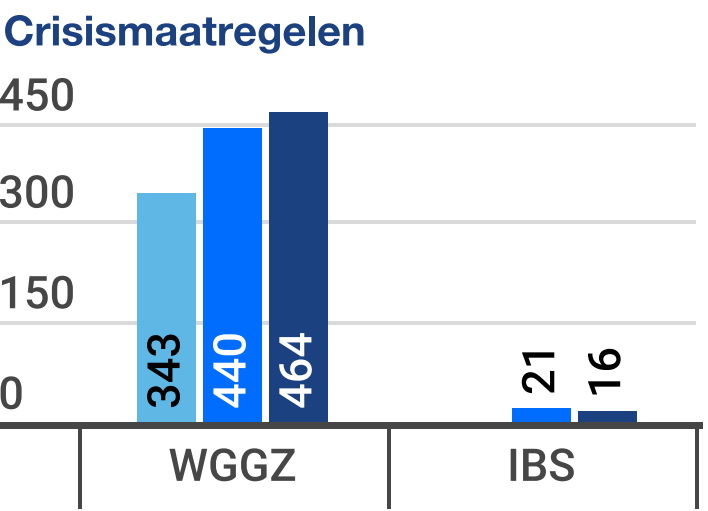
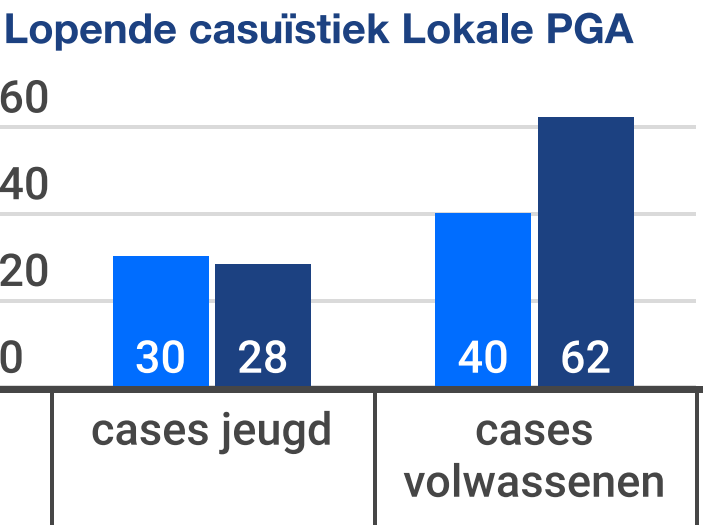
Hoe willen we dit bereiken?

De burgemeester is verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid in de stad en voert de bestuurlijke regie op veiligheid. In het verlengde daarvan heeft gemeente de taak om ervoor te zorgen dat de belangrijke inzet van partijen bijdragen aan veilige wijken. Dit betekent ook dat we initiatieven uit de wijk om veiligheid en leefbaarheid te verbeteren, faciliteren en ondersteunen. Er zijn vele factoren op verschillende gebieden (bijvoorbeeld sociaal en fysiek) die van invloed zijn op de veiligheid in buurten en wijken. Zo nemen we steeds vaker het initiatief met (veiligheids)partners, bewoners en ondernemers om met gerichte integrale veiligheids-aanpakken de overlast en criminaliteit op hotspots duurzaam aan te pakken. In de driehoek wordt de politie-inzet afgestemd. Daarnaast zetten we o.a. ons stevige stedelijke netwerk van zorgpartijen in.

“Het zwart-wit denken in de maatschappij baart mij zorgen.”
Uit: Hoe gaat het met U(trecht)? – serie gesprekken met de stad

Fluïde jeugdgroepen

1 criminele familie: meerdere gezinnen & panden in onderzoek

Legenda: 2021 2020 2019

Permanent in contact met de omgeving

We hechten grote waarde aan een solide basis in de wijken, hierin schuilt de kracht van het wijkveiligheidswerk. In iedere wijk werken veiligheidsteams, waarbij de gebiedsmanager veiligheid de regie voert en samenwerkt met de veiligheidspartners. De veiligheidsteams zijn zichtbaar en aanspreekbaar. Ze weten wat er speelt in de wijk doordat ze voortdurend in contact staan met ondernemers en bewoners in de wijk en een goed netwerk hebben met scholen en verenigingen. Ze kunnen als nodig ook snel schakelen met collega's 'op het stads-kantoor' voor hulp of specialistische kennis. Ze zijn goed bereikbaar voor bewoners en ondernemers en nemen vaak initiatieven om signalen en zorgen te horen. Zo organiseren we nabijheid met oren en ogen in de buurt. We stellen wijkbewoners in staat om actief bij te dragen aan de veiligheid in de wijk, bijvoorbeeld door deelname in het bondgenoten- of moedernetwerk of als stadsmaker. We reageren samen met onze partners snel op signalen van overlast, gevoelens van onveiligheid en onrust⁸. We hebben daarbij ook aandacht voor de zaken die goed gaan in de wijk, zoals de samenwerking met de beheergroepen, bijvoorbeeld die voor het beheer van parken, hostels of stadsboerderijen. De uitdagingen voor de leefbaarheid en veiligheid verschillen; buurten waar de uitdagingen groter en/of complexer zijn, krijgen meer aandacht en inzet.

Wijkboa's, wijkagenten, jongerenwerkers, veldwerkers en in sommige wijken een straatconciërge: ze zijn onmisbaar in de wijkgerichte aanpak van veiligheid. Samen krijgen we een goed beeld van de wijk en herkennen we kwetsbaarheden. Bijvoorbeeld wanneer iemand slachtoffer dreigt te worden van criminaliteit of dreigt te bezwijken voor de verleidingen van (ondermijnende) criminaliteit. Met de partners in de wijk zetten we in op het bevorderen van de weerbaarheid van bewoners en ondernemers. Dat kan gaan om verschillende onderwerpen zoals ondermijnende criminaliteit, high impact crimes, digitale veiligheid of radicalisering. Kortom, werken in netwerken is het sleutelwoord.

Aanpak hotspots: gerichte, flexibele inzet op criminaliteit en overlast

Om effectief te werken is het regelmatig nodig om selectief in te zetten op risicolocaties en hotspots. Met een ander woord: maatwerk. Door interventies op de situatie in de buurt toe te spitsen, stemmen we beter af op de behoeftes en zal het effect groter zijn. Interventies variëren van extra toezicht door politie of VTH tot campagnes en het aanbieden van voorlichting of training. Ook stimuleren we actieve bewoners en ondernemers deel te nemen aan deze inzet: we betrekken hen bijvoorbeeld via buurtwhatsapp-groepen, bijeenkomsten, winkeliersverenigingen en KVO's (Keurmerk Veilig Ondernemen).

Afhandelen van (overlast)meldingen

Zo'n veiligheidsaanpak brengt diverse factoren in beeld die van invloed zijn op de veiligheid in een buurt/wijk, zoals de inrichting van de buitenruimte, het aantal kwetsbare personen in een wijk of ontmoetingsplekken voor jongeren. Vaak kunnen we met een op veiligheid gerichte buurtaanpak verbetering realiseren in de overlast of het veiligheidsgevoel. Daarbij moeten we wendbaar zijn en snel kunnen reageren op overlast-situaties en openbare orde problematiek. Het zogenaamde flexteam van toezichthouders kan bij opkomende overlast of onrust in een buurt ingezet worden. Toenemende en verplaatsende overlastproblematiek vraagt om meer flexibele inzet van handhavers om overlast in de kiem te smoren. Ook de verbinding met het Zorg- en Veiligheidshuis Regio Utrecht en de lokale persoonsgerichte aanpak is hierbij essentieel voor overlastplegers die specifieke zorg nodig hebben. Dat vraagt om samenhang tussen preventie en repressie.

Straatintimidatie

Het is niet normaal om mensen op straat lastig te vallen. Een breed maatschappelijk en diepgeworteld probleem als (seksueel) grens-overschrijdend gedrag vraagt om een stevige aanpak. In Utrecht willen we dat iedereen zichzelf kan zijn en vrijuit en veilig over straat kan gaan. Om dit probleem aan te pakken is de aanpak van straatintimidatie uitgewerkt. De focus van de aanpak ligt op het bewust maken en aanpakken van de daders en niet op het weerbaar(der) maken van slachtoffers. Waar mogelijk haken we aan bij landelijke initiatieven vanuit de onafhankelijke regeringscommissaris. Deze is aangesteld om de afname van grensoverschrijdend gedrag na te jagen.

8 Onveiligheidsgevoelens omtrent verkeer vallen binnen de aanpak van [het Mobiliteitsplan 2040](#)

Veiligheid/buurtagenda's in het coalitieakkoord

Met name in de meer kwetsbare wijken, komen verschillende problemen/uitdagingen bij elkaar: sociale, leefbaarheid- én veiligheidsissues. In het coalitieakkoord 2022–2026 is afgesproken de wijkaanpak verder uit te breiden, met het oog op groeiende ongelijkheid: Dit vraagt om ongelijk investeren voor gelijke kansen. Op die ambitie sluit deze Veiligheidsagenda aan, we zorgen dat de aanpak van veiligheid stevig hierin meegenomen wordt.

- Vanuit het ondermijningsbeeld zijn de Amsterdamsestraatweg en het Bedrijventerrein Nieuw Overvecht aangewezen als voor ondermijning kwetsbare gebieden in de nota Grenzen stellen, perspectief bieden.
- Vanuit een focus op wijken/buurtten waar de veiligheidsproblematiek het meest urgent is richten we ons, zoals afgesproken in het coalitieakkoord 2022–2026, op de Amsterdamsestraatweg en de Kanaalstraat/Damstraat.
- Hiernaast sluiten we aan bij de buurtagenda's in de wijken Zuid (Kanaleneiland), Noordwest (Geuzenwijk en delen van Ondiep en Pijlsweerd) en Leidsche Rijn (Parkwijk-Zuid en Terwijde-Oost).

Meer inzet op persoonsgerichte aanpakken (PGA)

Criminele jongeren en personen met onbegrepen gedrag kunnen onveilige situaties veroorzaken. Dit kan ook gepaard gaan met dreiging en excessief geweld, zoals met wapens. Hier zetten wij in op een intensieve, versterkte persoonsgerichte aanpak (PGA) en triage. Deze personen kampen vaak met complexe en stapeling van problemen op meerdere leefgebieden. Om de achterliggende problematiek bij deze mensen te helpen aanpakken, al dan niet met begeleiding en zorg in een gedwongen kader, is een intensief traject. Daarvoor is vaak langdurige samenwerking, regie en coördinatie noodzakelijk tussen alle betrokken partners op het snijvlak van zorg en justitie.

We verbreden de huidige PGA jonge aanwas naar de groep doorgroeiers in drugs-criminaliteit (nota Grenzen stellen Perspectief bieden). Dit doen we samen met de politie en justitiepartners, partners van de GGZ en uit het sociaal domein. De uitvoering van de PGA doen we op lokaal niveau of binnen het samenwerkingsverband van Zorg- en Veiligheidshuis Regio Utrecht. Aan iedere Utrechter in de PGA/ Top X wordt een PGA-expert van de gemeente gekoppeld. De komende jaren wordt de Top X uitgebreid en worden vernieuwende interventies ontwikkeld, bijvoorbeeld op het gebied van werk, sport, opleiding en huisvesting, waarmee we jongeren en (jong)volwassenen perspectief kunnen bieden, zodat we personen die gemotiveerd zijn ook gericht kunnen ondersteunen om de stap uit de criminaliteit te zetten, voorkomen dat ze verder doorgroeien in de (drugs) criminaliteit of terug worden geronseld.

3.2 Tegengaan van maatschappelijke onrust

Wat zien we?

Demonstraties, rellen, opstootjes en onrust: maatschappelijke spanningen en maatschappelijke onrust zijn niet nieuw en zullen altijd onderdeel van het stadsleven zijn. Spanningen kunnen een aanjager zijn van positieve verandering en hieruit kunnen waardevolle inzichten en oplossingen voortkomen. Maar spanningen en maatschappelijke onrust kunnen ook leiden tot een afname van (gevoel van) leefbaarheid en een toename van (gevoel van) onveiligheid.

Terugkijkend op de trends en ontwikkelingen in de afgelopen jaren vallen op het gebied van maatschappelijke onrust de volgende zaken op waar we de komende jaren rekening mee moeten houden.

1. Polarisatie / radicalisering

Polarisatie en radicalisering kent meerdere gezichten. Landelijk zien we dat de jihadistische dreiging voortduurt, maar dat er eveneens sprake is van links- en rechtsextremisme. (Zie hiervoor het actuele [Dreigingsbeeld Terrorismebestrijding Nederland](#) of het [jaarverslag AIVD](#)). In sommige gevallen zien we extremistische gedragingen die niet duidelijk gekoppeld zijn aan een ideologie maar aan een thema. Bijvoorbeeld rondom het stikstofprobleem. We zien in Utrecht ook mensen die zichzelf 'soevereinen' noemen. Zij geven aan dat ze autoriteit niet als legitiem ervaren en zij de enige zijn die autoriteit hebben over zichzelf. De regels van de democratische rechtsstaat erkennen ze niet.

Hoewel dit tot dusver niet direct tot gewelddadige acties heeft geleid, gaat hier wel een potentiële dreiging van uit voor de legitimiteit van onze democratische rechtsstaat. Het kan leiden tot anti-overheidssentiment en afnemend vertrouwen in de overheid. Dat is zorgwekkend als het grote groepen betreft en/of er bereidheid is tot het plegen van ontwrichtende of intimiderende en gewelddadige acties.

Op meerdere momenten was er de afgelopen jaren sprake van (dreigende) rellen en ongeregelde heden (augustusrellen 2020, restaurant Waku-Waku in 2021, parkenproblematiek 2022, wanordelijkheden na verboden demonstraties, online oproep tot rellen in Kanaalstraat 2021, enz.). Oproepen tot ongeregelde heden komen vaak van personen met weinig vertrouwen in de politiek die vaak een groot informeel en online netwerk hebben.

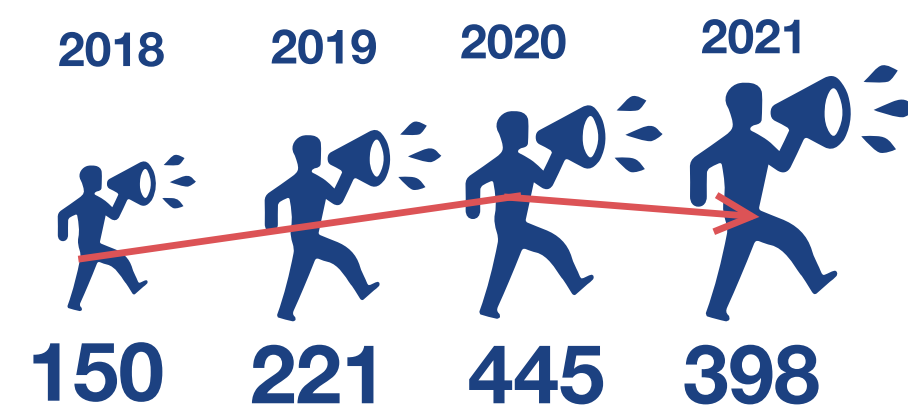
“Maatschappelijke dynamiek wordt in hoge mate bepaald door angst, onzekerheid, boosheid. Kijk naar de coronapandemie en het begin van de Oekraïne crisis: maatschappelijke dynamiek verloopt grotendeels via vaste patronen. De oorlogsdreiging roept angst, onzekerheid en stress op. Dat beïnvloedt vervolgens ons denken, voelen en doen, op uiteenlopende gebieden in de samenleving. Van welzijn tot economie en van sociale kwaliteit, criminaliteit en veiligheid tot vertrouwen in de overheid. Daarom is het belangrijk om te weten waar je de komende tijd de vinger aan de maatschappelijke pols moet houden. Om zo eventuele ongewenste ontwikkelingen voor te zijn, en als overheid te anticiperen.”

Marnix Eysink Smeets (Lector Publiek Vertrouwen in Veiligheid aan Hogeschool Inholland Rotterdam), 2022 - Onrust begrijpen begint bij anders kijken'

De samenleving staat voor grote uitdagingen (energie, vluchtelingen, klimaat/stikstof, Oekraïne crisis), die niet alleen onzekerheid en angstgevoelens kunnen veroorzaken, maar die ook direct impact kunnen hebben op het dagelijks leven. Dit kan leiden tot toenemende spanningen, polarisatie en radicalisering, anti-institutionalisme en kan zich ook uiten in een toename van het aantal demonstraties.

2. Demonstraties

Naast een stijging in de aantallen zien we ook een toename in de complexiteit van demonstraties. Bijvoorbeeld van demonstraties waarbij vooraf informatie bekend is dat zij mogelijk gepaard zal gaan met strafbare feiten en wanordelijkheden. Dit was onder andere zichtbaar bij de recente protesten tegen coronamaatregelen, de stikstofprotesten, klimaatacties en woonprotesten. Bij deze demonstraties kwamen radicaal rechts en radicaal links, anti-overheidssentimenten, complottheorieën en algemeen ongenoegen over gevoerd beleid samen. De verwachting is dat de complexiteit van demonstraties en de verharding van protestacties verder toenemen, bijvoorbeeld als gevolg van verscherpende tegenstellingen tussen groepen in de samenleving en groeiende weerstand tegen de overheid.

3. Betaald voetbal

We zien ook een verharding rondom betaald voetbal. Na de coronapandemie is het eerder regel dan uitzondering dat een grote inzet van politie nodig is om de openbare orde bij wedstrijden te bewaren. Bepaalde groepen supporters lijken bewust uit te zijn op voetbalgerelateerde ordeverstoringen en geweld, bijvoorbeeld tegen supporters

van de tegenpartij en de politie. De ontwikkeling van deze trend is in hoge mate onvoorspelbaar. Eén van de verklarende factoren is de diffuse samenstelling van de groep harde kern supporters. Er sprake van een flinke nieuwe aanwas van jongeren die eerder niet bij het voetbal in beeld waren, en die voor een deel uit de regio komen. Niet alleen zorgt dit voor verschuivende verhoudingen binnen de harde kern en daarmee gepaard gaande onrust, maar ook is het voor politie en club lastig om de nieuwe groep scherp in beeld te krijgen en te leren kennen. Dat kan leiden tot verminderde grip op de situatie bij wedstrijden.

De toename van het aantal incidenten bij wedstrijden en de verandering in de samenstelling van de doelgroep dwingen daarom tot een scherpe aanpak, zowel in de preventieve als in de meer repressieve sfeer. Daarbij gaat het onder meer om opsporing en vervolging bij strafbare feiten, het opleggen van (landelijke) stadionverboden door club en KNVB, en het opleggen van gebiedsverboden, eventueel met meldplicht. Maar vooral ook om de (door)ontwikkeling van een stevige persoonsgerichte aanpak (PGA voetbal) en het opzetten van een aanpak gericht op de groep. Op die manier zullen gemeente, club, OM en politie de komende jaren gezamenlijk zoveel mogelijk inzetten op de voorkoming van ordeverstoringen en geweld bij het betaald voetbal in Utrecht.

4. Dreiging

Criminelen zetten steeds verdergaande middelen in om onderlinge conflicten op te lossen. Niet alleen in Utrecht, maar ook op andere plekken in het land. Intimidatie en extreem geweld worden daarbij niet geschuwd en de dreiging richt zich niet alleen op criminelen onderling, maar ook op familieleden, vrienden en geliefden en vertegenwoordigers van het gezag. Afgelopen jaren heeft de burgemeester in Utrecht meerdere keren een woning moeten sluiten in verband met criminele dreiging op een woning die ook risico's voor omwonenden meebracht. Meer over wat we doen om dit ondermijnende fenomeen aan te pakken staat in hoofdstuk 3.3.

5. Crisisbeheersing

Hedendaagse crises zijn in toenemende mate complex, grensoverschrijdend en hangen niet altijd samen met een specifieke locatie. Dat geldt niet alleen voor grootschalige crises, maar ook incidenten die plaatsafhankelijk beginnen kunnen in toenemende mate impact hebben op een groot deel van de samenleving⁹. Maatschappelijke spanningen en dreigingen die zowel on- als offline worden geuit, zijn bijna een normaal onderdeel van het leven geworden, terwijl deze zowel apart als in samenhang in toenemende mate onze samenleving kunnen ontwrichten.

Terroristische aanslagen blijven nog steeds voorstelbaar. Het hiervoor genoemde 'Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland' noemt al langere tijd de jihadistische beweging als een belangrijke dreiging, maar dat aanslagen vanuit rechtsextremisme eveneens voorstelbaar zijn. Verder zijn er nieuwe vormen van extremisme, waarvan de geweldsdreiging in het algemeen moeilijk te voorspellen is. Deze gaan vaak samen met extreme anti-overheidssentimenten en denken in complottheorieën.

De afgelopen jaren stonden in het teken van 'voortdurend' crisismanagement als gevolg van de coronapandemie en daarna de oorlog in de Oekraïne en de vluchtelingenstroom die daardoor op gang kwam. Dit vraagt veel inzet en flexibiliteit, mede om maatschappelijke onrust te voorkomen. Ook de komende jaren vraagt dit onze aandacht. De brede vluchtelingenopvang is een flinke opgave door de fors toegenomen aantallen en het gebrek aan opvang- en doorstroombmogelijkheden voor vluchtelingen en statushouders. We zien tevens een flinke toename in het aantal piketmeldingen en incidenten in de stad. Dit is een logisch gevolg van de groei van de stad en de verwachting is dat met verdere groei het aantal incidenten ook zal toenemen.

⁹ Evaluatie Wet veiligheidsregio's, naar toekomstbestendige Crisisbeheersing en Brandweerbzorg, 4 december 2020.

Waar willen we naar toe?

Utrecht wil een stad zijn waar grondrechten van haar inwoners worden beschermd en waar de vrijheid van meningsuiting en het demonstratierecht ruim baan krijgen. Wij streven naar een veilige en leefbare stad waarin we mogelijke maatschappelijke onrust en dreiging vroegtijdig signaleren, om daarover het gesprek aan te gaan met onze inwoners en partners in de stad. Een stad van en voor iedereen waarbij ruimte is voor verschillende meningen zonder dat dit tot geweld of radicalisering leidt. We kennen de onderstromen die in de stad leven en maken ervaren gevoelens van achterstand of onrecht bespreekbaar.

Hoe willen we dit bereiken?

We zetten ons, samen met onze partners in de stad, in om ongeregelde heden zoveel mogelijk te voorkomen. Daartoe staan we goed in contact met de inwoners, zowel on- als offline. Als er toch ongeregelde heden dreigen, zoals afgelopen jaren meerdere malen gebeurde, hanteren we een navolgbare wijze van optreden om dit te voorkomen en als dit niet lukt, treden we snel en adequaat op conform gemaakt afspraken. Hiermee beschermen we de inwoners van onze stad. Daarvoor is het onder andere belangrijk dat onze informatiepositie (ook in het digitale domein) verder wordt versterkt.

In contact met de stad

We investeren in contacten met diverse groepen in de stad, onze bondgenoten, met als gezamenlijk doel het tegengaan van polarisatie. Dit doen we onder andere samen met de gebiedsmanagers veiligheid in de wijken (zie hoofdstuk 3.1). We investeren in het onderkennen, bespreekbaar maken en ondernemen van acties om de voedingsbodems voor radicalisering -onder andere door polarisatie, gebrek aan perspectief en (gevoel van) ervaren onrecht- bij bepaalde groepen in de Utrechtse samenleving te verminderen. Deze (door)ontwikkeling van de aanpak zal ook onderdeel moeten worden van de herijking van de aanpak [Utrecht zijn we samen](#) vanaf 2023.

Ruimte voor demonstraties

We blijven vanuit bevoegd gezag demonstraties faciliteren en geven de vrijheid van meningsuiting ruim baan. Het uitgangspunt in Utrecht is dat demonstraties veilig en ongestoord plaatsvinden en er ook ruimte is voor een vreedzaam tegengeluid. Dit vergt samen met de politie en het OM een gedegen voorbereiding en indien nodig optreden tegen wanordeligheden of strafbare feiten.

De gemeente investeert vooraf in het contact met organisatoren om ook in een drukke stad als Utrecht, met veel evenementen en een relatief kleine binnenstad, complexe demonstraties, bijvoorbeeld omdat de organisator een route door de stad wil lopen, mogelijk te maken.

Investeren in veilige evenementen en voetbalwedstrijden

Samen met de politie werken we aan een visie op veilig en leefbaar evenementenbeleid, waaronder Koningsdag. Ook wordt politie nu te vaak rondom voetbalwedstrijden ingezet om de orde te bewaken. De driehoek, bestaande uit burgemeester, politie en OM zet samen met FC Utrecht en de KNVB in op verdere normalisatie van supportersbezoek aan wedstrijden en op verminderde inzet van de (schaarse) politiecapaciteit tijdens wedstrijden.

Samen met de stad voorbereiden op (acute) crises

Verder bieden we als overheid waar mogelijk en nodig een helpende hand als ergens een crisis in de stad is. We investeren in nauwe contacten en samenwerking met publieke en private partners in de stad op alle niveaus, zowel in de voorbereiding als tijdens crisissituaties. Onze crisisorganisatie kan elk type (dreigende) crisis managen en kan onafhankelijk van GRIP¹⁰ worden ingericht. De gemeentelijke crisisorganisatie is niet alleen te gebruiken bij klassieke rampen, maar ook bij (dreigende) crises in het kader van openbare orde en veiligheid, bij maatschappelijke onrust en in alle domeinen. Burgemeester, wethouders en gemeentesecretaris krijgen bij elke (dreigende) crisis altijd, 24/7, professioneel advies en ondersteuning vanuit hun eigen organisatie. Indien nodig met externe partners

Vuurwerkvrije jaarwisseling

Het is niet normaal om in Oudjaarsnacht hulpverleners te belagen ([video](#)) en vernielingen aan te richten. Speciale aandacht is er de komende periode voor de jaarwisseling, waarbij wordt toegewerkt naar een vuurwerkvrije jaarwisseling zonder excessen, zoals vernielingen en geweld tegen de nood- en hulpdiensten. Deze verandering vraagt niet alleen om andere wet- en regelgeving, maar vergt bovenal dat mensen bereid zijn te stoppen met afsteken van gevaarlijk, overlast gevend en schadelijk vuurwerk.

¹⁰ De afkorting 'GRIP' staat voor Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdingsprocedure

‘Criminelen verleiden kinderen op de basisschool al om ergens een pakketje af te geven. Ze vragen middelbare scholieren om met hun scooter iemand weg te brengen en op te pikken. Op een dag horen ze schoten en raken ze betrokken bij een liquidatie. Jongeren worden zo de criminaliteit in gezogen en raken hun toekomst kwijt. We moeten voorkomen dat kleine jongens grote criminelen worden. Hier horen ouders ook hun volle verantwoordelijkheid te pakken.’

*Dilan Yeşilgöz-Zegerius,
minister van Justitie en Veiligheid*

3.3 Tegengaan ontwrichtende effecten van drugsgerelateerde criminaliteit

Wat zien we?

Utrecht speelt een centrale rol in de (inter)nationale drugshandel, in Utrecht vooral aan cocaïne te relateren. De handel in drugs is zeer lucratief, er gaan enorme bedragen in om en het is onlosmakelijk verbonden met excessief geweld (zoals liquidaties en beschietingen) en andere vormen van criminaliteit. De impact in de stad is niet meer te negeren, de zichtbaarheid in het ‘gewone’ leven neemt toe. Er wordt geweld gebruikt, soms op klaarlichte dag. De woning van de buurman wordt gebruikt als opslag- of versnijdplaats van cocaïne. In een park worden automatische wapens gevonden. Ondernemingen worden gebruikt als dekmantel voor het witwassen van geld.

Er zijn zo’n 50 criminele samenwerkingsverbanden (CSV’s) actief in de stad, waarbij er opvallend sprake is van een familiale relatie in zo’n CSV. Deze criminelen schuwen niet om bonafide mensen of ondernemers onder druk te zetten of te verleiden een rol te spelen in de logistieke operatie van drugshandel en het witwassen van het daarmee verdiende geld. Er bezwijken (kwetsbare) jonge mensen voor de verleidingen van het snelle drugsgeld. Wanneer zij ook nog geen startkwalificatie hebben, geconfronteerd worden met arbeidsmarktdiscriminatie, geen VOG (Verklaring Omtrent Gedrag) krijgen, met schulden kampen of een licht verstandelijke beperking hebben, zijn zij een extra aantrekkelijk doelwit. Rekrutering van jongeren gebeurt subtiel, gewoon in eigen buurt of via school. Een grote groep jonge mannen die zich status en geld verschafft in de drugswereld door ram- en plofkraken te plegen, vaak met enorme schade tot gevolg, blijkt in Utrecht te wonen.

*‘criminele
samenwer-
kings-verbanden in
Midden-Nederland’*

Waar willen we naar toe?

Utrecht wil een gezonde, maar ook veilige en leefbare stad zijn voor haar huidige en toekomstige inwoners. We willen de veiligheid en leefbaarheid van de stad vergroten door het tegengaan van de ontwrichtende effecten van drugsgerelateerde criminaliteit in Utrechtse wijken. Dit doen we door grenzen te stellen én perspectief te bieden. Voorkomen dat mensen in de criminaliteit stappen of er verder in door-groeien en het terugdringen van de schaduweconomie in de stad, is de kern van de aanpak. De aanpak van de ontwrichtende effecten van drugsgerelateerde criminaliteit is ongelooflijk complex en vraagt een lange adem. De opgave vraagt ons dan ook om groot te denken, maar we weten ook dat deze opgave na vier jaar nog steeds onze aandacht zal vragen. We willen in de komende jaren dan ook

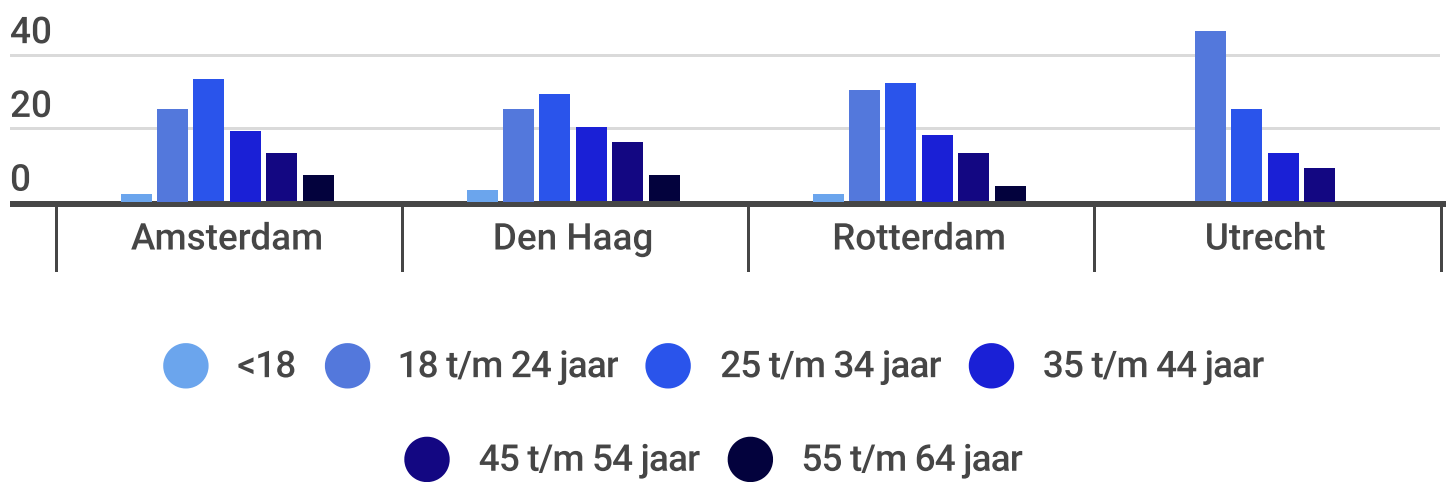
groot denken, maar kleinschalig starten met experimenteren om op die manier fundamenteel verandering teweeg te brengen.

Hoe willen we dit bereiken?

Drugsgelateerde criminaliteit lijkt misschien een veiligheidsprobleem, maar het is geen exclusieve taak van alleen de veiligheidspartners. Het is een breed maatschappelijk probleem dat zijn weerslag heeft in de wijken van de stad en waarvan de aanpak een brede coalitie van partners, bedrijven en bewoners vraagt. Het sociale karakter dat de stad zo kenmerkt, is cruciaal bij de aanpak van ondermijnende criminaliteit. We doen dit dan ook niet alleen met de politie en het OM en andere veiligheidspartners zoals de reclassering en het gevangeniswezen, maar vooral ook met zorgpartners, sociaal domein alsmede met private partijen als banken.

De [nota Grenzen Stellen, Perspectief bieden](#) (GSPB) beschrijft de lijnen waarlangs we de komende periode het stadsbrede offensief tegen ondermijnende drugsgelateerde criminaliteit met een veelheid aan partners willen vormgeven: het doorbreken van criminele carrières en het doorbreken van criminele geldstromen. Daarbij willen we aandacht voor criminele uitbuiting van jongeren in drugs-criminaliteit. Ook dit hoort immers bij het voorkomen of doorbreken van criminele carrières in drugscriminaliteit.

Utrecht relatief veel verdachten handel harddrugs 18 t/m 24

Drugsgebruik

Het is niet normaal om harddrugsgebruik en de wereld die erachter schuilgaat ‘gewoon’ te vinden. Dat het tegengaan van de ontwrichtende effecten van drugsgelateerde criminaliteit noodzaak is om te zorgen dat Utrecht voor haar huidige en toekomstige inwoners een leefbare en veilige stad blijft, staat buiten kijf. We zien echter ook dat vraagstukken als normalisatie van drugsgebruik en regulering van drugs actueel zijn in de samenleving. We willen dan ook graag (lokaal en landelijk) in gesprek over deze vragen.

‘Ondermijning gaat ook over sociale samenhang in een wijk, over het verdwijnen van jongeren- en opbouwwerk, over de mogelijkheden die mensen in hun leven hebben en de stress die ze daardoor kunnen ervaren. Maar preventie op dat vlak moet hand in hand gaan met repressie. Je moet drugscriminaliteit terugdringen omdat er anders een alternatief sociaal repertoire overblijft waarin men op een andere manier snel veel geld en status kan verwerven. Het sociaal domein vind ik nog steeds nogal terughoudend in de stevigheid die je ook nodig hebt om wijken op orde te houden. De politie wordt niet gezien als een bondgenoot in het werk, terwijl je voor de aanpak van ondermijning die intrinsieke samenhang wel moet accepteren.’

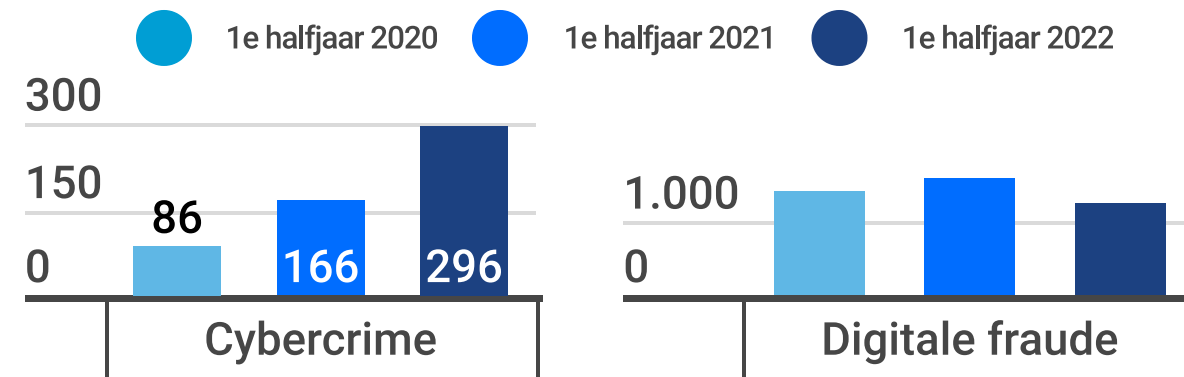
Pieter Tops in een interview, 8 december 2021 website sociale vraagstukken

3.4 Vergroten digitale veiligheid en online weerbaarheid

Wat zien we?

"Afgelopen jaar zagen politie, justitie, Europol, de politiek, banken, burgers, bedrijven en media het opnieuw: een schrikbarende toename van cyberincidenten. Ook de impact ervan steeg". Dit schrijft het OM in haar jaarbericht 2021. Onze digitale afhankelijkheid van systemen en hun ontwikkelaars neemt toe, net als de digitale criminaliteit. Zeker door de coronapandemie is dit in een versnelling terecht gekomen. Hierdoor zijn onze samenleving en economie kwetsbaarder geworden, met alle gevolgen van dien.

Dat de digitale criminaliteit en digitale onveiligheid groeiden, blijkt ook uit de cijfers. De gevallen van *cybercrime*, criminaliteit waarbij ICT zowel het middel als het doelwit is, zoals hacking, DDoS-aanvallen, mal- of ransomware en virussen, nemen flink toe. Ook de eigen gemeentelijke organisatie wordt in toenemende mate getroffen door cyberaanvallen.

Gedigitaliseerde criminaliteit, waarbij ICT een middel is om traditionele vormen van criminaliteit te plegen, zoals fraude met betaalproducten, ID-fraude en online handel (digitale fraude), maar ook grooming¹¹, sextortion¹², sexting¹³ en chantage via e-mail of social media zijn aan een flinke opmars bezig. Onderzoek laat zien dat de meldings- en aangiftebereidheid bij digitale criminaliteit laag is¹⁴; de feitelijke cijfers liggen waarschijnlijk veel hoger.

Daarnaast zien we steeds vaker online sentimenten ontstaan, die kunnen leiden tot ordeverstoringen in de Utrechtse openbare ruimte. De ongeregeldheden in de zomer van 2020 en de ongeregeldheden naar aanleiding van de lockdownmaatregelen in 2021 zijn daar voorbeelden van.

Cyberincidenten hebben vaak veel impact op het slachtoffer of de organisatie die het treft. Het kan leiden tot maatschappelijke onrust, onveiligheid, ontwrichting, economische en/of gezondheids- of reputatieschade, ook schaamte speelt daarbij een rol. Niet zelden is sprake van uitsluiting, zelfmoord, faillissement, ernstige openbare orde incidenten, calamiteiten of crises.

Waar willen we naar toe?

Utrecht wil een stad zijn waar bewoners, bezoekers en ondernemers zich beter bewust zijn van en weerbaar zijn tegen digitale dreigingen en cybercriminaliteit. Vanuit een actuele online informatiepositie kunnen we duidelijk onderscheid maken tussen rollen en verantwoordelijkheden voor de gemeente en onze partners. Op basis daarvan ontwikkelen we interventies en zo mogelijk bestuurlijke maatregelen om digitale criminaliteit en incidenten te verstoren, te stoppen, op te sporen en te vervolgen. Dit doen we voor én met publieke en private partners in de stad, bewoners en ondernemers. De Utrechtse crisisorganisatie is, in samenwerking met belangrijke betrokken stedelijke partners die traditioneel geen deel uitmaken van de traditionele crisisorganisatie, optimaal voorbereid zodat snel en effectief kan worden gereageerd in het geval van een (dreigende) cybercrisis.

¹¹ Grooming is digitaal kinderlokken. Er is sprake van grooming als een volwassene via ICT contact legt met een kind, met de intentie om dat kind te ontmoeten met het doel om seksueel misbruik te plegen of kinderpornografische afbeeldingen te produceren.

¹² Sextortion is afpersing met een seksueel getinte foto (of video).

¹³ Sexting is het verspreiden of delen van seksueel getinte berichten of foto's of video's van zichzelf via mobiele telefoons of andere media.

¹⁴ Zie onderzoek van de NSCR en de Erasmus Universiteit in de volgende publicatie: S.G.A. van de Weijer, E.R. Leukfeldt, S. van der Zee (2020).

[Slachtoffer van onlinecriminaliteit, wat nu? Een onderzoek naar aangiftebereidheid onder burgers en ondernemers](#). Politie en Wetenschap.

Hoe willen we dit bereiken?

We werken toe naar een duurzame aanpak om digitale veiligheid en weerbaarheid te vergroten, o.a. middels de pijler digitale weerbaarheid in de [Visie Digitale Stad](#). Dit vraagt een intensieve en aanhoudende inzet en commitment van alle betrokken partijen, onder regie van de gemeente. Voor de Utrechtse situatie nemen we initiatieven en werken we nauw samen met stedelijke partners en bewoners in de stad. Tegelijkertijd sluiten we aan bij aan regionale en landelijke platforms, omdat cybercriminaliteit niet aan gemeentegrenzen gebonden is.

Investeren in de Utrechtse community

Juist bij online criminaliteit en verstoringen ben je zo sterk als de zwakste schakel. Eén klik kan zeer grote gevolgen hebben voor een hele keten. We dienen dus oog te hebben voor de ketens waarin we samenwerken aan de stedelijke functies in de stad: mobiliteit, economie, zorg, onderwijs, basisvoorzieningen (onder andere drinkwater, elektriciteit, telefonie en internet), bestuur & governance, openbare orde en publieke dienstverlening. We investeren dan ook verder in de Utrechtse cyberweerbaarheidscommunity van stedelijke partners die we de afgelopen jaren hebben opgebouwd. We breiden deze community verder uit met organisaties die een bijdrage leveren aan de functies en we willen de samenwerking formaliseren. Aan de basis staat dat organisaties verantwoordelijkheid nemen voor het goed functioneren van de eigen digitale systemen en de manier waarop ze met deze systemen werken. We intensiveren de kennis- en informatie-uitwisseling en investeren structureel in het trainen voor en oefenen met cyberincident-scenario's.

Verbeteren actuele informatiepositie

Een goede informatiepositie is essentieel om effectief, efficiënt en tijdig op te treden. Alleen een goed geïnformeerd lokaal bestuur kan op basis van de laatste trends en ontwikkelingen op het gebied van digitale criminaliteit en een situationeel beeld van acute dreigingen, incidenten en kwetsbaarheden zorgen voor een veiliger (digitale) stad. Dat geldt voor de eigen organisatie, voor de ketens waarin we samenwerken én

de digitale veiligheid van bewoners en ondernemers. Het is daarnaast belangrijk om goed zicht te hebben op onrechtmatige activiteiten die online afspelen, zodat zo nodig vroegtijdig kan worden geïntervenieerd om daarmee fysieke ordeverstoringen te voorkomen.

De politie, zowel de lokale digitale wijkagenten als het zogenaamde Digitaal District Midden-Nederland en het cybercrimeteam Midden Nederland, is een belangrijke partner bij de aanpak. Politie heeft uiteraard een taak in de opsporing van cybercriminaliteit. Zij deelt op basis van aangiften, meldingen en opsporing de belangrijkste trends en ontwikkelingen en algemene daderkenmerken, waarbij vanzelfsprekend aan de geldende regels met betrekking tot het uitwisselen van persoonsgegevens wordt vastgehouden en aandacht is voor ongewenst profileren. Deze informatie-uitwisseling is echter nog niet optimaal en kan op diverse fronten worden verbeterd. We sluiten dan ook aan bij een landelijke klankbordgroep die met de Nationale Politie toewerkt naar een uniform cyberbeeld voor alle politieregio's. Ook maken we hierover lokaal bindende afspraken.

Ontwikkelen en inzetten van interventies

We werken met publiek en private partners, ondernemers en actieve bewoners aan het versterken van de digitale weerbaarheid en richten ons daarbij vooral op de doelgroepen senioren, werkenden, jongeren en kinderen en het Utrechtse MKB. Het zijn juist deze doelgroepen die een grotere kans maken om slachtoffer of (onbedoeld) dader te worden van digitale criminaliteit of incidenten. Daarnaast zijn het de professionals die met deze doelgroepen werken, die handvatten moeten hebben of krijgen om die weerbaarheid te versterken. De inzet is gericht op bewustwording creëren, signalen herkennen, het bieden van handelingsperspectief om slachtofferschap te voorkomen, maar ook om (herhaald) daderschap te voorkomen. Bij de aanpak betrekken we het Utrechtse bedrijfsleven, MKB Midden Nederland en onderwijsinstellingen.

‘Ik ben Stadsmaker digitale veiligheid geworden omdat ik van dichtbij heb meegemaakt dat een familielid is opgelicht via whatsapp-fraude. Daar was ik nogal van onder de indruk. Dat was voor mij een reden om te denken “Ik zou andere mensen wel willen informeren en hiervoor willen behoeden”

***Stadsmaker digitale veiligheid
Liesbeth (2022)***

Dit doen we door middel van concrete acties, zoals het inzetten of ontwikkelen van interactieve games en (onderwijs) programma's gericht op bijvoorbeeld filterbubbels of het voorkomen van grooming, om zodoende kinderen of jongeren digiwijs te maken. Ook laten we Utrechtse studenten cybersecurityscans uitvoeren bij ondernemers. Zo zijn we enerzijds als samenleving beter bestand tegen cyberincidenten en anderzijds vergroten we de noodzakelijke kennis bij (jonge) Utrechters.

Door deze interventies specifiek gericht op jongeren kunnen we ook een verbinding maken met andere ontwikkelingen: de komende jaren ontstaat een grote behoefte aan ICT-ers. We moeten de kansen grijpen en kinderen, jongeren en studenten meer kennis laten maken met en vaardigheden leren over digitale middelen. Als je weet hoe het werkt, kan je je beter weren tegen de risico's die eraan zitten. Als je vervolgens daarmee een goede boterham kan verdienen en ondernemers vacatures kunnen vervullen, sla je twee vliegen in één klap.

We vergroten de groep Stadsmakers digitale veiligheid, die medebewoners wijzen op de cybergevaaren en voorlichting en tips geven. We peilen de behoeftes van bewoners, ondernemers en organisaties met betrekking tot digitale weerbaarheid. Op basis van al die informatie kunnen we aanvullende passende maatregelen treffen en interventies ontwikkelen.

Alleen strafrechtelijk optreden is niet genoeg om cybercrime, gedigitaliseerde criminaliteit of online verstoringen adequaat te bestrijden. In samenwerking met scholen, jongerenwerk en andere partijen bieden we jongeren kennis en handvatten om ze veerkrachtig te maken tegen online verleidingen of druk. Met jongerenwerk, digitale wijkagenten en collega's uit de teams veiligheid in de wijken houden we in de gaten of er

online signalen zijn die kunnen leiden tot digitale criminaliteit en/of maatschappelijke onrust. Op basis daarvan kunnen de professionals proactief met bewoners, kinderen en jongeren het gesprek aangaan over hun gedragingen en keuzes in de digitale wereld. We zetten daarnaast samen met partners in op innovatie bij opsporing en vervolging.

We zoeken in onze aanpak aansluiting bij landelijke initiatieven en sluiten aan bij de actualiteit. Ook zoeken we bij de ontwikkeling van nieuwe initiatieven, in voorkomende gevallen, actief de samenwerking met private partijen. We onderzoeken samen met partners welke inspanningen en interventies daadwerkelijk een effect hebben in de aanpak en handelen naar bevind van zaken.

Voorbereiden op cyberincidenten

In het kader van de crisisbeheersing bereiden we ons voor op cyberincidenten die uitval van vitale systemen of maatschappelijke ontwrichting of verstoring tot gevolg kunnen hebben. We dragen er zorg voor dat we ons, zowel intern als in samenwerking met de partners waarmee we werken aan de stedelijke functies, intensief voorbereiden op eventuele cyberincidenten of crises, door regelmatig en in wisselende samenstellingen te trainen en te oefenen met diverse cybercrisisscenario's. We investeren daarnaast in onderlinge kennisuitwisseling om te komen tot een gezamenlijk handelingsperspectief om enerzijds incidenten zo veel mogelijk vóór te zijn, en anderzijds in voorkomende gevallen snel en efficiënt op te treden in het geval van een feitelijke (dreigende) cybercrisis.

‘Openbare orde’ online

Het is niet normaal om op te roepen om ergens te komen rellen. De laatste tien jaar is naast de fysieke wereld een digitale wereld ontstaan, waarin mensen elkaar intimideren, lijnrecht tegenover elkaar komen te staan of radicaliseren. Er wordt opgeroepen tot wanordelijkheden en geweld, burenruzies worden er uitgevochten of persoonsgegevens worden online gezet. In de ‘anonieme’ digitale wereld worden ook (potentiële) daders geronseld om ernstige criminaliteit te plegen. Velen wanen zich anoniem en onaantastbaar op het internet, waardoor een vrijstaat ontstaat waarin ogenschijnlijk alles kan en mag en die polariserend werkt. De (ondermijnende) effecten merken we ook in de buitenwereld. Hierover wil het college met de raad, partners en bewoners in gesprek. Doel is te laten zien wat er speelt en wat het effect kan zijn en om indien nodig grenzen te stellen en op te treden wanneer deze grenzen worden overtreden.

Verantwoording, communicatie en financiën

4.1 Voortgang en beoogd effect

We weten dat veel resultaten en maatschappelijke effecten binnen de aanpak van veiligheidsproblematiek moeilijk te kwantificeren zijn en dat de effecten vaak door meerdere factoren worden beïnvloed. Tegelijkertijd willen we wel zien of de aanpak het gewenste effect heeft gehad. We monitoren daarom de voortgang enerzijds aan de hand van data uit de inwonersenquête, de veiligheidsmonitor, politiecijfers, (overlast)meldingen en andere cijfers. Anderzijds voeren we ook gesprekken met veiligheidspartners, professionals en onze netwerken en allianties in de wijken. Zo kunnen we (bij)sturen op basis van cijfers, signalen en gesprekken en zijn we in staat de voortgang gezamenlijk te duiden.

Er wordt daarom gezocht naar indicatoren die passen bij de complexe veiligheidsproblematiek en we gaan daarover het gesprek aan met professionals. We gaan in de looptijd van deze Veiligheidsagenda graag met uw raad in gesprek over de voortgang en/of resultaten van de in deze Veiligheidsagenda beschreven (deel)onderwerpen.

Het belangrijkste beoogde effect van een meerjarige Veiligheidsagenda is het verbeteren van de veiligheid en leefbaarheid van de stad. Denk verder aan beoogde effecten als:

1. Utrechters voelen zich veiliger in hun buurt.
2. Maatschappelijke onrust, dreigingen en ongeregelheden zijn beheerst dan wel teruggedrongen.
3. Jonge aanwas en doorgroeiers in (drugs)criminaliteit recidiveren minder na detentie en hebben een ander toekomstperspectief in de vorm van werk/opleiding/dagbesteding.
4. Crimineel misbruik van geld, locaties, ondernemingen en branches in de stad en de effecten daarvan op de stad is teruggedrongen.
5. Utrechters en Utrechtse wijken/buurtten zijn (online) weerbaarder tegen de veiligheidsproblemen die spelen.

4.2 Communicatie

Communicatie over veiligheid is de komende vier jaar gestoeld op het principe van samenwerking *met en via* (keten)partners, maar ook op duurzaam contact en samenwerking met ondernemers en inwoners. ‘We zijn samen verantwoordelijk voor een veilige en leefbare stad’. Daar kan iedereen op zijn/haar manier aan bijdragen.

We willen de betrokkenheid vergroten, een duidelijk handelingsperspectief bieden (wanneer, wat en hoe) en daarmee de weerbaarheid in wijken en buurten en van bepaalde groepen versterken.

Communicatie is ook een belangrijk onderdeel bij het verantwoorden. Daarbij gelden de volgende uitgangspunten:

- Duidelijke rol en profilering van gemeente en (keten)partners.
- Aansluitend en ondersteunend aan bestaande programma’s
- Met inzet van beschikbare data
- (Bestaande) initiatieven zichtbaar maken en ervaringen delen
- Communicatie wordt ingezet als instrument (training/voorlichting/interventie) binnen uitvoeringprogramma’s/deelprojecten

We willen de betrokkenheid vergroten, een duidelijk handelingsperspectief bieden (wanneer, wat en hoe) en daarmee de weerbaarheid in wijken en buurten en van bepaalde groepen versterken.

4.3 Financiële paragraaf

Voor de uitvoering van de prioriteiten van deze Veiligheidsagenda zijn extra financiële middelen toegekend vanuit het Coalitieakkoord en vanuit Rijksmiddelen. Samen met de gelden uit de Begroting van Programma Veiligheid is dit de basis om uitvoering te geven aan de Veiligheidsagenda. Jaarlijks herijken we de veiligheidssituatie in relatie tot de beschikbare middelen. Voor het tweede deel van de planperiode van deze Veiligheidsagenda (vanaf 2025) is het op dit moment nog niet duidelijk of ambitie en middelen met elkaar in overeenstemming zijn. Indien aanvullende middelen benodigd zijn en deze komen niet beschikbaar, dan stellen we de ambities bij.

Coalitieakkoord 2022-2026

- Vanuit het Coalitieakkoord ([bijlage financiën bij het Coalitieakkoord](#)) zijn structureel middelen vrij gemaakt voor de uitvoering van de nota ‘Grenzen stellen perspectief bieden’ (2023: € 2 miljoen en 2024 tot en met 2026: € 3 miljoen per jaar).
- Daarnaast is vanuit het Coalitieakkoord geïnvesteerd in de integrale gebiedsgerichte aanpak Amsterdamsestraatweg en Kanaalstraat/Damstraat (focusgebieden), waarbij een groot deel van de gelden ingezet wordt op wijkveiligheidsproblematiek (€ 0,5 miljoen per jaar voor de jaren 2023 tot en met 2026).
- Onder de paragraaf Digitale Stad is in het Coalitieakkoord € 0,25 miljoen in 2023 en voor de jaren 2024 tot en met 2026 € 0,5 miljoen per jaar gereserveerd voor Digitale Weerbaarheid waarvan 50% wordt bestemd voor het programma Veiligheid (Digitale Veiligheid en weerbaarheid).

Rijksbijdragen

De Rijksbijdrage Preventie met Gezag ondersteunt de nota ‘Grenzen stellen perspectief bieden’ ter grootte van € 3 miljoen per jaar (2023–2026).

Bijlage 1 - Infographic ontwikkelingen Veiligheid in Utrecht

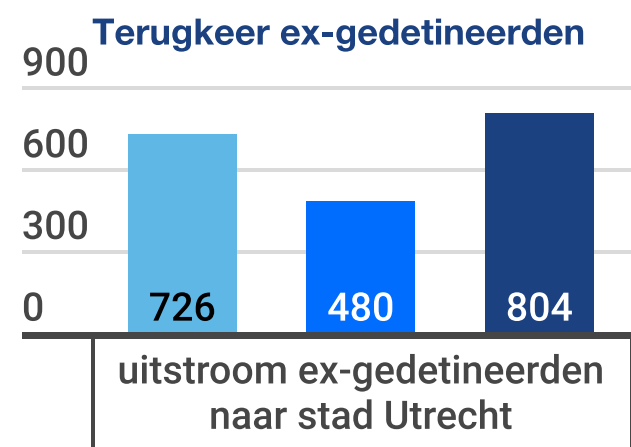
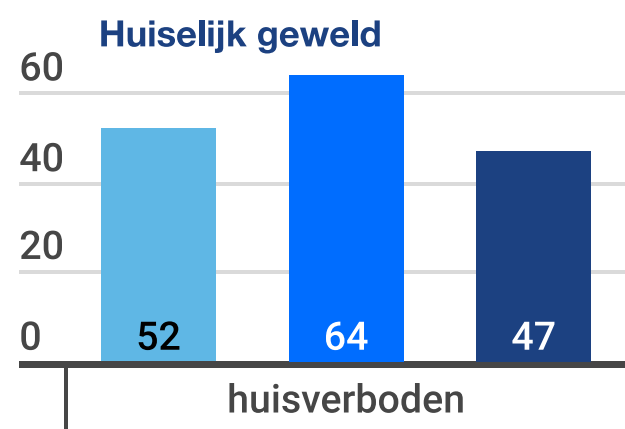
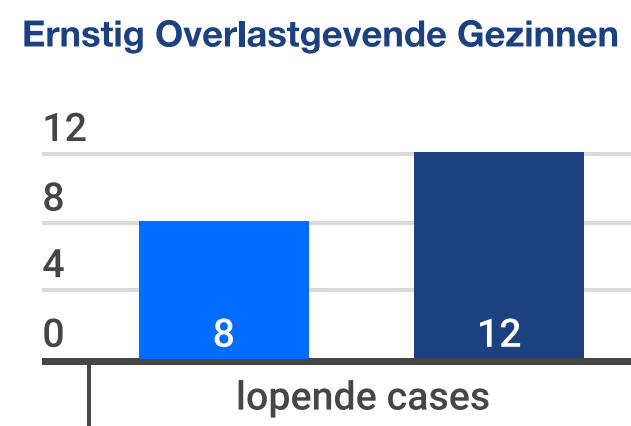
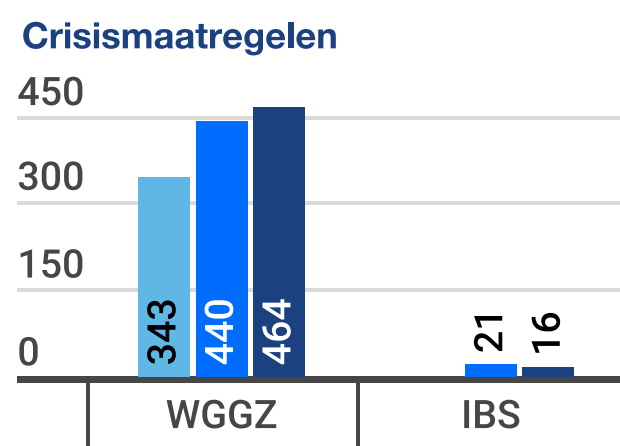
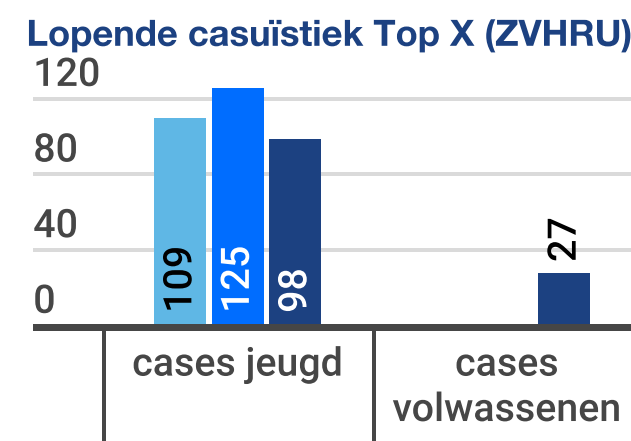
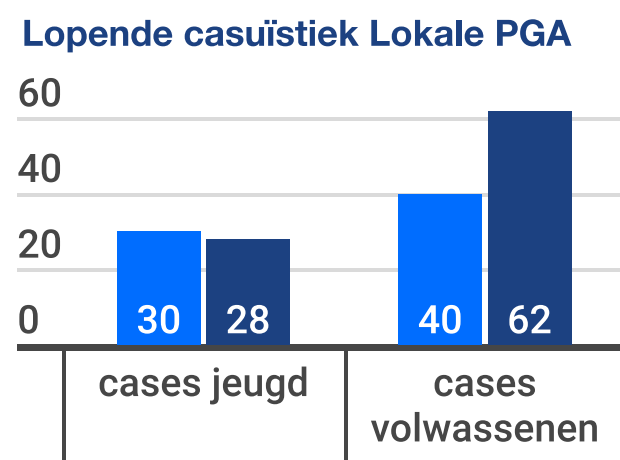
- De cijfers in deze infographic geven een beeld van hoe de criminaliteit en overlast zich in Utrecht ontwikkelt. Hiernaast wordt continu gezocht naar aanvullende cijfers, inzichten van professionals en wetenschappelijke inzichten die de omvang van de meer onzichtbare en ondermijnende criminaliteit in beeld brengen.
- Naar verwachting zijn er door een lage melding- en aangiftebereidheid veel dark numbers (niet-geregistreerde criminaliteit).
- Corona heeft invloed op de cijfers gehad. Mensen waren thuis (minder woninginbraken, meer ervaren overlast) en/of vertoonden ander gedrag (meer gedigitaliseerde criminaliteit, meer demonstraties)

Zie volgende pagina

Doelstelling Zorg en Veiligheid: Voorkomen van gevaar, dreiging en overlast door hoog risico en/of kwetsbare personen, voorkomen van recidive en doorbreken van criminele carrières, door:

- PGA
- Aanpak criminele families en ernstig overlastgevende gezinnen.
- Begeleiding Detentie en Terugkeer naar basisaanbod voorzieningen en focus op motivatie naar een beter perspectief
- Aanpak huiselijk geweld (huisverboden) en crisismaatregelen GGZ/ IBS
- Informatie- en risicogestuurd werken.

Fluide jeugdgroepen

1 criminele familie: meerdere gezinnen & panden in onderzoek

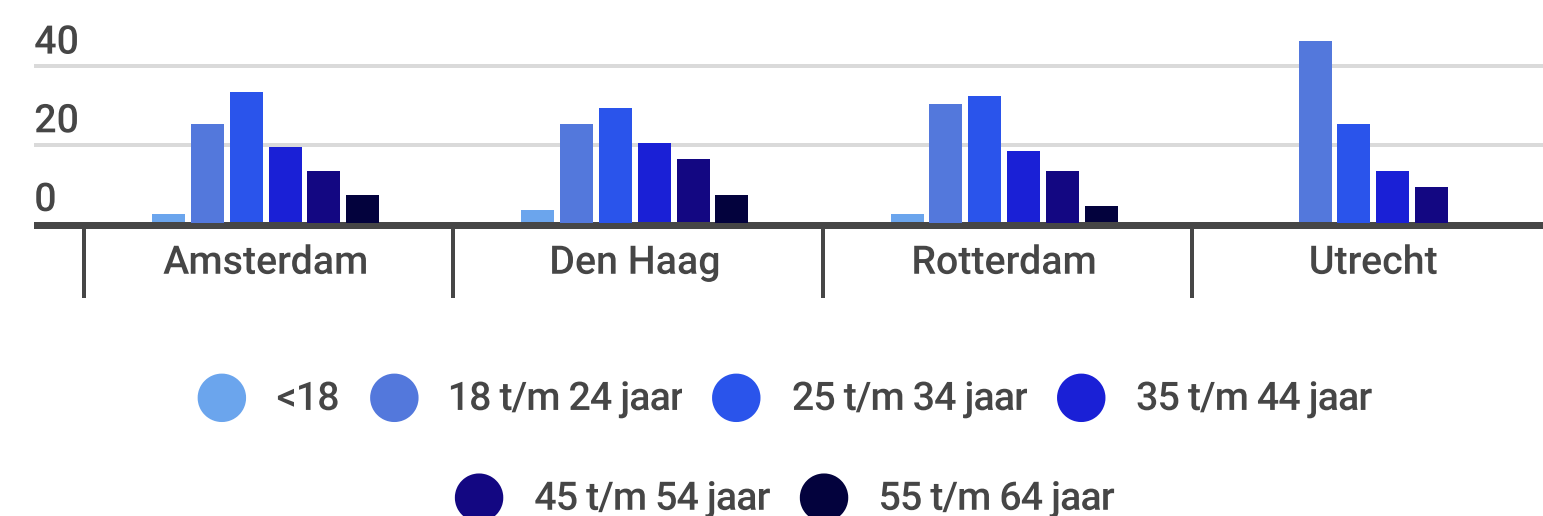
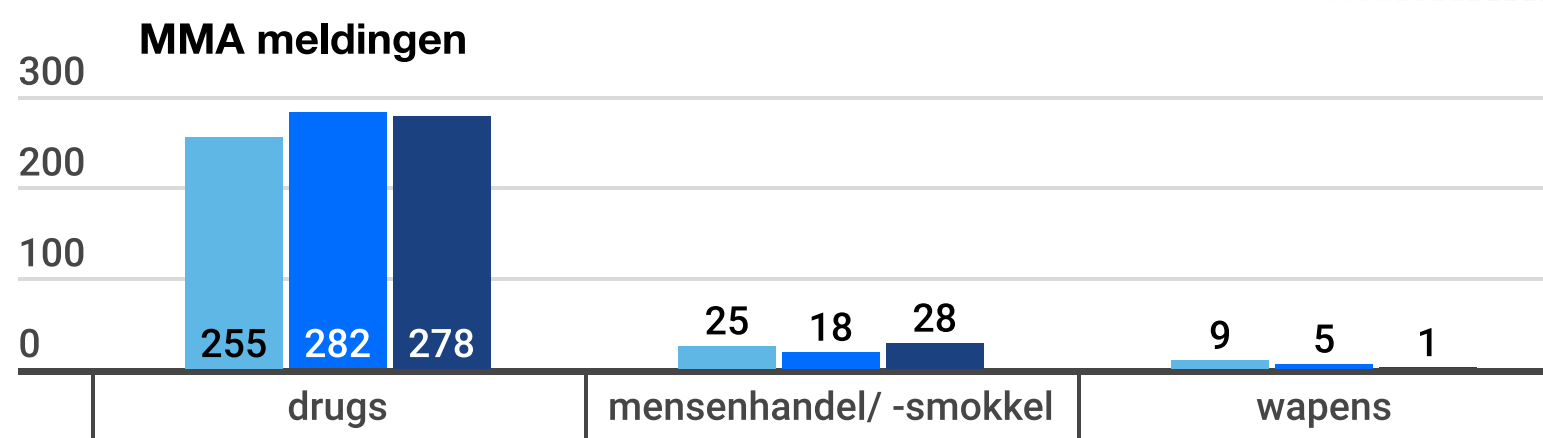
Ondermijning

Relatief veel jonge verdachten handel hard-drugs

Utrecht heeft relatief het grootste aandeel verdachten van handel harddrugs van 18 t/m 24 jaar. Dit type delict is ook het meest toegenomen van alle drugsdelicten.

Criminelen in Utrecht verdienen grof geld met de handel in drugs en het ronselen van kwetsbare jongeren. Dat gaat gepaard met excessief geweld. Het crimineel vermogen wordt witgewassen in dekmantel-bedrijven en er wordt gefraudeerd met overheidsgeld. Criminele familienetwerken oefenen druk en invloed uit in Utrechtse wijken.

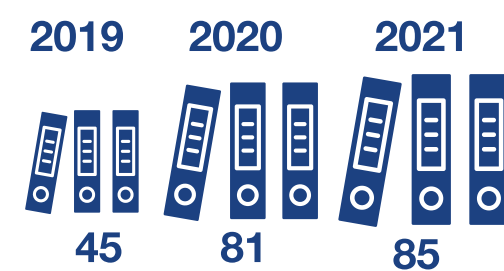
Utrecht relatief veel verdachten handel harddrugs 18 t/m 24

Bibob onderzoeken

Het Bibob instrument is ingezet bij aanvragen voor o.a. vergunningen en vastgoedtransacties.

BIBOB onderzoeken

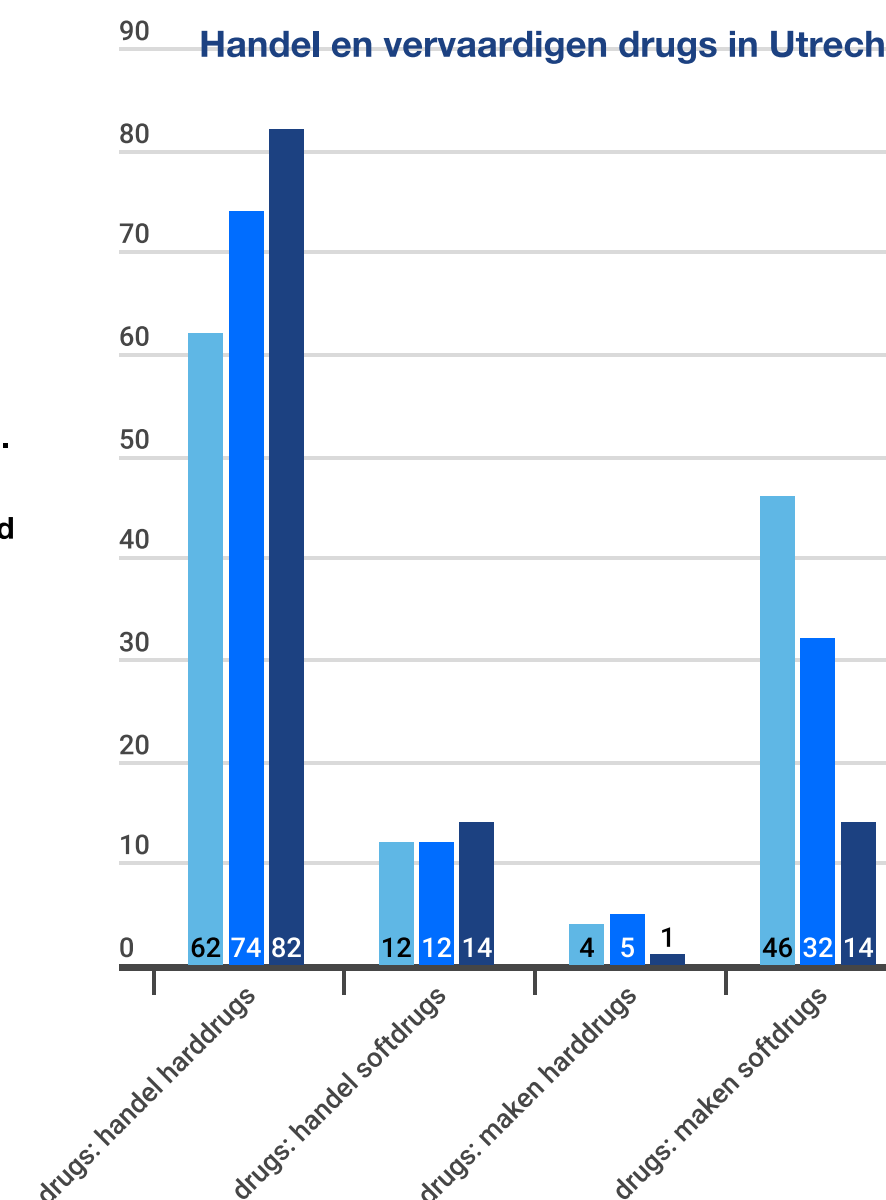

Mensenhandel

In Utrecht zien we het aantal meldingen mbt seksuele uitbuiting toenemen. Ook arbeidsuitbuiting en criminele uitbuiting vinden hier plaats maar we hebben pas een klein deel in beeld van de daadwerkelijke uitbuiting.

Criminele samenwerkingsverbanden

Utrecht kent rond de 50 CSV's en heel Midden-Nederland ongeveer 150.

Plofkraak

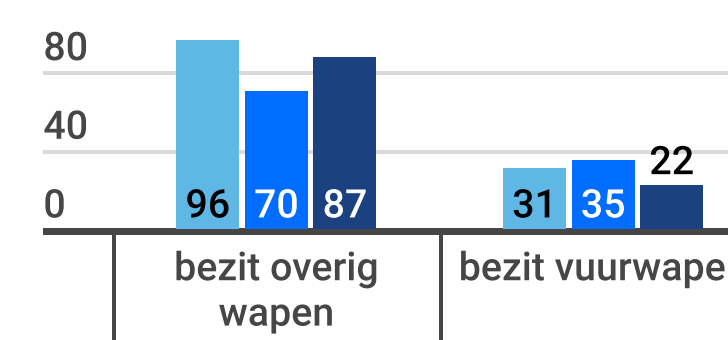
- 30 van de 77 in 2019 aangehouden plofkrakers komen uit Utrecht.
- 200 personen uit Midden-Nederland betrokken bij plofkraak.
- 30% van de aangehouden plofkrakers in Midden-Nederland betrokken bij handel in cocaïne/hennep.

Wapens

In januari 2021 werd in het Utrechtse park Transwijk een grote wapenvondst gedaan. Er is een toename van het misdrijf 'bezit overige wapens' en de wapeninleveractie in okt 2021 leverde bijna 100 wapens op.

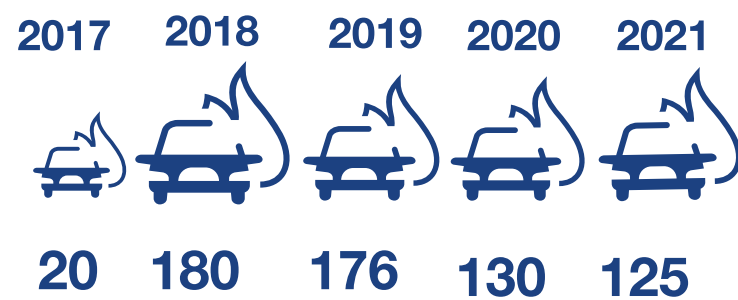
Misdrijven - wapenbezit

Openbare orde en crisisbeheersing

Autobranden

Elk jaar is er een aanzienlijk aantal autobranden.

Meldingen vuurwerkoverlast

Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdings Procedure (GRIP)

Gaslek Catharijnesingel (2021)

1x GRIP 1

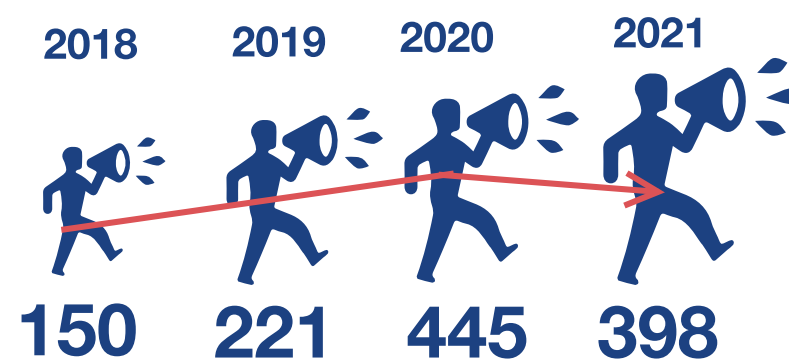

Corona (2020, 2021)

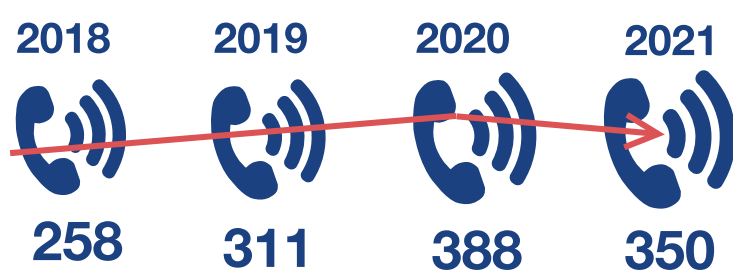
1x GRIP 4

Demonstraties

De afgelopen twee jaar waren er dubbel zoveel demonstraties als de jaren ervoor

Piketmeldingen

Polarisatie & Radicalisering

Corona(maatregelen) hebben gezorgd voor versnelling van processen van maatschappelijke onrust, polarisatie en/of radicalisering. We zien dit terug in gepolariseerde, verharde, (online) discussies, demonstraties en de snelle sprong die gemaakt wordt van het activistische naar het extremistische. Sociale media hebben hierin een faciliterende en mobiliserende rol met de hoeveelheid complottheorieën en desinformatie die verspreid wordt. Steeds vaker is sprake van bedreiging en/of intimidatie van politici, journalisten of wetenschappers.

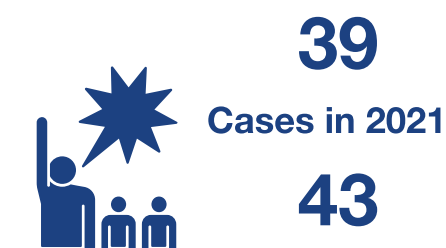
Met onze veiligheidsaanpak en daarin in het bijzonder 'Utrecht zijn we samen' zien we deze maatschappelijke processen en bieden we daar een weerwoord tegen door een combinatie van preventie waar kan en repressie waar moet.

Elke wijk kent een bondgenotenoverleg met sleutelfiguren uit de wijk. We zijn bezig met de herijking en verbreding van de bondgenotenaanpak.

Ruim 400 professionals getraind op multicultureel vakmanschap en radicalisering

Polrad cases in 2020

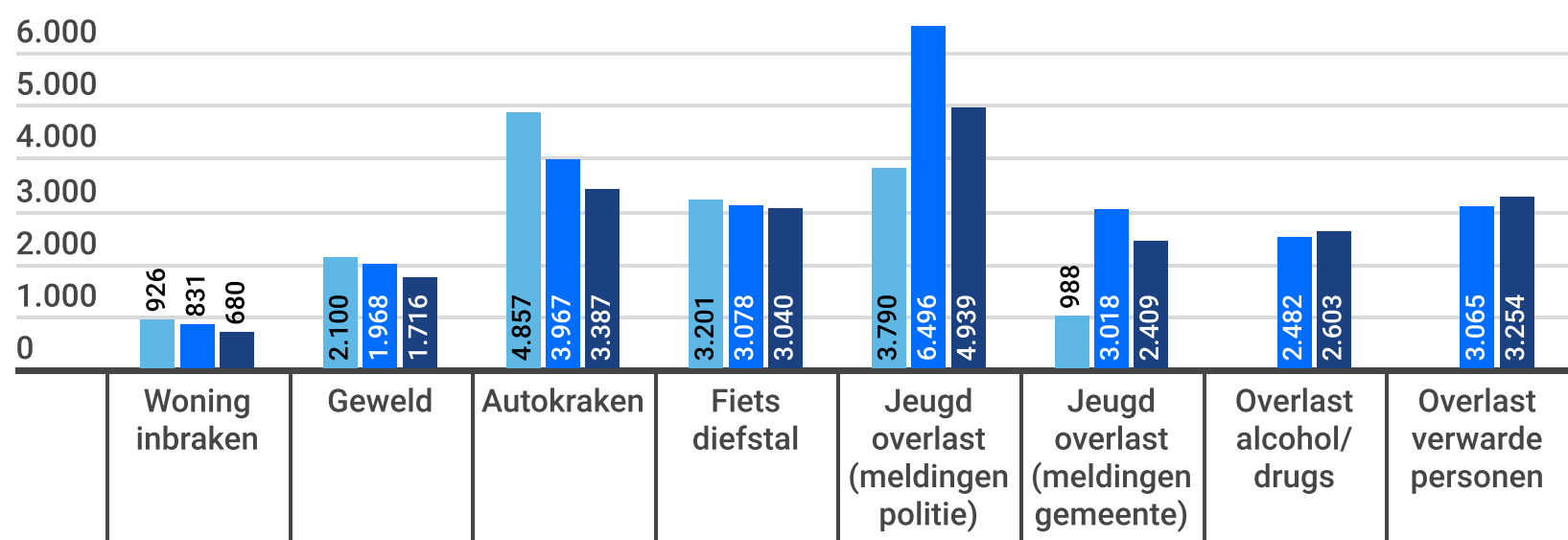
Cameratoezicht

De stad groeit en de veiligheidsproblematiek groeit met de stad mee en wordt complexer. Cameratoezicht kan bijdragen om overlast en openbare orde verstoringen te verminderen en om adequaat te kunnen optreden. Het huidige camerabeleid legt beperkingen op die in toenemende mate knellen. Onder andere de vraag naar (flexibele) camera's is groter dan het aanbod. Het afgelopen jaar zijn daardoor tijdelijk meer flexibele camera's ingezet dan het camerabeleid toestaat. Momenteel evalueren we het huidige camerabeleid en gaan we in gesprek met de inwoners van de stad over het nut en de noodzaak van camera's.

75 vaste camera's
6 flexibele camera's

Geregistreeerde criminaliteit en overlast

De afgelopen jaren tonen alle vormen van geregistreeerde criminaliteit in Utrecht een noemenswaardige daling. Sinds de coronacrisis is bovendien een extra afname van deze delicten zichtbaar. Desondanks zien we ook dat alertheid geboden is. Overlast van alcohol/drugs en verwarde personen is juist toegenomen.

Cybercrime & gedigitaliseerde criminaliteit

Cybercrime

Cybercrime bestaat uit misdrijven die gepleegd worden met een ICT-middel en die gericht zijn op ICT, zoals hacking, DDoS-aanvallen, ransomware, virussen en malware.

Digitale criminaliteit

Gedigitaliseerde criminaliteit betreft traditionele delicten waarbij ICT als middel wordt ingezet, maar niet het doel is. Daarbij gaat het bijvoorbeeld over (bank)helpdeskfraude, fraude met bankgegevens of internetbankieren, identiteitsfraude, of fraude met online handel, maar ook sexting en sextortion en het afpersen van personen via e-mail of sociale media. Niet van al deze delicten zijn cijfers beschikbaar en in de figuur is bijv. alleen digitale fraude (fraude met betaalproducten, ID-fraude en online handel) opgenomen.

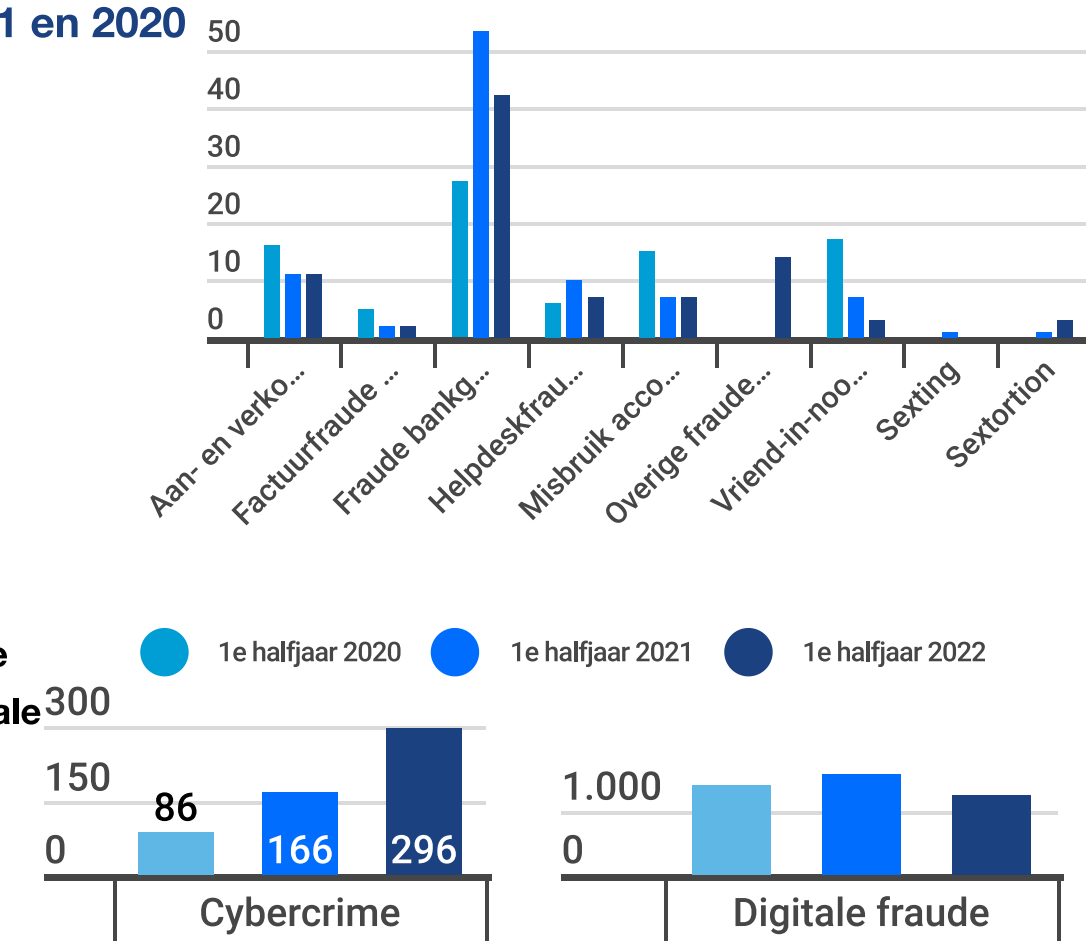
Uitgelicht 2021

- Schade cybercrime 2021 MN: 11,9 MLJ, + 38% tov 2020
- Aangiftebereidheid is gemiddeld maar 14%

Legenda: 2019 2020 2021

Bronnen: RVS, politie, Zicht op Ondernijning, clusters OOV, nota GSPB

Meldingen gedigitaliseerde criminaliteit Midden-Nederland 1e half jaar 2022 tov 1e half jaar 2021 en 2020

www.utrecht.nl/veiligheid

Bijlage 2 – Overzicht aanverwante nota's

Datum	Beleidsnota
30 mrt 2021	Programma Detentie- en Terugkeer (link)
15 juli 2021	Visie Digitale Stad (link)
14 dec 2021	Aanpak Straatintimidatie (link)
23 dec 2021	Nota ‘Grenzen stellen, perspectief bieden’ (link)
12 okt 2022	Raadsbrief Actieplan Straatintimidatie Utrecht (link)
1e kwartaal 2023	Beleidskader Cameratoezicht 2023-2026
Mrt 2023	Veiligheidsagenda 2023-2026
1e kwartaal 2023	Actieagenda Mensenhandel
1e kwartaal 2023	Uitvoeringsplan ‘Grenzen stellen, perspectief bieden’
2e kwartaal 2023	Herijking Utrecht Zijn we Samen
2023	Actieplan etnisch profileren

Colofon

Veiligheidsagenda 2023-2026
December 2022

Fotografie

Voorkant, Marnix Schmidt
Pagina's 4, 5, 6, 8, 22, 24 Jimme Porton
Pagina's 2, 3, 9, 10, 19, 23 Beeldbank gemeente Utrecht
Pagina 13 Ruud Voest
Pagina's 14, 17 Shutterstock
Pagina 27 iStock

Informatie

Gemeente Utrecht
Openbare orde en Veiligheid
Postbus 16200
3500 CE Utrecht
www.utrecht.nl/wonen-en-leven/veiligheid

Opmaak

Enof creatieve communicatie

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	J.C.D. Hofland	Datum	13 december 2022
E-mail	j.hofland@utrecht.nl	Kenmerk	10700268
Bijlage(n)	-	Onderwerp	Veiligheidsagenda 2023-2026
		Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

Utrecht is een populaire stad vol kansen en mogelijkheden. Een stad waar relatief veel jonge mensen opgroeien en waar mensen graag willen wonen en leven. De groei en populariteit van onze stad biedt kansen, maar stelt ons ook voor uitdagingen. Utrecht heeft andere, nieuwe en ingewikkeldere vraagstukken op het gebied van openbare orde en veiligheid dan een aantal jaar geleden. Zo is Utrecht de spil in de internationale drugshandel, zijn er criminele dreigingen in wijken en ontstaan er risico's vanuit statelijke dreiging. Deze problemen zijn lang niet altijd meer alleen op lokaal niveau door de klassieke veiligheidspartners op te lossen.

Complex

Verschillende incidenten in de stad staan symbool voor deze bredere opgave, waarbij gemeente, politie, OM, zorginstellingen en buurtteams samenwerken om de problemen aan te pakken. Een voorbeeld: de aanpak van de overlast onder het Bollendak. De overlastgevers hebben vaak meerdere problemen, variërend van verward gedrag, drugsgebruik of gebrek aan toekomstperspectief en de bij de aanpak hiervan zijn zowel stedelijke als landelijke partners betrokken. De ernstige overlast vergt veel (politie)capaciteit en juist daar hebben we een tekort aan.

(On)zichtbaar ondermijnend

Veiligheidsproblematiek is niet altijd te vatten in cijfers. Drugserelateerde delicten worden niet vaak gemeld bij politie. Terwijl de criminele activiteiten zoals een drugstransactie, het witwassen van de opbrengsten, een illegaal goklokaal of een plofkraak juist vaak een sterk corrumperend effect hebben, dat doorwerkt in allerlei maatschappelijke sectoren, zoals de autobranche, transport, vastgoed, bezorg- en koeriersdiensten, horeca en zorg. In het verlengde hiervan is er in de stad sprake van een toenemend aantal geweldsincidenten, zoals explosieven bij woningen, plofkraak, steekincidenten en dreiging op individuele personen. Ook het stijgend aantal cyberincidenten baart ons zorgen. Deze 'hidden impact crimes'; onzichtbaar en ondermijnend, hebben grote ontwrichtende gevolgen voor de samenleving.

Complicerende factoren zijn de eveneens onzichtbare, maar op sommige momenten voelbare, scheidslijnen die door onze samenleving lopen. Tussen online en offline, maar ook tussen lage en hogere inkomensgroepen. Via social media wordt informatie snel gedeeld en een groeiende groep mensen maakt zich zorgen over ontwikkelingen op het gebied van klimaat, gezondheid, wonen, economie of vluchtelingen. Zij voelen zich niet gehoord en verliezen het vertrouwen in de overheid en instituten om met oplossingen te komen. Dit leidt tot polarisatie en is terug te zien in groeperingen die

tegen over elkaar staan, in een verscherping van het maatschappelijk debat en bij demonstraties die vaker dan vroeger ontaarden in ongeregelheden.

Wat willen we bereiken?

Op basis van deze trends en ontwikkelingen zijn in de Veiligheidsagenda 2023-2026 de prioriteiten voor de veiligheidsaanpak van de komende vier jaar vast gelegd. De Veiligheidsagenda heeft als doel dat over vier jaar (1) Utrechters zich veiliger voelen in hun buurt, (2A) jonge aanwas en doorgroeiers in (drugs)criminaliteit minder recidiveren na detentie en beter toekomstperspectief op werk/opleiding/dagbesteding krijgen, (2B) crimineel misbruik van geld, locaties, ondernemingen en branches in de stad en de effecten daarvan op de stad is teruggedrongen, (3) maatschappelijke onrust, dreigingen en ongeregelheden zoveel mogelijk worden voorkomen (4) Utrechters en Utrechtse wijken/buurtten (online) weerbaarder zijn tegen de veiligheidsproblemen die spelen.

De Veiligheidsagenda is deels al nader uitgewerkt in de aanpak 'Grenzen stellen en perspectief bieden'. Komend jaar werken we andere onderdelen verder uit in de herijking van het programmaplan 'Utrecht zijn we samen' en het 'Actieplan Digitale Veiligheid en weerbaarheid'.

Regulier werk

Onderwerpen die niet zijn opgenomen in de Veiligheidsagenda 2023-2026, maar die wel continu onze aandacht vragen zijn de uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van crisisbeheersing en huisverboden en het faciliteren van het demonstratierecht. We zorgen dat demonstraties veilig en ongestoord verlopen. Bij grootschalige openbare orde verstoringen zijn we goed voorbereid om snel en adequaat te kunnen optreden om de veiligheid van iedereen zo goed mogelijk te kunnen borgen. Als nodig bereiden we de inzet van de bestuurlijke maatregelen in het kader van openbare orde voor.

Ook de aanpak van jeugdgroepen die overlast veroorzaken, woonoverlast en de voorbereiding op terugkeer van ex-gedetineerden in de samenleving houden onze aandacht en daarbij is de persoonsgebonden aanpak een belangrijk onderdeel. Evenals het sturen op de veiligheid bij voetbalwedstrijden, het doen van onderzoeken in het kader van de wet Bibob en de samenwerking met partners en samenwerkingsverbanden.

Als de actualiteit erom vraagt komen deze onderwerpen in separate plannen of brieven in de raad aan de orde.

Actualiteit

Niet alle (maatschappelijke) ontwikkelingen zijn nu al te voorzien. Dat ondervonden we de afgelopen jaren bij de coronapandemie, de oorlog in Oekraïne en de energiecrisis. We blijven voortdurend scherp op de ontwikkelingen in de veiligheidsproblemen en bewegen flexibel mee met actuele ontwikkelingen om in te kunnen spelen op nieuwe vragen. We doen dat met het huidige beschikbare budget.

Dit alles doen we niet alleen, maar samen met u en met onze partners, inwoners en ondernemers in de stad. Zodat wij samen kunnen blijven bouwen aan een veilige en leefbare stad met gelijke kansen voor iedereen, een stad ook die een gezond perspectief biedt aan onze jongeren.

We bespreken graag de Veiligheidsagenda 2023-2026 met uw raad.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 15 december 2022

Ingekomen raadsbrieven 16 november tot 6 december 2022

[illegible]

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 15 december 2022

Ingekomen raadsbrieven 16 november tot 6 december 2022

Nr.	Beleidsveld	Datum	Onderwerp	Aandachtspunt

Aan de gemeenteraad en het college van
Burgemeester en Wethouders van de gemeente Utrecht

Behandeld door	Gerth Molenaar	Datum	19 oktober 2022
Doorkiesnummer	030 – 286 1391	Ons kenmerk	10367762
E-mail	g.molenaar@utrecht.nl	Onderwerp	Rekenkamerbrief Verantwoording uitvoering coalitieakkoord
Bijlagen			

Geachte leden van de raad en het college,

Op 1 juni 2022 hebben GroenLinks, D66, PvdA, Student & Starter en ChristenUnie het *Coalitieakkoord Utrecht 2022-2026 'Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat'* (verder: het coalitieakkoord) gepresenteerd. Het coalitieakkoord is de leidraad voor beleidsmatige en financiële keuzes van het college in de voorliggende bestuursperiode. Op 9 juni en 7 juli heeft de raad over het coalitieakkoord gedebatteerd. Bij het debat van 7 juli heeft het college in reactie op de motie *Van coalitieakkoord naar uitvoering* (M167) aangegeven een uitvoeringsagenda te zullen opstellen. De *Uitvoeringsbrief coalitieakkoord* met een uitvoeringsagenda op hoofdlijnen is 7 oktober naar de raad gestuurd. Deze uitvoeringsagenda kan betrokken worden bij de commissiebehandeling van de *Programmabegroting 2023*. De rekenkamer hoopt met deze brief u ook te ondersteunen in de begrotingsbehandeling.

DOEL EN VRAAGSTELLING

In deze rekenkamerbrief geven wij onze visie op het coalitieakkoord en wat voor het vervolg nodig is. De rekenkamer hoopt daarmee te bevorderen dat tussentijds en aan het eind van deze raadsperiode de uitvoering en realisatie van de ambities in het coalitieakkoord ten behoeve van de raad inzichtelijk gemaakt kunnen worden.

Voor ons staat de vraag centraal in hoeverre de ambities uit het coalitieakkoord 2022-2026 in opzet navolgbaar zijn voor de uitvoering ervan in de komende jaren. Daarvoor hebben we gekeken naar:

1. De concreetheid van ambities en doelen;

2. De aansluiting tussen ambities, doelen en maatregelen;
3. De context voor de uitvoering;
4. De navolgbaarheid van het coalitieakkoord tijdens de uitvoering.

Deze punten werken wij hieronder uit.

1. CONCREETHEID VAN AMBITIES EN DOELEN KAN BETER

Concreetheid en SMART-criteria

Voor de navolgbaarheid van het coalitieakkoord is noodzakelijk dat ambities en maatregelen concreet zijn. De ambities in het coalitieakkoord zijn soms vrij algemeen geformuleerd en weinig afgebakend. Ze geven wel richting, maar bieden weinig houvast voor de verdere uitvoering. Er blijft veel ruimte over voor interpretatie en nadere invulling. Dit kan ertoe leiden dat de gemeenteraad niet bereikt wat ze voor ogen had en dat het lastiger is om tussentijds en achteraf te beoordelen of ambities behaald zijn. De rekenkamer heeft daarom het coalitieakkoord aan de zogenoemde SMART-criteria getoetst. We lichten het resultaat hiervan toe met enkele voorbeelden.

Specifiek?

Ambities en maatregelen zijn specifiek, wanneer er helder omschreven wordt wat er precies bereikt dient te worden. Wanneer er te twisten valt over de invulling van de gehanteerde begrippen en verwoordingen, is de voortgang moeilijk bij te houden.

Een voorbeeld waarin er onduidelijkheid kan ontstaan door de gekozen verwoording, is te vinden in hoofdstuk 3.3 (p.47): *“Als gemeente streven we ernaar zoveel mogelijk circulair in te kopen en aan te besteden. [...] We houden aandacht voor onder andere social return”*. Er wordt in deze ambitie niet uitgelegd wat *social return* precies inhoudt, en op welke manier hier invulling aan gegeven moet worden in relatie tot circulariteit. Daarbij zijn er verschillende invullingen denkbaar van ‘aandacht houden voor’.

Meetbaar?

Voor de navolgbaarheid is van belang dat ambities en maatregelen meetbaar zijn waar dat mogelijk is. Het koppelen van ambities aan indicatoren (aantallen, percentages e.d.) is vaak behulpzaam om de gemeenteraad in staat te stellen haar controlerende taak uit te oefenen. Ook is het nuttig om een nulmeting te hanteren. Deze nulmeting dient als meetlat om beleidsprestaties tegen af te kunnen zetten. Een goed voorbeeld van een ambitie met nulmeting en cijfermatig doel is te vinden in hoofdstuk 3.3 (p.46): *“In Utrecht zorgden we in 2021 per persoon voor zo’n 413 kilo gescheiden en ongescheiden afval. Minder afval bespaart grondstoffen, energie en klimaat. [...] Het streefgetal in ons afvalbeleid is 180 kilo per persoon per jaar”*. Door de formulering wordt duidelijk wat de huidige stand van zaken is en waar de gemeenteraad naartoe wil.

Realistisch?

Ambities en maatregelen moeten realistisch zijn. Dat houdt ook in dat er rekening wordt gehouden met beschikbare hulpbronnen, zoals tijd, geld en personeel. In hoofdstuk 5.3 (p.64) zijn de verwachte uitgaven per beleidsprioriteit voor de komende jaren in kaart gebracht.

Uit het overzicht met beleidsprioriteiten wordt echter niet altijd duidelijk welke ambities geschaard zijn onder welke kosten. In hoofdstuk 2.3 Bereikbaarheid (p.37) staat bijvoorbeeld: *“We zien bovendien kansen voor een voetgangersbrug over de Singel bij Wolvenplein en een verbinding over het spoor parallel aan de Waterlinieweg. We zetten in op de realisatie van bruggen bij de Mytylschool, Den Hommel en tunnels onder het spoor bij de Locomotiefstraat en het Westplein”*. Als wordt gekeken naar de verwachte kosten voor het onderdeel “Bereikbaarheid” (p.72), valt op dat er maar twee soorten uitgaven omschreven worden: *“Anders reizen/smart mobility (incl. Goylaan)”* en *“Toegankelijke openbare ruimte voor mensen met een beperking”*. Zowel uit de lopende tekst als uit het financiële overzicht valt niet af te leiden hoe de bruggen en tunnels bekostigd zullen worden.

Tijdgebonden?

Het is van belang dat maatregelen en ambities tijdgebonden zijn, zodat duidelijk is binnen welke periode de ambitie behaald moet worden of de maatregelen van kracht zijn. In hoofdstuk 1.5 (p.18) wordt de volgende ambitie verwoord: *“We zetten de ambitie voort dat alle Utrechtse kinderen in 2035 rookvrij moeten kunnen opgroeien en spelen: geen kind in de stad rookt, begint met roken of wordt geconfronteerd met sigarettenrook. [...] We sluiten een pact met de horeca over rookvrije terrassen”*. De ambitie op langere termijn is dat kinderen rookvrij op moeten kunnen groeien. Als er een streefjaartal was gegeven voor het pact met de horeca over rookvrije terrassen, zou dit een goed voorbeeld zijn van een doel dat op kortere termijn behaald kan worden.

2. AANSLUITING TUSSEN AMBITIES EN MAATREGELEN NIET VOLLEDIG

Maatregelen zijn doorgaans passend, maar vaak niet dekkend

Maatregelen moeten aansluiten bij de ambities. Op die manier weten de uitvoerende partijen wat er van hen verwacht wordt en kan de raad de voortgang volgen en controleren.

Wat de rekenkamer opvalt, is dat de maatregelen in het coalitieakkoord doorgaans wel passend zijn, maar vaak niet dekkend. Er zijn meerdere ambities die niet gedekt worden door concrete maatregelen. Dit is bijvoorbeeld het geval in hoofdstuk 2.1 (pagina 33): *“Bij toekomstige plannen voor nieuwbouwwoningen wordt het makkelijker om woningen te realiseren waar vrienden kunnen samenwonen (friendswoningen)”*. Er wordt niet benoemd welke acties er ondernomen moeten worden om het bouwen van *friendswoningen* makkelijker te maken. Dit maakt het onmogelijk het proces en de uitvoering goed te kunnen volgen.

Een voorbeeld waarin juist wel sprake is van brede dekking, is afkomstig uit hoofdstuk 1.9 (p.28): *“We willen seksuele intimidatie in onderwijsinstellingen aanpakken. We spreken ons*

hier tegen uit en spreken onderwijsinstellingen aan op hun verantwoordelijkheid. Een goede klachtenprocedure, laagdrempelig melden van ervaringen en toereikende nazorg zijn daarbij van belang. Studie- en studentenverenigingen bieden we handvatten om seksuele intimidatie te bestrijden. Samen met onderwijsinstellingen zorgen we ervoor dat bestuurders of vertrouwenspersonen van verenigingen gepaste training kunnen krijgen". Seksuele intimidatie wordt hier op meerdere niveaus benaderd: zowel het individu, onderwijsinstellingen als geheel en verenigingen worden betrokken. Daarbij worden niet alleen maatregelen genoemd die gericht zijn op preventie, maar ook op nazorg.

3. COALITIEAKKOORD INGEBED IN RELEVANTE CONTEXT

Betrokkenheid van maatschappelijke partijen is benoemd

Voor de navolgbaarheid is van belang dat de verschillende ambities ingebed worden in de relevante context. Een onderdeel hiervan is dat in kaart gebracht wordt welke andere partijen betrokken, of noodzakelijk, zijn voor het realiseren van de ambitie. Over het algemeen voldoet het coalitieakkoord hieraan.

Obstakels en onzekerheden zijn vaak nog in algemene termen aangegeven

Onderdeel van de context is het benoemen van obstakels en onzekerheden. Hierdoor wordt duidelijk onder welke voorwaarde(n) de ambitie gerealiseerd kan worden en welke aandachtspunten er zijn. Dat vergemakkelijkt het om tussentijds de balans op te maken. In het coalitieakkoord worden op verschillende plaatsen onzekerheden benoemd. Obstakels worden wel benoemd, maar vaak in algemene termen, zoals de krappe arbeidsmarkt. Op andere plaatsen zijn belemmeringen zo algemeen geformuleerd dat dat weinig zicht geeft op risico's. Als voorbeeld hoofdstuk 1.5 (p.18): *"De wijken Tuindorp en Overvecht worden gescheiden door een tunnel onder het spoor. Met iedere meter die je aflegt richting Overvecht, neemt het aantal gezonde levensjaren af. [...] In de wetenschap dat dit een taai en complex probleem is, willen we de komende jaren alles op alles zetten om de gezondheid van onze inwoners te verbeteren".* De term 'complex' betekent wel dat er bepaalde knelpunten of ingewikkeldheden zijn, maar deze moeten nog verder worden uitgewerkt.

Overdrachtdossier gemeente Utrecht ook relevant

Tenslotte wil de rekenkamer in dit kader wijzen op het *'Overdrachtdossier gemeente Utrecht 2022'* (17 maart 2022). In dit uitgebreide document van de ambtelijke organisatie wordt veel aandacht geschonken aan het belang van de uitvoering en de knelpunten die zich daarbij (kunnen) voordoen om ambities te realiseren en verwachtingen waar te maken. Dit document wordt in het coalitieakkoord niet expliciet genoemd. In het overdrachtdossier wordt geconstateerd (p. 10) dat *'de organisatie op veel plekken onvoldoende meegegroeid met de stad, waardoor er nu meer werk ligt dan dat er mensen voor zijn. Dit vertraagt de uitvoeringskracht. Ten tweede zijn er in de afgelopen jaren veel ambities geformuleerd en beleid gemaakt zonder dat daar de (structurele) mensen en middelen voor zijn geregeld. We willen dus te veel en dat leidt niet tot resultaten. Hier ligt een uitdaging voor de ambtelijke organisatie, maar zeker ook voor het college en de raad.'* Deze constatering geldt nog

steeds en vragen om afspraken tussen raad en college voor een goede uitvoering van het coalitieakkoord. Op die manier kunt u bevorderen dat voor de ambities ook realistische randvoorwaarden (budget, bemensing, mate van beïnvloedbaarheid e.d.) voor de uitvoering en realisatie worden gecreëerd.

4. PROCES EN RAPPORTAGESYSTEMATIEK: AANDACHT VOOR NAVOLGBAARHEID COALITIEAKKOORD NODIG

Volledig overzicht met gekoppelde ambities, uitvoering, financiën en planning ontbreekt nog

Om de gemeenteraad zijn kaderstellende en controlerende rol waar te kunnen maken dient raad de uitvoering van het coalitieakkoord te kunnen volgen en te beoordelen. Hiervoor zijn afspraken over het verdere proces van belang. Zo zullen onderdelen die in het coalitieakkoord zijn genoemd nog uitgewerkt moeten worden, omdat daar nog geen tijd voor is geweest.

In de *Uitvoeringsbrief* worden nog niet alle ambities aan de planning gekoppeld, ook zijn niet alle ambities terug te vinden in deze planning. Dit geeft het college weliswaar duidelijk aan, maar dat neemt niet weg dat nu een integraal overzicht ontbreekt. Dit werkt belemmerend voor de navolgbaarheid.

Het college geeft aan dat bij de voorjaarsnota 2023 inzicht in de uitvoering voor de periode 2024 – 2026 zal worden gegeven. Vanaf dat moment zal de uitvoering van het coalitieakkoord telkens zichtbaar worden gemaakt en gemonitord in de reguliere P&C cyclus.

Afspraken over wijze rapportage van coalitieakkoord nodig

Integratie van de uitvoering van het coalitieakkoord in de reguliere P&C-cyclus kan helpen om de navolgbaarheid van de uitvoering te vergroten, zolang deze zelfstandig leesbaar is. Dit vraagt om een helder schematische weergave van alle ambities en bijbehorende maatregelen. Dit biedt overzicht en vergemakkelijkt het bijhouden van de voortgang. De reguliere P&C-cyclus maakt het logisch om de koppeling met de benodigde financiën te maken. In hoofdstuk 5 van het coalitieakkoord dat gaat over de uitvoering en financiën staat een oproep om betere afspraken te maken over de verantwoording, opdat de sturing effectiever kan plaatsvinden en de resultaten van de inzet beter toetsbaar zijn. Daarbij past de inzet van het college om de begroting en jaarstukken beter toegankelijk en leesbaar te maken.

TOT SLOT

Wij hebben u met deze brief onze kanttekeningen bij het coalitieakkoord en de uitvoeringsbrief gegeven. Daarbij was onze invalshoek de navolgbaarheid en de verantwoording, opdat de raad goed in positie wordt gebracht om haar kaderstellende en controlerende taak te kunnen uitoefenen. Wij geven de raad in overweging om onze kanttekeningen bij het coalitieakkoord en de uitvoeringsbrief te betrekken bij de besprekingen met elkaar en met het college. De behandeling van de begroting 2023 is hiervoor een geschikt moment. De rekenkamer zal de uitwerking van het coalitieakkoord en de periodieke verantwoording over de uitvoering ervan hoe dan ook met belangstelling blijven volgen.

Met vriendelijke groet,

drs. P.W.D. Venhoeven
Voorzitter Rekenkamer Utrecht

Stadhuisbrug 1 Utrecht
Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
030 - 286 13 91 | utrecht.nl/rekenkamer

VERSLAG OPENBARE VERGADERING COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN D.D. 24 NOVEMBER 2022

[Typ hier]

Datum verslag 29 november 2022
Locatie Stadhuis, de raadszaal
Verslag door Geertjan Benus (Notutekst)
Vaststelling verslag december 2022

Aanwezigen:

Ochtendvergadering

10 De voorzitter, de heer R. Peters, en van het college de wethouder mevrouw R. Streefland, en voorts de leden: mevrouw M. Fattal (GroenLinks), mevrouw B. van der Wilt (D66), de heer M. Koning (D66), de heer T. Compagnie (ChristenUnie), mevrouw E. Kendir (Student & Starter), de heer B. van Steeg (CDA), de heer H. Stellinga (CDA), mevrouw I. Raaijmakers (PvdA), mevrouw M. Ramaker (VVD), mevrouw T. Meerding (VVD), de heer M. van Heuven (Partij voor de Dieren), mevrouw L. de Vries (Partij voor de Dieren), de heer R. Maas (VOLT), mevrouw K. de Haan (Bij1), de heer G. Dijkstra (Een Utrecht), de heer S. Gaillard (Stadsbelang Utrecht), de heer I. Simşek (DENK), en van de griffie de commissiegriffier de heer J. Schueler en de commissiesecretaris.

20 Middagvergadering

De voorzitter, de heer R. Peters, en van het college de wethouder mevrouw E. Oosters en voorts de leden: mevrouw M. Fattal (GroenLinks), de heer F. Dekkers (GroenLinks), de heer M. Koning (D66), mevrouw B. van der Wilt (D66), de heer D. van Bergen (ChristenUnie), mevrouw B. Chirino (ChristenUnie), mevrouw E. Kendir (Student & Starter), mevrouw H. Assen (PvdA), de heer R. van der Zweth (PvdA), de heer M. van Heuven (Partij voor de Dieren), mevrouw T. Meerding (VVD), de heer B. van Steeg (CDA), de heer R. Maas (VOLT), de heer A. Stam (VOLT), de heer G. Dijkstra (Een Utrecht), de heer I. Simşek (DENK), de heer D. Bosch (PVV), en van de griffie de commissiegriffier de heer J. Schueler en de commissiesecretaris.

30

Verslag openbare vergadering commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën d.d. 24 november 2022

Aanwezigen:	1 -
1. Opening en mededelingen	2 -
1a. Heropening	2 -
2. Vaststellen van de agenda van 24 november	2 -
3. Vaststellen van ingekomen agenderingen	3 -
3.1 zichtbaar dragen van religieuze uitingen handhavers – ervaringen in het buitenland	3 -
3.2 Raadsvoorstel tweede wijziging van de gemeenschappelijke regeling BghU	3 -
40 3.3 Raadsvoorstel Verordening onroerende zaakbelasting	4 -
3.4 Raadsvoorstel tweede en derde begrotingswijziging 2022	4 -
3.5 Raadsvoorstel verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen	4 -

	3.6 Agenderingen ter plaatse op basis van de lijst ingekomen raadsbrieven	4 -
	4. Vaststellen verslagen	6 -
	5. Toezeggingen/moties	6 -
	6. Ingekomen stukken (afdoeningsvoorstellen) onder het werkterrein van de commissie	6 -
	7. Missen fatale termijn bezwaarprocedures	7 -
50	8. Raadsvoorstel Reactie op VRU Ontwerp risicoprofiel 2023 en inbreng beleidsplan 2024 – 2027	18 -
	9. Raadsvoorstel zienswijze Ontwerp Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke regeling VRU	24 -
	10. Sekswork in Utrecht, advies commissie Sorgdrager	26 -
	11. Participatie én zeggenschap	26 -

Ochtendvergadering 24 novemberr 2022

1. Opening en mededelingen

60 **De voorzitter**, de heer Peters, opent de vergadering om 10.00 uur en heet alle aanwezigen een warm welkom. Hij licht toe dat de punten 1 t/m 6 procedureel zijn. Daarna gaat de commissie over tot de inhoud.

Mededelingen vanuit de commissie

De heer Maas (VOLT) zal afwezig zijn tussen 12.30 en 14.30

Mededelingen vanuit het college

Wethouder Streefland deelt mee dat Burgemeester Dijksma ziek is. Zij zal haar vertegenwoordigen in het agendapunt 7.

70 Middagvergadering 24 november 2022

1a. Heropening

De voorzitter, de heer Peters, heropent de vergadering om 14.00 uur.

Mededelingen college

Geen.

2. Vaststellen van de agenda van 24 november 2022

80 **De voorzitter** verneemt en bevestigt **de heer Van Steeg** (CDA) dat de afwezigheid van de burgemeester consequenties heeft voor de agenda. Het voorstel is om de beantwoording op de agendapunten van de burgemeester schriftelijk af te handelen. De commissie zal mondeling inbreng leveren.

Wethouder Streefland begrijpt dat dit voornamelijk gaat over het debat over de commissie Sorgdrager dat later op de dag zou plaatsvinden. Zij zal daarbij niet aanwezig kunnen zijn. **De voorzitter** deelt mee dat wethouder Eerenberg ook aanwezig zou zijn bij de behandeling van dat agendapunt.

90 **De heer Van Steeg** (CDA) verneemt desgevraagd dat de beantwoording van het agendapunt over de VRU schriftelijk zal worden afgehandeld. De schriftelijke beantwoording zal voor de raadsvergadering van volgende week gegeven worden. Hij verneemt desgevraagd dat wethouder Streefland de gestelde vragen zo goed mogelijk zal beantwoorden. Mocht zij vragen niet kunnen beantwoorden, zullen die schriftelijk beantwoord worden. **De voorzitter** verneemt desgevraagd dat de commissie daarmee akkoord kan gaan.

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat hij met enkele andere partijen er de voorkeur aan geeft om met de burgemeester het debat te voeren over het advies van de commissie Sorgdrager. Hierin zitten duidelijke veiligheidscomponenten én omdat de raad een uitgebreide reactie van de politie en het OM heeft ontvangen. Hij verzoekt de voorzitter dat agendapunt niet te behandelen.

De voorzitter inventariseert de voorstellen in dit kader.

100 **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) stelt voor dit onderwerp te verplaatsen naar de commissie VOWE op 15 december te bespreken.

Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) stelt voor dit onderwerp vandaag te bespreken omdat wethouder Eerenberg aanwezig zal zijn.

De heer Compagnie (ChristenUnie) is voorstander van verplaatsing van dit agendapunt. Hij zou het liefst nog vóór de behandeling een Raadsinformatiebijeenkomst organiseren.

De voorzitter concludeert dat de commissie ervoor kiest de commissie VOWE te verzoeken het onderwerp op de agenda te zetten voor behandeling in die commissie.

110 **De heer Van Steeg** (CDA) sluit zich aan bij het voorstel van de ChristenUnie om nog een Raadsinformatiebijeenkomst te organiseren. Hij stelt als voorwaarde voor de behandeling in de commissie VOWE dat de burgemeester daarbij aanwezig zal zijn. Hij ziet de haast van behandeling er niet van in. Hij stelt voor de tijd te nemen om mensen te horen uit de stad om op basis daarvan een beter debat te kunnen voeren.

De voorzitter concludeert dat de commissie VOWE de Raadsinformatiebijeenkomst zou moeten organiseren. Hij concludeert dit onderwerp aan te melden bij de commissie VOWE. Al dan niet een Raadsinformatiebijeenkomst is ter beoordeling van die commissie. In reactie op inbreng van **de heer Simsek** (DENK) licht **de voorzitter** toe dat vanaf 1 december dit onderwerp regulier thuishoort in de commissie VOWE.

120 **Mevrouw De Vries** (Partij voor de Dieren) gaat akkoord met bespreking in de commissie VOWE. Haar fractie vindt het van belang dat dit onderwerp in een commissie is afgehandeld voor het eind van het jaar. **De voorzitter** merkt op dat deze discussie thuishoort in de commissie VOWE na aanmelding van dit agendapunt. Hij stelt voor dit onderwerp van deze commissie VBF af te voeren en dat onderwerp door te geleiden naar de voorzitter van de commissie VOWE. Hij verneemt dat de commissie daarmee kan instemmen. **Mevrouw Van der Wilt** (D66) zou in de geest van deze agendering het op prijs stellen wanneer gezocht wordt naar een snelle agendering.

Mevrouw Meerdling (VVD) merkt op dat het onderwerp zeggenschap vandaag eerder aan de orde kan komen.

130 **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) verneemt op haar voorstel van **de voorzitter** dat het gaat om een doorlopende vergadering en dat niet tussentijds geschorst zal worden. Hij vraagt de fracties daarvan rekenschap te nemen. Daarmee is deze agenda gewijzigd vastgesteld.

3. Vaststellen van ingekomen agenderingen

De voorzitter leidt de bespreking in.

3.1 zichtbaar dragen van religieuze uitingen handhavers – ervaringen in het buitenland

Het voorstel is een Raadsinformatiebijeenkomst op 13 december voor 60 minuten. De commissie gaat ermee akkoord.

140 3.2 Raadsvoorstel tweede wijziging van de gemeenschappelijke regeling BghU

Het voorstel is een agendering voor 30 minuten. De commissie gaat ermee akkoord met een opmerking van de heer Van Steeg (CDA).

3.3 Raadsvoorstel Verordening onroerende zaakbelasting

Het voorstel is een commissiebehandeling van 60 minuten. De commissie gaat ermee akkoord.

3.4 Raadsvoorstel tweede en derde begrotingswijziging 2022

150 **De voorzitter** licht toe dat gezien de technische aard en de verwerking van eerdere raadsbesluiten het voorstel is dit raadsvoorstel met de A-status door te geleiden naar de raad. De commissie gaat daarmee akkoord.

3.5 Raadsvoorstel verordening kwijschelding gemeentelijke belastingen en naheffingen

Het voorstel is een commissiebehandeling van 90 minuten. De commissie gaat ermee akkoord.

3.6 Stop de stigmatisering Al Fitra 2.0

160 De vraag is of de commissie deze agendering wil voortzetten. **De voorzitter** stelt voor dit agendapunt van de voorraad af te halen. Het staat de commissie vrij om dit onderwerp in de toekomst opnieuw te agenderen.

De heer Simsek (DENK) deelt mee dat dit voorlopig van de behandelvoorraad af te halen is. De andere agenderende partijen kunnen zich daarin vinden.

3.7 Raadsbrief vergunningsplicht autobranche bedrijventerrein Nieuw Overvecht

De voorzitter stelt voor deze raadsbrief af te halen van de behandelvoorraad. De commissie gaat daarmee akkoord.

3.8 Agenderingen ter plaatse op basis van de ingekomen raadsbrieven

170 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) stelt voor een deel 2 Raadsinformatiebijeenkomst over zeggenschap te organiseren in januari 2023. Een deel van die bijeenkomst kwam door ziekte niet uit de verf. Hij peilt de interesse in de commissie.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie) zou willen mee agenderen. Zij attendeert de commissie op het Rekenkameronderzoek dat in aantocht is. Zij zou meeagenderen interessant vinden en het daaraan willen relateren. Zij stelt daarom een later moment voor.

De heer Maas (VOLT) wil graag het Rekenkamerrapport afwachten. Vanwege het boeiende van het onderwerp zou hij dit willen meeagenderen.

180 **De heer Van Steeg** (CDA) vindt dat dit boeiende onderwerp wel heel vaak aan de orde komt. Hij waakt ervoor om niet steeds terug te komen op participatie. Hij pleit voor duidelijkheid geven aan de inwoners. Hij stelt voor na te gaan hoe dit is te clusteren, bijvoorbeeld ook met het Rekenkamerrapport. Wanneer dit onderwerp te vaak op de agenda komt komt het daaraan niet ten goede.

De voorzitter concludeert dat het voorstel is met de agendering te wachten op het Rekenkamerrapport. Hij vraagt of de commissie zich daarin kan vinden.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) kan zich daarin niet vinden. Hij zet uiteen dat het Rekenkamerrapport vooral gaat over het deel Burgerparticipatie; het betrekken van burgers in projecten van de gemeente. Dit gaat ook over het volstrekt andere deel:

de overheidsparticipatie. Hij ziet daarin een aanvulling. Hij bevestigt dat Samen Stad Maken in aantocht is. Hij zou ze graag willen voeden met hoe het anders mogelijk is. Hij denkt dat datgene wat in Samen Stad maken komt te staan, een tandje beter kan. Richting de heer Van Steeg merkt hij op dat het wat hem betreft terecht is dat hierover veel gesproken wordt.

Mevrouw Meerding (VVD) begrijpt dat dit heel belangrijk is. Ook zij is voorstander van clustering. Zij sluit zich aan bij de inbreng hierover van de heer Van Steeg.

De voorzitter merkt op richting de heer Dijkstra dat er meerdere manieren zijn om aan te geven dat hij dit onderwerp belangrijk vindt; hij merkt dat een groot deel van de raad nog even wil wachten met een Raadsinformatiebijeenkomst. **De heer**

Dijkstra (EenUtrecht) zou het fijn vinden wanneer dit in januari op de agenda komt. Hij zou na vandaag met een aantal raadsleden contact willen zoeken om na te gaan of zij dit ook willen en voorlopig willen vasthouden aan januari.

Mevrouw Van der Wilt (D66) zou bij de volgende commissievergadering willen na-gaan hoe dan de vlag erbij hangt, gezien de hiermee in verband staande op stapel staande zaken om dan opnieuw met een voorstel te komen; in dat opzicht steunt zij de inbreng van de heer Van Steeg.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) sluit zich aan bij de inbreng van de heer Van Steeg. Zij waakt voor een overkill.

De voorzitter geeft aan de richting de heer Dijkstra dat het hem te allen tijde vrij staat om een Raadsinformatiebijeenkomst te organiseren, ook als hij de enige partij is in de gemeenteraad die de urgentie ziet. Hij doet hem de suggestie na te gaan of hij met een bredere coalitie hierop iets kan organiseren.

Overige agenderingen

Mevrouw Meerding (VVD) brengt *de raadsbrief over de coronacrisis* aan de orde in dit kader. Het gaat om een onderzoek naar de wijze waarop de gemeente Utrecht en de gemeenteraad hebben gehandeld. De VVD, D66 en de PvdA willen het rapport Grote Stad langdurige crisis, leren van Utrechts corona-ervaring bespreken tijdens een debat in de commissie VBF. Het debat is gericht op het leren van de crisis en te bepalen hoe de gemeenteraad zijn positie kan versterken in vergelijkbare crises.

De voorzitter verneemt dat Student & Starter, GroenLinks, CDA willen mee agenderen. Hij stelt een behandeling voor van 60 minuten. **Mevrouw Van der Wilt** (D66) pleit voor 75 minuten. **Mevrouw Raaijmakers** (PvdA) pleit voor 90 minuten.

De voorzitter concludeert dat dit op de agenda komt voor een bespreking van 90 minuten. Hij nodigt de meeagenderende fracties uit zich te melden bij mevrouw Meerding.

De heer Van Steeg (CDA) brengt *straatintimidatie* in. Hij wil dat agenderen samen met CDA, Groenlinks, VVD, PVV, EenUtrecht en de PvdA. Hij attendeert op het voorgestelde plan. Hij legt de vraag voor of de plannen ten uitvoer te brengen zijn met het beschikbare budget. Hij vraagt concrete suggesties in dit kader op het gebied van preventie, handhaving en inrichting van de openbare ruimte.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie), **de heer Gaillard** (Stadsbelang Utrecht), **mevrouw De Haan** (Bij1), **de heer Van Heuven** (Partij voor de Dieren), **mevrouw Van der Wilt** (D66), **mevrouw Kendir** (Student & Starter), sluiten zich aan bij de agenderende partijen. **De voorzitter** stelt voor dit onderwerp voor 90 minuten in te plannen. **De heer Van Steeg** (CDA) zou het fijn vinden wanneer dit behandeld kan

worden in de volgende VBF-vergadering gegeven het startmoment in 2023. **De voorzitter** concludeert aldus. Verder geen agenderingsvoorstellen.

240 **4. Vaststellen verslagen**

Conceptverslag vergadering 6 oktober 2022

Conceptverslag vergadering 6 oktober 2022 (weergave vertrouwelijk deel)

De commissie kan zich er in vinden het vertrouwelijke verslag openbaar te maken.

Geen van de aanwezige commissieleden heeft opmerkingen op de verslagen.

De commissie stelt de verslagen conform vast.

5. Toezeggingen/moties

Lijst toezeggingen-moties-brieven VBF d.d. 16 november 2022(inclusief voortgangsinformatie). Aldus vastgesteld.

250

6. Ingekomen stukken (afdoeningsvoorstellen) onder het werkterrein van de commissie

Openbare lijst van ingekomen stukken voor commissie VBF d.d. 24 november 2022

De voorzitter attendeert op de volgende ingekomen stukken.

Nr. 1. Demonstratierecht onder druk - nieuw rapport Amnesty; het voorstel is dit stuk ter bespreking te agenderen voor de commissie.

De voorzitter constateert dat Bij1, GroenLinks en EenUtrecht, dit wensen. Hij vraagt de agenderende partijen de motivering voor de agendering aan de griffie toe te sturen. De voorzitter stelt voor de bespreking in 60 minuten te doen plaatsvinden.

260

Mevrouw De Haan (Bij1) zou graag eerst nog schriftelijke vragen willen indienen en de beantwoording afwachten en dat agenderen. Zij zal dit rondsturen.

Nr. 2. Amendement A1 CDA en CU Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke regeling VeiligheidsRegio Utrecht, aangenomen

Het ingekomen stuk met het afdoeningsvoorstel staat conform de AVG, in iBabs achter een slotje. **De voorzitter** constateert dat de commissie akkoord gaat met ook dit afdoeningsvoorstel. Geen nadere opmerkingen.

Korte schorsing en hervatting van de vergadering.

Punt van orde

270

De voorzitter deelt mee dat met het afvoeren van het agendapunt over sekswerk, minder spreektijd is overgebleven voor deze vergadering. 2 minuten per zetel worden van de spreektijd afgetrokken.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie) gaat in op de beoogde Raadsinformatiebijeenkomst over het advies van de commissie Sorgdrager. De agendabespreking kan deze commissie niet voor haar rekening nemen; deze commissie kan wel de Raadsinformatiebijeenkomst plannen. Zij zou dat willen doen. Die Raadsinformatiebijeenkomst kan dan nog onder deze commissie vallen. Voor wat zij heeft begrepen kan dat 6 december doorgang vinden.

280

De voorzitter deelt mee dat de Raadsinformatiebijeenkomst van 6 december is gereserveerd voor de commissie VOWE. Hij had begrepen dat ook het CDA daarin interesse heeft. Hij benadrukt dat de commissie VOWE dit prioriteert en de datum vaststelt. Dit is geen garantie dat de Raadsinformatiebijeenkomst plaatsvindt voor de commissiebehandeling van dit onderwerp. Hij stelt vast dat hiermee de Raadsinfor-

matiebijeenkomst is geagendeerd en zal plaatsvinden. De datum is onder voorbehoud. Hij constateert dat de commissie daarmee kan leven.

7. Missen fatale termijn bezwaarprocedures

Wethouder Streefland, beleidsterrein: Juridische Zaken

Geagendeerd door: Margreet Ramaker (VVD), Jantine Zwinkels (CDA), Gert Dijkstra (EenUtrecht), PvdA, PVV, Volt en CU.

De agenderende fracties hebben zich verbaasd over het feit dat het college de bestaande situatie waarbij de gemeente voor 1 miljoen euro het schip in gaat, zo lang heeft laten voortduren. We zijn er niet gerust op dat het college in control is en verwachten een meer proactieve houding en resultaatgerichtheid van het college bij het tijdig afwikkelen van beroep- en bezwaarprocedures. Daarom willen we op basis van onderstaande vragen in gesprek met het college.

Vragen zijn:

- Welke maatregelen treft het college om het totale bedrag aan dwangsommen met ingang van het jaar 2023 ten minstens op het niveau van het jaar 2018 te laten zijn?
 - Welke maatregelen treft het college voor de lopende beroeps- en bezwaarzaken en de WOB/Woo verzoeken waar mogelijke risico op dwangsommen zijn? Zijn deze in beeld gebracht? Zo ja, kan het college het plan van aanpak met de raad delen?
 - Welke maatregelen neemt het college om het aantal beroep- en bezwaarzaken voor te zijn door bijvoorbeeld toepassing van mediation, duidelijke communicatie? Welke aanpak staat het college voor?
- Bijlagen:
- Beantwoording SV 2022 nr 140 over Het verkwanselen van bijna 1 miljoen euro door het missen van fatale termijnen.docx
 - Beantwoording SV 2022 nr. 144 Niet halen van termijnen in bezwaarprocedures (met antwoord)

De voorzitter leidt de bespreking in aan de hand van de annotatie bij de agenda (zie hierboven). De bespreking vindt plaats in één termijn.

Hij constateert dat de commissie geen behoefte heeft om te spreken over het deel dat onder geheimhouding valt.

In de loop van de bespreking is besloten een deel van de beantwoording vertrouwelijk te laten plaatsvinden aangezien in de vraagstelling gerefereerd werd aan een concrete casus.

De commissie

Mevrouw Ramaker (VVD) spreekt over haar “deuk in het vertrouwen” in de gemeente Utrecht; zij houdt zich niet aan de regels. De VVD stelde schriftelijke vragen voor nadere toelichting. Haar inbreng is gebaseerd op transparantie, bestuurlijke verantwoordelijkheid en voortvarendheid.

Haar fractie vindt dat geheimhouden niet nodig was omdat de rechtbank in het openbaar uitspraak zou doen. De VVD vindt dat de raad tandeloos wordt gemaakt. Het is lastiger controle uitoefenen wanneer stukken in het geheim worden aangeleverd. Zij vraagt of de wethouder het met haar fractie eens is dat te allen tijde zoveel mogelijk transparantie en openheid in alle stukken die aan de raad gestuurd worden betracht moet worden. Zij vraagt wat de wethouder in het vervolg voorstelt om die transparantie en openheid te waarborgen?

Wanneer was het college geïnformeerd over het uit de hand lopen van die ene miljoen gericht aan die ene bewoner?

Als het gaat om bestuurlijke verantwoordelijkheid was de verslechterde relatie tussen de gemeente en deze bewoner al enige jaren bekend. Hoe is toen het bekend werd bestuurlijk gehandeld? Welke stappen zijn gezet door de bestuurders zelf en niet door de ambtenaren? Wat gaat de wethouder doen om ervoor te zorgen dat bestuurlijk risicovolle dossiers eerder bij haar op tafel komen te liggen? Zij vraagt of de wethouder kan toelichten of ambtelijk voldoende ruimte en veiligheid wordt gevoeld om naar het bestuurlijke niveau te escaleren.

De VVD heeft sterke twijfels over het voortvarend handelen van het college in deze casus en in het algemeen in het halen van fatale termijnen bij beroep en bezwaar en bij het opvragen van stukken. Uit het onderzoek van de VVD kan zij niet opmaken of het college snel en accuraat heeft ingegrepen in één miljoen maar de VVD ziet het ook niet terug bij de overige stukken. Het lijkt alsof de VVD in deze kwestie is overvallen. Zij vraagt of de wethouder kan toezeggen de raad te informeren over de aanpak van het bestuurlijk managen van ingewikkelde juridische dossiers met grote risico's op het missen van fatale termijnen. Verontschuldigen van de zijde van het college zouden haar bij deze casus deugd doen.

De heer Stellinga (CDA) is hiervan behoorlijk geschrokken. Het gaat om 9,3 ton aan verbeurde dwangsommen doordat het college ondanks die dwangsommen niet tijdig beslist op bezwaren, aanvragen en verzoeken. Zijn fractie rekent dit het college zwaar aan. Zij is van mening dat dit voorkomen had kunnen en moeten worden. Het gaat om een verspilling van bijna 1 miljoen euro aan belastinggeld. Ingrijpen was goedkoper geweest.

Zijn fractie vindt dat de het college tekortschiet in de beantwoording van de schriftelijke vragen. Het antwoord verklaart niets. Het verkrijgen van overzichten en inzichten in de lopende procedures, kost hooguit een paar dagen, ook al gaat het om 120 procedures. Ook het regelen van extra capaciteit verklaart geen weken of maandenlange termijnoverschrijding. De bouwkundige situatie waarmee het allemaal begonnen is, kan ook geen oorzaak zijn. Het college geeft zelf aan dat er verschillende verzoeken niet direct daaraan gerelateerd zijn. Hij legt nogmaals de vraag voor waarin de complexiteit van deze casus zit en wat veroorzaakt heeft dat er onvoldoende overzicht was en te laat verantwoordelijkheid is genomen. Hij krijgt hierop graag de reactie van de wethouder.

Het college heeft een extern bureau ingeschakeld om zo snel mogelijk de resterende zaken in dit dossier af te handelen. Zijn fractie juicht dit toe en verneemt graag van de wethouder hoe het daarmee staat.

Het CDA gelooft in een stad waarin de basis op orde is. Een stad waarin de basis op orde is, kent een betrouwbare gemeente die tijdig beslist op ingediende handhavings-, WOO-verzoeken en bezwaarschriften. Die tijdige beslissingen moeten genomen worden nadat de aanvragende en bezwaarmakende burger voldoende zijn zegje heeft kunnen doen. Die betrouwbare gemeente moet onder omstandigheden daadkrachtig en assertief zijn. Daaraan heeft het zijns inziens ontbroken.

Uit de raadsbrief van 12 juni 2022 en de beantwoording van de schriftelijke vragen leidt het CDA niet af dat dit naar de toekomst toe zal verbeteren. Het college geeft in de raadsbrief aan dat het streven is om voor het einde van de zomer resultaat te boeken in de juridische procedures en dat het college daarbij afhankelijk is van de bereidwilligheid van de betrokken eigenaar om zittingen in te plannen. De heer Stellinga vindt dit te vrijblijvend en onjuist. Het college is binnen bepaalde grenzen bevoegd hoorzittingen te regisseren. Het college hoeft zich niet afhankelijk te stellen van de bezwaren. Ook kan het college zelf beslissen om zaken al of niet gevoegd te behandelen. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat de belanghebbende misbruik pleegt van procesrecht. Hij vraagt of dit onderzocht is. Hij krijgt hierop graag de reactie van de wethouder.

Hij roept het college op de regie te pakken.

Het CDA maakt zich zorgen over de werkdruk en het gebrek aan capaciteit bij de gemeente. Hij refereert aan het amendement dat zijn fractie heeft ingediend bij de programmabegroting om geld vrij te maken voor tijdige besluitvorming. Dit amendement is door de wethouder ontraden met als argument om daarop terug te kunnen komen bij de Voorjaarsnota. Hij legt de vraag voor of het stadsbestuur zoveel tijd heeft, en of er tegen die tijd weer een nieuw probleem zal zijn van deze orde van grootte.

Zijn fractie verneemt graag alsnog hoeveel verzoeken er nog liggen waarbij de beslistermijnen zijn verlopen; dit is niet beantwoord als gaat het om het totaalbeeld. Zijn fractie hoopt dat het college zijn verantwoordelijkheid gaat nemen en daaraan prioriteit gaat geven.

Punt van orde

De voorzitter verneemt veel vragen die betrekking hebben op lopende juridische procedures. Mogelijk zal de beantwoording in het geheim plaatsvinden. Mochten meer partijen vragen hebben over deze concrete casus, stelt hij voor over te gaan naar geheimhouding.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) stelt voor dat desbetreffende deel van de beantwoording geheim te doen. Hij is het er niet mee eens om de volledige behandeling onder geheimhouding te plaatsen.

De voorzitter roept de commissie op de inhoud van de vragen zo algemeen mogelijk te formuleren zo dat geheimhouding niet nodig is.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) stelt voor een deel van de beantwoording geheim te houden en de rest in de openbaarheid te laten.

Wethouder Streefland bevestigt dat dat haar voorstel is. Zij zal na de schorsing een deel in het geheim beantwoorden.

De heer Stellinga (CDA) licht toe dat zijn vragen vooral gericht waren op hoe het proces is verlopen; het ging wat hem betreft niet zozeer over de inhoud van het dossier. Hij kan goed leven met het voorstel van mevrouw Raaijmakers en de wethouder.

Voortzetting van het debat

De heer Dijkstra (EenUtrecht) sluit zich hartgrondig aan bij de inbreng van het CDA en VVD.

Hij krijgt graag de reflectie van de wethouder op de vraag in welke mate hier onnodig zaken hebben plaatsgevonden. Wat hem betreft was dit te voorkomen geweest wanneer aan de voorkant transparanter informatie was verstrekt.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) refereert aan de al gestelde vragen en dat bij haar fractie de vraag leeft hoe het college het zo ver kon laten komen. Zij sluit zich aan bij de detailvragen die daarover zijn gesteld. Zij vraagt of de wethouder hieraan meer duiding kan geven; hoe ziet de wethouder dit? Zij merkt op dat veel op het spel staat. Ook voor het gemeentebestuur geldt dat zij zich aan de wet moet houden.

Zij is benieuwd naar het plan van aanpak en het externe onderzoek. Zij sluit zich aan bij de vragen over de stand van zaken daarin.

Zij vult EenUtrecht aan met de vraag wat het college momenteel al doet richting mensen die een aanvraag indienen; veel erger is te voorkomen door eerder met aanvragers in contact te treden en ze te helpen met WOO-verzoeken in te dienen.

Haar fractie ziet het risico dat vooral gereageerd wordt op burgers die zichzelf melden; het gaat om honderden burgers die dreigen met de gang naar de rechter waar iedereen recht heeft op een reactie. Zij vraagt of de wethouder dat gevaar ook ziet en hoe zij daarmee omgaat.

De voorzitter merkt op dat de PVV niet aanwezig is. Hij geeft om die reden VOLT het woord.

440

De heer Maas (VOLT) vindt dat een transparante overheid geen illusie moet blijken. Daaraan moet het stadsbestuur hard werken.

Hij sluit zich graag aan bij de inbreng van de PvdA die sprak over communicatie.

Communicatie is wat hem betreft het toverwoord in dit proces. Hij is ervan overtuigd dat wethouder Streefland uitstekend kan communiceren. Hij sluit zich aan bij de desbetreffende vraag hoe dat proces is in te richten.

Hij sluit zich voor het overige aan bij de al gestelde vragen door de VVD en met name die van het CDA.

450

De heer Compagnie (ChristenUnie) vindt dat het vertrouwen in de overheid met dit dossier geschaad is. Hij sluit zich volledig aan bij de oproep voor goede communicatie. Hij sluit zich aan bij de gestelde vragen door de voorgangers. Ook zijn fractie vraagt zich af hoe de organisatie beter wordt toegerust en hoe de evaluatie er uitziet in de verbeteringslag.

Niet-agenderende partijen

Mevrouw Van der Wilt (D66) had afgelopen zomer samen met het CDA en de VVD vragen gesteld over dit dossier. Zij deelt de geuite zorgen.

460

Zij ziet parallellen met het debat in maart over de WOB en de WOO; ook daar zijn achterstanden bij de behandeling. Daarbij speelt een tekortschietende expertise in het juridische en daar zitten enkele veelverzoekers die de gemeente goed weten te vinden. Zij vraagt hoe het staat met de destijds gedane toezeggingen. Dat raakt aan het debat dat momenteel gevoerd wordt wat haar betreft.

Zij refereert aan de inbreng van de heer Stellinga als het gaat om meer regie. Ook zij heeft de indruk dat meer te doen is om dit soort situaties te voorkomen. Zij krijgt graag de reflectie van de wethouder daarop.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of de regie bestuurlijk of ambtelijk is of beide.

470

Mevrouw Van der Wilt (D66) ziet die regie op beide vlakken. In maart ging het vooral over de informatievoorziening en wat op welk bureau ambtelijk komt te liggen.

In haar beleving is daarin meer stroomlijning te brengen. Zij is het met de oproep eens om als college daarin een duidelijke positie in te nemen en goed na te gaan hoe dit in de toekomst te voorkomen. Ook zij vindt het goed om na te gaan wat hierin in de toekomst te voorkomen is; het gaat haar om beide.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt wat te winnen is in het voorkómen.

480

Mevrouw Van der Wilt (D66) zet uiteen dat het afhangt van de situatie. Zij vindt het moeilijk om op dit dossier te zeggen waar het beter had gekund. Die vraag stelt de raad ook richting het college vanwege de grote complexiteit. Wat haar betreft gaat het dan om voldoende personeel dat tijd en de middelen heeft. Het gaat ook over waarbij het stadsbestuur in maart stilstond: waar kan de overheid dan meer ruimte geven? Haar voorkeur gaat uit naar "openbaar waar dat mogelijk is" juist om

bepaalde reacties te voorkomen. Zij vraagt het college of dat in deze zaak de oplossing is geweest.

De heer Stellinga (CDA) vraagt of D66 het met het CDA eens is dat ook gekeken moet worden naar de processen zoals die binnen de gemeente lopen.

Mevrouw Van der Wilt (D66) is het daarover eens; zij riep daartoe ook in maart.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) deelt de mening van haar collega's over het schrijnende voorbeeld. Zij trekt dit breder naar het aantal dwangsommen dat de gemeente überhaupt betaalt.

490 Zij refereert aan een initiatiefvoorstel van D66 en GroenLinks van 2021 “Krijgen waar je Recht op hebt”, en zij merkt op dat gesteld werd dat bij de afdeling Werk & Inkom-
men vaak preventief gebeld wordt met inwoners die een negatief besluit krijgen op
een bezwaarschrift. Daarmee worden veel beroepsprocedures voorkomen en ook
dwangsommen. Zij vraagt in hoeverre de gemeente dit ook doet bij andere afdelin-
gen buiten het sociale domein. Wat haar fractie betreft zou dit overal gedaan moeten
worden. Zij vraagt of de wethouder hiermee anders aan de slag wil gaan.
Haar fractie krijgt graag alsnog een update over het initiatiefvoorstel. Zij vraagt de
wethouder die nog toe te sturen.

500 Een deel van de POK-middelen die de gemeente heeft ontvangen is beschikbaar
voor ook de afhandeling van eerste en tweede lijns klachten. Zij vraagt of die mid-
delen al gebruikt zijn om de inzet te versterken. Wanneer dat niet het geval is, vraagt
zij of dat nog gedaan kan worden.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) refereert aan de motie die zij voor de zomer had
ingediend over dat ook in Utrecht zich aan de Algemene Maatregel van Behoorlijk
bestuur moet houden. Destijds was dit dossier nog niet bekend. Zij vernam overal en
aan de lopende band uit Utrecht dat bezwaren werden ingediend zonder dat er een
reactie kwam. Bovendien vernam zij van vergunningen die te laat werden geplaatst
zo dat er geen bezwaar meer ingediend kon worden.

510 Zij stelde vragen over zwartboeken die verschenen. Het ging daarbij volgens het
college om enkele incidenten. Twee weken nadien ontving zij dit bericht.
Bovendien merkt zij op dat de rechtbank aan de bel trok. De situatie die zich aan-
diende was voor de rechtbank ongekend. Zij vraagt een diepgaand onderzoek naar
de desbetreffende afdeling.

De voorzitter verneemt dat geen van de aanwezige partijen nog inbreng wil leveren.
In overleg met de wethouder schorst hij de vergadering voor 10 minuten.

Voortzetting van de behandeling

520 **De voorzitter** stelt voor de beantwoording in tweeën te delen, en eerst te beginnen
met het besloten deel.

Voortzetting openbare behandeling

De wethouder gaat de fractie bij langs in haar beantwoording.

Zij deelt de opmerking van mevrouw Ramaker en zij bevestigt dat dit een enorme te-
leurstelling is. Hier heeft het college iets gedaan dat niet goed ging. Om die reden
vroeg het college om een feitenrelaas in het onderzoek. Ook is de vraag uitgezet wat
dit betekent voor de organisatie: waar is wanneer een belletje gaan rinkelen? Als dat

belletje niet is gaan rinkelen, is dat net zo problematisch; ook dan heeft het college nog werk te verzetten.

Het is het goede recht van de raad hierover geïnformeerd te worden door de wethouder P&O. Te zien is dat er een toename is in de samenleving als het gaat om bezwaar en beroep. Die toename is te zien wanneer het beleid verandert. Zij noemt als voorbeelden de ondergrondse containers, de terrassen in coronatijd, de energie-toeslag in het sociale domein.

De wethouder bevestigt dat de uitkomsten van het onderzoek met de raad in Q1 2023 gedeeld zullen worden.

De wethouder bevestigt de brief van 14 juli vertrouwelijk te hebben moeten delen met de raad. Dat had te maken met casuïstiek en met de juridische procedure. Een deel ervan is openbaar gemaakt. Het college heeft de raad daarover geïnformeerd. In het verloop van de tijd speelde voortdurend de vraag wat openbaar kon en wat niet. De wethouder bevestigt dat des te meer in het openbaar kan in dit geval des te beter is. Vanuit de uitspraak van de rechter was het mogelijk elementen weer openbaar te maken.

De wethouder merkt op dat het zeker niet de bedoeling is om de raad tandenloos te maken. Wat mogelijk openbaar gemaakt kan worden, maakt het college ook openbaar. **Mevrouw Ramaker** (VVD) begrijpt dat het college bepaalt wat openbaar gemaakt wordt. **Wethouder Streefland** antwoordt dat er soms sprake is van informatie die het college niet kan delen, bijvoorbeeld wanneer de casus onder de rechter is.

Daarvoor zijn regels. De jurist geeft de overwegingen aan. Dit wordt bepaald op basis van de casuïstiek en wat juridisch gezien besloten moet blijven.

Mevrouw Ramaker (VVD) kent de systematiek. Het gaat om collegebesluiten. Een week na 14 juli kwam de geheime informatie in het openbaar. Zij oppert dat het wellicht opportuun is bestuurlijk te spreken over het geheim maken van stukken.

Wethouder Streefland antwoordt dat dat in ieder geval goed is. Die exercitie wordt momenteel ook uitgevoerd. Dit heeft ook te maken met bewegingen in de samenleving. De wethouder vindt het goed dit steeds te bepalen. Zij benadrukt dat de redenering daarbij moet zijn zoveel mogelijk openbaar wat mogelijk is. Het college doet dit niet bewust. Een week na de brief van 14 juli vond de rechtszaak plaats. De verslaglegging daarvan was openbaar. Dan maakt ook het college de informatie openbaar. Die redenering vond plaats in deze casus. Het is een lopend gesprek met de griffie het college scherp te houden op wat wel en niet openbaar kan.

De voorzitter merkt op dat het de raad vrij staat om een technische sessie of een Raadsinformatiebijeenkomst te organiseren of een commissie te agenderen.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) plaatst bij het voorgaande een kleine kanttekening. Het was voor haar storend dat het grote nieuws naar buiten kwam van de enorme verspilling van het geld; zij vernam van een wethouder dat de gemeenteraad daarvan op de hoogte was. Zij laakt die gang van zaken. Zij vraagt of dit voortaan anders in de pers naar buiten kan komen. Het ging in dit geval om de geheime informatie die een week later openbaar werd.

Wethouder Streefland verneemt desgevraagd dat die actie niet van haar afkomstig was. Zij kan zich de emotie op het gebeuren voorstellen. Wethouder Eerenberg en zij waren begin juli op de hoogte. Onderzocht moet worden wanneer wat waar in de organisatie bekend was. Als het gaat om bestuurlijke verantwoordelijkheid is dat onderdeel van het onderzoek van Berenschot.

De heer Stellinga (CDA) juicht toe dat er extern onderzoek wordt gedaan naar de gang van zaken. Maar in de beantwoording van de schriftelijke vragen wordt aange-

geven dat de raad over de onderzoeksvragen schriftelijk zal worden geïnformeerd en dat de raad desgewenst aanvullende suggesties kan doen voor het onderzoek. Nu
580 verneemt hij dat Berenschot onderzoek doet en dat er in januari een rapport komt. Maar de raad is niet geïnformeerd over de onderzoeksvragen en kon ook geen input geven. Hij vraagt hoe dat te rijmen is.

Wethouder Streefland antwoordt dat het college de raad daarover per brief geïnformeerd heeft, met een expliciete uitnodiging om voor een bepaalde periode input te geven, juist om tegen te gaan wat het college zich niet zou wensen.

De heer Stellinga (CDA) vraagt naar de precieze datum daarvan; hij heeft dat kennelijk gemist. **Wethouder Streefland** zal hem die brief doen toekomen.

Mevrouw Ramaker (VVD) helpt het CDA met op te merken dat het ging om een brief
590 begin oktober. Zij stelde die vraag intern. Zij heeft de onderzoeksvragen nu ook voor ogen. Die zijn weergegeven in een raadsbrief. De onderzoeksvragen zitten vooral op ambtelijk niveau; het gaat om de interne organisatie. Zij mist de bestuurlijke verantwoordelijkheid: wat hebben de bestuurders gedaan en wat gaan ze doen? Zij vraagt de wethouder die desbetreffende vragen nadrukkelijk mee te nemen in het onderzoek. **Wethouder Streefland** antwoordt bevestigend.

Mevrouw Ramaker (VVD) doet de suggestie dat de wethouder de onderzoeksvragen ook kritisch zal bejegenen. Zij herhaalt haar informatie over de ontbrekende onderzoeksvragen over het bestuurlijke proces.

Wethouder Streefland kan zich voorstellen dat dit een gewenste aanvulling is. Zij benadrukt dat de bestuurders niet buiten schot blijven; ook de bestuurders worden
600 bevraagd.

Gevraagd is hoe gehandeld is vanuit de bestuurlijke verantwoordelijkheid. De beide betrokken wethouders hebben vanaf het moment dat ze geïnformeerd waren, gezegd "alle hens aan deck". "We moeten ervoor zorgdragen op dit dossier alles op orde te krijgen, de basis maar nog veel meer op orde." Beide wethouders hebben gezegd hiervoor bestuurlijk aan de lat te staan. Dat betekende veel overleg ook met de ambtelijke organisatie als het ging om de stand van zaken. Ook de wethouders willen hier goed onderzoek naar instellen zo dat het te verbeteren is.

Het is niet de bedoeling alleen een piep-systeem te hebben wanneer het te laat is bij risicovolle dossiers; zij wil eigenlijk een mechanisme inbouwen. Dat wordt momenteel
610 ook gedaan. Zij noemt als voorbeeld de toename van bezwaar bij de energietoeslag. Daar gaat nu al sneller een belletje rinkelen omdat de verschillende betrokken afdelingen sneller bij elkaar komen en tendensen eerder in beeld komen. Die acties onderneemt het college naast andere acties.

Mevrouw Van der Wilt (D66) vraagt verheldering. Zij vraagt of het een systeemoplossing is, zo dat mensen elkaar vaker kunnen vinden. Of vinden mensen elkaar op de inhoud zo dat mensen beseffen dat daarover vragen komen.

Wethouder Streefland antwoordt dat het om beide gaat. Bezwaren komen bij verschillende afdelingen binnen. Dan is het belangrijk dat zowel het team Fysiek, het team Sociaal, alsook de afdeling Juridische Zaken elkaar sneller kunnen vinden. Dan
620 gaat het daarbij om een samenwerkingsvraagstuk. De wens bestaat ook dat dat een regelmatig terugkerend proces gaat worden. En dan gaat het niet alleen om dat het opgemerkt wordt, maar ook dat de functionarissen elkaar kunnen vinden op wat zij zien.

Mevrouw Van der Wilt (D66) zoekt naar de werkzame componenten: wat is er concreet tussen de afdelingen gedaan waardoor dit zo goed werkt. Zit dat in het

systeem of zitten de mensen wekelijks bij elkaar; wat kan het stadsbestuur hiervan leren voor het debat volgend jaar?

Wethouder Streefland antwoordt “precies dat” wat zojuist genoemd werd. De afdeling Team Fysiek, Sociaal en Datajuristen zitten momenteel met grote frequentie bij elkaar om na te gaan wat zij zien, hoe sneller te reageren is, et cetera. Daarmee worden trends sneller gesignaleerd en zijn die trends sneller op te lossen. Communicatie speelt daarin een belangrijke rol. Ook helpt sneller bellen met de bezwaarmaker.

De wethouder vervolgt met in te gaan op de voortvarendheid zoals ingebracht is door de VVD. Het college pakt die op. Dat is nog niet klaar wanneer het onderzoek in januari met de raad gedeeld wordt. Daarna gaat het over interventies die gedaan moeten worden om controlerende mechanismen, piepsystemen, sneller opschalen te ontwikkelen. De wethouder staat aan de lat om de gewenste voortvarendheid te realiseren juist om de fatale termijnen voor te zijn.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt hoe de wethouder hierop zichzelf scherp stelt.

Wethouder Streefland licht toe dat afgesproken is hiervoor na te gaan of een afzonderlijke stafmeeting is in te stellen rondom Bezwaar en Beroep en de juridische kwaliteit. Dan hebben de wethouders dit ook bestuurlijk op tafel. De wethouder verwacht dat er aanbevelingen komen, ook naar aanleiding van het onderzoek, dan wel een bijgevoegde brief, om dit staand beleid te gaan maken.

De wethouder beantwoordt de inbreng van het CDA en bevestigt het eerder gestelde.

Een extern bureau helpt het college om systematisch alles op een rijtje te zetten.

Alle procedures staan op afronding. Dat wil dan nog niet zeggen dat het onderzoek daarmee klaar is. **De heer Stellinga** (CDA) vraagt of er nog bijkomen.

Wethouder Streefland antwoordt dat betrokkenen klaar zijn met waarop bezwaar en beroep is ingesteld en met de vele WOO-verzoeken. Zij kan niet zeggen dat het morgen klaar is. Ook nu nog krijgt het college reacties.

Voor nu komt het college erboven uit als het gaat om de vraag of de basis op orde is. Wanneer het college dit deelt met de raad is het verstandig de consequenties ervan na te gaan. Het college maakt momenteel meer geld beschikbaar, ook naar aanleiding van het vrijgeven van het coalitieakkoord. Wanneer daarop nog meer nodig is, zal het college de consequenties ervan met de raad in alle openheid en transparantie delen. Te zien is dat de afdeling Juridische Zaken moeite heeft de kwaliteit in huis te houden in een markt waarin mensen ook snel weer weggaan. Ook met die realiteit heeft het college te maken. Het streven is niet alleen te werken met capaciteit extern. Al met al is het een enorme uitdaging.

De wethouder bevestigt dat het college bevoegd is hoorzittingen te realiseren. *Twee keer aanbieden en dan is het klaar*, helpt daarin.

De wethouder benadrukt in het kader van het nemen van regie dat er sprake is van werkdruk. De werkdruk heeft ook te maken met de kwaliteit van de complexere dossiers. Wanneer er geen geld zou zijn voor tijdige besluitvorming, zal de wethouder dat in alle openheid delen met de raad.

De wethouder wil graag het totaalbeeld geven als het gaat om de vraag hoeveel procedures er nog lopen.

De heer Stellinga (CDA) vraagt of de wethouder het eens is met zijn fractie of het mogelijk handiger is het geld al beschikbaar te hebben op het moment waarop de conclusies van Berenschot vrij te geven zijn. Dan kan het stadsbestuur direct doorpakken.

Wethouder Streefland antwoordt bevestigend. Zij refereert aan haar informatie over het overheadvierkant; daarvoor is de keuze al gemaakt. Mocht dat niet voldoende zijn om de basis goed op orde te krijgen in het juridisch speelveld in de samenleving die anders is dan 10 jaar geleden, laat het college dat de raad weten; dat zou dan een knelpunt betekenen voor de Voorjaarsnota.

680 De wethouder levert graag het antwoord op de vraag hoeveel zaken er nog lopen en de schets van het totaalbeeld; het gaat in principe om drieduizend bezwaarschriften. Zij zal een en ander uitsplitsen.

De wethouder benadrukt dat dit prioriteit heeft. Dit betreft ook de vraag welke controlerende mechanismen in te bouwen zijn om zowel in de IT systemen alsook in de processen, de vraag te beantwoorden wanneer iets wel of niet iets bestuurlijk is te maken. Ook gaat het hierbij om samenwerking. Zij noemt in dit verband het Team Fysiek, Sociaal en de afdeling Datajuristen die bij elkaar zitten.

De heer Stellinga (CDA) had graag wethouder Eerenberg vandaag kunnen spreken. Hij vraagt naar de achtergrond van zijn afwezigheid.

690 **Wethouder Streefland** antwoordt dat dit nu specifiek gaat over de bezwaar- en beroepsprocedure; het werk van de organisatie. Zodra in januari/februari het onderzoeksrapport voorligt, zullen beide wethouders aanwezig zijn.

Hiermee heeft zij de vragen van het CDA beantwoord.

EenUtrecht vroeg naar de reflectie op de vraag in welke mate dit voorkomen had kunnen worden. Het college had dit graag willen voorkomen. Dit is eigenlijk de vraag van het onderzoek. Het gaat daarbij ook om de vraag wat aan informatie te geven is aan de voorkant zodat mensen die bezwaar maken eerder weten wat het betekent. In het kader van dit dossier heeft de wethouder niet direct het antwoord op de vraag hoe mensen te bereiken die de gemeente niet bereikt.

700 **Mevrouw Raaijmakers** (PvdA) doelde ook op de mensen die niet de gang naar de rechter maken; daarbinnen zit nog een gradatie mondigheid van burgers. Gaat de gemeente lopen op casussen die uit lijken te komen op de hoogste dwangsom of is de gemeente er toch voor iedereen?

Wethouder Streefland hoopt die vragen in de praktijk al te beantwoorden met de acties die het college momenteel onderneemt, zoals het bellen met bezwaarmakers. De wethouder bevestigt richting VOLT dat communicatie een functie heeft in de uitleg van uitspraken; waarom is een bezwaar ongegrond verklaard? De wethouder merkt op dat dit soms spannend is.

710 Richting de ChristenUnie bevestigt de wethouder dat het plan van aanpak in aantocht is naar aanleiding van het onderzoek.

Op de vraag hoe de organisatie beter wordt toegerust, refereert de wethouder aan haar informatie over de krapte, een toename van mensen die de procedures opzoeken in plaats van zich in te zetten om het op te lossen, alsook om de vraag hoe beter samen te werken tussen verschillende organisatieonderdelen om waar het misgaat voor de gemeente of voor hen mis gaat naar boven te krijgen.

In de WOO-verzoeken is een toename te zien. Het college werkt hard aan het proces van Open Utrecht. Dat is eerder genoemd. Daarover wordt de raad later geïnformeerd. Het college probeert zoveel mogelijk aan de voorkant waar dat mogelijk is openbaar te maken en mensen te verwijzen naar adressen waar zij de informatie kunnen ophalen. Dit is een gespreksonderwerp in de G4 en met het Rijk.

720 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) vindt het een goede zaak dat het college met andere gemeenten in gesprek is. Zij vraagt of er mogelijkheden zijn in dat verband om daar-

op meer in te grijpen; of wordt die mogelijkheid nog niet gezien in de wet, en zou daarvoor iets anders nodig zijn?

Wethouder Streefland antwoordt dat het de laatste is van de opties die mevrouw Van der Wilt noemde. Ook bij andere gemeenten loopt het soms vast. Binnen de wet zijn er nog niet veel mogelijkheden.

Richting GroenLinks bevestigt de wethouder dat het college preventief belt.

730 Momenteel speelt een pilot voor de uitbreiding daarvan bij de afdeling Fysiek. De wethouder beschouwt dit als een goede manier om mensen te helpen en ze te laten zien waarom een bepaalde beslissing is genomen en welke route wel mogelijk is of niet.

De wethouder geeft de oproep door aan haar collega wethouder Voortman tot een update van Krijgen waar je Recht op hebt (het Initiatiefvoorstel).

De POK is door de raad gevraagd om te gebruiken voor de ombudsfunctie. Die middelen zijn daarvoor ingezet.

740 **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) vraagt in de brief over de update van het initiatiefvoorstel op te nemen hoe het gaat met het uitbreiden van het voorstel naar andere domeinen buiten het sociaal domein. Dat is volgens haar ook een deel van het voorstel en ook onderdeel van het coalitieakkoord.

Haar tweede interruptie is of de wethouder met haar deelt dat een deel van de POK-middelen naar de eerste of de tweede lijns klachtenbehandeling gaat. Volgens haar was het de afspraak dat een deel naar de ombudsfunctie gaat en een deel naar het versterken van de oplossing van deze problemen.

Wethouder Streefland moet het antwoord op dit laatste schuldig blijven. Zij weet dat de raad een groot deel daarvan heeft verbijzonderd om de ombudsfunctie te realiseren. Dat doet niets ook iets voor de eerste of tweede lijns hulpvragen of voor allerlei andere vragen. Hoeveel specifiek daarvan naar de ombudsfunctie gaat, zal de wethouder moeten uitzoeken. Zij zal het verzoek doorgeven het voorstel uit te breiden.

750 **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) had begrepen dat 50% voor de ombudsfunctie was en 50% voor de eerste en tweedelijns. Zij vindt het fijn te vernemen hoeveel het precies is. Haar vraag was specifiek wat de gemeente met die middelen doet en wanneer het stadsbestuur het effect daarvan gaat zien. Zij zou het fijn vinden wanneer dit is mee te nemen in een toezegging.

Wethouder Streefland zegt dat toe. Als het gaat om de vraag wanneer zij deze toezegging gestand gaat doen, zal afstemming in het college moeten plaatsvinden. Hiermee zijn verschillende wethouders bezig omdat het om verschillende domeinen gaat. Zij zal hierover in Q1 2023 terugkomen bij de commissie.

760 Richting Utrecht Solidair heeft de wethouder tussentijds antwoord gegeven op de gestelde vragen. Als het college de indruk heeft gewekt dat het meestal goed ging, gaat dat in deze casus niet op. Zij herhaalt en benadrukt een trend te zien van toename van procedures. Het gevraagde onderzoek komt naar de raad toe.

Gemiste vragen

Mevrouw Van der Wilt (D66) miste het antwoord op de vraag over de flash back naar het debat in maart, de WOB en de WOO. Daarbij ging het ook veel over de backoffice en de piepsystemen en wat daarin nog meer te doen is. Zij mist de informatie over of daarin stappen in gang gezet zijn die volgens haar ook hierin belangrijk zijn.

770 **Wethouder Streefland** antwoordt bevestigend op de vraag of die in gang gezet zijn; dat betekent een forse uitbreiding van het team. Het gaat vooral om een uitbreiding

van mensen en om heel hard werken. Het college kan de raad informeren over de voortgang daarin. Zij zal dit meenemen in de informatie aan de raad in Q1 2023.

De heer Stellinga (CDA) had de raadsbrief van 5 oktober gemist. Op dat moment was de opdracht al gegund aan Berenschot en waren de onderzoeksvragen al geformuleerd. Dat was in strijd met de toezegging in de brief van 12 juli.

In het vervolg op wat de VVD daarover al zei, krijgt hij graag nog de mogelijkheid om input te leveren in het onderzoek dat nu al onderweg is. Hij krijgt hierop graag de toezegging van de wethouder.

780 Daarnaast wenst het CDA het college en de medewerkers van de gemeente veel daadkracht en assertiviteit toe bij de aanpak van het probleem. Zijn fractie blijft het volgen, vanuit de insteek dat dit wordt opgelost.

Wethouder Streefland antwoordt bevestigend op de versturing van de brief. Zij bevestigt ook dat dit de vragen zijn die het college zich wenst als opdrachtgever met de uitnodiging aan de raad om die vragen uit te breiden of toe te voegen. Momenteel is het college druk bezig met de uitvoering. Het college kan nagaan of de bestuurlijke verantwoordelijkheid in de vragen goed is verankerd; zij neemt die vraag mee. Ze kan zich voorstellen dat snelheid is geboden als het gaat om de aanlevering van de vragen omdat het college die snelheid wil maken. Het college wil die vragen dan koppelen aan de hoofdvragen.

790 **De voorzitter** vraagt de commissie de suggesties zo snel mogelijk op de mail te zetten.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) had voor het zomerreces een motie ingediend over dat Utrecht zich moet houden aan de de Algemene Maatregelen van Behoorlijk Bestuur. Wethouder Voortman ontraadde die motie omdat het in Utrecht altijd goed gaat. Het gaat haar er meer om dat één week later wethouder Voortman voor de rechter stond omdat de desbetreffende wethouders niet in de gelegenheid waren. Zij zou graag de datum willen weten waarop een en ander precies bekend was.

800 **Wethouder Streefland** antwoordt dat dit een van de centrale vragen is in het onderzoek. Zij gaat ervan uit dat daarop een antwoord komt. Uiteraard probeert het college zich zo goed mogelijk te houden aan de Algemene Maatregelen van Behoorlijk bestuur.

De voorzitter verneemt dat er verder geen vragen meer zijn.

Hij rondt de behandeling af met de recapitulatie van de gedane toezeggingen.

De wethouder zal

- de raad in Q1 2023 schriftelijk informeren over de uitvoering van het initiatiefvoorstel Krijgen waar je Recht op hebt.
- 810 – De raad in Q1 2023 schriftelijk informeren over de verhouding verdeling POK-middelen over de ombudsfunctie en eerste en tweede lijns klachtenafhandeling. Wanneer deze middelen ingezet zullen worden om de capaciteit van de behandeling van de bezwaarverzoeken te versterken.
- De raad in Q1 2023 een totaal overzicht geven van alle WOO-verzoeken, handhavingsverzoeken, en bezwaren met verlopen termijnen.

Mevrouw Van der Wilt (D66) gaat ervan uit dat er ook nog een plan komt met de uitkomsten van het rapport van Berenschot en wat de gemeente daarmee gaat doen en wat dat betekent voor de financiën.

820 **Wethouder Streefland** antwoordt dat de vraag van de heer Stellinga een andere was. Het gaat hem over het overzicht en het inzicht in het nu.

Mevrouw Van der Wilt (D66) gaat ervan uit dat hiermee ook de uitkomsten van het onderzoek zijn toegezegd. **Wethouder Streefland** houdt het voor mogelijk dat dit in een pakket naar de raad gaat.

De voorzitter legt de vraag voor aan de agenderende partijen of zij dit afdoende besproken vinden. Of wensen zij nog een behandeling in de raad.

Mevrouw Ramaker (VVD) neemt wat zij in deze vergadering heeft gehoord mee richting haar fractie. Zij wil graag afstemming binnen de fractie.

830 **De heer Stellinga** (CDA) denkt dat het niet zinvol is hiervan een agendering voor de raad te maken gezien alle toezeggingen. Mogelijk komt hij hierover later terug bij de commissie wanneer dat noodzakelijk blijkt.

De voorzitter concludeert dat dit agendapunt niet doorgeleid wordt naar de raad. Wanneer die wens wel ontstaat, vraagt hij dit zo snel mogelijk schriftelijk kenbaar te maken.

Wethouder Streefland beveelt de commissie aan het totaal te beschouwen op enig moment naar aanleiding van het onderzoek en ten bate van een betere inhoudelijke bespreking.

840 **Mevrouw Ramaker** (VVD) wil ook de geheimhouding aan de orde stellen in haar fractie. Zij wil nagaan of de fractie daarmee nog iets wil doen.

De voorzitter last een korte schorsing in en heropent de vergadering.

8. Raadsvoorstel Reactie op VRU Ontwerp risicoprofiel 2023 en inbreng beleidsplan 2024 – 2027

Burgemeester, Beleidsterrein: Openbare Orde en veiligheid, vervangen door wethouder Streefland vanwege ziekte van de burgemeester.

850 *Eénmaal in de vier jaar stelt het bestuur van de VRU een beleidsplan en het dekkingsplan van de brandweer vast, waarin het beleid is vastgelegd over de taken van de Veiligheidsregio. Het huidige beleidsplan beslaat de periode van 2020 tot en met 2023. Op dit moment worden voorbereidingen getroffen om volgend kalenderjaar een nieuw beleidsplan vast te stellen voor de periode 2024 tot en met 2027. Het beleidsplan is (mede) gebaseerd op het voorliggende regionaal risicoprofiel.*

Per brief van 18 juli 2022 heeft de secretaris van het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) het ontwerp Regionaal Risicoprofiel (RRP) 2023 'Veiligheid in samenspel' toegezonden. Uw raad is uitgenodigd om, uiterlijk 18 november 2022, een reactie te geven op het ontwerp RRP en om wensen kenbaar te maken ten aanzien van het op te nemen beleid in het nieuwe Beleidsplan 2024-2027.

De voorzitter leidt de bespreking in aan de hand van de annotatie bij de agenda. (zie hierboven)

860 *De commissie*

De heer Koning (D66) merkt op in het kader van procedureel dat medio juli het college de raad al gevraagd heeft een reactie te geven voor 18 november. Die datum is gepasseerd. Hij vraagt het college of dit geen probleem oplevert.

De VRU en de Veiligheidsregio's in het algemeen kregen in de afgelopen jaren een aantal grote crises te verwerken. Corona had veel impact. De Veiligheidsregio's kregen daarin een grote coördinerende rol waarbij de voorzitters ervan een prominente regionale rol speelden, vertegenwoordigd in het veiligheidsberaad. Zijn fractie vindt dit debat belangrijk; de gemeenschappelijke regeling van de VRU wordt gelegitimeerd door de gemeenteraden van de gemeenten die daarin deelnemen. De raad

870 heeft daarin een grote verantwoordelijkheid. Zijn fractie kijkt reikhalzend uit naar het beleidsplan dat nu zal volgen.

In de afgelopen jaren bleef D66 nauwgezet volgen of de rol en de bevoegdheden van de VRU ingevuld worden zoals dat hoort. Het debat over de staat van de Veiligheidsregio's en het takenpakket is in de afgelopen jaren onderzocht door de evaluatiecommissie Veiligheidsregio's en er wordt veel onderzoek naar gedaan. Twee uitspraken van een bestuurder en van een onderzoeker bleven hem daarin bij. De uitspraak van burgemeester Naafs van de Utrechtse Heuvelrug; hij is ook dagelijks bestuurder van de VRU. Hij diende bij de algemene ledenvergadering van de VNG een motie in die bijna unaniem door de gemeenten werd gesteund. Hij be-
880 toogde dat de Veiligheidsregio's steeds meer ingezet worden voor uitvoerende taken die niet altijd passen bij waarvoor ze wettelijk verantwoordelijk zijn. Als voorbeelden noemde hij de opvang van vluchtelingen en de coronacrisis. In zijn woorden: "Veiligheidsregio's zijn geen 1000 dingen doekjes om oplossingen te verzorgen". In de woorden van de heer Koning: wanneer de huidige wetgeving niet langer passend is voor de crisis waarvoor de regio staat, wanneer gemeenten onvoldoende gefaciliteerd worden door het Rijk om hun eigen wettelijke taak kunnen voldragen, is de huidige wetgeving onvoldoende passend voor de crises van nu en van de toekomst. Dat is niet zozeer zijn eigen conclusie, maar ook de conclusie die getrokken werd door die evaluatiecommissie Wet Veiligheidsregio's. Voor zijn fractie is dit een punt
890 van zorg. Het Rijk moet de gemeenten de middelen bieden om op nieuwe dreigingen en crises voorbereid te kunnen zijn. Hij vraagt het college hoe het zich ervoor inzet om daarop te blijven aandringen bij het Rijk.

Naast de opvatting van burgemeester Naafs staat ook een andere optimistische opvatting die net zoveel waarde heeft; dat is de opvatting van lector crisisbeheersing Menno van Duin van het instituut Fysieke Veiligheid. Eind 2020 concludeerde hij dat de Veiligheidsregio's bij uitstek capabel zijn om coördinatie in crises te verzorgen om partijen bij elkaar te houden, slim gebruik te maken van mogelijkheden, van kennis en capaciteit van organisaties in de regio wanneer de noodsituatie daarom vraagt. D66 vindt dat de kern van waartoe de Veiligheidsregio Utrecht bestaat. Dat moet wat
900 hem betreft ook de kern blijven: blijft gericht om de risico's in de regio te analyseren en te onderzoeken en na te gaan of de regio daarop voldoende toegerust is. Hij adviseert de regio zich te blijven richten op het klaar zijn om te coördineren en op te schalen wanneer een crisis optreedt.

Zijn fractie onderschrijft het raadsvoorstel waarmee het college van Utrecht een conceptreactie geeft op het risicoprofiel en op de inbreng beleidsplan. Daarnaast stelt de fractie nog enkele vragen.

(1) Wil het college in het beleidsplan heel krachtig opnemen dat de deling van kennis grotendeels de kracht van de Veiligheidsregio's is? Het oefenen van crisissituaties. En het doorgaand onderzoeken en evalueren van risico's en bedreigingen zodat de
910 gemeenten van de regio zich optimaal kunnen beschermen in geval van nood. Zijn fractie vindt die rol van de VRU de kern. Alleen wanneer die rol helemaal op orde is, kan er op een effectieve manier gecoördineerd worden wanneer een noodsituatie zich voordoet.

(2) Aan de risicoanalyse zoals die aan de raad is gepresenteerd wil hij namens D66 niet veel afdoen. Het past de fractie niet om een zorgvuldig tot stand gebrachte analyse op te plussen met extra aandachtspunten of focus. Hij wil daarover nog wel iets zeggen; hij vindt het terecht dat veel aandacht wordt gegeven aan de risico's op crises die samenhangen met grote problemen waarvoor de gemeenten zich nu

geplaatst zien: klimaatverandering, energie onzekerheid. Daarop volgt het risico op natuurbranden, op overstroming, op vluchtelingenstromen. Hij ziet tot zijn spijt, dat momenteel geleefd wordt in een tijd waarin dergelijke risico's groter worden. De meer traditionele risico's bestaan daarnaast ook. Daarvoor is de VRU ook in het leven; dan gaat het om bijvoorbeeld een grote brand op een bedrijventerrein of een terroristische aanslag. Die lijken ongeveer zo groot als enkele jaren geleden. Zijn zorg gaat er naar uit dat de aandacht in de organisatie van de VRU vooral gaat naar nieuwe risico's. Hij vraagt de traditionele risico's niet veronachtzamen. Hij krijgt hierop graag de reactie van het college.

(3) Zijn fractie verwacht van de burgemeester dat zij naar boven blijft praten.

Daarmee bedoelt hij dat het college goed in contact blijft met het kabinet over toekomstige aanpassingen van de wet Veiligheidsrisico's. En dit verwacht zij precies om de redenen die burgemeester Naafs zo nadrukkelijk uitte en dat de raad daarbij betrokken wordt wanneer daarin een politieke stellingname aan de orde is. Hij vraagt of het college dat kan toezeggen.

(4) Brandweercorpsen in het hele land hebben grote moeite om personeel te vinden, zowel beroeps als vrijwilligers. Vergrijzing wordt als een van de inhoudelijke uitdagingen voor de VRU genoemd. Hij ziet dit eigenlijk ook in deze lijn terug; daarin treedt ook vergrijzing op bij de brandweercorpsen. Hij vraagt het college of in de gemeente Utrecht in samenwerking met de VRU een campagne is te voeren op een dusdanige manier dat de VRU geholpen wordt aan uitvoerend en langdurig inzetbaar personeel bij de brandweer. Hij vraagt of het college daarop kan ingaan.

Daarmee rondt hij zijn betoog af.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) vindt de reactie van het college aan de VRU over het algemeen erg goed. Zijn fractie maakt de volgende aanmerkingen: In de reactie van het college ziet hij dat gerefereerd wordt aan het woord "klimaatverandering" zoals de VRU dat ook doet. Wat hem betreft wordt het woord "klimaatcrisis" gebruikt met toenemende extreme gevolgen. Hij vraagt of het college dit woord kan opnemen in de reactie en de VRU te vragen dat woord ook op te nemen in het beleidsplan dat ontwikkeld wordt.

In het verlengde hiervan vraagt hij of het college kan toezeggen de VRU in zijn brief te vragen de belangen van dieren mee te nemen in hun risico's aangaande de klimaatcrisis. Ook gehouden en wilde dieren zullen gevolgen ondervinden van droogte, branden, overstromingen en hitte. De VRU schrijft tot nog toe alleen over de gevolgen voor mensen. Hij ziet hierover graag een passage in het beleidsplan.

Hij ziet in het risicoprofiel dat de VRU ook oog heeft voor ondermijning, grof geweld en rechts extremisme. Het rechts extremisme wordt ook wel richting terrorisme en dergelijke uitgelegd. Hij mist een borging van de aandacht voor discriminatie, etnisch profileren, trans- en homohaat en straatintimidatie. Hij vraagt of het college in zijn reactiebrief kan opnemen dat de VRU in zijn beleidsplan ook daarover een paragraaf gaat ontwikkelen zodat er oog is voor deze belangrijke onderwerpen voor zijn fractie en mogelijk ook voor andere partijen.

Mevrouw Meerding (VVD) vraagt hoe de heer Van Heuven voor zich ziet dat de VRU iets doet met straatintimidatie en discriminatie. Zij vraagt zich af of de VRU daarmee iets moet doen. Zij bevestigt het belang van deze onderwerpen op zich.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) denkt dat de VRU hiervoor oog moet hebben; wanneer de VRU optreedt tegen rechts extremisme of in bepaalde veiligheidsprotocollen, de VRU ook de andere kant daarvan moet zien. En dat de VRU

970 zich ervan bewust is dat deze onderwerpen belangrijk zijn. Hij twijfelt er over of de VRU daarin beleid moet ontwikkelen - mogelijk alleen wanneer dat nodig is. Hij benadrukt graag te willen dat dit een plek krijgt in het beleidsplan.

De heer Van Steeg (CDA) dankt het college voor het raadsvoorstel. Zijn fractie kan zich in hoofdlijnen daarin vinden. Hij sluit zich aan bij de inbreng van de heer Koning, en zeker als het gaat om het missen van de deadline. Ook hij vraagt zich af hoe dat zit en vraagt daarover uitleg.

980 Met betrekking tot het risicoprofiel als zodanig wordt in het kader van de energietransitie een groot aantal punten genoemd die een risico kunnen opleveren. Hij merkt op dat kernenergie daarin niet wordt genoemd. Gezien de discussie die zich ook landelijk ontwikkelt, kan hij zich voorstellen dat ook dat onderwerp wordt meegenomen. Hij refereert aan de desbetreffende inbreng van de heer Koning en gaat in op de opvang van vluchtelingen. De VRU speelt in die opvang een belangrijke rol. Hij is het er over eens dat goed gekozen moet worden wat wel en wat niet kan. Hij had in de analyse meer informatie verwacht over de geopolitieke ontwikkeling en de gevolgen die dat heeft voor de rol die de VRU kan spelen op dit vlak. Hij ervaart het nu als een beetje ad hoc. Hij krijgt daarop graag nog een reactie.

Hij las een hele mooie analyse over de vergrijzing; hij vraagt hoe het kan bestaan dat in een stad als Utrecht het ouderenbeleid nog zo stelselmatig op afstand staat. Hij zou denken dat vanuit een dergelijke analyse zou leiden tot meer strategie op dat vlak in de stad Utrecht.

990 Hij ziet dat de capaciteit bij de vrijwillige brandweer beperkt is. Hij sluit zich graag aan bij de desbetreffende inbreng van de heer Koning.

Tenslotte worden twee gebieden in Utrecht genoemd met een risicoprofiel: het Stationsgebied en het USP. Hij gaat ervan uit dat die analyses goed geregeld zijn; hij voorziet dat het USP in de komende jaren er totaal anders uit gaat zien. Hij neemt aan dat ook dat voldoende wordt meegenomen in de te maken analyses. Hij krijgt daarop graag nog een reactie.

Mevrouw Meerdink (VVD) is het in grote lijnen eens met de reactiebrief van het college en met de risicoanalyse van de VRU.

1000 Ook zij stelt vragen over het missen van de deadline; hoe is het mogelijk dat het college die termijn heeft gemist en dit niet eerder aan de raad heeft voorgelegd? Met betrekking tot de inhoud geeft de VRU zelf aan dat het belangrijk is scherp te blijven op waarom thema's worden opgepakt en wie daarvoor verantwoordelijk is in beginsel. Zij beschouwt dat als een verwijzing naar dat de VRU nu ook niet alles kan doen en dat beleidsplannen niet verder moeten uitdijen. Zij is benieuwd hoe de wethouder dit ziet en of de wethouder het ermee eens is dat het bestuur hierop scherp moet blijven.

1010 **De voorzitter** licht toe dat de wethouder zo uitvoerig mogelijk zal antwoorden. Dat betekent niet dat de wethouder op elke vraag een even uitgebreid antwoord kan geven als de burgemeester dat had kunnen doen wanneer zij aanwezig was geweest. De zaken die niet beantwoord zijn zullen schriftelijk worden beantwoord vóór de raadsvergadering van volgende week.

*Op verzoek van **de wethouder** volgt een korte schorsing en de hervatting van de vergadering.*

Wethouder Streefland loopt de fracties bij langs in haar beantwoording.

1020 Zij gaat in op D66 en dankt de heer Koning voor de heldere uiteenzetting en de erkenning van het werk van de Veiligheidsregio. De wethouder vindt die herkenbaar. De gemeente kan niet zonder de regio.

De planning levert geen problemen op. De gemeente is op tijd met haar reactie. Er is een strakke deadline. Daarop wordt vanuit de VRU gestuurd. Dit is zeker een aansporing in het vervolg de gegeven deadline aan te houden. De fout is veroorzaakt door een misverstand.

1030 De wethouder vindt dat er sprake is van een goede uiteenzetting als het gaat om een motie van burgemeester Naafs. Die motie is ontstaan in regionaal overleg tussen meerdere Veiligheidsregio's. Destijds is besloten dat dit een gezamenlijk beeld is en dat de burgemeester dit op een hele adequate manier heeft ingebracht. De inhoud van de motie wordt gedeeld.

Zij gaat in op de vraag hoe het college zich inzet als het onder meer gaat om de gewenste middelen vanuit het Rijk. Burgemeester Dijksma heeft zich daarop stevig ingezet en structureel geïnvesteerd: 83 miljoen extra. Het is zeker van belang hierop alert te blijven. Steeds vaker komt de gemeente in situaties terecht waardoor de Veiligheidsregio veel moet doen. Dat is dan bestemd voor de Veiligheidsregio's. Dit wordt dan ten dienste gemaakt van de hieraan verbonden steden. Die extra financiering helpt ook de stad Utrecht.

1040 Ingaand op de vraag of de VRU capabel is om de crises het hoofd te bieden zet de wethouder uiteen dat het college het ermee eens is dat de focus gericht blijft op de analyse en op het gereed zijn.

De vraag is of kennis delen, oefenen, onderzoeken en evalueren de kern is. Dat is het DNA van de regio. De wethouder benadrukt dat dat zeker op orde is. Dit is de basis waarop deze mensen binnen de VRU hun werk doen.

1050 Gevraagd is of er extra focus nodig is. De wethouder heeft begrepen dat D66 daarvan geen voorstander is. Wel vraagt deze fractie vooral ook aandacht te hebben voor het gewone werk. Te zien is dat de VRU probeert adaptief te zijn op opties op flitscrises. Daarbij wordt niet vergeten dat de corebusiness gaat over het gewone werk; niet dat wanneer het ene meer wordt en daardoor het andere minder. Het gaat om toegerust te zijn op wat er bovenop komt en het besef dat daarop geacteerd moet worden. Dit zal niet veronachtzaamd worden.

Een toezegging werd gevraagd of de raad betrokken kan worden bij eventuele politieke stellingnames. Het college kan toezeggen de raad te informeren. De wethouder denkt daarbij aan politieke gevoeligheden. Het gaat in de communicatie om de verhouding Rijk en Veiligheidsregio's. Het is dan aan de raad om na te gaan hoe daarmee om te gaan.

1060 Met betrekking tot de personeelskrapte zet de wethouder uiteen dat momenteel actief geworven wordt. De waardering vanuit de kant van de raad vindt de wethouder heel fijn. Een nieuwe campagne wordt momenteel opgestart samen met Rotterdam, Amsterdam en Den Haag. Hierop wordt volledig ingezet.

De kern van de boodschap is dat de regio doet waar zij goed in is en dat doet de regio goed; dat neemt niet weg dat de regio voorbereid is op nieuwe zaken.

Richting de Partij voor de Dieren zet de wethouder uiteen dat het volgens haar goed is om aan te geven dat de Veiligheidsregio's zich bezighouden met de gevolgen ervan, maar dat het goed zou zijn in de eigen brief van de raad toe te voegen of te veranderen dat het zou moeten gaan om "klimaatcrisis" in plaats van klimaatveran-

dering. De raad heeft die positie en kan dat inbrengen. De VRU roept geen crisis uit. De raad kan er wel aandacht aan besteden.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) vraagt of de wethouder het woord klimaatcrisis gaat gebruiken in de brief van het college aan de VRU. Of laat de wethouder de amendering over aan de raad.

Wethouder Streefland zet uiteen dat het college dit in zijn brief kan opnemen voor de raad. Zij vervolgt haar beantwoording.

Het motto van de VRU is “het redden van mens en dier”, wat ook de oorzaak van de crisis is.

De wethouder is het zeer eens met de redeneerlijn in de vraag van mevrouw Meerding. Uiteraard heeft de VRU oog voor ondermijning; dat kan vanuit een breed perspectief. De Veiligheidsregio staat aan de lat voor de gevolgen en is daarop alert. De wethouder antwoordt ontkennend op de vraag of dat in een beleidsplan een plek kan krijgen. Dat betekent niet dat de VRU niet aan de slag gaat met de gevolgen.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) benadrukt en herhaalt dat hij in het risicoprofiel nergens het woord dieren tegenkwam. Hij reageert daarmee op de frase in de beantwoording van de wethouder dat *de VRU het al doet*; alle gevolgen van klimaatverandering gaan over mensen en gebouwen. Hij zou graag willen dat het college benoemt dat de gevolgen voor mens en dier een plek moeten krijgen in het beleidsprofiel. Hij vraagt het college of dat mogelijk is.

Wethouder Streefland antwoordt bevestigend.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) vraagt ten tweede of het college in zijn brief wil verwoorden dat de VRU als organisatie oog heeft voor inclusiviteit en diversiteit. Hij vraagt of de wethouder daarvoor open staat.

Wethouder Streefland antwoordt dat dat dan onder een ander kopje zou moeten en niet ook onder ondermijning. Dit gaat over de interne organisatie en de beweging die daarin zit. Ze kan zich voorstellen dat daarvoor oog is. De wethouder bevestigt dat dit is toe te voegen.

Als het gaat om kernenergie gaat het om een landelijk crisisprofiel. Daar zit de Veiligheidsregio ook aan tafel. Wanneer dat gevolgen heeft binnen de regio vindt dat daar een plek.

De Veiligheidsregio zelf is lid van nationale crisisstructuur, als het gaat om opvang van Oekraïners, en om de crisisnoodopvang. De VRU is scherp op wat er in dat licht aankomt en kan hierop anticiperen.

Met betrekking tot de vergrijzing en het ouderenbeleid zet de wethouder uiteen dat de Veiligheidsregio mensen uit meerdere plaatsen in dienst heeft; dan gaat het vaak om een groter percentage ouderen dan het percentage ouderen in Utrecht.

De wethouder deelt mee dat een nieuwe campagne in aantocht is voor de vrijwillige brandweer.

Het Stationsgebied en USP zijn expliciet opgenomen als risicogebieden. Ook in dat opzicht wordt er vooruit gekeken.

De wethouder gaat richting de VVD in op de roldefiniëring en antwoordt bevestigend dat voorkomen moet worden dat de VRU niet alles wat om actie vraagt gaat oplossen. De wethouder refereert aan de motie van Naafs. Zodra iets terug kan in de reguliere structuur, gaat de voorkeur daar naar uit; dit gericht op eventuele toekomstige ontwikkelingen. Als voorbeeld noemt zij het COA en de overdracht van tijdelijke taken aan het COA.

Hiermee rondt de wethouder de beantwoording af.

De voorzitter verneemt van de commissie dat alle gestelde vragen beantwoord zijn. Hij concludeert dat er geen behoefte is aan een tweede termijn. Hij recapituleert de gedane toezeggingen.

Het college zal

- 1120 - In een strekt ter vervanging de zienswijze aanpassen met *de klimaatverandering* vervangen door *klimaatcrisis* en te benadrukken dat er ook oog is voor diversiteit binnen de VRU organisatie.

De voorzitter concludeert dat dit agendapunt met de A-status doorgaat naar de raad onder de voorwaarde dat de wijzigingen dan zullen zijn doorgevoerd.

Daarmee is dit agendapunt besproken.

Hij schorst de vergadering om 13.00 uur tot 14.00 uur.

9. Raadsvoorstel zienswijze Ontwerp Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke regeling VRU

- 1130 *Burgemeester, Beleidsterrein: Openbare Orde en Veiligheid; wethouder Oosters neemt de honneurs waar. Per brief van 22 augustus 2022 heeft het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) een ontwerp-wijzigingsbesluit voor aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) VRU voor zienswijze aan uw raad aangeboden. Uw raad wordt gevraagd om uiterlijk op 1 december 2022 een zienswijze in te dienen op het ontwerp wijzigingsbesluit. Het ontwerp-wijzigingsbesluit heeft betrekking op twee thema's:*
a. Systematiek dagelijks bestuur.
b. Wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

- 1140 **De voorzitter** leidt dit onderwerp in aan de hand van de annotatie bij de agenda. (zie hierboven). De raad wordt in de gelegenheid gesteld zijn wensen kenbaar te maken als het gaat om het wijzigingsbesluit van de Gemeenschappelijke Regeling. Dit onderwerp wordt besproken in twee termijnen. Mevrouw Oosters neemt de honneurs waar voor de burgemeester.

De commissie

De heer Koning (D66) is het op zich eens met de voorgestelde wijzigingen.

Hij stelt de volgende vragen over deel A, de systematiek Dagelijks Bestuur:

het viel zijn fractie op dat momenteel op de website van de VRU aangegeven is dat zes mensen in het Dagelijks Bestuur van de VRU zitting hebben. Wanneer hij het voorstel goed begrijpt, is er formeel slechts ruimte voor vijf leden. Hij vraagt uitleg. Hij ziet in het voorstel een uitbreiding naar zes DB-leden. Het kan niet zo zijn dat nu al sprake is van zes DB-leden terwijl de wijziging nog niet is doorgevoerd. Hij vraagt of hij dat juist ziet.

- 1150 Ten tweede hecht hij aan een goede afspiegeling in het DB uit de gemeenten uit alle delen van de regio en dat daarin ook gerouleerd wordt. Zijn fractie vindt het vanzelfsprekend dat de grote steden Utrecht en Amersfoort een permanente rol hebben in het DB. Hij benadrukt dat het hierbij gaat om vertegenwoordiging vanuit gemeenten en niet om of een burgemeester wel of niet graag zitting heeft in het DB en al of niet relevante ervaring heeft. Elk van de burgemeesters in de Utrechtse regio heeft een wettelijke verantwoordelijkheid met betrekking tot veiligheid en dient in beginsel
- 1160 capabel en bereid te zijn zitting te nemen in een DB. Hij vraagt hoe dit momenteel in de VRU is georganiseerd.

Mevrouw Meerdink (VVD) merkt op dat in deze wijziging wordt voorgesteld dat de verplichting Zienswijze Kadernota komt te vervallen; zij vraagt wat dat betekent voor

de rol van de raad. Zij merkt op dat de gemeente via de Kadernota invloed kan uitoefenen op de financiën van de VRU. Zij wil graag weten hoe de wethouder dit ziet en of de gemeente haar rol in de VRU mogelijk te klein maakt.

1170 **De heer Van Steeg** (CDA) had ook vragen over de uitbreiding van het aantal bestuursleden. Was die uitbreiding noodzakelijk? Hij krijgt daarover graag nadere uitleg.

De twee zittingstermijnen en de roulering lijken hem op zich prima. Dat betekent ook dat de vertegenwoordiging snel kan veranderen. De voorzitter wordt benoemd bij Koninklijk Besluit; die valt buiten de roulering. Hij vraagt of goed nagedacht is over de spreiding over de andere gemeenten.

Hij kan zich aansluiten bij de opmerking van mevrouw Meerding over de Kadernota; juist deze wijziging van deze gemeenschappelijke regeling zou moeten voorzien in meer inspraak van de raden. Dat is ook de eigen rol van de gemeente. Dat lijkt nu juist minder te worden. Dat lijkt hem onwenselijk.

1180 **De voorzitter** stelt vast dat hiermee de eerste termijn voor de commissie is afgerond.

De beantwoording

Wethouder Oosters gaat in op de systematiek van het DB van de VRU en ze gaat in op de kadernota.

Zij bevestigt dat het gaat om een uitbreiding van vijf naar zes mensen in het DB.

Daarom is verzocht door het Algemeen Bestuur. De kleine gemeenten willen ook graag een plek hebben in het DB. Op deze manier is daartoe meer mogelijkheid. Er hebben verkiezingen plaatsgevonden. Dat stond op de website. De wijziging is nog
1190 niet definitief formeel doorgevoerd. Het voornemen is er. Doorvoeren van het besluit is pas mogelijk na het besluit in deze raad.

De heer Koning sprak al over het streven naar een goede verdeling. Er wordt gewerkt met portefeuilles. Wanneer iemand vertrekt, ontstaat er een vacature waarover gestemd moet worden ook door het AB. Als er meerdere kandidaten zijn, wordt gekeken naar een goede verdeling over de regio; dan krijgen daarin ook de kleinere gemeenten een rol.

Gevraagd is of de uitbreiding noodzakelijk was; de wethouder antwoordt dat het niet noodzakelijk is, maar wel wenselijk. Het AB heeft dat ook zo besloten. Dat heeft ook te maken met de werkdruk voor de burgemeesters leden van het AB die daarbij komt
1200 kijken. De werklasten kunnen hiermee beter worden verdeeld.

De wethouder bevestigt dat de burgemeester buiten het rouleringssysteem valt; die wordt benoemd bij Koninklijk Besluit.

Als het gaat om de rol van de raad en de mogelijkheid een zienswijze in te dienen benadrukt de wethouder dat de gemeenteraad altijd de mogelijkheid blijft behouden om een zienswijze in te dienen. Het streven met deze verandering is om met de andere gemeenschappelijke regelingen in de provincie een lijn te trekken zo dat het duidelijk is voor alle betrokken gemeenten en alle betrokken gemeenteraden wanneer zij in positie zijn om een zienswijze in te dienen. Er zijn 56 gemeenschappelijke regelingen in de provincie. Die proberen nu steeds meer op één lijn te komen. Dat-
1210 zelfde gaat gebeuren bij onder meer de RUD (regionale uitvoeringsdienst). Het allemaal op een lijn krijgen is ook om te voldoen aan de wetswijziging van de Gemeenschappelijke Regeling.

Mevrouw Meerding (VVD) hoort de wethouder spreken over één lijn; zij begrijpt dat op zich. Dan is ook andersom te redeneren: dat alle gemeenten die tot de VRU behoren een zienswijze op de Kadernota gaan indienen. Zij vraagt waarom daar niet voor gekozen is. Zij krijgt de indruk dat Utrecht hiermee invloed kwijtraakt wanneer de zienswijze er niet standaard is.

1220 **Wethouder Oosters** antwoordt dat gevoel te begrijpen. Aan de andere kant heeft zij duidelijk vernomen dat de gemeenteraad in principe altijd een zienswijze kan indienen wanneer de gemeenteraad dat wil en dat dat op belangrijke momenten op die manier wordt voorgelegd. In die zin is het geen aantasting van de mogelijkheden die de gemeenteraad daartoe heeft. In de systematiek wordt hij nu meer gelijkgetrokken met de andere gemeenschappelijke regelingen.

Mevrouw Meerding (VVD) merkt op dat dat haar vraag nog niet beantwoordt de systematiek op de andere manier gelijk te trekken: dat iedere gemeente een zienswijze op de Kadernota gaat indienen. Zij herhaalt haar vraag waarom daar niet voor gekozen is.

1230 **Wethouder Oosters** refereert aan de wetswijziging met betrekking tot de Gemeenschappelijke regeling. Zij vindt het onpraktisch de systematiek zo in te richten dat het voor die 56 gemeenschappelijke regelingen anders werkt. Het streven is het op eenzelfde manier te laten werken. Dat antwoord heeft zij op dit moment tot haar beschikking.

1240 **De heer Koning** (D66) stelde een vraag over de uitbreiding van het aantal DB-leden en hij vernam van de wethouder dat in formele zin nog niet met het aantal van zes wordt gewerkt. Hij ziet dit wel op de website aangegeven. Hij vernam dat in informele zin wel met zes dagelijks bestuurders wordt gewerkt. Hij vraagt het DB niet kon wachten met het toepassen van deze werkwijze tot het moment waarop in formele zin daartoe is besloten. De raden hebben al weinig democratische controle op deze regelingen. Hij vindt het dan problematisch wanneer het college zichzelf niet houdt aan de regels die in deze raad daarover zijn gesteld.

Wethouder Oosters begrijpt dat gevoel. Zij vindt de melding op de website van de VRU niet handig. Zij hoopt dat het een geruststelling is voor de gemeenteraad dat het formeel op deze wijze nog niet is ingegaan. Wanneer het besluit anders zal vallen, zal dat op die manier geen doorgang kunnen vinden. Die situatie bestaat momenteel. Momenteel wordt ook informeel nog niet op deze wijze gewerkt.

1250 **De voorzitter** verneemt dat de vragen die gesteld zijn, zijn beantwoord. Hij verneemt dat de commissie geen behoefte heeft aan een tweede termijn. Hij hoorde geen toezeggingen. Hij stelt voor dit punt met de A-status door te geleiden naar de raad. De commissie gaat daarmee akkoord. Daarmee rondt hij de bespreking van dit agendapunt af.

Na een korte schorsing stelt hij agendapunt 11 aan de orde.

10. Sekswork in Utrecht, advies commissie Sorgdrager

De voorzitter constateert dat de commissie dit agendapunt van de agenda heeft afgehaald.

11. Participatie én zeggenschap

1260 *Wethouder: Oosters, Beleidsterrein: Participatie*
Geagendeerd door: EenUtrecht, Gert Dijkstra, D66 Utrecht, Berdien van der Wilt, PvdA Utrecht, Rick van der Zweth, Volt Utrecht, Ruud Maas, VVD Utrecht, Tess Meerding, CDA, Bert van Steeg, PVV, David Bosch, Christen Unie, Bina Chirino, GroenLinks, Fred Dekkers

Gesprek in 2 delen: (A) eerst over 'waar staan we' én (B) vervolgens over 'wat betekent dat voor onze ambities en inzet op participatie en zeggenschap?

(A) Waar staan we en hoe organiseren we dat beter – samen met Utrechters?

Vanuit EenUtrecht is er de wens om aan de hand van vier vragen na te gaan hoe we de huidige participatie en zeggenschap in de stad beoordelen en hoe we dat met elkaar mogelijk (nog) beter kunnen organiseren. Daarbij onderscheiden we (i) burgerparticipatie in het domein van de gemeente van (ii) zeggenschap met overheidsparticipatie; nader beschreven in de notitie 'Op weg naar een Utrechts Sociaal Akkoord'. De vier vragen zijn:

(1) Vinden we dat het veel beter kan en moet met de participatie en zeggenschap in onze stad of gaat het al best goed?

(2) Hoe belangrijk is het dat we inzetten op een te vernieuwen participatiecultuur bij de gemeente of is de huidige omgang (cultuur) met participatie en zeggenschap prima?

(3) Hebben we behoefte (of niet) aan een gezamenlijke visie 'van meepraten naar gedeeld eigenaarschap' – met het onderscheid van burgerparticipatie versus zeggenschap bij burgers?

(4) Helpt het ons als we de vernieuwing van participatie en zeggenschap in Utrecht (in opdracht van de gemeenteraad) laten adviseren/bekritisieren door een regiegroep met raadsleden, actieve en gelote burgers; bij voorkeur in een door de gemeenteraad in te stellen ZEGGENSCHAPSRAAD die tevens formeel functioneert als een adviescollege van de gemeenteraad als het gaat over participatie en zeggenschap?

(B) Wat betekent dat voor onze ambities en inzet op participatie en zeggenschap?

Aanvullend agenderen de fracties van D66 Utrecht, PvdA Utrecht, Volt Utrecht, VVD Utrecht, CDA, PVV, Christen Unie, GroenLinks mee vanuit de wens om een aantal recente ontwikkelingen op het gebied van participatie en het programma 'samen stad maken' te bespreken in de commissie. De fractie betreft daarin graag de beantwoording van de vragen over de toekomst wijkplatforms, de ambities als omschreven in het coalitieakkoord (waaronder ook het klimaatberaad) en de meest recente (nog te verwachten) updates o.a. vanuit opvolging motie 95 (Utrechts Burgerberaad) en motie 96 (Geef Utrechters meer invloed). Bespreking dient om meer richting te geven aan de invulling en uitvoering van de in het akkoord geschetste ambities op participatie en zeggenschap in samenhang met het lopende programma Samen Stad Maken.

De voorzitter leidt de bespreking in aan de hand van de annotatie bij de agenda (zie hierboven). De bespreking is in één termijn.

Hij stelt voor dat de raadsleden zelf in pragmatisch opzicht de knip maken tussen deel A en deel B; het gaat om één vergadering.

De commissie

De heer Dijkstra (EenUtrecht) streeft ernaar fundamenteel anders om te gaan met participatie en zeggenschap. De reden daarvoor is het ongenoegen in de stad over dit onderwerp. Hij noemt het afschaffen van de wijkraden als voorbeeld waar het niet goed gaat en het sneuvelen van het enige referendumverzoek en tientallen petitie die niet doorkomen en het steeds meepraten maar weinig meebeslissen in projecten. Slechts 34% van burgers geeft aan zich gehoord te voelen in projecten met participatie.

In dit licht legt hij een drietal fundamentele zaken aan de commissie voor:

(1) de erkenning dat het nu niet goed gaat met participatie en zeggenschap.

(2) de erkenning dat de zogenaamde boze actieve burger boven alles een betrokken burger is die bijna altijd op zoek gaat naar draagvlak. Hij keert zich tegen het stigma *de usual suspect die niet weet wat een zwijgende meerderheid wil*.

(3) de erkenning dat een deel van het openbare domein feitelijk een zaak is van de gemeenschap. Zijn droom is dat de gemeenteraad van geval tot geval nagaat of het een zaak is van de gemeente en binnen de kaders tot uitvoering en sturing overgaat dan wel dat het een zaak is van de gemeenschap en dat ook binnen de kaders van de buurtorganisaties een opdracht wordt meegegeven om iets uit te voeren of te beheren en zelf te sturen.

Hij krijgt graag de toezegging van de wethouder of zij deze drie fundamentele zaken wil opnemen als primair uitgangspunt in het vernieuwde Samen Stad Maken. Hij vraagt de raadsleden of zij deze drie zaken erkennen mét zijn fractie.

Mevrouw Kendir (Student & Starter) is het eens met heer Dijkstra dat het goed is wanneer Utrecht betrokken burgers heeft en dat vooral hun stem gehoord moet worden. Zij vraagt of de heer Dijkstra het met haar fractie eens is dat het belangrijk is te erkennen dat momenteel niet elke stem gehoord wordt en dat het belangrijk is dat wanneer participatie geregeld wordt daarin diversiteit kan bestaan zo dat het om de weerspiegeling gaat van wat Utrecht als geheel van mening is.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vindt dit heel goed om te horen. Ook zijn fractie ziet dit. Hij ziet tegelijkertijd dat de rol van de zogenaamde boze actieve burger daarin onderschat wordt. Veel meer dan nu gebeurt, is een beroep te doen op de betrokken burger om alle burgers te bereiken die de gemeente niet of moeilijk bereikt. Hij pleit voor een andere blik op de actieve burger. Die actieve burger doet vaak veel moeite om met zoiets als een petitie of via hun netwerk een hele buurt te proberen te bereiken. Vaak komen zij verder dan een professioneel bureau of een ambtenaar.

De heer Bosch (PVV) benadrukt te zien dat het gaat om een groep die weinig divers is. Hele groepen mensen komen niet voorbij. Zij krijgt de indruk dat de heer Dijkstra dat wel prima vindt dat hij door wil gaan met de “usual suspects” en daarbij op te merken dat die mensen dan de anderen erbij gaan betrekken. Hij vraagt een nadere duiding. Hij vindt dat heer Dijkstra te gemakkelijk er overheen gaat dat hele groepen niet bereikt worden in de stad. Hij weet dat in Overvecht steeds dezelfde mensen het woord voeren. Hij ziet in die mensen niet in goede verhouding staan tot de bevolking van Overvecht. Het lijkt alsof de heer Dijkstra dat wel goed vindt. Hij maakt uit zijn woorden op dat de heer Dijkstra dan zegt dat “de usual suspects” zich over hen gaan ontfemen. Hij vraagt hoe de heer Dijkstra dat wil veranderen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) wilde vooral aangeven dat het streven zal moeten zijn iedereen te bereiken in een zo groot mogelijke diversiteit. Hij vindt dat de inbreng van de actieve bewoners onderschat wordt in de richting van het betrekken van de hele buurt. Hij pleit voor meer steun vanuit de gemeentelijke overheid. Het zou dan de gemeente kunnen zijn die de actieve bewoners ondersteunt opdat die actieve bewoners ondersteund worden om zoveel mogelijk in de haarvaten van de wijken te komen. Daarbij hebben ze extra steun nodig.

De heer Bosch (PVV) vraagt of het wellicht de gemeente zou passen om uit het stadskantoor te komen en bij mensen aan te bellen in Overvecht of waar dan ook en te vragen naar wat zij ervan vinden; of zij met hun mening willen komen omdat zij er ook toe doen. Dat hoeft wat hem betreft niet via clubjes en gesubsidieerde groepjes; dat kan wat hem betreft rechtstreeks.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) merkt op dat in Overvecht ongeveer 50 wijkambassadeurs zijn. Hij merkt op dat dat al een stuk in de richting gaat; hij beschouwt dat als een tussenstap richting mensen die dat veel beter kunnen doen omdat ze zelf in de wijk wonen. Nog een stap verder is het aansluiten bij alle actieve organisaties in de wijk.

De heer Bosch (PVV) vraagt of de heer Dijkstra met hem van mening is dat ambtenaren in de stad zouden moeten wonen waar ze werken.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vindt dat dat geen verplichting moet zijn maar is ervan overtuigd dat dat wel enorm helpt.

De heer Simsek (DENK) kan zich volledig aansluiten bij de interrupties van de heer Bosch. Hij is benieuwd naar de mening van de heer Dijkstra en hij vraagt hem of hij erkent dat het college alleen luistert naar burgers die dezelfde mening hebben als het college. Burgers die een andere mening hebben, haken daardoor ook af. Hij beschouwt dat als een essentieel probleem van participatie en zeggenschap in Utrecht.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) zou dat zo niet exact verwoorden. Hij ziet wel dat de gemeente bij heel veel plannen een vooringenomen idee heeft over waar het naar toe moet en te weinig openstaat voor wat gedurende het participatieproces ontdekt wordt in de wijk of in de buurt. Dat komt dicht bij de woorden van de heer Simsek.

De heer Van Steeg (CDA) vindt dat het debat gebaat is bij duidelijkheid. Zowel participatie als zeggenschap moeten wat hem betreft worden verbeterd. Hij vraagt of participatie en zeggenschap wellicht duidelijk gescheiden moeten worden. Hij zou de samenleving graag meer verantwoordelijkheid willen geven. Voor participatie is veel duidelijkheid nodig als het gaat om de inbreng in het democratische proces. Daarbij gaat het ook over de rol van de raad, wat wel en wat niet kan en welke grenzen het stadsbestuur trekt.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) bevestigt de juistheid daarvan. Hij probeert dat te doen met een derde punt: wanneer is het de zaak van de gemeente en wanneer is het een zaak van de bewoners? Dit kan wat hem betreft zowel in het fysieke domein als in het sociale domein: waar ligt primair het eigenaarschap?

De heer Van Steeg (CDA) stelt voor dat onderscheid te blijven maken, juist ook om teleurstellingen te voorkomen. Dan geldt ook de vraag wat de gemeente meeneemt uit het democratisch proces.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie) gaat in op de vraag van de heer Dijkstra of zij de drie punten erkent. Zij is het ermee eens de actieve burger positief in te zetten. Zij sluit zich daarbij aan. Dat neemt niet weg dat er nog veel werk te verzetten is en zij refereert daarbij aan de inbreng van de heer Bosch. Zij staat ook achter de gedachte van het gezamenlijk eigenaarschap over de openbare ruimte.

Het eerste punt dat de heer Dijkstra noemde, erkent zij niet: niet alle participatie gaat verkeerd. Zij vindt dat een te breed statement. Zij vindt het ook een slecht bericht naar de inwoners. Zij vraagt of de heer Dijkstra het met haar eens is dat het gemeentebestuur specifiek moet zijn over wat er misgaat in welke vorm van participatie.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) is blij te vernemen dat de ChristenUnie het tweede en het derde punt omarmt. Hij kan de gevraagde nuancering maken. Het gaat niet best wanneer gesproken wordt over burgerparticipatie in een gemeentelijk project of in projecten van derden. Hij vindt dat het gemeentebestuur daarover eerlijk moet zijn. Het helpt de gewenste verandering niet om dat te bagatelliseren of te ontkennen. In de vertegenwoordiging zijn wijkraden afgeschaft zonder dat daarvoor iets wezenlijks terugkwam. Ook dat gaat niet goed. Niet goed is nagedacht over alternatieve plannen.

Ten derde vindt hij dat in de afgelopen 10 jaar interessante stappen gezet zijn in overheidsparticipatie (zaken die de gemeenschap zelf kan doen; zelfbeheer, zelfstudie). Hij noemt de projecten die momenteel in zelfbeheer zijn. Die projecten lopen allemaal ertegen aan dat wanneer zij de volgende stap willen zetten, zij niet goed verder komen, dat het heel moeilijk is om uit te breiden, en dat ze merken dat ze niet in de goede relatie staan met de gemeente die hen nog steeds beschouwt als ontvangen zij subsidie terwijl ze een gelijkwaardig partnerschap willen. Op dat vlak is een goede zet stap gezet, maar is er nog een wereld te winnen. Hij hoopt dat de raad op een later moment nog kennis kan nemen van het voorbeeld van de gemeente Peel en Maas.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie) dankt de heer Dijkstra voor het antwoord. Zij roept de heer Dijkstra op in de rest van zijn bijdrage iets specifiek te zijn over de verschillende vormen van Burgerparticipatie; gaat het om de zienswijze, de enquêtes, de

informatiebijeenkomsten? Er zijn zoveel manieren van interactie tussen de gemeente en inwoners.

Mevrouw Van der Wilt (D66) hoort de heer Dijkstra zeggen over dat er erkenning moet zijn van dat het belangrijk is; dat impliceert als is dat nog niet het geval. Deze bijeenkomst is al een duidelijk signaal dat het belangrijk gevonden wordt. Haar fractie heeft zich al jaren ingezet voor het referendum, het Burgerinitiatief, en recentelijk ook nog een burgerberaad. Dat zijn thema's die ontstaan zijn met de stad. Zij legt de vraag voor waarin nu energie te steken. Zij pleit ervoor de mooie elementen nu te realiseren en daarin alle energie te steken.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) plaatst een kanttekening. De raad heeft besloten over te gaan tot een referendumverordening die zodanig in elkaar zit dat het bijna onmogelijk is om een referendum te organiseren; dan moeten er binnen zes weken 10.000 handtekeningen verzameld worden. Wanneer daarvan 12 weken gemaakt wordt, bestaat mogelijk nog een serieuze kans. Er zijn wat hem betreft zaken in gang gezet die nog niet werken. Veel wordt gesproken over burgerberaad en Burger budgetten en buurtbudgetten, en vaak is dat gesteld in pilots of experimenten die net niet loskomen. Hij vraagt dat te erkennen.

Mevrouw Van der Wilt (D66) kan dat onderschrijven. Zij refereert aan de agenderingstekst. Zij wil voorkomen dat er nieuwe zaken worden opgetuigd terwijl er al zaken beter te realiseren zijn.

De heer Dekkers (GroenLinks) brengt twee punten in, in de richting de heer Dijkstra. (1) hij is blij dat ook de heer Dijkstra zich verzet tegen de term usual suspects.

Daarmee worden de actieven in de samenleving in een verkeerde positie gezet. Hij hoeft wat hem betreft geen tegenstelling te zijn tussen het betrekken van de doorzettende verbinders en inclusiviteit. Hij vraagt of de heer Dijkstra het met hem eens is dat het stadsbestuur er niet komt met alleen het betrekken van de doorzettende verbinders. Wat hem betreft heeft het stadsbestuur allerlei andere zaken nodig om richting de bewoners te gaan, meer mensen te bereiken op een manier die bij hen past.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) is het daarmee eens.

De heer Dekkers (GroenLinks) brengt zijn tweede punt in: (2) erkenning dat het niet goed genoeg gaat. Hij vraagt of de heer Dijkstra ook wil erkennen dat als het gaat om wat opgeschreven is als beleid dat er eigenlijk heel veel goeds is. Het lukt niet altijd om het goed genoeg uit te voeren. Veel voorstellen die de heer Dijkstra noemde staan al in het beleid rondom Samen Stad Maken

De heer Dijkstra (EenUtrecht) is het daarmee niet eens in algemene zin; anders had hij dit onderwerp niet geagendeerd. De drie punten die hij noemde ontbreken in het beleid. In het beleid staat niet erkend dat het onvoldoende goed gaat en dat er een aantal tandjes bij moeten. Er is niet erkend dat veel meer gebruik gemaakt moet worden van de groep die wel actief is. Hij is blij dat GroenLinks stelt dat die groep geherwaardeerd moet worden en waarderen in wat ze wel doen en wat ze wel kunnen. Ook wordt in het huidige beleid totaal niet erkend dat het verschil in het ene domein waarin de gemeentelijke organisatie recettes versus echt op zoek te moeten naar welke zaken fundamenteel over te laten zijn aan de buurt.

Ook ontbreekt het doorpakken en concreet worden van het bestuur vaak in het huidige beleid. Burgers moeten tijdig betrokken worden maar nergens leest hij hoe tijdig moet worden ingevuld. Dat leidt ertoe dat in de inspraakverordening er nergens concreet staat waar en hoe een burger betrokken moet. Zijn fractie heeft bijna een jaar geleden daarvoor voorstellen gedaan hoe op vier plaatsen dat beter te organiseren is. Dat is destijds weggestemd in deze raad.

Punt van orde

De heer Van der Zweth (PvdA) roept zijn collega's op de inbreng zo kort mogelijk te houden.

Voortzetting van het debat

1470 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) vervolgt zijn inbreng. Hij merkt op dat zijn inbreng er niet op gericht is de raad zelf te laten beslissen, bedenken en besluiten. Daarom ook zijn voorstel een soort van zeggenschapsraad te organiseren met burgers en raadsleden die het stadsbestuur adviseert bij al deze stappen. Dat wordt al gedaan wanneer het om geld gaat in een adviescommissie Controle en Financiën. Dat bestaat totaal niet wanneer het gaat om zeggenschap en participatie. Hij verneemt graag van de wethouder en van de raadsleden of zij dit delen. Hij heeft bewust de invulling ervan niet gedaan. Hij laat dat open zodat dat gezamenlijk is te doen. Hij vraagt de toezegging van de wethouder om daarover actief mee te denken en het gezamenlijk uit te werken tot een voorstel. Hiermee rondt hij zijn inbreng af.

1480 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) begint haar bijdrage vanuit de agendering B. Zij verwacht dat daarin ook iets van het voorgaande terugkomt.
Dit onderwerp gaat haar aan het hart. Utrecht is in de ogen van haar fractie een stad waarin Utrechters zich betrokken voelen bij de koers van de stad en zich ook uitgenodigd voelen om daaraan zelf een bijdrage te leveren en waar inwoners zich zo kunnen organiseren en mogelijkheden hebben dat te realiseren door onder meer gebruik te maken van het Initiatievenfonds, door samen te besluiten waar het geld heen gaat met een buurtbegroting maar ook door hun stem te laten horen in het burgerberaad of door het organiseren van een Burgerinitiatief of agendering. Daarvoor heeft haar fractie zich in de afgelopen jaren hard gemaakt. Zij zou dit graag
1490 willen realiseren in de komende vier jaar.

Tegelijkertijd ziet zij dat de stad voor een aantal grote uitdagingen staat. In de woningcrisis zet het stadsbestuur alles op alles om te bouwen voor bestaande en voor nieuwe Utrechters. Utrecht wil een stad zijn waarin het ook in 2030 nog veilig is om in te wonen. Deze maatschappelijke vraagstukken vragen nu om leiderschap en keuzes voor huidige en volgende generaties. Dat maakt dat het stadsbestuur soms in een lastig parket zit; over niet alles valt meer te participeren wanneer het stadsbestuur recht wil doen aan die desbetreffende politieke opdracht. Wat haar fractie betreft moet het bestuur daar zeker in de aankomende jaren vaker helderheid over verschaffen. Dat betekent niet bij voorbaat minder participatie of initiatief, maar
1500 wel meer duidelijkheid en scherpste naar het bestuur zelf naar de stad als het gaat om de vormgeving van participatie en zeggenschap.

Haar fractie participeert liever minder vaak als maar geparticipeerd wordt met hogere kwaliteit en mandaat. Mevrouw Van der Wilt is heel benieuwd naar de reactie hierop van de wethouder en de commissie in verdere bijdragen.

De heer Bosch (PVV) vraagt of D66 kan aangeven waarop dan wat die fractie betreft niet meer geparticipeerd hoeft te worden.

Mevrouw Van der Wilt (D66) heeft daarvoor enkele voorbeelden. Recentelijk ontving zij een brief over het parkeerbeleid. Zij las daarin de zin dat het college zich kan voorstellen dat mensen het niet fijn vinden dat betaald parkeren uiteindelijk in de
1510 hele stad gaat komen. Maar daarvoor is gekozen. Het college gaat dan vooral kijken op welke manier dat betaald parkeren wordt ingevoerd. Dat is pijnlijk wanneer dat zo in een brief staat. Tegelijkertijd is het een voorbeeld van eerlijkheid over dat daarin

geen beweging zit. Zij zou liever over andere thema's beschikken. Deze komt als eerste naar boven bij haar.

De heer Bosch (PVV) merkt op dat D66 daarmee direct aangeeft dat participatie een leuk iets is maar dat het niet te gek moet worden. Wanneer bewoners daadwerkelijk geen betaald parkeren willen, zegt D66 dat dat door het bestuur al besloten is. Hij vraagt waarom D66 dit niet overlaat aan de bewoners.

1520 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) antwoordt ontkennend als het gaat om de keuze van de onderwerpen. Zij attendeert op het burgerberaad zoals ingebracht door haar fractie; dat mag wat haar betreft gaan over alle thema's waarover inwoners zich willen uitspreken. Het gaat haar erom dat de samenleving ook een democratie is waarin mensen stemmen en waarin mensen een vertegenwoordiging kiezen die hun idealen uitdraagt. Dan is parkeren een spannende. Maar wanneer het dan over het klimaat gaat en er zijn meerdere partijen die daarvoor staan in het college en die voor het klimaat willen opkomen, vindt zij dat ook over het reduceren van de impact van de klimaatcrisis niet te onderhandelen is. Wel is te spreken over hoe dat in te vullen.

1530 **De heer Bosch** (PVV) begrijpt hieruit dat D66 niets doet met punten waarbij het erom gaat.

Mevrouw Van der Wilt (D66) merkt op dat dit andere woorden zijn dan zij heeft gezegd. Die legt de heer Bosch nu in haar mond. Zij vindt dat politiek ook betekent dat mensen erop mogen vertrouwen dat hun stem tot een bepaalde koers leidt in de stad. Wanneer die bepaalde koers valt op een duurzamere stad, valt wat haar betreft daarover niet te twisten. Uiteraard valt er wel te twisten over de manier van invulling. Maar die ambities gaan dan niet omlaag.

1540 **Mevrouw Meerding** (VVD) kan meevoelen met mevrouw Van der Wilt. Zij kan de lijn die ze uitzet volgen. Zij vindt parkeren wel het slechtst mogelijke voorbeeld als het gaat om onderwerpen waarover niet mee te praten valt. Zij vraagt of mevrouw Van der Wilt het met haar eens is dat juist het invoeren van betaald parkeren in de hele stad ontzettend veel impact heeft op bewoners en dat dat een onderwerp zou moeten zijn waarover bewoners kunnen meepraten.

Mevrouw Van der Wilt (D66) wil het beeld niet laten ontstaan dat zij vindt dat inwoners niet mogen meepraten. Zij heeft dat niet gezegd. Zij heeft de duidelijkheid in de brief geroemd. Over de uitkomst wordt niet meer gediscussieerd; dat is niet meer te veranderen. Het geeft frustratie wanneer de indruk gewekt wordt als zou dat nog te veranderen zijn. Wel is er te spreken over onderwerpen als op welke manier dit in de wijken draaglijk te maken is, ook voor lage inkomens. Het gaat haar nu vooral om het kader.

1550 **Mevrouw Meerding** (VVD) begrijpt wat mevrouw Van der Wilt zegt. Toch maakt zij zelf een hele andere afweging. Zij bevestigt dat het belangrijk is te praten over hoe de beslissing uit te rollen. Zij benadrukt van mening te zijn dat over een dergelijk onderwerp participatie georganiseerd moet worden. Zij bevestigt dat het belangrijk is vooraf duidelijkheid te geven. Zij vindt dat het college hiermee de plank mislaat.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) deelt de opvatting dat soms het stadsbestuur heel duidelijk moet zijn waarover niet geparticipeerd kan worden; hij beschouwt dat als kader dat vastgelegd moet worden. Hij vraagt of mevrouw Van der Wilt ook ziet dat dan ook tegelijkertijd de duidelijkheid gegeven moet worden bij welke stedelijke dilemma's bewoners betrokken moeten worden.

1560 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) gaat ervan uit dat de heer Dijkstra nu één voorbeeld in gedachten heeft waaraan hij nu refereert waarbij het niet de insteek was wat vorm

betreft hoe het bij een burgerberaad zou moeten. Zij deelt die observatie niet. Zij deelt wel dat de raad kritisch moet nadenken over het niet dichttimmeren van het hele verhaal en mensen daadwerkelijk over zaken te laten meepraten als het gaat om zaken waar het schuurt en waar het spannend is. Aan de andere kant is er ook een college dat zich heeft gevormd met de meerderheid waarbij mensen erop vertrouwen dat het politieke bestuur een politieke opdracht neerzet. Daartussen zit een spanningsveld. Zij vindt het dan interessant om met het burgerberaad na te gaan op welke manier en met welke thema's het bestuur aandurft dit juist wel te doen.

1570 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) vindt zijn tweede punt net zo belangrijk. D66 zegt aan de ene kant dat duidelijkheid te geven is over waarop mensen geen invloed hebben en niet kunnen participeren, maar tegelijkertijd zegt D66 dat gekeken moet worden naar de kwaliteit van waarover ze wel kunnen meespreken. Hij vindt dat kwaliteit de lading niet dekt. Hij is het er over eens dat het stadsbestuur veel duidelijker moet zijn over op welke terreinen Utrecht in de buurten en in de wijken wel kunnen meebeslissen. Dan gaat het niet alleen om kwaliteit, maar ook om eigenaarschap/meebeslissen over wat bewoners zelf kunnen bepalen.

Mevrouw Van der Wilt (D66) is het daarover eens.

1580 **De heer Stam** (VOLT) hoort D66 spreken over minder participeren maar dan met meer kwaliteit. Hij maakt zich zorgen over het vertrouwen van de burger in de gemeentelijke politiek. Luistert de politiek en de mensen in de stad? Hij vraagt hoe mevrouw Van der Wilt de door haar geschetste lijn te kunnen volgen zonder het vertrouwen van de burger verder te beschadigen.

Mevrouw Van der Wilt (D66) heeft niet gezegd dat er minder geparticipeerd moet worden. Zij heeft gezegd liever minder participeren maar met hogere kwaliteit en mandaat juist om de redenen die de heer Stam noemde. Te zien is dat in verhouding steeds meer mensen participeren, maar dat ze minder vaak de idee hebben dat ze echt worden gehoord en dat er iets mee wordt gedaan. Daarin zit de crux in wat zij zegt. Wat haar betreft mag het stadsbestuur goed kritisch zijn op de beslissing waar-
1590 over het bestuur de mensen laat meepraten. De raad heeft daarin een sturende rol; dit is gezamenlijk vorm te geven. Wanneer de inwoner dan inbreng levert, moet die inwoner dan ook echt het mandaat hebben. Dat draagt meer bij aan het vertrouwen.

De heer Stam (VOLT) vindt dit een mooi antwoord.

Zijn tweede vraag betreft het klimaatberaad en dat over de uitdaging van de klimaattransitie niet te onderhandelen is. Hij vraagt D66 of die fractie mogelijk met hem denkt dat eigenlijk de Utrechtse bewoner vaak meer wil dan wat de raad bewerkstelligt. Wat hem betreft kan het stadsbestuur vertrouwen hebben in de Utrechter die de ambities hoog houdt in een eventueel beraad.

1600 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) zou dat interessant vinden, wanneer de inwoners meer willen dan de raad zou willen. Zij is benieuwd hoe dat er uit gaat zien. Wat haar betreft laat het stadsbestuur zich daarin verrassen.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie) zoekt samen met mevrouw Van der Wilt en heeft het gevoel op een aantal politieke onderwerpen uit te komen wanneer het stadsbestuur gaat selecteren. Zij vraagt of mevrouw Van der Wilt andere kaders heeft waarlangs zij de selectie zou willen maken; moet dat dan gaan over financiële investering, over of het een controversieel onderwerp is of niet? Langs welke lijnen wil mevrouw Van der Wilt dat het college keuzes gaat maken?

1610 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) vindt dat een goede vraag. Zij staat in die zin open voor wat de heer Dijkstra zojuist noemde over een verband waarin partijen elkaar scherp houden; het gaat dan om zowel raadsleden als inwoners. Bij een burgerbe-

raad is dat een panel. Zij beschouwt grootstedelijke vraagstukken als lastig om alles open te gooien, terwijl zij zaken in de wijken ziet als eenvoudiger om op de participeren. Zij zou hiervan willen leren als raad om daarop scherper te zijn.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie) denkt dat mevrouw Van der Wilt onderscheid maakt tussen een technisch onderwerp, een breed stedelijke onderwerp of een onderwerp in de wijk. Ze kan zich voorstellen dat een dergelijke scheiding gemaakt wordt. Zij proeft als zegt mevrouw Van der Wilt dat niet getornd mag worden aan wat in het coalitieakkoord staat en aan wat daarbuiten zit. Het lijkt haar goed daarvoor harde lijnen af te spreken om het apolitiek te maken of het nu gaat via een panel of niet.

Mevrouw Van der Wilt (D66) vervolgt haar inbreng in haar termijn. Zij is blij dat in het akkoord het thema participatie en zeggenschap de aftrap vormt. Ook haar fractie maakt zich zorgen waarmee zij ingaat op de vraag van de heer Dijkstra. Zij vindt in de uitwerking van de ambities in de meest recente brieven de scherpste en de urgentie ontbreken maar ook de schwung. Een hoop is al mogelijk in Utrecht als het gaat om initiatief. In het akkoord staan mooie ambities, maar het stadsbestuur moet het nu echt realiseren, bekend maken en uitdragen als college, ambtenaren en de raad. Zij ziet die energie graag terug in de uitwerking van Samen Stad Maken begin volgend jaar met daarin wat haar fractie betreft ook duidelijkere en concretere doelen en een meerjarenplanning zo dat er meer zicht komt op het antwoord op de vraag of het stadsbestuur op de goede weg is.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of hij D66 nu hoort zeggen dat het nu vooral een kwestie is van meer schwung aanbrengen en meer uitdragen. Of zegt D66 dat het ook echt anders moet op onderdelen?

Mevrouw Van der Wilt (D66) zegt dat het vooral er al is het maar dat zij de idee heeft dat mensen de weg niet weten richting de realisatie en dat het stadsbestuur het niet altijd goed uitdraagt zodat er frustratie ontstaat en dat het meepraten toch eigenlijk anders uitpakte. Zij bevestigt dat het beter kan. Zij zegt niet dat alles op zijn kop moet en dat er heel nieuw plan voorgelegd moet worden.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt waar D66 het echt anders wil om de participatie en zeggenschap te verbeteren.

Mevrouw Van der Wilt (D66) komt daarover terug in haar verdere betoog. Zij noemt drie instrumenten: (1) burgerberaad. Zij vindt dat een belangrijke ambitie. In dat licht noemt zij motie 96 van haar fractie. Zij ziet uit naar de uitwerking. Haar fractie is blij dat in de programmabegroting brede steun kwam om daaraan een vliegende start te geven. Zij vindt dat daarin ook een mooi initiatief ligt van EenUtrecht. Zij hoopt dit enthousiasme terug te zien in het voorstel.

(2) Het wijkplatform; haar fractie is blij dat na eerdere mondelinge en schriftelijke vragen de wethouder en de wijkplatforms samenwerken aan het Voorstel van de Toekomst. Haar fractie vindt het in de uitwerking belangrijk dat het wijkplatform meer positie krijgt en dat het geen one size fits all-oplossing wordt. Te zien is dat iedere wijk een eigen dynamiek heeft, andere inwoners; een wijkplatform zou daarop ingericht en gefaciliteerd moeten worden. Zij ziet het graag meer terug in de uitwerking.

De heer Van der Zweth (PvdA) kan zich een *wijkplatform meer in positie* goed voorstellen. Hij vraagt of D66 denkt aan het weer terugbrengen van de adviesfunctie.

Mevrouw Van der Wilt (D66) bevestigt dat dat belangrijk is om daar naar te kijken. Vaak halen wijkplatforms al het nodige op en hebben zij de mogelijkheid om de raad daarover goed te informeren. Zij beseft dat de ene wijk dat beter doet dan de andere.

1660 Een belangrijke voorwaarde daarbij is dat het wijkplatform meer expliciet de opdracht krijgt om daarbij meer verschillende soorten inwoners te betrekken. Kijkend naar het wijkplatform in haar eigen wijk ziet zij dat de bevestiging dat zeker niet iedereen hieraan deelneemt. Zij vindt dat dat wel zou moeten wanneer het wijkplatform die positie weer meer zou krijgen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of in dit perspectief het wijkplatform beheerder kan worden van het Initiatievenfonds.

1670 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) heeft daarover op die manier nog niet nagedacht. Ze kan zich wel voorstellen dat het wijkplatform een rol krijgt in de buurtbudgetten. Zij weet niet hoe het wijkplatform daarover zelf denkt. De wijkplatforms schetsten mee met het college; zij ziet de resultaten daarvan graag tegemoet.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of D66 onderkent dat wanneer de wijkplatforms beheerders zijn van dat fonds, dat een aanzuigende werking op de bewoners kan hebben. Hoe meer ze te zeggen hebben, hoe meer ze willen meedraaien, hoe meer ze willen participeren.

1680 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) bevestigt dat dat zo te zeggen zou zijn. Op dit moment is het Initiatievenfonds zo georganiseerd waardoor mensen uit alle windrichtingen daarbij betrokken kunnen raken. Het wijkplatform is niet voor iedere inwoner in de wijk bekend. Zij is voorzichtig over de herplaatsing. Zij weet ook niet of mensen daarbij meer kunnen doen. Volgens haar zijn er ook andere manieren om mensen goed te betrekken bij het wijkplatform. Zij is hiervan nog niet overtuigd.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) is het daarmee eens. Hij vindt het wel een interessante gedachte; hij voorziet een versterking vanwege een daarmee toegenomen samenhang.

De heer Dekkers (GroenLinks) haakt in op de laatste interrupties. Hij ziet als voordeel van het Initiatievenfonds dat snel te handelen is met een grote toegankelijkheid. Hij ziet dat het met buurtbudgetten interessant wordt wanneer ze niet zozeer over het Initiatievenfonds gaan maar over de normale programma's. Hij vraagt of mevrouw Van der Wilt het daarmee eens is.

1690 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) zou het jammer vinden wanneer de kracht van het Initiatievenfonds verdwijnt. In dat opzicht kan zij de heer Dekkers vinden. Als het gaat om de buurtbegroting merkt zij op dat er al ervaringen zijn in Noordoost; zij stelt voor daarvan te leren. Ze kan zich voorstellen dat daar wel een wijkplatform een goede rol kan hebben.

Zij vervolgt haar betoog en ziet dat de invoering van het Buurtbudget een andere manier is om bewoners bij het beleid te betrekken. Wat haar betreft is het nu tijd om de aanpak uit te rollen. Zij heeft daarover recentelijk niet veel gehoord. Zij ziet het graag opgenomen worden in de plannen in Q1. Wat haar betreft moet het stadsbestuur daarvoor nu aan de bak.

1700 Ook voor haar geldt dat het interessant is dat het college doet om die groepen te bereiken die niet bereikt worden met participatie. Zij ziet in de eigen wijk hoe moeilijk mensen de weg naar initiatief en participatie vinden, soms omdat ze de taal niet machtig zijn, maar ook vaak omdat het vertrouwen in de overheid ontbreekt of het vertrouwen dat er iets gebeurt met hun stem. Haar collega de heer Bakker, vroeg in het vorige college met meerdere partijen aandacht voor motie 298. Zij is benieuwd hoe het staat met de uitvoering van die motie en of de koppeling wordt gemaakt met de wijk- en buurtaanpak die in het verloop van volgend jaar te verwachten is.

Als het gaat om groepen met een ander standpunt, ziet zij dat vaak dezelfde inwonersgroepen meepraten. Zij vindt het belangrijk dat de gemeente actief zoekt naar

verschillende standpunten en belangen ook van nieuwe inwoners of toekomstige inwoners. Zij ziet dat graag terug in de vernieuwde uitwerking van Samen Stad Maken.

De heer Simsek (DENK) vraagt of de fractie van D66 erkent dat juist wanneer niet geluisterd wordt naar inwoners met een ander standpunt dan de coalitiepartijen, dat de reden kan zijn dat inwoners afhaken.

Mevrouw Van der Wilt (D66) antwoordt bevestigend.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie) hoort mevrouw Van der Wilt zeggen “de inbreng van toekomstige inwoners”. Zij is dan benieuwd op welke manier die inbreng te leveren is.

Mevrouw Van der Wilt (D66) noemt als voorbeeld bouwprojecten voor nieuwe woningen. Ze kan zich voorstellen dat het daarbij gaat om bewoners in spe die maar wat graag in Utrecht willen komen wonen. Zij voorziet daar wel een spanningsveld met huidige bewoners in de wijk. Zij zou de nieuwe bewoners gelegenheid willen geven te participeren.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie) is in praktisch opzicht op zoek naar hoe mevrouw Van der Wilt dit voor zich ziet; gaat het dan om mensen op een wachtlijst? Gaat het om mensen die al een huis hebben gekocht in een nieuwbouwwijk?

Mevrouw Van der Wilt (D66) ziet dit in praktisch opzicht nog niet helemaal voor zich. Dit is wat haar betreft ook een vraag aan het college. Zij denkt dat er manieren zijn om woningzoekenden meer te betrekken bij een dergelijk proces en dat op te halen is wie in een bepaalde wijk zouden willen wonen en hoe het een wijk te maken is waarbij nieuw en oud zich welkom voelen. Zij verwacht dat de gemeente daarmee iets kan in communicatief opzicht.

Zij vindt het belangrijk dat ook de raad stilstaat bij zijn rol in Samen Stad Maken. Van belang is ervoor te zorgen dat de raad de participatie niet overdoet, daar waar inwoners worden betrokken, toezeggingen krijgen en ook mandaat krijgen. Zij is benieuwd hoe de commissie aan het einde van dit debat aankijkt tegen de rol van de raad en of de raad gezamenlijke stappen kan zetten. Op die manier zou volgens haar participatie en zeggenschap van het volledige bestuur kunnen worden. Zij ziet uit naar de bijdragen van haar collega's.

De heer Van der Zweth (PvdA) vindt dat participatie niet goed genoeg gaat in Utrecht. Dat raakt het vertrouwen tussen overheid en burger en andersom. Het is om die reden belangrijk maar ook om andere redenen: bewoners kennen hun eigen wijk en zij zijn in staat plannen te verbeteren. Die urgentie is beschreven in het coalitieakkoord. Dit zag zijn fractie nog onvoldoende terug in de recente brieven van het college. Hij vindt dat mevrouw Van der Wilt dat goed heeft verwoord. In dat opzicht moet er wel iets gebeuren. Dat vraagt de noodzaak van een andere manier van werken. Dat is moeilijker aan te raken: wat gaat het stadsbestuur dan anders doen? Iets moet gedaan worden om mensen die anders niet bereikt worden nu wel te bereiken. Dat betekent dat langs de deur gegaan moet worden, op straat gestaan, in winkelcentra: mensen aan te spreken die anders niet bereikt worden.

Dat vraagt er ook om dat het politieke bestuur zaken uit handen durft te geven. In de interrupties op de inbreng van mevrouw Van der Wilt, bleek voor hem dat partijen het ingewikkeld vinden wanneer hun stokpaardje wordt geraakt.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt wie de PvdA langs de deuren gaat sturen.

De heer Van der Zweth (PvdA) licht toe dat dat ambtenaren kunnen zijn, medewerkers van corporaties en de PvdA doet dat zelf ook.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt in welke mate ingezet moet worden op sleutelpersonen in de buurten zelf.

1760 **De heer Van der Zweth** (PvdA) merkt op dat die gebruikt moeten worden, dat die gehoord moeten worden. Het brede bereik is niet de verantwoordelijkheid van bepaalde mensen uit de wijk. Hij vindt dat de verantwoordelijkheid van de gemeente. Wanneer die sleutelpersonen uit bepaalde kringen komen, en wanneer het hen gevraagd wordt, hebben zij diezelfde makke: dat dezelfde groep eromheen (niet) gehoord wordt. Dat is aan de gemeente. Hij spoort betrokkenen aan de straat op te gaan.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) merkt op dat de PvdA ook heeft gezegd dat de mensen in de buurt, de buurt het beste kennen. Uiteraard kan dat goed *en en* zijn. Al 10 jaar lang wordt geroepen dat mensen beter bereikt moeten worden en 10 jaar lang wordt geconstateerd dat dat niet voldoende lukt. Al 10 jaar lang probeert de gemeente dit voor elkaar te krijgen door ambtenaren langs de deuren te sturen. Hij vraagt of de PvdA met hem van mening is dat toch een keer de stap gezet moet worden en zwaarder moet laten wegen hoe de eigen buurt dit kan organiseren.

1770 **De heer Van der Zweth** (PvdA) beschouwt dat als opgeven. Hij vindt dat de gemeente dit wel degelijk kan. Momenteel wordt vaak helemaal niet langs de deuren gegaan, al gebeurt het wel eens. Hij noemt als voorbeeld Overvecht Aardgas Vrij. Hij vindt dat dat veel vaker gedaan moet worden. Uiteraard houdt hij zich aanbevolen voor mensen die goede tips hebben en kunnen meedenken.

De heer Dekkers (GroenLinks) is verrast door de interruptie van EenUtrecht. Hij vraagt of het zo is dat naast dat de gemeente het zelf moet doen, ook sleutelfiguren wel degelijk een rol kunnen spelen bij het leggen van de brug naar anderen. Hij noemt de wijkraadpleging in het verleden als voorbeeld. Hij zou het jammer vinden wanneer dat blijft liggen.

1780 **De heer Van der Zweth** (PvdA) heeft dat ook gezegd; dat kan ook via sleutelpersonen. Hij voorziet desondanks een onvolkomenheid door limitatieve aantallen. Hij herhaalt zijn inbreng.

Mevrouw Meerding (VVD) gaat in op de zin over stokpaardjes van partijen. Volgens haar is het parkeerbeleid in de breedste zin van dat begrip niet een stokpaardje van een partij, maar iets dat de stad heel erg raakt.

1790 **De heer Van der Zweth** (PvdA) vindt dat het elkaar niet uitsluit: het raakt de stad, het is heel belangrijk, en hij beschouwt het wel degelijk als een stokpaardje van de VVD.

Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn. Het politiek bestuur moet zaken uit handen durven geven. Wanneer gezegd wordt dat betaald parkeren er komt, worden in de raad een aantal partijen toch boos. Wanneer gezegd wordt dat windmolens ter discussie moeten staan, is een ander deel van de raad niet tevreden. Dat dilemma speelt ook bij participatie en zeggenschap. Om participatie goed te kunnen doen moet die duidelijkheid aan de voorkant worden gegeven en daarvoor moeten kaders vastgesteld worden wanneer wel en wanneer niet. Wanneer is het stadsbreed, wanneer is het wijkoverstijgend en wanneer niet? De vraag blijft spelen wanneer het politiek bestuur iets uit handen durft te geven en bereid is bij te sturen op basis van het resultaat. Dat zit soms ook in de grotere projecten zoals RO, mobiliteit en wonen. Dat is een collegebrede opgave. Zijn fractie denkt dat dat een cultuuromslag vraagt. Hij herhaalt zijn inbreng over het op straat gaan.

1800

Mevrouw Van der Wilt (D66) vindt dit een mooie uiteenzetting. Zij vraagt of de PvdA ook een rol ziet voor de raad, of is dit aan het college om conclusies te trekken uit de afwegingen.

1810 **De heer Van der Zweth** (PvdA) vindt dat zowel het college als de raad daarover gaan. Hij vindt wel dat het college meer aan de lat staat omdat het college dagdagelijks hiermee te maken krijgt. Maar de raad moet daar zelf ook over nadenken. Hij wil voorkomen dat partijen elkaar onderuit schoffelen, steeds op een ander onderwerp steeds gericht op een andere groep. Daarmee zou het stadsbestuur niet verder komen. Hij vindt dat dit ook bij de raad ligt.

1820 Een hele concrete vindt hij de ondersteuning van bewoners wanneer zij zelf plannen willen uitwerken of wanneer de bewoners zich willen organiseren tegen een besluit van de overheid. Hij vindt het belangrijk dat de bewoners een vast contactpersoon hebben. Hij refereert aan het amendement 100 uit 2021 bij Samen Stad Maken. Hij vindt dat een belangrijk punt om op door te gaan en te versterken. Hij wil herkenbare en afrekenbare stappen zetten die concreter zijn zo dat het gemeentebestuur ziet dat de stad het anders wil doen.

Dan gaat het om (1) het burgerberaad, hij stelt voor na te denken over de onderwerpen die daarvoor geschikt zijn. Wat hem betreft moeten daarvoor bijvoorbeeld criteria worden opgesteld. (2) de wijkplatforms met het pleidooi de positie te verstevigen. Zijn fractie denkt wel degelijk aan een adviesfunctie. (3) wijk- en buurtbudgetten. Daarmee wordt zeggenschap uit handen gegeven. Hij pleit ervoor dat het bestuur dit vaker en meer gaat inzetten. Ook hier gaat het om een cultuurverandering. Dat moet niet alleen vraaggericht zijn.

1830 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) mist nog twee dingen in de lijst van de PvdA. Hij vraagt of bij wijk- en buurtbudgetten, de wijk meer een plek kan krijgen in stedelijke aanbestedingen.

De heer Van der Zweth (PvdA) sprak daarover niet. Hij beschouwt de vraag als een open vraag en antwoordt dat wat hem betreft prima na te gaan is bij dat soort grote budgetten of er ook onderdelen beschikbaar kunnen zijn voor bewoners die het zelf kunnen doen.

1840 Afsluitend zegt hij dat wat hem betreft ervoor gewaakt moet worden dat niet voortdurend nieuwe dingen bedacht worden; het stadsbestuur moet ook prioriteren en laten zien dat het stadsbestuur het serieus neemt en het anders wil doen. Hij heeft zojuist aangegeven op welke wijze. Hij stelt voor daarop te laten zien dat grote stappen te zetten zijn. Dan is in de loop van de tijd na te gaan wat er nog meer kan. Hij vond dat ook een mooie reactie van de heer Dijkstra.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) stelt vast dat de PvdA open staat voor stedelijk aanbesteden en anders doen in een aantal gevallen en nagaan of ook bij buurten en burgerorganisaties een en ander is weg te zetten.

In de lijst ontbrak dat er meer belegd wordt bij buurt- en burgerorganisaties; hij pleit ervoor nadrukkelijk na te denken over wat de gemeente hier te doen heeft en wat meer aan de buurt is over te laten. Het versterken van allerlei vormen van zelfbeheer en zelfsturing. Hij vraagt of de PvdA dat ook zo ziet. Wil de PvdA dit toevoegen als een extra punt?

1850 **De heer Van der Zweth** (PvdA) had zijn prioriteiten kenbaar gemaakt. Hij vindt het een goed idee om na te gaan waar de bewoners een positie kunnen krijgen. Zijn fractie is van mening dat de discussie over aanbesteden niet klaar is; wat hem betreft moet de gemeente veel minder vaak aanbesteden. De discussie is veel groter dan zoals nu geschetst door de heer Dijkstra.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) hoorde de PvdA niet over de versterking van de positie van burgers bij burgerparticipatie gemeentelijke projecten. Hij vraagt of dat niet aan de orde is voor de PvdA.

De heer Van der Zweth (PvdA) merkt op dat zijn betoog daarmee begon; hij refereert aan zijn inbreng over amendement 100.

1860 **De heer Stam** (VOLT) deelt de observatie van EenUtrecht dat het slecht gesteld is met de participatie in Utrecht. Hij is heel blij dat de PvdA en D66 het zelf benoemen in hun inbreng. Hij vraagt daarop de reactie van de wethouder.

1870 Wanneer hij de stukken leest van het college lijkt het allemaal fantastisch te gaan. Hij vindt dat er sprake is van een vertrouwenscrisis in dat opzicht in de Utrechtse politiek. Dat vertrouwen is eerder weg dan dat het komt. Een ondernemer gaf aan dat hij de ervaring heeft dat niet geluisterd wordt naar de mensen in de stad. Hij noemt de koopzondag als voorbeeld. Dat is ruim 10 jaar geleden. Dat beschadigde zijn vertrouwen in de Utrechtse politiek permanent. Dat onderstreept voor hem dat het stadsbestuur hiermee zorgvuldig moet zijn en dat er veel bewoners in de stad zijn die het vertrouwen in het stadhuis hebben verloren en dat het stadsbestuur er alles aan moet doen om dat vertrouwen weer terug te winnen.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie) vraagt of VOLT het handig vindt om mensen te gaan vertellen dat zij mogen participeren maar dat Utrecht het niet goed doet.

De heer Stam (VOLT) denkt dat de bewoners die hier om geven goed weten dat het niet goed gaat. Hij is tegen het opvoeren van een mooi weer show. Hij verwacht dan een cognitieve miscommunicatie en dat de ervaring versterkt zal worden dat de gemeente niet eerlijk is. Hij denkt dat *toegeven dat het niet goed is gegaan en aangeven dat het bestuur het beter gaat doen*, zal resoneren.

1880 Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn. Hij zet uiteen dat in de analyse van zijn fractie het vooral misgaat in de afweging van belangen. Er staan mooie plannen op papier. Veel gebeurt er. Te vaak trekt het belang van participatie aan het kortste eind. In dat opzicht moet er een trendbreuk komen. Hij ziet die niet in de huidige plannen. Hij wacht met spanning het rapport van de Rekenkamer over dit onderwerp af. En hij wacht ook met spanning de plannen af van het college in het eerste kwartaal van volgend jaar. Zijn fractie zal daar kritisch naar kijken. Een duidelijker mandaat voor de bewoners is voor zijn fractie cruciaal. Hij refereert met enthousiasme aan de desbetreffende inbreng van EenUtrecht. Op dit soort onderwerpen is de stad zelf en de gemeente aan zet. Hij kan in dat opzicht de lijn van D66 goed volgen.

1890 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) hoort de heer Stam iets zeggen over “de participatie” tegenover een ander belang. Zij vraagt of de heer Stam het met haar eens is dat binnen een groep participerende inwoners ook weer heel verschillende meningen opgeld doen die soms ook weer conflicteren zodat ook de uitkomst van participatie nog conflicterend kan zijn.

De heer Stam (VOIT) antwoordt bevestigend. De stad spreekt niet met één stem. De stad kiest de raad. Ook de raad spreekt met verschillende stemmen. Dit lijkt hem vanzelfsprekend.

Mevrouw Van der Wilt (D66) vraagt hoe VOLT de verschillende stemmen weegt. Zij vraagt naar de afweging.

1900 **De heer Stam** (VOLT) denkt dat het belangrijk is dat bewoners een actievere vorm van participatie kennen. Hij denkt dat dat de sleutel is. Het gaat er niet alleen over dat de gemeente een plan heeft waarop gereageerd kan worden en dan schrijft de gemeente een lang stuk over allemaal “nees”. Dat leidt niet tot begrip en tot een

betere uitkomst. Misschien kan niet iedereen zijn zin krijgen, en dan is het van belang dat duidelijk wordt gemaakt waarom.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) is benieuwd naar de analyse van VOLT van de achterkant van participatie; hij vraagt of VOLT met zijn partij ziet dat het wel eens wordt onderschat dat bewoners heel goed het stedelijk belang kunnen meewegen versus hun buurtbelang.

1910 **De heer Stam** (VOLT) antwoordt met *ja en nee*. Hij ziet dat aan de ene kant onderschat wordt hoe goed de stad in staat is om het grote plaatje te zien. Die vraag stelde hij eerder ook aan mevrouw Van der Wilt. Anderzijds ziet hij dat ook het principe *niet in mijn achtertuin* ook in Utrecht springlevend is.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of VOLT ook ziet dat mensen soms last hebben van framing in de buurt in het opzicht van dat mensen vaak niet eens zijn met elkaar en dat mensen elkaar heel goed kunnen vinden wanneer participatie breed wordt georganiseerd.

1920 **De heer Stam** (VOLT) antwoordt bevestigend. Dat was ook zijn antwoord op de vraag van mevrouw Van der Wilt zojuist. Hij vindt het van belang dat mensen met elkaar in gesprek komen om te komen tot wederzijds begrip. Wanneer participatie bestaat uit “ik zeg iets, je mag iets terugzeggen en dan zeg ik nee” ontstaat dat begrip niet. Het is heel belangrijk dat de bewoners elkaars standpunten leren begrijpen. Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn.

Hij vraagt de toezegging van de wethouder dat zij een puntige samenvatting maakt: de kernpunten van wat het stadsbestuur gaat doen op dit gebied en waarom het nu anders gaat zijn dan in het verleden. Dat zou helpen om het vertrouwen terug te winnen.

1930 Hij vindt DenkMee een mooi platform. Daar vinden veel mooie vormen van participatie plaats. Hij vraagt of de wethouder iets kan toelichten over hoe dat onder de aandacht wordt gebracht. Hij heeft de verwachting dat dit platform een specifieke groep mensen kan uitnodigen tot participatie. Hij verwacht dat deze betrokkenen niet per se naar inspraakavonden komen. Dat is weer een andere groep. DenkMee is erbij gebaat dat zoveel mogelijk mensen er aan meedoen. Hij vraagt wat de gemeente doet om dat te bereiken.

1940 VOLT is heel enthousiast over het stuk van EenUtrecht dat aan de basis lag van het debat. Participatie en zeggenschap van Utrechters hoort wat hem betreft in de haarvaten van deze stad door te dringen. In dit stuk staan goede inzichten als het gaat om hoe dit elders is gedaan en hoe ook de raad in Utrecht die omslag hier kan bewerkstelligen. Wat hem betreft verschuift participatie naar de voorkant van plannen en is het geen verplicht nummer. Het gedeelde eigenaarschap spreekt zijn fractie zeer aan. Zijn fractie is heel benieuwd hoe de gemeente het Peel en Maasproces heeft ingericht. Het gaat daarbij ook over in discussie met elkaar gaan, meedenken en ook meebestissen en niet alleen over praten en luisteren. Zijn fractie steunt de voorstellen in dit stuk.

Mevrouw Meerdink (VVD) merkt op dat dit onderwerp heel breed is. Zij licht een paar punten uit participatie en zeggenschap.

Echt de participatie betekent haars inziens dat het stadsbestuur inwoners serieus neemt en dat het stadsbestuur daadwerkelijk iets doet met de input die de participanten leveren. Dat is geen carte blanche want participatie betekent ook dat inwoners niet op ieder punt het laatste woord hebben.

- 1950 Soms ligt het mandaat ook bij de raad. Zij vindt dat nog een wereld te winnen is in hoe de participatie momenteel georganiseerd is. Het college geeft zelf aan in het coalitieakkoord dat hij het vertrouwen van de inwoners in participatie zal moeten terugwinnen. De VVD kan zich daarin vinden.
De heer Bosch (PVV) vraagt wat voor de VVD een onderwerp is waarop de gemeenteraad aan zet moet blijven.
- Mevrouw Meerding** (VVD) heeft daarvoor momenteel geen lijst van onderwerpen. Het gaat om onderwerpen waarover het stadsbestuur de inwoners moet vragen mee te praten.
- 1960 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) merkt op dat dit een beschrijving is van het vraagstuk van het burgerberaad. Zij vraagt of zij de VVD aan haar zijde krijgt wanneer D66 meer wil doen met burgerberaad waarvoor financiering nodig is.
- Mevrouw Meerding** (VVD) is niet bepaald een voorstander van burgerberaad. Daarvoor heeft haar fractie meerdere redenen. Dit zal terugkomen in haar spreektekst. Zij vervolgt haar inbreng in haar termijn.
- Het is de VVD een doorn in het oog dat de gemeente bewoners soms laat participeren terwijl er vervolgens niets met de input gedaan wordt en dat er niets aan plannen verandert. Zij vindt dat enorm frustrerend. Dat geeft bewoners het gevoel dat zij niet gehoord worden en voor niets participeren. Haar fractie vindt het belangrijk bewoners aan de voorkant van het participatieproces duidelijkheid te geven over op welke punten mee te beslissen is en op welke punten dat niet kan. Dat zou standaard opgenomen moeten zijn in elk participatieproces. Zij vraagt die toezegging van de wethouder.
- 1970 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) vraagt uitleg van de VVD als het gaat om het belang dat de VVD hecht aan dit thema.
- Mevrouw Meerding** (VVD) schetste het kader. Zij is het met een aantal punten genoemd door mevrouw Van der Wilt nadrukkelijk eens. Op zich is de inhoudelijke lijn heel goed. De raad voert daarover nog een hele discussie wanneer die inhoudelijke lijn is uitgezet: welke onderwerpen wel en welke onderwerpen niet.
- De heer Van der Zweth** (PvdA) vindt dit ingewikkeld. Hij begrijpt dat de VVD zegt dat de gemeente bereid moet zijn haar standpunt aan te passen wanneer de meningen daarover ver uiteenlopen; dat betreft ongeveer 80% van de onderwerpen op de agenda. Waar kan de gemeente dan nog duidelijkheid aan de voorkant geven? Hij vraagt verduidelijking.
- 1980 **Mevrouw Meerding** (VVD) maakt niet dezelfde inschatting als de heer Van der Zweth als zou het om 80% van de onderwerpen gaan. Zij denkt dat dat niet het geval is. Vaak verandert er ruimtelijk iets en staat niet per se ter discussie dat er iets moet veranderen. Die discussie is dan vaak hoe het veranderen moet. Bij een dergelijk proces is aan de voorkant te zeggen dat partijen met elkaar in gesprek gaan over de wijze waarop een vaststaand besluit gerealiseerd wordt. Zij betreurt het dat nu juist de verschillen worden uitvergroot. Zij had de idee op één lijn te zitten met mevrouw Van der Wilt en de heer Van der Zweth.
- 1990 **De heer Van der Zweth** (PvdA) merkt op dat wanneer gesproken wordt over hoe de weg te veranderen partijen een stap verder zijn. Als het gaat om het belang van de buurt kan de discussie wel degelijk gaan over of de weg moet komen en hij vraagt of mevrouw Meerding inziet dat dat een groot dilemma kan opleveren waarbij partijen er nog niet uit zijn met de pure constatering dat de meningen uiteenlopen.

Mevrouw Meerding (VVD) verduidelijkt dat het een te licht criterium zou zijn wanneer de meningen uiteenlopen. Het zou moeten gaan om hele sterke voor- en hele sterke tegenstanders.

2000 **De heer Van der Zweth** (PvdA) merkt op dat de situatie kan bestaan dat de gemeente de helft van de participanten moet teleurstellen. Dan komt het toch niet anders uit dan wat in de afgelopen jaren het geval was.

Mevrouw Meerding (VVD) bevestigt dat dat deels klopt. Zij hoopt dat de gemeente het dan zo inricht dat vooraf wordt aangegeven bij welke percentages welke beslissing genomen wordt. Wanneer zij dan bij een nipte minderheid hoort, zou zij daarover niet teleurgesteld zijn.

2010 **Mevrouw Chirino** (ChristenUnie) vraagt wat er nieuw is aan het voorstel van mevrouw Meerding. De gemeente gaat inwoners vertellen waarover ze wel en niet mogen meepraten. De gemeente doet dat al. Dan zou de bewoners alsnog kunnen zeggen dat besluiten zijn genomen zonder hen. Zij vraagt of mevrouw Meerding het belangrijk vindt om uit te leggen waarom inwoners ergens niet over kunnen meepraten.

Mevrouw Meerding (VVD) vindt dat belangrijk. Zij is het niet eens met de constatering dat de gemeente dat nu al doet. Zij woonde verschillende participatietrajecten bij in de afgelopen vier jaar. Het was niet altijd duidelijk. Het gaat nog niet goed genoeg. Zij vervolgt haar betoog in haar termijn.

2020 Met betrekking tot de toekomst van de wijkplatforms valt het haar fractie op dat er nu verschillende wijkplatforms zijn, maar dat er nog een verschil zit in hoe actief die zijn. Het wijkplatform Overvecht is bijvoorbeeld heel actief. Sommige wijken hebben niet eens een platform. Zij vroeg de wethouder eerder al er zoveel mogelijk voor te zorgen dat in iedere wijk een wijkplatform komt. Zij kreeg destijds daarop een toezegging. Zij is benieuwd naar de stand van zaken daarin. Heeft het stadsbestuur daarin stappen gezet?

Zij kon de evaluatie met betrekking tot de Maliebaan nergens vinden. Zij stelt deze vraag aan de wethouder.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt wat volgens mevrouw Meerding de analyse is waarom de wijkplatforms soms totaal niet functioneren.

Mevrouw Meerding (VVD) weet dat niet. Eerder werden de wijkraden afgeschaft. Daarmee is een nieuw model gecreëerd dat niet goed van de grond kwam. Daar zit het startpunt van het probleem. Mogelijk heeft de heer Dijkstra hierop een antwoord.

2030 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) licht toe dat dat alles te maken heeft met dat de wijkplatforms niets te vertellen hebben en niets te doen. Hij vraagt of de VVD de opvatting deelt naar een plek toe te moeten waar mensen echt iets te zeggen hebben en echt iets te doen hebben en dat er dan een perspectief komt voor wijkraden en buurtleden in de toekomst.

Mevrouw Meerding (VVD) denkt zeker dat dat kan bijdragen en dat mensen dan ook sneller aan de wijkraad of een wijkplatforms gaan deelnemen.

2040 Zij vervolgt haar inbreng in haar termijn. Ze gaat in op de vraag van mevrouw Van der Wilt over het Utrechts burgerberaad en zij zet uiteen dat haar fractie niet enthousiast is over de burgerberaden. Nu is dat te zien dat het burgerberaad waarschijnlijk zal gaan over hele brede onderwerpen, zoals het klimaatdebat. En dat maakt het moeilijk om concreet invloed uit te oefenen.

De heer Dekkers (GroenLinks) attendeert op de vele stadsgesprekken in Utrecht. Die hadden soms behoorlijk het karakter van een burgerberaad over locaties voor asielzoekerscentra, over energie, over talloze onderwerpen. Waarom konden die dan wel en het burgerberaad niet.

Mevrouw Meerding (VVD) woonde een dergelijk stadsgesprek bij over Wonen; zij had aan het eind van de avond niet direct een bevredigend gevoel over het resultaat en wat er met het resultaat gedaan zou worden. Daaruit komt haar kritiek voort.

2050 **De heer Dekkers** (GroenLinks) vindt het te gemakkelijk om te oordelen naar aanleiding van één stadsgesprek. Hij benadrukt dat er verschillende hele goede stadsgesprekken gevoerd zijn. Hij herhaalt zijn vraag.

Mevrouw Meerding (VVD) is ook bij andere stadsgesprekken geweest, onder andere over veiligheid. Zij vond die stadsgesprekken niet zo geslaagd. Bij burgerberaad heeft zij diezelfde angsten. Wanneer het burgerberaad wel effectief is, is zij de eerste die zegt dat het voort te zetten is.

2060 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) merkt op dat het vooral gaat om de wil om het te gaan doen waarbij dan de vraag speelt of mensen echt iets te zeggen hebben. Die oproep is ook gedaan in de desbetreffende motie; hoe kan de vraagstelling zodanig zijn waarmee mensen uit de voeten kunnen en waarbij inwoners zelf een rol hebben in de besluiten. Wanneer dat het startpunt is van een burgerberaad, vraagt zij of mevrouw Meerding enthousiasme daarvoor kan opbrengen.

Mevrouw Meerding (VVD) zet uiteen dat wanneer het burgerberaad goed blijkt te kunnen werken, zij er zeker voor openstaat.

Mevrouw Van der Wilt (D66) merkt op dat het burgerberaad valt of staat met de steun van de raad. Dan is een kritische houding naar de vraagstelling ook geboden. Zij roept de raad op dat goed te doen tegen die tijd.

2070 **Mevrouw Meerding** (VVD) vervolgt haar inbreng in haar termijn. Zij licht toe dat een ander punt waarover haar fractie zich zorgen maakt, is hoe ervoor te zorgen dat inderdaad alle Utrechtse gehoord worden of in ieder geval een goede afspiegeling van de Utrechtse samenleving gehoord wordt. Zij merkt op dat andere fracties daarover ook al inbreng hebben gehad. Het is heel moeilijk om verschillende soorten Utrechtse te betrekken in de participatie. Altijd is te zien dat er bepaalde mensen zijn die eerder meedoen en iets mondiger zijn. Juist wanneer het gemeentebestuur de stad wil betrekken, moet het bestuur zorgen voor een goede afspiegeling. Zij verneemt hierop graag de reflectie van de wethouder hoe zij denkt dat te gaan bereiken.

2080 Mevrouw Meerding vindt dat deze raad er een handje van heeft steeds nieuwe participatievormen te bedenken. Zo is er nu het burgerberaad, het klimaatpanel, de klankbordgroepen, referenda, Burgeragenderingen, de wijkplatforms, en de participatie bij ruimtelijke projecten. Haar oproep aan dit college is daarom het simpel te houden; meer is niet altijd beter. Zij roept het college op vooral ervoor te zorgen dat de basis op orde is.

Punt van orde

De heer Van der Zweth (PvdA) vindt dat de interrupties op partijen uit verhouding is gekomen; één partij heeft bijna de helft van alle interrupties. Hij spreekt de hoop uit die verhouding gezamenlijk in balans te houden.

2090 **De voorzitter** schaaft zich achter deze opmerking met daarbij aan te tekenen dat het debat ook belangrijk is. Dat debat vindt nu plaats.

Voortzetting van het debat

De heer Dijkstra (EenUtrecht) miste nog een punt in de lijst van de VVD; daarbij gaat het over zelfbeheer en zelfsturing bij burgerorganisaties. Hij wil weten hoe de VVD daar in zit.

Mevrouw Meering (VVD) refereert aan de Raadsinformatiebijeenkomst. Zij noemt in dit verband vraaggestuurd in plaats van aanbodgestuurd werken. Haar fractie heeft zeker interesse in hoe dit verder te kunnen oppakken.

2100 **De heer Van Steeg** (CDA) vindt dit een belangrijk debat. Hij pleit ervoor daadwerkelijk daarmee aan de slag te gaan. Inwoners kunnen het gevoel krijgen dat het een goede participatie in de weg staat wanneer dit onderwerp steeds geagendeerd wordt. Hij refereert aan de desbetreffende inbreng van mevrouw Meering.

Wat hem betreft maakt het stadsbestuur een duidelijk onderscheid tussen wat wel en wat niet open staat voor participatie. Hij refereert aan eerdere inbreng. Voor zijn partij is een belangrijk uitgangspunt de samenleving meer verantwoordelijkheid geven. Het zou in de wijken veel meer een *ja tenzij* moeten zijn. Hij pleit voor meer mogelijkheden om initiatieven te nemen zoals een voorziening in eigen beheer te nemen en het los te laten als stadsbestuur. Hij hoopt dat het stadsbestuur daarmee aan de slag gaat. Dit staat wat hem betreft los van participatie. Participatie gaat veel meer over het democratisch proces: hoe daarmee de inwoners te betrekken? Daarvoor zijn inmiddels erg veel initiatieven genomen. Hij noemt in dit verband het wijkplatform een belangrijke. Hij denkt dat de evaluatie van het Wijkplatform een goede was. Hij stelt voor daarmee aan de slag te gaan. Hij wacht af wat hiermee precies gaat gebeuren; hij zegt dit in het licht van het tijdstip waarop dit debat nu gevoerd wordt.

2110 Zijn fractie heeft de motie over burgerberaad gesteund. Hij had een uitwerking daarvan gehoopt. Ook dat is een instrument waarop burgers op een hoger niveau kunnen meepraten over wat er in de stad gebeurt en waardoor mensen kunnen meebesluiten over de problemen die in de stad worden ervaren. Ook daarvan hoopt hij op een spoedige uitwerking.

2120 Hij steunt de heer Van der Zweth in zijn verwachting dat deze coalitie het anders wil doen dan in het verleden; de heer Van Steeg denkt dat daaraan ook echt behoefte is; zeker als het gaat om participatie op wijkniveau als het gaat om inspraak van inwoners over zaken die de wijk direct aangaan. Hij ziet er nog weinig van terug. Hij hoopt dat dat snel van de grond komt en dat het stadsbestuur daarover besluiten gaat nemen. Hij wacht in dat licht ook met veel spanning het rapport af van de Rekenkamer. Hij gaat ervan uit dat het bestuur in 2023 snel concreter over dit onderwerp zal gaan praten en dat het stadsbestuur dan ook besluiten kan gaan nemen. Wat hem betreft geeft het stadsbestuur dan ook meer duidelijkheid over participatietrajecten waarin inwoners inspraak hebben die wat hem betreft ook maar eens een keer ongelijk mogen krijgen. Van belang is dat de inwoners het gevoel hebben gekregen dat ze konden meepraten en dat het proces duidelijk was. Hij vindt dat het stadsbestuur in dat opzicht heeft gefaald in de afgelopen jaren. Hij pleit voor stappen ter verbetering.

2130 **De heer Bosch** (PVV) merkt op dat participatie *actieve deelname* betekent. Hij stelt dat daar de fout al begint. Actief deelnemen staat niet vrij van actief meebeslissen. Het college heeft zich gehouden aan de letterlijke definitie in de voorgaande brief. Wanneer niets gebeurt met het meepraten, beschouwt hij het stadsbestuur als geen knip voor de neus waard.

2140 Hij stelt dat de grote partijen in deze raad participatie alleen gebruiken wanneer het ze uitkomt. Hij noemt als voorbeelden de Weerdsingel, Ledig Erf, de bussluis bij

Overvecht. Hij hint in de richting van een wethouder die zijns inziens daarin een centrale rol heeft.

Participatie richt zich vaak op de direct omwonenden. Hij legt de vraag voor of de gemeente bijvoorbeeld ook de gebruikers van de Balijelaan zou moeten betrekken bij de participatie. Het gaat om een doorgaande weg dus zijn er meer belangen. Hij noemt een tekstkar als mogelijkheid om ook gebruikers op te roepen deel te nemen aan de participatie. Nu komen de gebruikers er pas achteraf achter.

2150 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) is blij met deze woorden van de heer Bosch. Ook zij roept op bredere groepen te betrekken bij de participatie. Zij vraagt of de heer Bosch nog meer voorbeelden heeft waar hij kansen ziet.

De heer Bosch (PVV) ziet die vooral in de openbare ruimte waar mensen meer gebruik maken van de voorzieningen. Hij noemt een discussie over horeca in de binnenstad. Dat gaat niet alleen bewoners aan. De horeca in de binnenstad is voor meer mensen dan alleen voor de bewoners.

2160 **De heer Dekkers** (GroenLinks) is het eens met de inbreng van de PVV over de verschillende belangen. Dat geldt voor het herinrichten van een autoweg, voor het herinrichten van een fietspad of bij de inspraak over de horeca. Hij vraagt of de heer Bosch het met hem eens is het succes van participatie niet te moeten afmeten aan wat het politieke bestuur belangrijk vindt. Dat zou in alle trajecten moeten plaatsvinden.

De heer Bosch (PVV) probeert dit goed te duiden. Hij vraagt of de heer Dekkers dit wil uitrollen over alle projecten.

De heer Dekkers (GroenLinks) pleit voor het stimuleren van het gesprek tussen de verschillende belangen; het succes van projecten moet niet beoordeeld worden op of het het politieke bestuur uitkomt.

2170 **De heer Bosch** (PVV) antwoordt dat dat niet helemaal is wat hij zei. In Overvecht wilde bijvoorbeeld 500 mensen de bussluis weg hebben. Daar waren nauwelijks tegenstanders die zeiden dat dat niet zou moeten gebeuren, buiten de fietsersbond. Dan moet wat hem betreft een politieke partij ook bereid zijn te luisteren naar de stad. Hij pleit ervoor dat de politieke partijen over hun politieke idealen heen stappen.

De heer Dekkers (GroenLinks) zet uiteen dat voor zijn fractie geldt dat wanneer een spraakmakende groep zich ergens voor uitspreekt, nog niet voldoende is om te zeggen dat dat dan maar te doen. Dan moet steeds gekeken worden naar hoe dit door verschillende groepen wordt beoordeeld en welke verschillende belangen dan aan de orde zijn. Hij benadrukt het belang ervan in dit licht verschillende groepen met elkaar in gesprek te brengen.

2180 **De heer Bosch** (PVV) vervolgt zijn inbreng in zijn termijn. Hij vraagt de reactie van de wethouder op zijn suggestie voor een tekstkar.

Als het gaat om de inrichting van participatie in zijn totaliteit zou hij het goed vinden om een aantal keren in een raadsperiode een referendum te houden over de grotere onderwerpen waarover eerder vandaag gesproken is; hij denkt daarbij aan de RSU of een bijbehorend mobiliteitsplan. Maar hij denkt dan ook aan zaken als het nieuwe Zandpad. Wat hem betreft investeert het stadsbestuur veel meer op dat instrument. Hij hoopt in deze raadsperiode samen met andere partijen te werken aan de vernieuwde referendumverordening. Dat referendum zou wat hem betreft een bindend karakter moeten krijgen.

2190 In haar verkiezingsprogramma stelde zijn fractie voor meer draagvlakmeting in te zetten en dan niet alleen zoals nu plaatsvindt bij betaald parkeren maar ook bij te nemen beslissingen op andere wijkniveau's; hij denkt daarbij aan herinrichtingen of

asielplannen. Hij stelt voor mensen daarover mee te laten praten en mee te laten beslissen.

Wat hem betreft moet het stadsbestuur zijn inwoners veel meer bij de besluitvorming betrekken om op die manier het vertrouwen in de politiek en in het bestuur te vergroten en te versterken. Hij attendeert in dit licht op de bereidheid van inwoners te gaan stemmen.

2200 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) begrijpt de woorden van de heer Bosch goed. Zij merkt op dat ook politieke partijen zich moeten inzetten om het democratisch gehalte te bevorderen.

De heer Bosch (PVV) vindt dat natuurlijk. Hij merkt op dat mensen vaak het vertrouwen in de politiek kwijt zijn juist doordat de gemeente bijvoorbeeld een participatietraject heeft opgetuigd waarvan de kaders niet goed duidelijk zijn (waarover gaan mensen en waarover kunnen ze beslissen) en dan blijkt dat de mensen er niet over gaan. Daarop haken mensen af. Daar moet wat hem betreft het gemeentebestuur van af.

Hij vindt participatie een slecht woord voor wat in deze stad al jaren misgaat. Zeggenschap zou daarom een goede volgende stap zijn wat zijn fractie betreft. Daarmee rondt hij zijn bijdrage af.

2210 **Mevrouw Chirino** (ChristenUnie) deelt de analyse van de voorzitter. Richting de heer Bosch zegt zij te hopen goede ideeën van inwoners nog meer er uit te lichten. Zij start haar bijdrage met aan te geven dat haar fractie graag wil dat mensen samen met andere inwoners in de gemeente de zorg voor de samenleving oppakken. Dat vraagt van de gemeente dat zij open staat voor ideeën van inwoners, maar ook van verenigingen, bedrijven en kerken. Daar ziet haar fractie nog veel kansen onbenut. Zij attendeert het stadsbestuur op de pagina van het Initiatievenfonds; zij wordt daarvan niet vrolijk. De motivatie om een aanvraag te doen verging haar in het doornemen van de uitgebreide teksten.

2220 Zij attendeert het stadsbestuur ook op de pagina van de gemeente Leuven; zij vraagt de wethouder die eens te bekijken om als Utrecht van te leren. Het is visueel aantrekkelijk, laagdrempelig, duidelijk en het straalt uit dat de gemeente er wel blij mee is wanneer de inwoner meedenkt en helpt bij het mooier maken van deze stad.

2230 Meer verantwoordelijkheid van inwoners vraagt misschien ook om minder administratieve lasten en bureaucratie. Bij de Raadsinformatiebijeenkomst kwam duidelijk naar voren dat de organisaties in zelfbeheer daar regelmatig tegen aanlopen. De taak van administratie en financiën is noodzakelijk. Maar de last die inwoners daardoor ervaren is er een die het stadsbestuur mogelijk iets lichter kan maken. Zij vraagt of de wethouder daarover kan meedenken, bijvoorbeeld door het aanmoedigen van samenwerking tussen organisaties, verlagen van de regeldruk, of door trainingen te verzorgen voor Utrechters met een interesse hieraan bij te dragen. In Utrecht wonen veel jonge mensen die ervaring kunnen opdoen en kunnen bijdragen aan een buurt. Zij is benieuwd welke ideeën de wethouder hierover heeft.

Zij is het helemaal eens met de contactpersonen zoals aangedragen door de heer Van der Zweth. Zij verneemt graag wat de wethouder daaraan gaat doen om die ervaringen te verbeteren.

2240 Haar fractie is voorstander van het burgerberaad. Voorwaarde is wel dergelijke projecten te doen op basis van de kennis die daarover is vanuit onderzoek en dat inwoners stevig inhoudelijk worden begeleid. Op welke informatie zij meekrijgen en door wie zij zich laten informeren is niet neutraal te doen, maar is wel in balans te

2250 brengen. Haar fractie wil graag dat daaraan in het bijzonder aandacht wordt besteed. Daarnaast is voor het slagen van het burgerberaad een scherpe beschrijving van de rol en de rechten van de gemeenteraad essentieel. Dit is namelijk waarom burgerberaden meestal aan het eind toch niet slagen. Om die reden vraagt zij de wethouder hoe zij aankijkt tegen de rol van de gemeenteraad bij een dergelijk proces en hoe zij gaat voorkomen dat de raad en het beraad uiteindelijk tegenover elkaar komen te staan, waarbij het eerlijke verhaal is dat het burgerberaad het dan meestal verliest. Andere initiatieven met inwoners verwelkomt zij ruimhartig en zij wil inwonersparticipatie stimuleren. Dit omdat haar fractie ervan overtuigd is dat het goed is om gebruik te maken van de kennis en ervaring van de inwoners. Haar fractie vindt het wel van belang erop te letten dat de gemeente vanaf het begin heel duidelijk is over de ruimte die er is om te participeren. In haar beleving zijn partijen het daarover eens; zij hoorde dit al veel collega's zeggen. Haar fractie vindt het ook van belang om aan te geven waarom iets wordt gedaan; daarbij gaat het niet alleen om de inhoud maar ook om het proces. De inrichting van het proces is ook relevant voor hoe inwoners de participatie ervaren. Zij zijn namelijk niet de enige participanten in dat proces. Samenwerkingspartners, zorgafnemers, maar ook al die stemmen van inwoners die via de raadsleden te horen zijn, kennen een plek in de besluiten. Welk gewicht elk van die participanten in het proces heeft, is momenteel erg ondoorzichtig. Dat zorgt 2260 haars inziens voor frictie. Zij vraagt of de wethouder kan toezeggen met het beter in kaart brengen hiervan aan de slag te gaan; wat is het aandeel, het gewicht, en het recht van al die mensen die willen bijdragen aan het vormgeven van het beleid: wie praat er mee, wanneer en waarom? Zij verneemt graag in de beantwoording van de wethouder of en hoe dat overzichtelijker en toegankelijker is vorm te geven. Hiermee rondt zij haar bijdrage af.

De heer Dekkers (GroenLinks) beaamt dat het niet goed genoeg gaat en refereert daarbij aan de vraag van EenUtrecht of het stadsbestuur erkent dat het niet goed (genoeg) gaat. Tegelijkertijd betekent dat niet voor zijn fractie dat het nu nodig is om 2270 nieuw beleid te maken voor Samen Stad Maken. Met de twee stukken Samen Stad Maken, Participatie & Initiatief, inclusief de verschillende moties, heeft het stadsbestuur een ambitieus beleid geformuleerd. Heel veel van de voorstellen, ook die van Een Utrecht, zitten daar al in. De heer Dekkers benadrukt dat het stadsbestuur dit beleid in de praktijk niet waarmaakt. Zijn fractie wil het beleid op een aantal punten aanscherpen, maar zijn fractie wil vooral dat het in de praktijk uitgevoerd wordt. Dan maakt hij zich zorgen over twee punten:

(1) hij krijgt soms de indruk dat Samen Stad Maken alleen de taak is van de afdeling Wijken en één wethouder. Volgens hem moet dit de verantwoordelijkheid zijn van het hele college en in de hele organisatie moet daarvoor tijd vrijgemaakt worden.

2280 (2) Samen Stad Maken moet wat hem betreft niet alleen een feestje van de gemeente zijn. Dat moet samen met de stad gemaakt worden. In het verleden zijn al verschillende moties overgenomen of aangenomen met voorstellen over het adopteren van nieuwe participatieprojecten door managers en een regiegroep van ambtenaren en het managen vanuit de stad, richting gevend aan de inclusieve uitvoering van het programma. De heer Dijkstra gebruikt dezelfde namen, maar hij heeft de indruk dat de heer Dijkstra en hij net iets anders bedoelen. Hij vraagt de wethouder hoe ervoor te zorgen dat Samen Stad Maken de verantwoordelijkheid is van de hele organisatie en dat de hele organisatie er tijd in stopt en hoe ervoor te zorgen dat Samen Stad

Maken ook samen met de stad gedaan wordt. Hij pleit ervoor de moties ook echt uit te voeren.

2290

In de praktijk gaat het vaak niet goed, maar eigenlijk gaat er in de praktijk heel veel goed.

De heer Bosch (PVV) vraagt of GroenLinks ervoor gaat zorgen dat er ook echt geluisterd gaat worden. Of is deze fractie uit op een meepraatclubje.

De heer Dekkers (GroenLinks) antwoordt ontkennend. Participatie vindt vooral plaats tussen verschillende inwoners en groepen en ambtenaren in de voorbereiding van besluiten om te nemen. Wat hem betreft gaat het dan vooral om echt luisteren. Een hele belangrijke voorwaarde daarin is dat gestopt wordt met de praktijk om afzonderlijke groepen afzonderlijk te bevragen op hun meningen, maar dat de gemeente zoveel mogelijk groepen met verschillende meningen en belangen aan één tafel brengt.

2300

De heer Bosch (PVV) vraagt wat dan te gebeuren staat na dat gesprek aan één tafel.

De heer Dekkers (GroenLinks) vindt het belangrijk dat vooraf helder is over wat de gemeente van zaken vindt, welke kaders vast staan en welke onderwerpen nog nader ingevuld moeten worden.

De heer Bosch (PVV) vraagt of de fractie van de heer Dekkers voorstander is van zeggenschap.

De heer Dekkers (GroenLinks) antwoordt bevestigend en voegt toe “zoveel mogelijk”. Hij refereert aan de motie van zijn fractie. Zijn fractie was druk doende met een groep die samen met ambtenaren daarover spraken. Zijn fractie is voor versterking van zeggenschap en dat de gemeente zich daadwerkelijk aantrekt van wat daarin wordt ingebracht.

2310

De heer Stam (VOLT) mist reflectie van de heer Dekkers. Hoe is het bestuur terecht gekomen in deze discussie?

De heer Dekkers (GroenLinks) brengt in dat in de praktijk veel goed gaat: hij ziet heel veel initiatieven op het gebied van zelfbeheer in Groenbeheer, Buurtkamers, Buurthuizen, Speeltuinen, activiteiten voor vluchtelingen en daklozen, Energie en Cultuurn en dat ze een belangrijke rol spelen in de uitvoering van Utrechts beleid. De meeste van die initiatieven hebben vaste contactpersonen bij de gemeente die vaak ook de initiatieven ook begrijpen. In de afgelopen jaren is op het gebied van de regels voor subsidies en aanbesteding meer ruimte gemaakt voor dergelijke initiatieven. De heer Dekkers merkt op dat er zeker ook nog wensen zijn op dat gebied. Veel initiatieven worstelen nog steeds met ruimte en willen een andere manier van verantwoord worden en overleggen met de gemeente. Hij refereert aan de desbetreffende bijdrage van mevrouw Chirino. Nog meer ruimte is te maken voor bewonersinitiatieven in de aanbestedingsprocedure. De samenwerking tussen grote organisaties en bewonersinitiatieven moet zijns inziens beter. Hij denkt daarbij aan sociaal makelen en de Buurteams. Hij vindt het fijn dat recentelijk het maximum voor bijdragen uit het Initiatievenfonds verhoogd is.

2320

Een van de problemen met initiatieven van bewoners is dat het gemeentebestuur hen wel vaak vraagt om draagvlak aan te tonen, maar dat het bestuur minder goed nagaat of er ook mensen zijn die bezwaren hebben. Hij haalt de recentelijke problemen omtrent speelplekken aan. Het lukt de gemeente dan lang niet altijd om mensen met verschillende gezichtspunten op een constructieve manier bij elkaar te brengen in een gesprek.

2330

De heer Bosch (PVV) vraagt of dit ook voor de leefstraten geldt. Hij refereert aan kritische geluiden. In zijn beleving werden die niet serieus genomen. Hij vraagt of de heer Dekkers van mening is dat die geluiden ook serieuzer genomen moeten worden.

De heer Dekkers (GroenLinks) kan niet feitelijk ingaan op de voorbeelden die de heer Bosch bedoelt. Ook als het gaat om leefstraten zal zowel gekeken moeten worden naar het draagvlak van het initiatief van bewoners, als naar de bezwaren van bewoners. Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn.

Hij ziet een aantal hele mooie participatieprocessen, zoals de stadsgesprekken. Hij noemt in dit verband het Jaarbeurspleingebouw, het centrum van Overvecht.

Tegelijkertijd ziet hij dat nogal wat participatieprocessen moeizaam verlopen. Zijn beeld is dat dat vooral veroorzaakt wordt omdat de gemeente teveel afzonderlijk met verschillende groepen bewoners of belanghebbenden spreekt en dat ze te weinig gezamenlijk aan tafel uitgenodigd worden.

Over participatie is afgesproken dat bij de start van een proces op basis van inclusieve omgevings- en stakeholdersanalyse een participatieplan gemaakt wordt. In de praktijk ziet hij die participatieplannen niet. Hij ziet in startdocumenten doorgaans enkele algemene zinnen. Hij doet twee suggesties: (1) zorg dat er concrete participatieplannen komen en dat die ergens terug te vinden zijn, bijvoorbeeld bij een project of op de DENKMEE pagina en (2) betrek de wijkplatforms bij het maken van startdocumenten, en participatieplannen. Hij vraagt de wethouder hoe ervoor te zorgen dat er concrete participatieplannen komen en wat zij van zijn voorstellen vindt.

Recentelijk vond een technische bijeenkomst plaats over het Utrechts planproces; wat GroenLinks betreft gaat het bij de verbetering daarvan zowel over verkorting als over vereenvoudiging van het proces, als over de versterking van de positie van bestaande en nieuwe omwonenden. Daarbij is echt een gesprek nodig binnen de raad over hoe en wanneer de raad het beste zijn inbreng kan leveren. Wat dat betreft sluit hij aan bij de inbreng van D66.

Als een soort voorschot op het aanstaande gesprek over de evaluatie van de wijkplatforms brengt hij twee punten in: (1) wijkplatforms komen niet overal goed van de grond. Daarvoor is ondersteuning nodig. Dat kan deels door het Wijkbureau, maar de heer Dekkers is van mening dat sommige ondersteuning niet hoort bij het Wijkbureau. Wat hem betreft moet meer ondersteuning georganiseerd worden door of sociaal makelaars, of door bewonerscoöperaties. Hij vraagt of de wethouder ruimte ziet voor dergelijke ondersteuning. (2) Hij sluit zich aan bij de pleidooien voor het versterken van de positie van de wijkplatforms. In het verleden werden zij in zijn ogen ten onrechte alleen aan een proces en aan een netwerk toegekend. Het stadsbestuur moet geen exclusief advies willen dat tot één formalistisch adviesproces komt. Wijkplatforms kunnen wat hem betreft veel meer een inhoudelijke rol krijgen. Hij vindt dat het voorbeeld van het Wijkakkoord Overvecht navolging verdient in andere wijken. Hij vraagt de wethouder of dit gaat terugkomen bij de wijkevaluatie van de wijkplatforms.

De heer Stam (VOLT) hoorde de door hem gevraagde reflectie. De reflectie hield vooral in de hoop dat de bewoners het besluit beter begrijpen, dat ze meer met elkaar in gesprek gaan en dat participatie meer draagvlak creëert. Hij vraagt of de heer Dekkers het daartoe beperkt. Of had het stadsbestuur beter naar de bewoners moeten luisteren?

De heer Dekkers (GroenLinks) herkent de reflectie van de heer Stam niet. Hij vindt dat bij de start onvoldoende duidelijk gemaakt wordt hoe de participatie wordt ge-

maakt. Hij vindt dat onvoldoende groepen elkaar gebracht worden en dat wanneer verschillende groepen bij elkaar gebracht worden, hij ervan overtuigd is dat daaruit meer dingen komen waarvan de gemeente zaken kan overnemen.

2390 **De heer Stam** (VOLT) merkt op dat GroenLinks al jaren de grootste partij is in de stad. Hij hoort de heer Dekkers zeggen dat het slecht gaat maar dat ook geen andere beleidskeuzes gemaakt hoeven te worden. Hij vraagt daarop nadere uitleg. Ligt het echt alleen bij het stadskantoor?

2400 **De heer Dekkers** (GroenLinks) zet uiteen dat in de vorige collegeperiode veel energie gestoken is in de discussie over de uitgangspunten voor Samen Stad Maken. Daarin is ook het denken over participatie en zeggenschap verbeterd ten opzichte van de periode daarvoor. Tegelijkertijd is veel misgegaan in participatieprocessen door bijvoorbeeld het afschaffen van de wijkplatforms, de periode van corona, en door het niet goed uitvoeren van de afspraken. Daardoor raakte de gemeente ook veel vertrouwen kwijt. Hij benadrukt dat tegelijkertijd ook een aantal fantastische projecten zich voordeden.

De niet-agenderene partijen

Mevrouw Kendir (Student & Starter) is een groot voorstander van participatie. Wel is haar fractie van mening dat iedereen hoort mee te participeren in plaats van dat het beperkt blijft tot een kleine groep Utrechters.

Er zijn mooie projecten. Maar de participatie kan beter. Voor haar zit de participatie niet in een verouderde wijkraad maar in vormen van participatie waarin de hele stad wordt gehoord, bijvoorbeeld online.

2410 **De heer Dekkers** (GroenLinks) vraagt toelichting op de term “verouderde wijkraad”. **Mevrouw Kendir** (Student & Starter) denkt dat de wijkraden oude stijl niet werkten; het betrof een hele selectieve groep Utrechters. Het is belangrijk dat ook zij hun stem laten horen. Maar wanneer de gemeenteraad input wil krijgen, is het belangrijk dat de input een weerspiegeling is van de samenleving.

De heer Dekkers (GroenLinks) bevestigt dat er van alles was aan te merken op de wijkraden. De inzet was om heel veel verschillende mensen te horen.

2420 **Mevrouw Kendir** (Student & Starter) vervolgt haar betoog met nader in te gaan op het online participeren. Via een app zou wat haar betreft elke burger inbreng kunnen hebben over de wijk, de buurt of de stad. Daarin moeten ook ideeën aangedragen kunnen worden. Bij de bespreking van de programmabegroting droeg haar fractie al een aantal ideeën aan. Daarop kreeg haar fractie ook een toezegging. Haar fractie is in afwachting daarvan.

Student & Starter is voorstander van een burgerberaad. Zij sluit zich ook aan bij het belang ervan een open houding te hebben als het gaat om de invulling ervan.

Haar fractie wil graag dat elke buurt een buurtbudget krijgt waarmee inwoners zelf iets mogen maken van hun buurt.

Haar fractie wil de buurtbewoners het recht geven een bod te doen op het overnemen van een publieke taak van de gemeente. Zij denkt dan aan het beheer van openbare ruimte en gebouwen. Daarbij kunnen buurtbewoners plannen inbrengen om de openbare ruimte in te richten.

2430 **De heer Simşek** (DENK) dankt de agenderende fracties en in het bijzonder de heer Dijkstra voor de agendering van dit onderwerp. Een goede participatie en zeggenschap is essentieel voor de bestuurslaag die het dichtst bij de burgers zou (moeten) staan.

Hij kan zich aansluiten bij het punt van de heer Dijkstra over dat participatie beter moet en dat de gemeente de stem van bewoners veel evenwichtiger terug moet laten komen in het beleid. In het bijzonder van die bewoners die normaal gesproken nooit bereikt worden en wiens vertrouwen in de overheid nagenoeg tot het nulpunt is gedaald. Hij noemt een aantal voorbeelden: het Nieuwe Zandpad, waaraan zijns

2440 inziens hardnekkig vast gehouden werd, of buurtbewoners uit Kanaleneiland die de noodklok luidden over het gebrek aan parkeerplaatsen en die genegeerd werden door het college, of burgers die zich zorgen maken over betaald parkeren bovenop de sterk gestegen kosten in het leven.

Tijdens de Raadsinformatiebijeenkomst kwamen de zorgzusters uit Overvecht ter sprake. Die doen de meest prachtige dingen in hun wijk. De zorgzusters kampen met het probleem dat ze al jarenlang geen vaste locatie kunnen vinden voor hun activiteiten, met soms het gevolg dat ze vanuit het huis moeten werken en af en toe nee moeten zeggen aan donateurs omdat zij geen opslagruimte meer hebben voor de pakketten. En dat in een tijd waarin steeds meer mensen afhankelijk zijn van voedsel

2450 selhulp als gevolg van de hoge energieprijzen en inflatie. De zorgzusters lopen structureel tegen een muur aan. Deze casus illustreert wat hem betreft de muur waartegen Utrechters in de praktijk structureel tegenaan lopen. Hij roept de wethouder met klem op tot zelfreflectie; zij is onderdeel van het college. Hij roept haar op aan te geven wat zij gaat doen om juist die inwoners van de stad die structureel niet gehoord worden vanaf nu beter te bereiken en ervoor te zorgen dat ook deze Utrechters gehoord worden.

De voorzitter schorst in overleg met de wethouder de vergadering voor enkele minuten. **Mevrouw Van der Wilt** (D66) reageert op de inbreng **van de heer Bosch**

2460 (PVV) met haar wens de wethouder in de gelegenheid te stellen zo compact mogelijk te antwoorden; het was de bedoeling om met deze vergadering vooral het nodige mee te geven aan het college.

Beantwoording

Wethouder Oosters dankt de raad voor dit mooie debat. Zij heeft kennisgenomen ook van de twijfels die daar leven. Zij heeft hier dagelijks mee te maken.

Zij vindt dit debat ook een duidelijk signaal: het kan en moet beter. Dat is ook direct haar reactie op de eerste vraag om erkenning van Een Utrecht en de bijval die de heer Dijkstra op dat onderwerp kreeg. Het college wil echt stappen zetten met de drie

2470 voorstellen: de wijkplatforms, het burgerberaad en de verdere ontwikkeling van Samen Stad Maken. Dat moet niet nieuw beleid worden maar concreet en actiegericht. De wethouder is het daarmee roerend eens. Die herijking kan ook niet zonder de stad; dat is duidelijk wat haar betreft. Zij zegt dit richting GroenLinks over het voornemen van haar om het amendement 96 verder uit te werken.

De wethouder voelt de urgentie en drukt die de raad ook op het hart. Zij neemt ook veel suggesties die de raad heeft gedaan mee in de verdere uitwerking. Zij vraagt verschoning voor het niet bij name noemen van al die suggesties. Zij zal ingaan op zoveel mogelijk vragen uit de bijdrage van partijen. Een aantal aspecten komen in veel bijdragen terug.

2480 De eerste is de duidelijkheid over het mandaat. Daarmee is de wethouder het roerend eens: dat is de randvoorwaarde voor goede participatie en het kan beter. Zij kijkt in dat opzicht ook uit naar de conclusies van het rapport van de Rekenkamer. Zij verwacht daarmee op een goede manier uit de voeten te kunnen.

Hoe de scheidslijnen precies worden getrokken en wat het mandaat precies is, is het ingewikkelde gesprek waarmee zij de raad ook heeft zien stoeien. Het college zal een poging wagen met de herijking van Samen Stad Maken juist door participatie, zeggenschap en initiatief meer onderdeel van hetzelfde verhaal te maken.

Het college wil ook een grotere groep Utrechters bereiken met participatie. Dat werd gevraagd door de PvdA, door de VVD en dit kwam terug in de vele interrupties. De heer Van der Zweth heeft gelijk dat er al veel voorbeelden zijn waarin de gemeente het al doet, zoals Aardgasvrij Overvecht. Dat resulteerde ook in heel veel goede en mooie gesprekken met wijkbureau-medewerkers, ambtenaren woningbouwcorporaties. De suggestie om dit veel meer te doen neemt de wethouder mee. Daarnaast ziet zij mooie kansen; daarmee reageert zij op de inbreng van VOLT en Student & Starter om online participatie meer en beter in te zetten. Fysieke zichtbaarheid zoals een tekstkar of een praatpaal, kan daarin een oplossing zijn. Dat staat niet los van de waardering die het college heeft voor de betrokken bewoners die soms terecht boos zijn, maar vooral betrokken en waardevol en ook als sleutelpersonen de wijken. Ook die erkenning gaat in de richting van EenUtrecht.

Voor wat betreft de wijkplatforms is de wethouder met hen in gesprek. Zij ziet ook heel goede dingen gebeuren en niet alleen in Overvecht; zij ziet die goede dingen bij heel veel enthousiaste groepen die hiermee goed aan de slag zijn. Zij doet nu nog geen definitieve uitspraak over de exacte richting waarin de platforms zich bewegen. Zij neemt de suggesties en voorbeelden graag mee. Zij ziet juist ook de waarde ervan dat alle wijken een eigen karakter in dat platform hebben. Zij ziet dat al terugkomen in de huidige vorm. Zij voert die gesprekken met die platforms naast het gesprek dat zij nu heeft met de raad. Het eerste uitgangspunt vormen de gesprekken met de platforms.

Als het gaat om zeggenschap bestaan er mooie voorbeelden die vanuit de raad zijn aangedragen. Dit was ook goed te zien in de Raadsinformatiebijeenkomst vorige week. De derde erkenning die EenUtrecht vraagt, kan de wethouder geven. Een deel van het openbaar domein is een zaak van de gemeenschap. Die gemeenschap kan dat soms veel beter dan dat het college. In de uitwerking van Samen Stad Maken zal zij dit én het voorstel voor verdieping van zeggenschap meenemen.

De heer Bosch (PVV) wil graag weten of het beheer van openbare ruimte door de gemeenschap niemand zijn baan zal kosten.

Wethouder Oosters kan zich dat voorstellen; dit zou ook niet steeds bij dezelfde persoon moeten liggen. Zij vindt dat het beter is om dit te spreiden in de tijd en te spreiden over een grotere groep bewoners die dezelfde verantwoordelijkheid voelen.

Zij bevestigt dat dit niet een baan moet overnemen.

De heer Bosch (PVV) vraagt hoe het college dat garandeert. Hij voorziet dat wanneer een groep bewoners dit overneemt iemand anders zijn werk verliest.

Wethouder Oosters antwoordt dat er momenteel geen tekort is aan arbeidsplekken die openstaan bij het Stadsbedrijf; zij ziet dit niet als een risico. Zij neemt dit mee in de afweging waar de grens te leggen om dit te voorkomen.

Veel partijen spraken over de houding van de gemeente bij Initiatief & Zeggenschap; die moet een actieve houding zijn: helpen, ondersteunen, bijvoorbeeld met de administratieve lasten. De wethouder vindt ook dit signaal een herkenbare: niet alleen afwachtend maar ook de handreiking doen die de gemeente kan geven. De Christen-

Unie deed daar concrete suggesties voor die zij zal meenemen in de uitwerking. Voor wat betreft het burgerberaad ziet zij zowel twijfel als steun voorbijkomen. Ook dat is een van de voorstellen die richting de raad zullen gaan in het eerste kwartaal

van 2023. De wethouder wil in dit opzicht niet vooruitlopen op onderwerpen. Zij bevestigt dat dit veel te maken heeft met de urgentie, het concrete en de relevantie van een onderwerp. Ook dat is een van de randvoorwaarden om goed burgerberaad te organiseren. Meer van die randvoorwaarden zullen in het startvoorstel terecht komen. Dit kan de raad tegemoet zien.

De heer Van der Zweth (PvdA) vraagt of het college bij dit startvoorstel Burgerberaad een suggestie kan doen aan welke criteria een onderwerp moet voldoen zodat dat debat goed te voeren is om vervolgens een passend onderwerp te bedenken.

Wethouder Oosters ziet dit als een soort geraamte voor een geslaagd burgerberaad. Het gaat daarbij ook om de diversiteit en de manier van loten.

De heer Van der Zweth (PvdA) doelde ook op selectiecriteria voor de keuze van onderwerpen; welk thema leent zich inhoudelijk en welk niet?

Wethouder Oosters antwoordt bevestigend.

Zij vervolgt haar beantwoording met in te gaan op de organisatie. Dan gaat het om verschillende zorgen. Zij vindt het signaal herkenbaar. Het kan beter voor de hele organisatie. Om die reden komt ook een nieuwe directeur bij Samen Stad Maken die het college gaat helpen bij het breder in de organisatie laten landen. Momenteel worden er trainingen gegeven om iedereen die nieuw bij de gemeente komt werken te trainen in participatie: hoe daarmee om te gaan? Dat begint in 2023.

De wethouder heeft op deze wijze geprobeerd de thema's die in alle bijdragen terugkwamen zoveel mogelijk aan te stippen en hier en daar ging ze in op moties en/of vragen. Zij hoopt op deze wijze een groot deel van de beantwoording te hebben gedaan. Hiermee rondt zij haar beantwoording af.

Vragen die gesteld zijn maar niet beantwoord

De heer Bosch (PVV) merkt op dat participatie zich vaak richt op enkel buurtbewoners; hij had gevraagd of het college bereid is om zich meer in te zetten in de hele stad en die tot een participatieproject te brengen. Hij refereert aan zijn suggestie voor een tekstkar.

Wethouder Oosters hoopte hierop te hebben geantwoord in haar eerste blokje; zij refereert aan haar antwoord over de fysieke voorzieningen zoals een tekstkar of een praatpaal. Zij is het eens met heer Bosch.

De heer Dekkers (GroenLinks) begrijpt dat de wethouder niet op alle concrete suggesties en voorstellen kon ingaan. Hij had gevraagd hoe ervoor te zorgen dat wat is afgesproken over concrete participatieplannen, daadwerkelijk gebeurt. Hij vraagt of de wethouder daarop kan ingaan.

Wethouder Oosters antwoordt te denken dat dat raakt aan het organisatievraagstuk over wie zich eigenaar voelt van het thema participatie en wie dat gezamenlijk belangrijk genoeg vindt. Zij hoopte in haar antwoord op die organisatie daarover iets te zeggen. Zij ondersteunt de wens van de heer Dekkers.

Mevrouw Van der Wilt (D66) merkt op dat de wethouder begon met de aftrap dat zij op heel veel van wat gezegd was niet zou reageren maar dat ze dat meeneemt. Zij gaat er daarom vanuit dat zij ook zaken meeneemt als buurbudget en de aandacht voor juist ook andere groepen in de stad die nu niet zichtbaar zijn.

Wethouder Oosters antwoordt bevestigend.

De voorzitter gaat er ook vanuit. Hij vindt het fijn dat nu zo uitgebreid input is gegeven aan het college.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) had drie keer erkenning gevraagd en in het antwoord drie keer een ja gehoord. Hij vraagt of hij dat goed begrepen heeft.

Wethouder Oosters antwoordt bevestigend.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) heeft tot slot iets gezegd over het op zoek gaan naar hoe ervoor te zorgen dat de gemeente een belangrijke groep burgers kan adviseren en met die burgers kan meedenken. Hij noemde dat als zeggenschapsraad; dat mag van hem ook een andere vorm zijn. Hij vraagt of de wethouder bereid is daarin mee te zoeken.

2590 **Wethouder Oosters** antwoordt daartoe bereid te zijn. Zij probeerde dat ook in haar antwoord over zeggenschap aan te geven, dat zij juist ook het voorstel van de verdieping van zeggenschap mee zal nemen in de uitwerking. Dat komt daarin een beetje terug. Zij wil niet zeggen dat dat exact zo is, maar zij wil daarover meedenken.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie) dankt de wethouder voor de beantwoording. Zij vertrouwt erop dat de ideeën zijn meegenomen.

Zij vraagt of de wethouder de website van het Initiatievenfonds heeft bekeken. Zij vraagt zodra zij dat heeft gedaan, of zij kan laten weten wat zij daarvan vindt.

Wethouder Oosters zal dat doen. Zij neemt daarbij de suggestie van Leuven mee.

2600 **De voorzitter** constateert dat hiermee de behandeling van dit agendapunt is afgerond. Het onderlinge debat was het belangrijkste. De wethouder heeft veel signalen opgepikt die zij gaat meenemen in de verdere uitwerking van haar plannen. De raad kijkt daar naar uit. Hij beëindigt de vergadering om 16:53 uur.

Toezeggingenlijst

Wethouder Streefland:

Naar Aanleiding van agendapunt 7: Missen fatale termijn bezwaarprocedures

- 2610
- De raad wordt in Q1 2023 per brief geïnformeerd over de uitvoering van het initiatiefvoorstel 'krijgen waar je recht op'. (Wethouder Voortman, Werk en Inkomen)
 - De wethouder zegt toe de raad in Q1 2023 per brief te informeren over de verhouding verdeling POK-middelen ombudsfunctie en eerstelijns en tweedelijns klachtenafhandeling, en hoe en wanneer deze middelen ingezet worden om capaciteit voor bezwaarverzoeken te versterken.
- 2620
- De wethouder zegt toe de raad in Q1 2023 te informeren met een totaaloverzicht van alle Woo-verzoeken, handhavingsverzoeken en bezwaren met verlopen termijnen.

Lijst toezeggingen-moties-brieven VBF dd9 december 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(589/661) 20/T593	Raad 17-12-20	RV Deelname Experiment Centrale Stemopneming	Burgerzaken	M463 Verkiezingen, het hart van onze democratie	29-07-22 <i>(stand van zaken) De afhandeling van deze motie maakt deel uit de claim (Knelpunt en ambitie) bij de VJN 2022 / coalitieonderhandeling 2022.</i>
(76/661) 22/M321	Raad 10-11-22	Raadsvoorstel programmabegroting 2023- 2026	Financiën	M321 Accres vanaf 2026	28-04-23 <i>(antwoord niet aangegeven)</i>
(90/661) 22/M299	Raad 10-11-22	Raadsvoorstel programmabegroting 2023- 2026	Financiën	M299 Kwijtschelden belastingen	10-02-23 <i>(antwoord niet aangegeven)</i>
(153/661) 22/T272	Raad 16-06-22	Jaarstukken 2021	Financiën	Wethouder Schilderman zal bij voor behandeling van de begroting 2023 een inventarisatie geven van de gevolgen van de oorlog in Oekraïne, de financiële consequenties en de impact op de doelen, en aangeven waar bijstelling nodig is.	12-10-22 <i>(antwoord niet aangegeven)</i>
(154/661) 22/T271	Raad 16-06-22	Jaarstukken 2021	Financiën	Wethouder Schilderman zal in Q3 in een brief terugkomen op de tweede bestuursrapportage, gericht op het begrotingsjaar 2023.	30-09-22 <i>(antwoord niet aangegeven)</i>
(155/661) 22/T270	Raad 16-06-22	Jaarstukken 2021	Financiën	Wethouder Schilderman zal onderzoek doen naar het impactgericht subsidiëren en het resultaat daarvan voor de bespreking van de programmabegroting in een brief aan de raad doen toekomen.	14-10-22 <i>(antwoord niet aangegeven)</i>
(156/661) 22/T269	Raad 16-06-22	Jaarstukken 2021	Financiën	Wethouder Schilderman zal met de adviescommissie C&F en met de raad nader spreken over de ambitie tot meer leesbaarheid, meer uniformering en meer visualisaties in de jaar- en begrotingsstukken en zal komen met een planning daarvoor.	14-10-22 <i>(antwoord niet aangegeven)</i>
(169/661) 22/T257	Raad 07-07-22	Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	Financiën	Wethouder Schilderman zal de raad voor de programmabegroting 2023 per brief informeren over het al of niet beschikbaar komen van landelijke middelen voor de aanpak van zwerfafval en de termijn waarop dat zal gebeuren. Daarbij zal zij kijken naar de mogelijkheden om 2023 te overbruggen, mits duidelijk is dat de landelijke middelen inderdaad komen in 2024	10-10-22 <i>(antwoord niet aangegeven)</i>
(258/661) 22/T173	VBF 21-06-22	2 Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	Financiën	Wethouder Schilderman zal bij de PB 2023 de raad te informeren over de invulling van de ambtelijke capaciteit bij het uitvoeren van het coalitieakkoord.	01-02-23 <i>(antwoord niet aangegeven)</i>
(259/661) 22/T172	VBF 21-06-22	2. Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	Financiën	Wethouder Schilderman zal bij de PB 2023 op de grote opgaven van de stad aangeven wat dit betekent in termen van de uitwerking (n.a.v. verzoek voor een uitvoeringsagenda).	01-02-23 <i>(antwoord niet aangegeven)</i>

Lijst toezeggingen-moties-brieven VBF dd9 december 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(260/661) 22/T171	VBF 21-06-22	2, Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	Financiën	Wethouder Schilderman zal de eerdere raadsbrief over de afwijkingen tussen begroting en realisatie updaten in Q3 2022 (in combinatie met de toezegging over het peilmoment).	30-09-22 (antwoord niet aangegeven)
(261/661) 22/T170	VBF 21-06-22	2 Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	Financiën	Wethouder Schilderman zal de raad ruim voor de VJN 2023 informeren middels een raadsbrief over de werkwijze van financiële dekking bij voorstellen vanuit de raad en de nieuwe opzet van de begroting in afstemming met de adviescie C&F vooruitlopend op besluitvorming door de raad	22-12-22 (antwoord niet aangegeven)
(284/661) 22/T144	Raad 07-07-22	Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	Financiën	M167 Van coalitieakkoord naar uitvoering	07-09-22 (antwoord niet aangegeven)
(306/661) 22/T124	VBF 12-05-22	Raadsvoorstel Zienswijze meerjarenbegroting 2023-2026 BghU	Financiën	De wethouder zegt toe om de raad in oktober per brief te informeren over de mogelijkheden om huurders van sociale huurwoningen te informeren over de WOZ-waarde van hun woning en de raad te informeren over de procedures rondom kwijtscheldingen (termijnen, monitoring, screening, etc.).	28-10-22 (antwoord niet aangegeven)
(323/661) 22/T97	VBF 24-02-22	10. Raadsvoorstel Nota waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa (WAAVA)	Financiën	De wethouder zegt toe een bijeenkomst met de adviescommissie controle en financiën te organiseren waarin de wensen van de raad t.a.v. de nota WAAVA besproken zal worden. De wethouder zal zelf bij deze bijeenkomst aanwezig zijn. In de commissie is afgesproken dat na deze bijeenkomst een raadsbrief volgt met wat het college meeneemt uit het gesprek. Deze raadsbrief zal worden besproken in de commissie die uiteindelijk kan leiden tot een raadsvoorstel dat in de raad wordt besproken. Dit alles uiterlijk Q4 2022 (najaar).	24-11-22 (antwoord niet aangegeven)
(349/661) 22/M68	Raad 10-03-22	Actuele Moties	Financiën	M68 Maak Utrechtse heffingen eerlijker	30-09-22 (antwoord niet aangegeven)
(449/661) 21/T441	Raad 26-10-21	Begrotingscommissie - Financiën	Financiën	De wethouder zegt toe uiterlijk in januari 2022 de al eerder toegezegde nota WAAVA toe te sturen naar de raad.	30-09-22 (stand van zaken) Het college stelt 25 januari 2022 de nota WAAVA vast en deze wordt februari 2022 in de adviescommissie C&F behandeld. In Q3 komt er een nieuwe versie van de Nota WAAVA.

Lijst toezeggingen-moties-brieven VBF dd9 december 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(450/661) 21/T440	Raad 26-10-21	Begrotingscommissie - Financiën	Financiën	De wethouder zegt toe zich te blijven inzetten voor de leesbaarheid van de begroting (Q4 2022) en de wensen van de raad hierin mee te nemen.	29-09-22 <i>(stand van zaken) Om de leesbaarheid van de begroting te vergroten wordt een voorstel uitgewerkt om de opzet van de begroting te wijzigen. Een eerste schets van een andere indeling van het een programma is besproken met de adviescommissie Controle en Financiën. Deze nieuw opzet is positief ontvangen en wordt de komende periode nader uitgewerkt. In het overdrachtdossier staat dit onderwerp nader toegelicht.</i>
(451/661) 21/T439	Raad 26-10-21	Begrotingscommissie - Financiën	Financiën	In de volgende begroting (Q4 2022) meer informatie over de duiding van de schuldquote op te nemen zodat dit meer duidelijkheid geeft aan de lezer	29-09-22 <i>(stand van zaken) Dit leidt niet tot extra informatie die in de begroting wordt opgenomen. De samenhang tussen de indicatoren wordt beter toegelicht.</i>
(462/661) 21/M396	Raad 11-11-21	Programmabegroting 2022	Financiën	M396 - Betere begroting	11-11-22 <i>(stand van zaken) In het Overdrachtdossier worden een aantal uitgangspunten genoemd ter verbetering van de leesbaarheid van de Begroting. Deze uitgangspunten worden als de nieuwe raad deze overneemt, in principe bij de Begroting 2013 gehanteerd.</i>
(468/661) 21/M360	Raad 11-11-21	Raadsvoorstel Verordening afvalstoffenheffing 2022	Financiën	M360 Eerlijkere afvalstoffenheffing	11-05-23 <i>(stand van zaken) In de betreffende motie wordt opgeroepen om bij de VJN 2023 (of zoveel eerder als mogelijk) een voorstel aan de raad te doen voor een meer gedifferentieerd tarief. De motie loopt dus nog. Er is een brief naar de raad gestuurd over kwijtschelding. Dus hoewel er op dit terrein van alles speelt, sturen wij vooralsnog op de VJN 2023, zoals de motie ook oproept.</i>
(500/661) 21/T339	cie. M&S 06-07-21	Jaarstukken 2020	Financiën	In de subsidiemonitor vanaf 2022 ook te rapporteren over de ervaringen vanuit de stad met de toekenning en verantwoording van subsidies, en hierbij specifiek aandacht te hebben voor kleinere subsidie-aanvragen	15-07-22 <i>(stand van zaken) In de subsidiemonitor van 2022 zal de ervaring van de aanvragers met het subsidieproces meegenomen worden. Het was de bedoeling om dat in deze monitor mee te nemen maar in 2021 was er door de coronapandemie en de invoering van het nieuwe subsidiesysteem onvoldoende capaciteit beschikbaar bij het subsidiebureau om een klantonderzoek te doen.</i>
(536/661) 21/T227	Raad 08-07-21	5. Voorjaarsnota 2021 en 1e Bestuursrapportage 2021	Financiën	M178 Groene heffingskorting en OZB	16-05-22 <i>(stand van zaken) Uiterlijk bij de Voorjaarsnota 2022 wordt de uitwerling aan de raad gestuurd.</i>
(599/661) 20/M324	Raad 05-11-20	RV Nota Inkoop	Financiën	M324 Toekomst van het aanbesteden in het sociaal domein	31-12-21 <i>(stand van zaken) Onderzoek zoals gevraagd in de motie is uitgevoerd. Aan rapportage wordt gewerkt en ook aan afwegingskader voor inkoop in sociaal domein. In overleg wordt er voor het eind van het jaar een RIB georganiseerd om bevindingen toe te lichten.</i>

Lijst toezeggingen-moties-brieven VBF dd9 december 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(654/661) 19/T355	cie. M&S 12-09-19	Vaststelling Algemene Subsidieverordening (ASV)	Financiën	De wethouder zegt toe dat een jaar na de inwerkingtreding van de nieuwe subsidieverordening deze zal worden geëvalueerd. Bij de evaluatie zullen ook de kleinere subsidieontvangers worden betrokken.	31-01-22 <i>(stand van zaken) De evaluatie wordt in januari 2022 gestart, deze heeft dus vertraging. Door de gevolgen van de corona-uitbraak vraagt het contact tussen de subsidie-aanvragers en de gemeente intensieve aandacht. Daarnaast is bij het subsidiebureau nog steeds veel aandacht nodig voor de invoering van het nieuwe subsidiesysteem. Daarom is besloten de evaluatie ter hand te nemen na afronding van de volledige jaarcyclus van aanvraag en vaststelling van in 2020 toegekende subsidies.</i>
(657/661) 19/M102	Raad 06-06-19	Jaarstukken 2018	Financiën	M102 Jaarstukken leesbaar en op hoofdlijnen	01-10-21 <i>(stand van zaken) In behandeling, een voorstel hiervoor zal bij programmabegroting 2022 worden gedaan, hierdoor blijven jaarstukken en begroting ook aan elkaar gelijk (o.a. verzoek uit raadstoets)</i>
(17/661) 22/T386	Vragenuur 06-10-22	Vragen van commissielid Minnaert (BIJ1), de heer Van der Zweth (PvdA), mevrouw Sasbrink (PvdD), mevrouw Fattal (GroenLinks) en mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) inzake Nood breekt wet	Handhaving	Burgemeester Dijksma zal, na ruggespraak daarover met de driehoek, de raad uiterlijk in Q1 2023 informeren over de uitwerking van de Wet Handhaving kraakverbod en de omgang met kraken in de toekomst.	31-03-23 <i>(antwoord niet aangegeven)</i>
(83/661) 22/T328	Raad 10-11-22	Raadsvoorstel programmabegroting 2023-2026	Handhaving	M312 plaats in natuurgebieden honden aan de lijn bordjes	10-02-23 <i>(antwoord niet aangegeven)</i>
(157/661) 22/T268	Raad 07-07-22	Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	Handhaving	Burgemeester Dijksma zal in oktober 2022 met een brief komen over de vervolgstappen in het proces inzake de kledingvoorschriften en het dragen van religieuze uitingen, als vervolg op de brief van 6 juli jl.	28-10-22 <i>(antwoord niet aangegeven)</i>
(458/661) 21/M403	Raad 11-11-21	Programmabegroting 2022	Internationale Zaken	M403 Verken mogelijkheden Utrechtse klimaatop	30-06-22 <i>(stand van zaken) In september presenteren we een voorstel op basis van de verkenning.</i>
(74/661) 22/M326	Raad 10-11-22	Raadsvoorstel programmabegroting 2023-2026	Internationale Zaken en Regionale Samenwerking	M326 Utrechtse gemeenteraad Europa	10-02-23 Heeft Burgemeester aan de raad gelaten.
(18/661) 22/T385	Raad 13-10-22	Raadsvoorstel vaststelling besluit tot wijziging van de APV partiële herziening 2022	Openbare orde en veiligheid	Burgemeester Dijksma zal inzichtelijk maken wat er in andere gemeenten bestaat aan beleid ten aanzien van darkrooms en de raad hierover per brief informeren	13-01-23 <i>(antwoord niet aangegeven)</i>

Lijst toezeggingen-moties-brieven VBF dd9 december 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(56/661) 22/T349	VBF 06-10-22	8	Openbare orde en veiligheid	De burgemeester zegt toe in de uitvoeringsagenda Mensenhandel stil te staan bij de versterking van bewustwording van problematiek en informatievoorziening aan de raad. De uitvoeringsagenda volgt in Q1 2023.	31-03-23 <i>(antwoord niet aangegeven)</i>
(57/661) 22/T348	VBF 06-10-22	7	Openbare orde en veiligheid	De burgemeester zegt toe om opnieuw onderzoek te starten of de termijn en de wijze waarop kennisgeving moet plaatsvinden al dan niet beperkend werkt om te demonstreren. De uitkomsten van dit onderzoek zullen worden meegenomen bij de volgende wijziging van de APV komend jaar (2023).	31-05-23 <i>(stand van zaken) We informeren u begin 2023 in een raadsbrief over de voortgang van de moties en toezeggingen over demonstraties.</i>
(58/661) 22/T347	VBF 06-10-22	7	Openbare orde en veiligheid	De burgemeester zegt toe de raad voor het einde van 2022 te informeren over de wijze waarop de gewijzigde communicatie rondom de termijn en de kennisgeving bij demonstraties gewijzigd zal worden uitgevoerd. In deze brief zal tevens een terugkoppeling worden gegeven van het gesprek in de driehoek over 'spontane' demonstraties. De burgemeester zal voor de raadsvergadering van 13/10 in een raadsbrief nader beschrijven op welke punten de burgemeester de communicatie zal gaan aanpakken.	31-12-22 <i>(stand van zaken) We informeren u begin 2023 in een raadsbrief over de voortgang van de moties en toezeggingen over demonstraties.</i>
(126/661) 22/M293	Raad 13-10-22	Raadsvoorstel Vaststelling Besluit tot wijziging van de APV partiële herziening 2022	Openbare orde en veiligheid	M293 Genoeg Capaciteit voor Demonstraties	31-03-23 <i>(stand van zaken) We informeren u begin 2023 in een raadsbrief over de voortgang van de moties en toezeggingen over demonstraties.</i>
(127/661) 22/M292	Raad 13-10-22	Raadsvoorstel Vaststelling Besluit tot wijziging van de APV partiële herziening 2022	Openbare orde en veiligheid	M292 Naar een veiligere jaarwisseling	13-01-23 <i>(stand van zaken) U ontvangt zoals gebruikelijk een vooruitblik en terugblik op de jaarwisseling. Deze motie wordt daarin meegenomen.</i>
(128/661) 22/M291	Raad 13-10-22	Raadsvoorstel Vaststelling Besluit tot wijziging van de APV partiële herziening 2022	Openbare orde en veiligheid	M291 Evalueer jaarlijks beleid rondom demonstraties	13-01-23 <i>(stand van zaken) We informeren u begin 2023 in een raadsbrief over de voortgang van de moties en toezeggingen over demonstraties.</i>
(129/661) 22/M288	Raad 13-10-22	Raadsvoorstel Vaststelling Besluit tot wijziging van de APV partiële herziening 2022	Openbare orde en veiligheid	M288 Doorzetten voor lokaal vuurwerkverbod GL	30-04-23 <i>(stand van zaken) Voor het zomerreces 2023 informeren we u over de jaarwisseling 2023/2024.</i>
(158/661) 22/T267	Raad 07-07-22	Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	Openbare orde en veiligheid	Burgemeester Dijksma zal met een brief naar de raad komen over de voortgang van de introductie van de Proco- app en de raad op de hoogte houden van de ontwikkelingen rond MEOS.	21-10-22 <i>(stand van zaken) De toezegging wordt meegenomen in de uitwerking van M493 'Actieplan tegen etnisch profileren'. Het actieplan wordt einde dit jaar aan de raad aangeboden.</i>

Lijst toezeggingen-moties-brieven VBF dd9 december 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(159/661) 22/T266	Raad 07-07-22	Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	Openbare orde en veiligheid	Burgemeester Dijkzma zal in het landelijk overleg met de burgemeesters en de minister navragen of er al gekeken wordt naar een alternatieve inzet voor dieren en de raad hierover per brief informeren.	21-10-22 Er is navraag bij het ministerie J&V en in lijn met de beantwoording van de minister op Kamervragen (maart 2021) is er tot op heden nog geen geschikt alternatief voor de inzet van politiepaarden en -honden ten aanzien van oproerbeheersing en het controleren van grote menigten. De minister geeft aan dat in die situaties de inzet van deze dieren - meer dan elk ander middel - de-escalerend werkt.
(278/661) 22/T151	Raad 07-07-22	Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	Openbare orde en veiligheid	M197 Wie surveilleert, informeert	07-10-22 <i>(stand van zaken) De afhandeling van de motie wordt meegenomen in het nieuwe beleidskader Cameratoezicht 2023-2026 die dit jaar (2022) aan uw raad wordt aangeboden.</i>
(359/661) 22/T53	Raad 10-03-22	23 Debat Raadsbrief Stand van zaken aanpak straatintimidatie	Openbare orde en veiligheid	M99 Slimmer melden met Slim Melden	09-06-22 Vanaf 1 november is er een nieuw systeem voor meldingen live met meer gebruiksgemak voor de melder. De categoriekeuze is o.a. verleden tijd waardoor een melder in eigen bewoordingen kan melden. Een melder van straatintimidatie die contactgegevens achterlaat, bellen we binnen 5 werkdagen op en samen bespreken we óf en hoe we kunnen helpen. In de communicatiecampagne en via onze partners benadrukken we doorlopend het belang van melden van straatintimidatie. Zie hiervoor ook het actieplan straatintimidatie die op 12 oktober jl. aan uw raad is toegezonden.
(364/661) 22/T41	VBF 27-01-22	Raadsvoorstel Wensen en bedenkingen oprichting en deelname stichting risicobeheer veiligheidsregio's	Openbare orde en veiligheid	De burgemeester zegt toe bij het Raadsvoorstel Oprichting waarborgfonds Stichting Risicobeheer Veiligheidsregio's in te gaan op evaluatiemomenten en de positie van de raad	30-06-22 <i>(stand van zaken) De VRU heeft aangegeven dat het voorstel voor de oprichting van een landelijk waarborgfonds wordt uitgewerkt voor het Veiligheidsberaad eind dit jaar. Naar verwachting wordt het voorstel begin 2023 aan de algemeen besturen van de veiligheidsregio's voorgelegd waarna de gemeenteraden van de VRU-gemeenten in de gelegenheid worden gesteld om wensen en bedenkingen kenbaar te maken.</i>
(415/661) 21/M493	Raad 23-12-21	Nota 'Grenzen stellen, perspectief bieden': tegengaan van de ontwrichtende effecten van drugsgerelateerde criminaliteit	Openbare orde en veiligheid	M493 Actieplan tegen etnisch profileren	01-07-22 <i>(stand van zaken) Zie beantwoording SV 2022 nr. 101 over 'Discriminatie en institutioneel racisme bij politie' waarin we aangeven o.a. met politie in gesprek te zijn en u in het najaar informeren over een actieplan om etnisch profileren tegen te gaan.</i>
(466/661) 21/T417	Raad 11-11-21	Programmabegroting 2022	Openbare orde en veiligheid	M367 Ambitieuze Veiligheidsbeleid	11-05-22 <i>(stand van zaken) De motie zal onderdeel uitmaken van het nieuwe kader voor het veiligheidsbeleid voor de komende vier jaar (2023-2026) die dit jaar ter besluitvorming wordt voorgelegd aan uw raad.</i>

Lijst toezeggingen-moties-brieven VBF dd9 december 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(443/661) 21/T484	Raad 16-12-21	Raadsvoorstel Antidiscriminatie agenda	Organisatie en Personeel	M443 Bevorder diversiteit bij deelnemingen van de gemeente	30-06-22 <i>(stand van zaken) Zoals afgestemd overzetten naar HRM, Elkie van Ginneken (Mens en Organisatie)</i>
(601/661) 20/T397	Raad 05-11-20	RV Inkoop	Organisatie en Personeel	M325 Toewerken naar 1% aandeel wijk- en bewonersinitiatieven	31-03-22 <i>(stand van zaken) Dit wordt Q1, middels raadsbrief wordt de raad geïnformeerd.</i>
(602/661) 20/T396	Raad 05-11-20	RV Nota Inkoop	Organisatie en Personeel	M323 Aan de bak met innovatie(f) inkopen	30-06-23 <i>(stand van zaken) Streefdatum is Q2 2023: in de tekst van deze motie is opgenomen dat de terugkoppeling wordt gekoppeld aan T368. De streefdatum van T368 staat op Q2 2023.</i>
(606/661) 20/T370	cie. M&S 08-10- 20	Raadsvoorstel Nota Inkoop en Contractmanagement 'Doelmatig en duurzaam bijdragen aan een gezond Utrecht' en collegevoorstel 'Beleidsregel drempelbedragen bij aanbesteden'	Organisatie en Personeel	De wethouder zegt toe het MVI actieplan te gaan updaten in de breedte (4e kwartaal 2021), vwb o.a. duurzaamheid en dierenwelzijn.	31-03-22 <i>(stand van zaken) Over deze toezegging volgt in Q1 2022 een wethoudersbrief waarin staat dat de update in 2022 zal plaatsvinden doordat vanuit het ministerie nieuwe richtlijnen komen voor MVI actieplannen. Er is al overleg geweest met de wethouder, concept tekst ligt klaar.</i>
(607/661) 20/T368	cie. M&S 08-10- 20	Raadsvoorstel Nota Inkoop en Contractmanagement 'Doelmatig en duurzaam bijdragen aan een gezond Utrecht' en collegevoorstel 'Beleidsregel drempelbedragen bij aanbesteden'	Organisatie en Personeel	Over 3 jaar (2e kwartaal 2023) een evaluatie-moment in te plannen of de nota inkoop voldoet (in relatie met bijvoorbeeld de Utrechtse waarden)	30-06-23 <i>(antwoord niet aangegeven)</i>
(65/661) 22/M335	Raad 10-11-22	Raadsvoorstel programmabegroting 2023- 2026	Participatie	M355 Maximum bijdrage initiatievenfonds naar € 35.000	10-02-23 Het college heeft op 6 december besloten om met ingang van 1 januari 2023 de maximaal aan te vragen bijdrage bij het Initiatievenfonds te verhogen van 20.000 naar 35.000 euro en heeft daarvoor de nadere regel Initiatievenfonds aangepast.
(122/661) 22/T295	Vragenuur 15-09- 22	Vragen van mevrouw Van der Wilt (D66), de heer Van der Zweth (PvdA), mevrouw Chirino, (ChristenUnie), mevrouw Meerding (VVD) en mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) inzake Alleen samen met het Wijkplatform vooruit.	Participatie	Wethouder Oosters zegt toe dat de raad voor het einde van 2022 een schriftelijke update ontvangt van uitkomsten van de gesprekken met de Utrechtse wijkplatforms	30-12-22 <i>(antwoord niet aangegeven)</i>

Lijst toezeggingen-moties-brieven VBF dd9 december 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(181/661) 22/T244	Vragenuur 25-08-22	Burgerberaden	Participatie	Wethouder Oosters zegt toe dat de raad in Q1 2023 de startnotitie aanpak burgerberaad ontvangt waarin de onderwerpen en bijbehorende randvoorwaarden voor burgerberaden terugkomen	31-03-23 (antwoord niet aangegeven)
(50/661) 22/T355	Raad 01-12-22	Actuele moties	Personeel en Organisatie	M369 Herzie functiehuis van Toezichthouders en BOA's	01-03-23 (antwoord niet aangegeven)
(55/661) 22/T350	VBF 06-10-22	10	Personeel en Organisatie	De wethouder zegt toe de raad uiterlijk Q4 2023 te informeren over de reikwijdte van het openbaren van e-mail/adreslijsten aan de raad.	30-12-23 (antwoord niet aangegeven)
(103/661) 22/T314	VBF 08-09-22	7	Personeel en Organisatie	te onderzoeken of non discriminatie als toets meegenomen kan worden in handavingsprocessen en of u-thiek daar een juist model voor is en hier de raad per raadsbrief in Q3 2022 over te informeren. In deze raadsbrief komt de wethouder ook terug op de vraag of ervaringsdeskundigheid meegenomen kan worden in klachtenbehandeling.	31-12-22 (antwoord niet aangegeven)
(104/661) 22/T313	VBF 08-09-22	7	Personeel en Organisatie	-Discriminatie binnen de organisatie te registreren.	30-01-23 (antwoord niet aangegeven)
(105/661) 22/T312	VBF 08-09-22	7	Personeel en Organisatie	VTH als onderdeel mee te nemen in het plan van aanpak etnisch profileren;	30-01-23 (antwoord niet aangegeven)
(106/661) 22/T311	VBF 08-09-22	7	Personeel en Organisatie	de raad in Q4 2022 te informeren over de eerste aanpak en ontwerp van een gemeentelijk programma aangaande institutioneel racisme;	31-12-22 (antwoord niet aangegeven)
(133/661) 22/M269	Raad 13-10-22	Debat Raadsbrief Rapportage onderzoek Institutioneel racisme	Personeel en Organisatie	M269 Ontslag als uitgangspunt voor discriminerend handelen	13-01-23 (antwoord niet aangegeven)
(134/661) 22/M267	Raad 13-10-22	Debat Raadsbrief Rapportage onderzoek Institutioneel racisme	Personeel en Organisatie	M267 Onafhankelijke klachtenafhandeling	13-10-23 (antwoord niet aangegeven)
(141/661) 22/T285	Raad 13-10-22	Debat Raadsbrief Rapportage onderzoek institutioneel racisme	Personeel en Organisatie	M274 Inclusiviteitstraining voor het college	13-01-23 (antwoord niet aangegeven)
(142/661) 22/T284	Raad 13-10-22	Debat Raadsbrief Rapportage onderzoek institutioneel racisme	Personeel en Organisatie	M272 Domeinoverstijgende aanpak anti-discriminatie	13-01-23 (antwoord niet aangegeven)
(143/661) 22/T283	Raad 13-10-22	Debat Raadsbrief Rapportage onderzoek institutioneel racisme	Personeel en Organisatie	M271 Elk Utrechter die met discriminatie en racisme te maken krijgt, is er een te veel	13-01-23 (antwoord niet aangegeven)
(144/661) 22/T282	Raad 13-10-22	Debat Raadsbrief Rapportage onderzoek institutioneel racisme	Personeel en Organisatie	M270 Vervolgonderzoek naar institutioneel racisme	13-01-23 (antwoord niet aangegeven)
(145/661) 22/T281	Raad 13-10-22	Debat Raadsbrief Rapportage onderzoek institutioneel racisme	Personeel en Organisatie	M266 Inzet Uthiek tegen institutioneel racisme	13-01-23 (antwoord niet aangegeven)
(192/661) 22/T233	VBF 22-06-22	Voorjaarsnota	Personeel en Organisatie	In Q4 2022 zal de raad geïnformeerd worden over de transitie naar een duurzame catering en plantaardige voeding.	01-12-22 (antwoord niet aangegeven)

Lijst toezeggingen-moties-brieven VBF dd9 december 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(193/661) 22/T232	VBF 22-06-22	Voorjaarsnota	Personeel en Organisatie	De raad zal in Q3 2022 geïnformeerd worden over de gewenste inhuur van personeel, inhuurprognoses, het verloop van het ziekteverzuim en de diversiteit in de ambtelijke top. Deze informatie zal voorzien zijn van een kritische reflectie door het college.	30-09-22 <i>(stand van zaken) Brief aan raad verzonden op 18-10-2022.</i>
(290/661) 22/M147	Raad 07-07-22	Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	Personeel en Organisatie	M147 Versterken van raadsinstrumenten en de zichtbaarheid hiervan	07-10-22 <i>(antwoord niet aangegeven)</i>
(307/661) 22/T121	ZWCS 24-05-22	Raadsvoorstel Zienswijze Ontwerpbegroting 2023-2026 Het Utrechts Archief	Personeel en Organisatie	De wethouder zegt toe dat de resultaten van het externe onderzoek van Berenschot in Q4 2022 (oktober/november) aan de raad worden gestuurd.	30-11-22 <i>(antwoord niet aangegeven)</i>
(325/661) 22/LIS26	Raad 13-04-22		Personeel en Organisatie	LIS raad 12/5/22 Concept ontwerp programmabegroting 2023-2026 HUA ter zienswijze, kadernota 2022 en jaarstukken 2021 HUA inclusief controleverklaring accountant. In handen stellen van het college, waarbij raadsvoorstel zienswijze begroting 2023 uiterlijk donderdag 12 mei 2022 aan de gemeenteraad wordt gestuurd. Hiermee streven we naar behandeling in de Cie ZWCS op 24 mei 2022 en behandeling in de raad op 9 juni 2022. Dit alles onder voorbehoud van de instemming van de commissie en DB Presidium die over de vaststelling van de agenda's gaan.	09-05-22 Het raadsvoorstel is aangeboden op 24 mei 2022.
(627/661) 20/T176	cie. M&S 25-06- 20	Aanpak racisme en discriminatie	Personeel en Organisatie	De wethouder zegt toe om de gemeente Amsterdam te raadplegen m.b.t. serious games en hierop in Q3 2020 terug te komen in de brief over stand van zaken actieplan diversiteit en inclusie gemeentelijke organisatie	30-09-20 <i>(antwoord niet aangegeven)</i>
(636/661) 20/T72	Raad 12-03-20	actuele motie 69, neem de catering in eigen dienst	Personeel en Organisatie	Wethouder Voortman zal op een rij zetten hóe een scheiding tussen inbesteden van personeel en aanbesteden van producten bij de catering geregeld kan worden (los van of we daartoe overgaan).	30-06-20 <i>(antwoord niet aangegeven)</i>

Openbare lijst van ingekomen stukken voor commissie VBF 15 december 2022

Nummer	Ingekomen stuk	Afdoeningsvoorstel
1.	Inwerkingtreding wet versterking decentrale rekenkamers	Ter Kennisname

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer 2972
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 15 december 2022
Agendapunt 7
Titel Raadsvoorstel Tweede wijziging van de
Gemeenschappelijke Regeling BghU 2020
ID 3163
Behandelend ambtenaar Oya Akyol
Telefoon 030 – 28 61421
E-mail oya.akyol@utrecht.nl
Datum collegebesluit
Geocodering
Thema Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder Wethouder Schilderman
Beleidsveld Financiën
Referendabel Nee
Reden niet referendabel Sub i: Raadsvoorstel over stukken van een
gemeenschappelijke regeling.
Raadsadviseur (lijst)
Behandelveorstel
Resultaat commissiebehandeling
Resultaat raadsbehandeling

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	15 december 2022
Gemeenteraad	22 december 2022

Voorgesteld besluit

Voorstel aan de gemeenteraad

Zienswijzemogelijkheid op en toestemming voor de tweede wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling BghU 2020

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Oya Akyol
Kenmerk	10147949
Vergaderdatum Raad	22 december 2022
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze op voorgestelde 2e wijziging GR BghU, waarin de raad aangeeft zich te kunnen vinden in de 2e wijziging van de gemeenschappelijke regeling.
2. Aan het college toestemming te verlenen om in te stemmen met 2e wijziging van de GR Belastingssamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU) waarmee technische wijzigingen worden doorgevoerd en de gemeenschappelijke regeling wordt geactualiseerd.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Samenvatting

Dit voorstel bevat zowel een zienswijze over de voorgenomen wijziging van de gemeenschappelijke regeling als een beslispunt over toestemming verlenen aan het college om de wijziging van de gemeenschappelijke regeling BghU aan te gaan.

Beide besluiten zijn voor de BghU nodig om, in juridisch kader te blijven functioneren.

De voorgenomen wijziging van de gemeenschappelijke regeling betreft een noodzakelijke technische wijziging die past binnen het beleidsneutrale karakter van de bedrijfsvoeringsorganisatie.

Context

Aanleiding

De BghU is een uitvoeringsorganisatie. Het beleid rondom de belastingen, zoals de verordeningen, tarieven en kwijtschelding berusten bij de deelnemers. De BghU neemt alleen besluiten ten behoeve van de dagelijkse uitvoering van de belastingheffing en -invordering. Het gaat dan bijvoorbeeld om het aanwijzen van belastingambtenaren en het behandelen van bezwaren.

De vigerende gemeenschappelijke regeling moet worden herzien. De aanleiding is dat veel zaken in de regeling nog zijn gekoppeld aan de voorgaande samenwerkingsvorm: het openbaar lichaam. Per 2015 is BghU omgezet naar de bedrijfsvoeringsorganisatie.

Bij deze 2e wijziging van de GR worden de wijzigingen in wet- en regelgeving, die eveneens het gevolg hebben dat de vigerende gemeenschappelijke regeling zal moeten worden gewijzigd, meegenomen. Het gaat hier om noodzakelijke technische wijzigingen die passen binnen het beleidsneutrale karakter van de bedrijfsvoeringsorganisatie. Hiermee kan de GR binnen een geactualiseerd juridisch kader blijven functioneren en wordt zo veel mogelijk voorkomen dat de gemeenschappelijke regeling op afzienbare termijn opnieuw moet worden aangepast.

Het voorliggend besluit is de tweede wijziging van de gemeenschappelijke regeling 2020. De eerste wijziging betrof de uitbreiding van de bevoegdheid van het bestuur om deelname aan de werkgeversvereniging mogelijk te maken.

Juridische context

Gelet op deze wijzigingen heeft een juridische toets plaatsgevonden. De vigerende gemeenschappelijke regeling is extern getoetst door Cooperación, wat heeft geleid tot het wijzigingsvoorstel dat u in bijlage 1 aantreft.

Op grond van artikel 61 lid 4 Wet gemeenschappelijke regelingen kan het bestuur van de BghU alleen de 2e wijziging van de GR BghU 2020 vaststellen indien het college eerst toestemming van de gemeenteraad krijgt om in te stemmen met het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling. Op grond van artikel 1 lid 2 WGR kan de raad de toestemming alleen onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

De Wet gemeenschappelijke regelingen is per 1 juli 2022 gewijzigd. Op grond van het (nieuwe) derde lid van artikel 61 kan de gemeente binnen acht weken na aanbieden van het ontwerp van de regeling een zienswijze indienen. Als de gemeenteraad geen gebruik wenst te maken van deze mogelijkheid, laat hij dat zo spoedig mogelijk aan het college weten. Met dit raadsvoorstel wordt het ontwerp van de regeling aan de gemeenteraad aangeboden en wordt de raad in de gelegenheid gesteld om binnen acht weken een zienswijze hierop te geven. De BghU beantwoordt een eventuele zienswijze, waarna de gemeenteraad om toestemming wordt gevraagd om de gemeenschappelijke regeling vast te stellen.

Beoogd effect

Door de aanpassing van de gemeenschappelijke regeling kan het bestuur van de BghU de noodzakelijke technische wijzigingen die passen binnen het beleidsneutrale karakter van de bedrijfsvoeringsorganisatie doorvoeren en beschikt BghU over een geactualiseerd gemeenschappelijke regeling.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

- [Aanpassing gemeenschappelijke regeling BghU naar aanleiding van de toetreding van Stichtse Vecht](#)
- [GR BghU 2020 - 1e-wijziging i.v.m. WSGO](#)

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze op voorgestelde 2e wijziging GR BghU, waarin de raad aangeeft zich te kunnen vinden in de 2e wijziging van de GR.
Argumenten	
1.1	<u>Het betreft noodzakelijke technische wijzigingen die passen binnen het beleidsneutrale karakter van de bedrijfsvoeringsorganisatie in de gemeenschappelijke regeling.</u> Op grond van artikel 64a, tweede lid Wet gemeenschappelijke regelingen dient het ontwerpbesluit tot lidmaatschap van de nieuwe werkgeversvereniging aan de gemeenteraden van de deelnemers en het algemeen bestuur van het waterschap te worden voorgelegd voor een zienswijze. Bij dit voorstel zit het voorstel voor lidmaatschap van de WSGO. Door het vaststellen van de bijgevoegde zienswijzebrief geeft de raad aan hiermee in te stemmen.
Beslispunt	
2	Aan het college toestemming te verlenen om in te stemmen met 2e wijziging van de GR Belastingssamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU), waarmee technische wijzigingen worden doorgevoerd en de gemeenschappelijke regeling wordt geactualiseerd.
Argumenten	
2.1	<u>Door deze wijziging worden de noodzakelijke technische wijzigingen die passen binnen het beleidsneutrale karakter van de bedrijfsvoeringsorganisatie doorgevoerd,</u> Hierdoor kan BghU binnen een geactualiseerd juridisch kader blijven functioneren.

Financiën

Dit voorstel heeft op zichzelf beschouwd geen financiële gevolgen voor de gemeente Utrecht.

Vervolg

Nadat de raad toestemming heeft verleend voor het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling 2020, wordt het wijzigingsbesluit voor instemming aan het college voorgelegd. Daarna wordt de BghU wordt van uw besluit op de hoogte gesteld. Als alle overige deelnemers in de BghU ook akkoord zijn gegaan zal Utrecht als deelnemer waar de BghU gevestigd is de publicatie via de applicatie DROP publiceren in het digitaal gemeenteblad.

Participatie

Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit raadsvoorstel.

Communicatie

De nieuwe GR wordt publiceert in het digitaal gemeenteblad op overheid.nl.

Niet-Referendabel

Dit raadsbesluit is niet referendabel omdat het een besluit betreft over stukken van een gemeenschappelijke regeling (artikel 3 lid 2 onder i Verordening tot raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming

- Zienswijze brief tweede wijziging GR BghU

Bijlagen informatief

- Aanbiedingsbrief wijzigen GR voor gemeente Utrecht
- Besluit tot 2e wijziging Belastingssamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU)

VERSIE VOOR BESLUITVORMING

Belastingsamenwerking gemeenten en
hoogheemraadschap Utrecht
M Virsou van Eck
Postbus 5150
3502JD UTRECHT

Behandeld door O. Akyol
Doorkiesnummer
E-mail oya.akyol@utrecht.nl
Bijlage(n)
Uw kenmerk -
Uw brief van

Datum volgt
Ons kenmerk 10147949
Onderwerp Zienswijze 2e GR wijziging BghU 2022

Verzonden
Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden

Geachte mevrouw Virsou van Eck,

U heeft de gemeenteraad van Utrecht gevraagd om zienswijze te geven op de 2e wijziging gemeenschappelijke 2022 van de Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht.

In de commissievergadering van 15 december 2022 en in de raadsvergadering van 22 december 2022 hebben wij de 2e wijziging GR besproken. Gelet op het belang van een goede juridische borging van de gemeenschappelijke regeling geven wij met deze brief aan dat wij geen bezwaren zien in de tweede wijziging van de gemeenschappelijke regeling.

Hoogachtend,
Gemeenteraad van Utrecht,

de griffier,
Merel van Hall

de voorzitter,
Sharon A.M. Dijkema

Besluit tot 2^e wijziging van de Gemeenschappelijke regeling BghU 2020

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Bunnik, De Bilt, Houten, Lopik, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug en Zeist, en het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

Gelet op

hoofdstuk V van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

Besluiten

vast te stellen de:

Tweede wijziging van de Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht 2020 (*Stcrt.* 2019, nr. 67125), zoals laatstelijk gewijzigd bij de eerste wijziging (*Stcrt.* 2020, nr. 60767)

ARTIKEL I

In de gemeenschappelijke regeling worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A

Artikel 3, eerste lid komt te luiden:

Er is een bedrijfsvoeringsorganisatie Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht.

B

Artikel 4, eerste lid, komt te luiden:

Elk van de colleges wijst uit zijn midden een lid aan dat hem in het bestuur vertegenwoordigt.

C

De artikelen 6, 7, 8, 9, 10 en 11 komen te vervallen.

D

In artikel 12, eerste lid onder b, worden de woorden “, niet zijnde de voorzitter,” geschrapt.

E

De artikelen 13 en 14 komen te vervallen.

F

Artikel 15 komt te luiden:

1. De vergaderingen van het bestuur worden met gesloten deuren gehouden, voor zover het bestuur niet anders heeft bepaald.

2. Het reglement van orde voor de vergaderingen van het bestuur kan regels geven omtrent de openbaarheid van de vergaderingen van het bestuur.

3. Het bestuur maakt zijn vergaderstukken en verslagen uit eigen beweging openbaar, tenzij de artikelen 5.1, eerste, tweede en vijfde lid, en 5.2 van de Wet open overheid daaraan in de weg staan.

G

De artikelen 16 en 17 komen te vervallen.

H

In artikel 18 komt de laatste volzin te vervallen.

I

Artikel 19, eerste en tweede lid, komen te luiden:

1. Het bestuur wijst uit het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, niet zijnde het door dit college aangewezen lid in het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie, een voorzitter aan.

2. De voorzitter heeft in de vergaderingen van het bestuur een raadgevende stem en kan zodoende aan de beraadslagingen deelnemen.

J

In artikel 20 eerste lid wordt het woord ‘benoemd’ vervangen door ‘aangewezen’.

K

Artikel 32 komt te vervallen.

L

In artikel 35 komt het derde lid te vervallen. Het vierde tot en met zesde lid worden omgenummerd tot het derde tot en met vijfde lid.

M

Artikel 37 komt te vervallen.

N

Artikel 38 komt te vervallen.

O

In artikel 39 komen het derde en het vierde lid te vervallen.

P

In artikel 50, vierde lid komen de woorden “en 27” te vervallen.

Q

In artikel 52, eerste lid, wordt “het openbaar lichaam” vervangen door “het samenwerkingsverband”.

R

In artikel 57 komen de woorden “artikel 62 a, tweede lid, van” te vervallen.

S

Artikel 59 komt te vervallen.

ARTIKEL II

In de gemeenschappelijke regeling worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A

Met inachtneming van artikel I onder F worden aan artikel 15 een nieuw vierde en vijfde lid toegevoegd, luidende:

4. Besluiten van het bestuur worden niet aan zienswijzen van de vertegenwoordigende organen onderworpen, tenzij de Wet gemeenschappelijke regelingen of deze regeling dat expliciet voorschrijft.
5. Ingezetenen van de gemeenten respectievelijk het waterschap en andere belanghebbenden kunnen via de reguliere procedures bij de colleges en de vertegenwoordigende organen betrokken worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid.

B

Met inachtneming van artikel I onder L wordt aan artikel 35 een nieuw zesde lid toegevoegd, luidende:

6. Het bestuur geeft de vertegenwoordigende organen schriftelijk alle inlichtingen die deze organen nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.

C

In artikel 42 wordt “15 april” vervangen door “30 april”.

D

1. In artikel 44, eerste lid, wordt “acht weken” vervangen door “twaalf weken”.
2. Onder vernummering van het vierde lid tot vijfde lid wordt na het derde lid een nieuw vierde lid ingevoegd, luidende:
4. Het bestuur stelt de vertegenwoordigende organen voorafgaande aan het vaststellen van de begroting schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, bedoeld in het derde lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

E

In artikel 45, tweede en vijfde lid, wordt “1 augustus” vervangen door “15 september”.

F

In artikel 46, vierde lid, wordt “15 april” vervangen door “30 april”.

G

Artikel 49 wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan het vierde lid worden aan het eind twee volzinnen toegevoegd luidende: “Het college zendt zijn besluit tot uittreding, alsmede het toestemmingsbesluit van het vertegenwoordigend orgaan, aan het bestuur. De procedure voor uittreding vangt aan de dag nadat het bestuur de besluiten heeft ontvangen.”
2. Het vijfde tot en met het achtste lid komen te vervallen.

3. Het nieuwe vijfde lid komt te luiden: “Ter voorbereiding op de besluitvorming van het bestuur, inventariseert het bestuur met inachtneming van het bepaalde in deze regeling de gevolgen van de uittreding, de wijze waarop met deze gevolgen kan of moet worden omgegaan en de voorwaarden voor uittreding en legt deze vast in een concept-uittredingsplan. Onder de gevolgen van de uittreding worden verstaan de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties die het directe gevolg zijn van de uittreding.

4. Het nieuwe zesde lid komt te luiden: “De vertegenwoordiger van de uittredende deelnemer in het bestuur houdt gedurende de periode van het besluit tot uittreding tot de daadwerkelijke uittreding bij de beraadslaging in en besluitvorming door het bestuur rekening met de belangen van het samenwerkingsverband zoals deze zich kunnen voordoen vanaf het moment van daadwerkelijke uittreding. Indien nodig neemt deze vertegenwoordiger geen deel aan de beraadslaging en stemmingen van het bestuur.

5. Het nieuwe zevende lid komt te luiden: “Indien de uittreding een wijziging van de gemeenschappelijke regeling noodzakelijk maakt, stelt het bestuur, ter voorbereiding op zijn besluitvorming, een voorstel op voor wijziging van deze regeling. Artikel 50 is onverkort van toepassing.”

H

Na artikel 49 worden vier artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 49a Procedure voor vaststelling uittredingsplan

1. Wanneer toepassing wordt gegeven aan artikel 49, vierde lid, stelt het bestuur het uittredingsplan vast. De in het uittredingsplan omschreven financiële verplichtingen zijn voor de uittredende deelnemer bindend.

2. Het uittredingsplan bepaalt met inachtneming van het bepaalde in deze regeling de systematiek voor de berekening van de financiële gevolgen van de uittreding te betalen door de uittredende deelnemer.

3. Het uittredingsplan bevat een voorlopige berekening van de financiële gevolgen van de uittreding, te betalen door de uittredende deelnemer, hierna te noemen: de voorlopige uittreedsom.

4. Ten minste acht maanden voorafgaand aan het moment van uittreding, stelt het bestuur het voorlopige uittredingsplan en de voorlopige uittreedsom vast. Het bestuur baseert de berekening van de voorlopige uittreedsom op de systematiek als bedoeld in het tweede lid en op de jaarrekening van het meest recent verstreken boekjaar.

4. Uiterlijk zes maanden voorafgaand aan het moment van uittreding, stelt het bestuur het definitieve uittredingsplan en de definitieve uittreedsom vast. Het bestuur baseert de berekening van de definitieve uittreedsom op de systematiek als bedoeld in het tweede lid en op de jaarrekening van het meest recent verstreken begrotingsjaar.

5. Nadat het uittredingsplan is vastgesteld is de uittredende deelnemer gehouden om binnen zes maanden de daarin voor hem omschreven financiële verplichtingen aan het samenwerkingsverband te voldoen.

6. De kosten van het opstellen van het uittredingsplan komen voor rekening van de deelnemer die het voornemen heeft om uit te treden.

7. De leden van het bestuur kunnen het uittredingsplan op de voor hen gebruikelijke wijze voor consultatie toezenden aan hun vertegenwoordigend orgaan.

8. De ondernemingsraad van het samenwerkingsverband wordt in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de personele en organisatorische gevolgen die voortvloeien uit het uittredingsplan, overeenkomstig de bepalingen in de Wet op de ondernemingsraden.

Artikel 49b Onafhankelijke externe deskundige

1. Na ontvangst van de in artikel 49, tweede lid, vermelde kennisgeving wordt een in overleg met de uittredende deelnemer aan te wijzen onafhankelijke externe deskundige opdracht verleend een uittredingsplan op te stellen als ware tot opheffing van de regeling besloten.

2. Ter voorbereiding op de besluitvorming van het bestuur, stelt het bestuur een projectgroep samen die onder leiding van de onafhankelijke externe deskundige het concept-uittredingsplan voorbereidt.

3. Het bestuur geeft een onafhankelijke financieel deskundige, niet zijnde de onafhankelijk externe deskundige bedoeld in het eerste lid, opdracht om het door de projectgroep voorbereide concept-uittredingsplan te toetsen, nadat voor de opdracht instemming is verkregen van de uittredende deelnemer.

4. De kosten voor het inschakelen van een onafhankelijke externe financieel deskundige zijn voor rekening van de uittredende deelnemer.

5. Het tarief van de onafhankelijke externe financieel deskundige dient in overeenstemming te zijn met hetgeen voor dit soort werkzaamheden in de desbetreffende adviesbranche gebruikelijk is.

Artikel 49c Uittreedsom

1. De voorlopige respectievelijk definitieve uittreedsom bestaat uitsluitend uit een vergoeding ter compensatie van de directe kosten van uittreding (frictiekosten en desintegratiekosten), verminderd met het aandeel van de uittredende deelnemer in het eigen vermogen minus de bestemmingsreserves van het samenwerkingsverband op de datum van uittreding.

2. De frictiekosten en desintegratiekosten worden berekend op basis van de principes van goed koopmanschap en de principes van accounting, met dien verstande dat:

a. Onder frictiekosten worden verstaan alle incidentele kosten te maken door het samenwerkingsverband die het directe gevolg van de beslissing tot uittreding van een deelnemer, zoals inhuur externe deskundigen, een accountant en een advocaat.

b. Onder desintegratiekosten worden verstaan kosten te maken door en de schade voor het samenwerkingsverband die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit in personele en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van risico's daarbij inbegrepen, ontstaan als direct gevolg van de uittreding.

c. Het bepaalde in het tweede lid onder b is van overeenkomstige toepassing op kosten te dragen door het samenwerkingsverband die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van risico's daarbij inbegrepen, ontstaan binnen een periode van vijf jaar vanaf het moment van uittreding als direct gevolg van de uittreding. Voor de periode van vijf jaar is aansluiting gezocht bij de termijn van de begrotingssystematiek.

3. Het samenwerkingsverband brengt alle frictiekosten en desintegratiekosten in rekening bij de uittredende deelnemer. De uittredende deelnemer is verplicht tot betaling van de definitieve uittreedsom.
4. Kosten die de uittredende deelnemer maakt ter voorbereiding op of als gevolg van de beslissing tot uittreding komen voor rekening van de uittredende deelnemer.
5. De waarde van de personeelsformatie die de uittredende deelnemer als gevolg van de uittreding eventueel overneemt van het samenwerkingsverband wordt gekapitaliseerd en in mindering gebracht op de uittreedsom.
6. Het samenwerkingsverband is gehouden redelijkerwijs al het mogelijke te doen om de uittredingskosten zo laag mogelijk te houden. Het voorgaande hoeft niet te leiden tot wijziging van overeenkomsten met en verplichtingen jegens derden die zijn aangegaan respectievelijk bepaald voorafgaand aan het tijdstip van ontvangst door het bestuur van het besluit tot uittreding.
7. Het samenwerkingsverband en de uittredende deelnemer zijn gehouden om in het kader van de bepaling van de inhoud van het uittredingsplan alle relevante informatie over en weer te verstrekken.

Artikel 49d Overige bepalingen rond uittreding

1. De raming en berekening van de kosten voor uittreding wordt gebaseerd op de feiten en omstandigheden die bekend zijn tot aan het moment van de daadwerkelijke uittreding.
2. Beleidswijzigingen, wijziging van economische omstandigheden en wijziging van inzichten die zich zullen voordoen of opkomen na het moment van de daadwerkelijke uittreding kunnen niet worden betrokken bij de bepaling van de hoogte van de uittreedsom.
3. Feiten en omstandigheden die zich hebben voorgedaan na het moment van daadwerkelijke uittreding kunnen niet leiden tot wijziging van de hoogte van de uittreedsom, tenzij de uittredende deelnemer danwel het Bestuur kan aantonen dat de hoogte van de uittreedsom anders zou zijn bepaald indien:
 - a. De wederpartij onjuiste inlichtingen heeft verstrekt waarvan deze diende aan te nemen dat de hoogte van de uittreedsom anders zou luiden indien deze onjuiste inlichtingen niet zouden zijn verstrekt;
 - b. De wederpartij inlichtingen die hem op het moment van het bepalen van de uittreedsom bekend waren niet heeft verstrekt terwijl de wederpartij redelijkerwijs had moeten aannemen dat deze inlichtingen van invloed zouden kunnen zijn op de bepaling van de hoogte van de uittreedsom.
4. Bij de voorbereiding van het concept-uittredingsplan biedt het bestuur de uittredende deelnemer de keuze tussen betaling van een uittreedsom in een aantal termijnen of voor betaling van de uittreedsom in één keer. In het definitieve uittredingsplan bepaalt het bestuur conform de voorkeur van de uittredende deelnemer of de uittreedsom in een daarbij te bepalen aantal termijnen of in één keer dient te betalen.

I

Met inachtneming van artikel I onder T wordt na artikel 58 een nieuw artikel 59 ingevoegd, luidende:

Artikel 59: Evaluatie

1. Het bestuur evalueert in het jaar voorafgaande aan reguliere gemeenteraadsverkiezingen de samenwerking en gaat daarbij in elk geval in op het functioneren van het samenwerkingsverband.
2. De resultaten van de evaluatie, bedoeld in het eerste lid, worden uiterlijk in januari van het jaar van de gemeenteraadsverkiezing aangeboden aan de colleges en de vertegenwoordigende organen.

ARTIKEL III

1. Deze wijziging treedt in werking op 1 januari 2023.
2. Artikel II treedt in werking op het moment dat het bij koninklijke boodschap van 1 juli 2020 aanhangig gemaakte voorstel van wet tot wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen en enige andere wetten in verband met het versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen (35513) tot wet wordt verheven en in werking treedt.
3. Mocht het wetsvoorstel, bedoeld in het tweede lid, in werking treden voor de in het eerste lid genoemde datum, dan treden betreffende bepalingen in werking op de in het eerste lid genoemde datum.

Aldus besloten en akkoord door:

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Bunnik, dd

De secretaris,

De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente De Bilt, dd

De secretaris,

De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten, dd

De secretaris,

De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Lopik, dd,

De secretaris,

De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nieuwegein, dd,

De secretaris,

De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Stichtse Vecht, dd

De secretaris,

De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht, dd

De secretaris,

De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrechtse Heuvelrug, dd

De secretaris,

De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zeist, dd

De secretaris,

De burgemeester,

Het dagelijks bestuur van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, dd

De secretaris,

De dijkgraaf,

College van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht
Postbus 16200
3500 CE Utrecht

Utrecht, 14 april 2022

Onderwerp

2e wijziging GR BghU 2020

Geacht college,

Het bestuur van BghU heeft in zijn vergadering van 30 maart 2022 de tekst van de 2^e wijziging van de Gemeenschappelijke regeling BghU 2022 vastgesteld. Uw college wordt nu gevraagd dit besluit vast te stellen.

2e wijziging GR BghU 2020

De vigerende Gemeenschappelijke regeling dient te worden herzien. De aanleiding is dat veel zaken in de regeling nog zijn gekoppeld aan de voorgaande samenwerkingsvorm: het openbaar lichaam. Per 2015 is BghU omgezet naar de bedrijfsvoeringsorganisatie. Ten opzichte van het openbaar lichaam is de bedrijfsvoeringsorganisatie een nieuwe lichte samenwerkingsvorm in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), waarbij de bestuurlijke aansturing eenvoudiger is. Vanwege het beleidsneutrale karakter, dwingt de bedrijfsvoeringorganisatie ook niet tot een zware bestuurlijke aansturing, zoals dat voor een openbaar lichaam geldt.

Bij deze 2e wijziging van de GR worden de (aankomende) wijzigingen in wet- en regelgeving, die eveneens het gevolg hebben dat de vigerende Gemeenschappelijke regeling zal moeten worden gewijzigd, meegenomen. Het gaat hier om noodzakelijke technische wijzigingen die passen binnen het beleidsneutrale karakter van de bedrijfsvoeringsorganisatie. Hiermee kan de GR, vooruitlopend op de nieuwe wet, binnen een geactualiseerd juridisch kader blijven functioneren en wordt zo veel mogelijk voorkomen dat de Gemeenschappelijke regeling op afzienbare termijn opnieuw moet worden aangepast. De vigerende Gemeenschappelijke regeling is extern getoetst door mr. R.J.M.H. (Rob) de Greef van Cooperación, wat heeft geleid tot het wijzigingsvoorstel dat u in bijlage 1 aantreft.

Het voorliggend besluit is de tweede wijziging van de Gemeenschappelijke regeling 2020. De eerste wijziging betrof de uitbreiding van de bevoegdheid van het bestuur om deelname aan de werkgeversvereniging mogelijk te maken¹.

Wij vragen uw college om:

De 2e wijziging van de GR BghU 2020 vast te stellen. Om dit besluit te kunnen nemen dient op grond van artikel 61, tweede lid Wgr het college eerst toestemming van de gemeenteraad te krijgen om in te stemmen met het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling.

Let op: Na de inwerkingtreding van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen dient de gemeenteraad naast toestemming ook om een zienswijze gevraagd te worden². Na inwerkingtreding van de wetswijziging krijgen vertegenwoordigende lichamen gelegenheid om vooraf een zienswijze te geven op het gehele ontwerp van een gemeenschappelijke regeling (of de wijziging daarvan). De wetswijziging treedt op 1 juli

¹ <https://zoek.officiëlebezoekingen.nl/stcrt-2020-60767.html>

² <https://zoek.officiëlebezoekingen.nl/kst-35513-3.html> p.10

2022 in werking. Hoewel nog niet wettelijk verplicht, kan er ook vooruitlopend op de wetswijziging van 1 juli aanstaande om een zienswijze gevraagd worden.

Zodra hiertoe de besluiten door alle deelnemers zijn genomen zal de gemeente Utrecht zorg dragen voor de publicatie van de 2^e wijziging van de Gemeenschappelijke regeling.

Graag ontvangen wij een afschrift van de genomen besluiten.

Hoogachtend,
Het bestuur, namens deze,
De secretaris,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'M. Vrisou van Eck', written over a vertical line that serves as a separator between the text and the signature.

M. Vrisou van Eck

Bijlagen

1. Gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht 2020-2e wijziging;

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	2995
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	15 december 2022
Agendapunt	8
Titel	Raadsvoorstel Verordening onroerende-zaakbelasting 2023
ID	3187
Behandelend ambtenaar	Oya Akyol
Telefoon	030 – 28 61421
E-mail	oya.akyol@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Schilderman
Beleidsveld	Financiën
Referendabel	Nee
Reden niet referendabel	Sub e: Raadsvoorstel over de vaststelling van gemeentelijke tarieven en belastingen.
Raadsadviseur (lijst)	Jochim Schueler/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën/06-42238564
Behandelveorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	15 december 2022
Gemeenteraad	22 december 2022

Voorgesteld besluit

Voorstel aan de gemeenteraad

Verordening onroerende-zaakbelastingen 2023

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Oya Akyol
Kenmerk	10548126
Vergaderdatum Raad	Volgt
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De verordening onroerende-zaakbelastingen 2023 vast te stellen, waarin de tarieven worden aangepast met de verhoging van 18% conform het coalitieakkoord 2022, de inflatie (3,5%) en aan de waardeontwikkeling.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Samenvatting

Jaarlijks wordt de verordening onroerende-zaakbelastingen geactualiseerd. In de tarieven is de besluitvorming van het coalitieakkoord 2022 (verhogen met 18%) en de waardeontwikkeling verwerkt. Met dit voorstel wordt de raad voorgesteld om de tarieven voor 2023 vast te stellen. De nieuwe tarieven gaan in per 1 januari 2023.

Context

Aanleiding

Conform de beleidslijn die is ingezet bij de behandeling van de verordening onroerende-zaakbelastingen 2013 (2013/139) berekenen we de tarieven onroerendezaakbelastingen op een later moment in het jaar dan de tarieven van de overige heffingen. Hierdoor kunnen tarieven worden voorgesteld waarin de meest recente gegevens met betrekking tot de verwachte waardeontwikkeling voor woningen en niet-woningen zijn meegenomen.

Met ingang van belastingjaar 2015 worden de tarieven tevens bijgesteld voor het verschil tussen de verwachte waardeontwikkeling en de werkelijke waardeontwikkeling van het jaar ervoor.

Hiertoe worden de volgende elementen in het tarief verwerkt:

- een aanpassing van het tarief Cf. coalitieakkoord 2022 met 18%
- een aanpassing van het tarief Cf. inflatie met 3,5%
- de verwachte waardeontwikkeling 2022: voor woningen 17,7% en voor niet-woningen 1,3%
- de bijstelling waardeontwikkeling 2021: voor woningen -0,4%. Voor niet-woningen is de verwachte waardeontwikkeling 1,1%.

Juridische context

De raad is op grond van artikel 216 Gemeentewet bevoegd tot het vaststellen van een belastingsverordening. De onroerende-zaakbelastingen worden geheven op grond van de artikelen 220 tot en met 220h Gemeentewet.

Het is mogelijk om kwijschelding van de lokale belastingen aan te vragen ten name van natuurlijke personen voor belastingaanslagen in de privésfeer. Kwijschelding is mogelijk als er sprake is van een inkomen onder het bijstandsniveau en onvoldoende eigen vermogen.

Als men huiseigenaar is en er sprake is van overwaarde van de woning, dan komt men niet in aanmerking voor kwijschelding wegens de vermogensnorm.

Beoogd effect

De verordening onroerende-zaakbelasting vormt de juridische basis voor de belastingaanslagen van het komend jaar.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

[Nota lokale heffingen](#) en [Coalitieakkoord 2022 Investeren in Utrecht - financiën](#)

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Besispunt	
1	De verordening onroerende-zaakbelastingen 2023 vast te stellen, waarin de tarieven worden aangepast met de verhoging van 18% conform het coalitieakkoord 2022, de inflatie (3,5%) en aan de waardeontwikkeling.
Argumenten	
1.1	Hiermee worden de tarieven geactualiseerd Het uitgangspunt voor de tariefberekening is de gewenste opbrengst die voor het betreffende jaar in de begroting staat. Bij de berekening van de opbrengsten OZB is conform het Coalitieakkoord 2022 rekening gehouden met 18% en inflatie 3,5% is een stijging van 21,5%.

	<p>Bij de berekening van de tarieven wordt tevens rekening gehouden met de waardeontwikkeling.</p> <p>Woningen Bij de berekening van het OZB-tarief voor eigenaren van woningen is tevens rekening gehouden met een waardeontwikkeling in de periode tussen de waardepeildatum van de aanslagen OZB 2022 (1 januari 2021) en die van de aanslagen OZB 2023 (1 januari 2022) van 17,7%.</p> <p>Daarnaast kunnen we tarieven ook bijstellen voor waardeontwikkeling van het vorige jaar, omdat de definitieve waardestijging over dat jaar nu bekend is. Deze bijstelling bedraagt 0,4%. De ingeschatte waardeontwikkeling voor woningen bedroeg 10,5%, de werkelijke waardeontwikkeling is 10,1 %.</p> <p>Het tarief voor eigenaren van woningen komt dan op 0,0790% (2021: 0,0762%).</p> <p>Niet-woningen Bij de berekening van de OZB-tarieven voor eigenaren en gebruikers van niet-woningen is tevens rekening gehouden met een waardeontwikkeling in de periode tussen de waardepeildatum van de aanslagen OZB 2022 (1 januari 2021) en de aanslagen OZB 2023 van 1,3%.</p> <p>Daarnaast kunnen we tarieven ook bijstellen voor waardeontwikkeling van het vorige jaar, omdat de definitieve waardestijging over dat jaar nu bekend is. Deze bijstelling bedraagt 1,1%. De ingeschatte waardeontwikkeling voor niet-woningen bedroeg 0,3%, de werkelijke waardeontwikkeling is 1,4%.</p> <p>Het tarief voor eigenaren van niet-woningen komt dan op 0,4270% (2021: 0,3599%), dat voor gebruikers van niet woningen op 0,3449% (2021: 0,2907%).</p>

Financiën

De uitvoering van de onroerende-zaakbelastingen vindt door de Belastingssamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU) plaats. De gemeente betaalt een jaarlijkse vergoeding aan de BghU voor deze dienstverlening. De opbrengsten van de onroerendezaakbelastingen zijn onderdeel van onze algemene middelen. In de paragraaf lokale heffingen gaan wij in op deze heffing en onze voornemens voor 2023.

Vervolg

Nadat de raad de verordening heeft vastgesteld wordt deze gepubliceerd op overheid.nl. De nieuwe tarieven worden met ingang van 1 januari 2023 geheven.

Participatie

Over dit voorstel heeft geen participatie plaatsgevonden.

Communicatie

De nieuwe tarieven worden naast publicatie op overheid.nl gemeld op de website van de Belastingssamenwerking.

Niet-Referendabel

Het besluit van de raad op dit voorstel is niet-referendabel. Het betreft een raadsvoorstel over de vaststelling van gemeentelijke tarieven en belastingen (artikel 3 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming

- Verordening op de heffing en invordering onroerende-zaakbelastingen 2023

-
- Bijlagen informatief
-

Verordening op de heffing en invordering van onroerende-zaakbelastingen 2023 gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht;
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van met kenmerk 10548126
gelet op de artikelen 220 tot en met 220h van de Gemeentewet;
gezien het advies van de commissie Volksgezondheid, Bestuur en Financiën van 24 november 2022;
besluit vast te stellen de Verordening op de heffing en invordering van onroerende-zaakbelastingen 2023 gemeente Utrecht

Artikel 1 Belastingplicht

1. Onder de naam 'onroerende-zaakbelastingen' worden voor binnen de gemeente gelegen onroerende zaken twee directe belastingen geheven:
 - a. een belasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak die niet in hoofdzaak tot woning dient, al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht, gebruikt, verder te noemen: gebruikersbelasting;
 - b. een belasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht, verder te noemen: eigenarenbelasting.
2. Bij de gebruikersbelasting wordt:
 - a. gebruik door degene aan wie een deel van een onroerende zaak in gebruik is gegeven, aangemerkt als gebruik door degene die dat deel in gebruik heeft gegeven; degene die het deel in gebruik heeft gegeven is bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op degene aan wie dat deel in gebruik is gegeven.
 - b. het ter beschikking stellen van een onroerende zaak voor volgtijdig gebruik aangemerkt als gebruik door degene die die onroerende zaak ter beschikking heeft gesteld; degene die de onroerende zaak ter beschikking heeft gesteld is bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op degene aan wie die zaak ter beschikking is gesteld.
3. Met betrekking tot de eigenarenbelasting wordt als genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht aangemerkt degene die bij het begin van het

kalenderjaar als zodanig in de basisregistratie kadaster is vermeld, tenzij blijkt dat hij op dat tijdstip geen genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is.

Artikel 2 Voorwerp van de belasting

1. Voorwerp van de belasting is een onroerende zaak.
2. Als onroerende zaak wordt aangemerkt de onroerende zaak, bedoeld in hoofdstuk III van de Wet waardering onroerende zaken.
3. Een onroerende zaak dient in hoofdzaak tot woning indien de waarde die op grond van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken is vastgesteld voor die onroerende zaak in hoofdzaak kan worden toegerekend aan delen van die onroerende zaak die dienen tot woning dan wel volledig dienstbaar zijn aan woondoeleinden.

Artikel 3 Maatstaf van heffing

1. De heffingsmaatstaf is de op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken voor de onroerende zaak vastgestelde waarde voor het kalenderjaar bedoeld in artikel 1.
2. Indien met betrekking tot een onroerende zaak geen waarde is vastgesteld op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken wordt de heffingsmaatstaf van die onroerende zaak bepaald met overeenkomstige toepassing van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 17, 18 en 20, tweede lid, van de Wet waardering onroerende zaken.

Artikel 4 Vrijstellingen

1. In afwijking in zoverre van artikel 3 wordt bij de bepaling van de heffingsmaatstaf buiten aanmerking gelaten, voor zover dit niet reeds is geschied bij de bepaling van de in dat artikel bedoelde waarde, de waarde van:
 - a. ten behoeve van de land- of bosbouw bedrijfsmatig geëxploiteerde cultuurgrond, daaronder mede begrepen de open grond, alsmede de ondergrond van glasopstanden, die bedrijfsmatig aangewend wordt voor de kweek of teelt van gewassen, zonder daarbij de ondergrond als voedingsbodem te gebruiken;
 - b. glasopstanden, die bedrijfsmatig worden aangewend voor de kweek of teelt van gewassen, voor zover de ondergrond daarvan bestaat uit de in onderdeel a bedoelde grond;
 - c. onroerende zaken die in hoofdzaak zijn bestemd voor de openbare eredienst of voor het houden van openbare bezinningssamenkomsten van levensbeschouwelijke aard, een en ander met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning;

- d. één of meer onroerende zaken die deel uitmaken van een op de voet van de Natuurschoonwet 1928 aangewezen landgoed dat voldoet aan de voorwaarden genoemd in artikel 8 van het Rangschikkingsbesluit Natuurschoonwet 1928, met uitzondering van de daarop voorkomende gebouwde eigendommen;
 - e. natuurterreinen, waaronder mede worden verstaan duinen, heidevelden, zandverstuivingen, moerassen en plassen, die door rechtspersonen met volledige rechtsbevoegdheid welke zich uitsluitend of nagenoeg uitsluitend het behoud van natuurschoon ten doel stellen, beheerd worden;
 - f. openbare land- en waterwegen en banen voor openbaar vervoer per rail, een en ander met inbegrip van kunstwerken;
 - g. waterverdedigings- en waterbeheersingswerken die worden beheerd door organen, instellingen of diensten van publiekrechtelijke rechtspersonen, met uitzondering van de delen van zodanige werken die dienen als woning;
 - h. werken die zijn bestemd voor de zuivering van riool- en ander afvalwater en die worden beheerd door organen, instellingen of diensten van publiekrechtelijke rechtspersonen, met uitzondering van de delen van zodanige werken die dienen als woning;
 - i. werktuigen die van een onroerende zaak kunnen worden afgescheiden zonder dat beschadiging van betekenis aan die werktuigen wordt toegebracht en die niet op zichzelf als gebouwde eigendommen zijn aan te merken;
 - j. straatmeubilair, waaronder begrepen alle zodanige gebouwde eigendommen – niet zijnde gebouwen – welke zijn geplaatst ten gerieve of in het belang van het publiek, ten dienste van het verkeer of ter verfraaiing van de gemeente, zoals lichtmasten, verkeersinstallaties, standbeelden, monumenten, fonteinen, banken, abri's, hekken en palen;
 - k. plantsoenen, parken en waterpartijen, die bij de gemeente in beheer zijn of waarvan de gemeente het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht, met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning;
 - l. begraafplaatsen, urnentuinen en crematoria, met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning;
2. In afwijking in zoverre van artikel 3 wordt bij de bepaling van de heffingsmaatstaf voor de gebruikersbelasting buiten aanmerking gelaten de

waarde van gedeelten van de onroerende zaak die in hoofdzaak tot woning dienen dan wel in hoofdzaak dienstbaar zijn aan woondoeleinden.

Artikel 5 Belastingtarieven

1. Het tarief van de belasting bedraagt een percentage van de heffingsmaatstaf. Het percentage bedraagt voor:
 - a. de gebruikersbelasting: 0,3449%
 - b. de eigenarenbelasting:
 - i. voor onroerende zaken die in hoofdzaak tot woning dienen
0,0790%
 - ii. voor onroerende zaken die niet in hoofdzaak tot woning dienen
0,4270%

Artikel 6 Wijze van heffing

De belastingen worden bij wege van aanslag geheven.

Artikel 7 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 moeten de aanslagen worden betaald in twee gelijke termijnen waarvan de eerste vervalt op de laatste dag van de maand volgend op de maand die in de dagtekening van het aanslagbiljet is vermeld en de tweede twee maanden later.
2. In afwijking van het eerste lid moeten de aanslagen, zolang de verschuldigde bedragen door middel van automatische betalingsincasso kunnen worden afgeschreven, worden betaald in maximaal tien gelijke termijnen. De eerste termijn vervalt één maand na de dagtekening van het aanslagbiljet en elk van de volgende termijnen telkens één maand later.
3. De Algemene Termijnenwet is niet van toepassing op de in de voorgaande leden gestelde termijnen.

Artikel 8 Nadere regels met betrekking tot heffing en invordering

Het bestuur van de Belastingssamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht kan nadere regels geven met betrekking tot de heffing en de invordering van de onroerende-zaakbelastingen.

Artikel 9 Inwerkingtreding en citeertitel

1. De 'Verordening onroerende-zaakbelastingen 2022' vastgesteld bij raadsbesluit van 23 december 2021 (Gemeentebld van Utrecht 2021, nr. 477862), wordt ingetrokken met ingang van de in artikel 9, tweede lid, genoemde datum van

ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.

2. Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2023.
3. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2023.
4. Deze verordening wordt aangehaald als Verordening onroerende-zaakbelastingen 2023 gemeente Utrecht.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van <DATUM>.

De griffier,
Merel van Hall

De burgemeester,
Sharon A.M. Dijksma

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	3035
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	15 december 2022
Agendapunt	9
Titel	Raadsvoorstel verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen
ID	3228
Behandelend ambtenaar	Oya Akyol
Telefoon	030 – 28 61421
E-mail	oya.akyol@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder	Wethouder Schilderman
Beleidsveld	Financiën
Referendabel	Nee
Reden niet referendabel	Sub g: Raadsvoorstel in het kader van deze verordening.
Raadsadviseur (lijst)	Jochim Schueler/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën/06-42238564
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	15 december 2022
Gemeenteraad	22 december 2022

Voorgesteld besluit

Voorstel aan de gemeenteraad

Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Oya Akyol
Kenmerk	10564814
Vergaderdatum Raad	volgt
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen vast te stellen, ter vervanging van de Kwijtscheldingsregeling gemeentelijke belastingen en heffingen 2013, met als belangrijkste wijzigingen:
 - a. Introduceren van de verruimde wettelijke vermogensnorm met maximaal € 2.000, - die per 1 januari 2023 zal ingaan, en dus niet met terugwerkende kracht;
 - b. De netto-uitgaven van de te betalen kosten van kinderopvang worden als uitgaven aangemerkt bij de berekening van het netto-bestedbaar inkomen;
 - c. Aanpassen van de titel en aanscherping van het toepassingsbereik van de verordening aan de hand van de bepaling in de modelverordening VNG.
2. De opbrengstderving die gepaard gaat met de verruiming van de vermogensnorm voor het jaar 2023 te onttrekken uit de reserve afvalstoffenheffing "Ophaaldienst".

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Samenvatting

Met de vaststelling van de verordening kwijschelding gemeentelijke belastingen en heffingen worden de kwijscheldingsmogelijkheden maximaal verruimd conform het wettelijk maximum.

Context

Aanleiding

Op 17 september 2022 is de landelijke *Regeling kwijschelding belastingen medeoverheden* in werking getreden. Hierin staan regels over de wijze waarop gemeenten en waterschappen het vermogen en de kosten van bestaan kunnen vaststellen voor de beoordeling van het recht op kwijschelding van belastingen.

De *Regeling kwijschelding belasting medeoverheden* vervangt de *Nadere regels kwijschelding gemeentelijke en waterschapsbelastingen*. Artikel 255 van de Gemeentewet geeft ruimte om een aantal beleidskeuzes te maken, die ertoe leiden dat in ruimere mate kwijschelding wordt verleend. Met het eigen gemeentelijk kwijscheldingsbeleid kan worden afgeweken van de regeling op basis van de Rijkswet zoals de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. Zo kunnen gemeenten zelf bepalen om een ruimer kwijscheldingsbeleid te voeren. De gemeenteraad beslist over het al dan niet toepassen van de beleidskeuzes.

Vanwege de komst van *Regeling kwijschelding belastingen medeoverheden* is de kwijscheldingregeling van gemeente Utrecht herzien. In het coalitieakkoord is opgenomen “dat we de vermogensgrens willen ophogen om zodoende meer mensen ontheffing van lokale belastingen te geven, dit is daarmee wettelijk mogelijk.

Beslistermijn en motie

Om in 2023 een verruiming bij kwijschelding te kunnen hanteren is het nodig dat de gemeenteraad in 2022 een nieuwe Verordening Kwijschelding vaststelt die per 1 januari 2023 in werking treedt. Op 10 november jl. is [motie M2022/299](#) “kwijschelden belastingen minima” aangenomen. In deze motie verzoekt de raad het college op om de vermogensgrens voor kwijschelding gelijk te trekken met de vermogensgrens van de bijstand. Die is hoger dan de wettelijk toegestane grens. Op dit moment worden de implicaties van de motie onderzocht. Die zijn op deze korte termijn nog niet voldoende in beeld.

Om er voor te zorgen dat in ieder geval de maximale wettelijke verruiming in 2023 toegepast kan worden wordt in dit voorstel voorgesteld de vermogensgrens te verruimen met de verruimde wettelijke vermogensnorm van maximaal € 2.000,- en de netto kosten kinderopvang mee te nemen in de berekening voor kwijschelding. Inzet is de reactie van het college op motie M2022/299 vóór de commissiebehandeling van dit voorstel (beoogd op 15 december 2022) aan de gemeenteraad aan te bieden zodat deze bij de behandeling betrokken kan worden.

Streven is eenduidige besluitvorming van alle deelnemers van BghU

De gemeente stelt het kwijscheldingsbeleid vast en BghU doet de uitvoering. De deelnemers van de BghU hebben zich geconformeerd aan het uitgangspunt om bij beleidskeuzes zoveel mogelijk rekening te houden met de wens om de uitvoeringstaak voor alle deelnemers zoveel mogelijk te harmoniseren om efficiëntie te behalen. Om de inwoner goede, betrouwbare dienstverlening te blijven bieden en ten behoeve van de deelnemers efficiënt te werken heeft het bestuur van de BghU op 19 november 2021 besloten om uit te gaan van een eenduidige uitvoering in het kwijscheldingsbeleid betreffende verruiming vermogensnorm. Op 5 oktober 2022 heeft het bestuur tevens uitgesproken te streven naar eenduidige besluitvorming bij alle deelnemers. Die ambitie laat zich als volgt toelichten;

- Eenduidigheid in de besluitvorming bij de deelnemers is noodzakelijk om, los van financiële en uitvoeringsconsequenties in de uitvoeringspraktijk bij BghU, de communicatie naar inwoners helder en uitlegbaar te houden.
- Het is moeilijk uit te leggen aan een inwoner wanneer binnen eenzelfde organisatie (BghU), verschillende vermogensnormen worden gehanteerd voor de afzonderlijke deelnemers. In de praktijk zou bij de gecombineerde aanslagoplegging een toewijzing voor de gemeente in een afwijzing voor het waterschap kunnen resulteren. Dat zal negatief uitstralen op BghU en daarmee op de gemeente Utrecht.

- Voor de inwoner zal de regeling als één overheidsregeling gezien worden. Eenduidigheid in de uitvoering en het inzetten op maximale verruiming is ook daarom zeer wenselijk. Verschillen in het hanteren van een lagere vermogensnorm zou kunnen voelen als ongelijke behandeling.
- Efficiënte uitvoering. Het hanteren van verschillende vermogensnormen maakt de geautomatiseerde toetsing bij het Inlichtingenbureau (IB) risicovoller in de uitvoering bij BghU omdat veel handmatig noodzakelijke handelingen nodig zijn, met meerkosten tot gevolg. Daarnaast zou het hanteren van verschillende vermogensnormen in de praktijk ertoe leiden dat er twee aanslagen verzonden dienen te worden. Iets dat verwarring kan creëren en zich bovendien software technisch moeilijk (niet) laat inregelen in een geautomatiseerd proces.

Ten behoeve van het uniformeren van de regelgeving bij de deelnemers van BghU wordt voorgesteld de vigerende Kwijtscheldingsregeling in te trekken en een nieuwe Kwijtscheldingsregeling vast te stellen. Dit beleidskader wordt uniform voorgesteld voor de deelnemers van de BghU bestaande uit gemeente Bunnik, De Bilt, Houten, Lopik, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Zeist en Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

Juridische context

Op grond van artikel 226, derde lid, Gemeentewet is de raad bevoegd om de voorliggende verordening vast te stellen. De Verordening kwijtschelding is een uitwerking van onder andere artikel 26 van de Invorderingswet 1990, de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 en de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden.

De raad legt via de Verordening de kaders vast voor verdere invulling en uitvoering door het college van burgemeester en wethouders. In verband met ontwikkelingen in de uitvoeringspraktijk is het opnieuw vaststellen van de verordening met bovenstaande wijzigingen gewenst. Met de vaststelling van de verordening kwijtschelding wordt een juridische basis voor de kwijtschelding van de opgelegde gemeentelijke belastingen opgenomen in de verordeningen.

Beoogd effect

Met de vaststelling van de verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen kunnen de Utrechtse minima maximaal gebruik maken van de kwijtscheldingsregeling, op een uniforme manier in de BghU-regio. Tevens wordt met de vaststellen van de verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen een juridische basis en beleid vastgelegd voor de kwijtschelding van de opgelegde gemeentelijke belastingen.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

- De kwijtscheldingsregeling is laatst gewijzigd in [2013](#).
- [M2022/299 Kwijtschelden belastingen minima](#)

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen vast te stellen, ter vervanging van de Kwijtscheldingsregeling gemeentelijke belastingen en heffingen 2013, met als belangrijkste wijzigingen: <ul style="list-style-type: none"> a. Introduceren van de verruimde wettelijke vermogensnorm van maximaal € 2.000, - die per 1 januari 2023 zal ingaan, en dus niet met terugwerkende kracht; b. De netto-uitgaven van de te betalen kosten van kinderopvang worden als uitgaven aangemerkt bij de berekening van het netto-bestedbaar inkomen; c. Aanpassen van de titel en aanscherping van het toepassingsbereik van de verordening aan de hand van de bepaling in de modelverordening VNG.
Argumenten	

1.1.	<p><u>Met het maximaal verhogen van de vermogensnorm worden de minima zoveel mogelijk gesteund conform de ambitie uit het Coalitieakkoord.</u></p> <p>* artikel 5 Extra toegestane financiële middelen onder lid a is de verwijzing gemaakt naar de nieuwe landelijke regelgeving waarin het maximumbedrag € 2.000 is opgenomen.</p> <p>De nieuwe landelijke regelgeving voor het verruimen van de vermogensnorm is geformuleerd als een 'kan' bepaling. Dat betekent dat de afzonderlijke gemeenteraden verschillend van elkaar kunnen beslissen over de hoogte van de vermogensnorm. Tevens kan een keuze gemaakt worden over de ingangsdatum van de aangepaste regelgeving. De regelgeving kan met ingang van 1 januari 2023 van kracht worden maar terugwerkende kracht tot 1 januari 2022 is wettelijk mogelijk. De beslissingsbevoegdheid ligt bij de gemeenteraad.</p> <p>De verhoging bedraagt maximaal € 2.000 boven op de reguliere vermogensnorm. Als de gemeente ervoor kiest de vermogensnorm te verhogen, dan heeft iedere belastingschuldige recht op een verhoging van de vermogensnorm. De verhoging van de vermogensnorm is afhankelijk van de leefsituatie van de belastingschuldige, deze zijn als volgt:</p> <ol style="list-style-type: none"> De vermogensnorm wordt verhoogd met het maximale normbedrag van € 2000,00 bij gehuwden/samenwonenden. De vermogensnorm wordt verhoogd met het maximale normbedrag van € 1800,00 bij alleenstaande ouders. De vermogensnorm wordt verhoogd met het maximale normbedrag van € 1500,00 bij alleenstaanden <p>Vermogensnorm verhogen met het maximale normbedrag:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De gemeente heeft een eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van de kwijschelding van lokale belastingen. Het kwijscheldingsbeleid wordt als instrument gebruikt om onder andere minima zoveel mogelijk te ontzien. Wij willen als gemeente onze inwoners de maximaal toegestane ruimte bieden zodat huishoudens met een laag inkomen kunnen sparen voor tegenvallers en daarmee schulden kunnen voorkomen zonder dat dit de kwijschelding in de weg staat. We willen de vermogensnorm verruimen met de maximaal wettelijke mogelijkheid van € 2.000, -.
1.2	<p><u>Inwerkingtreding van de verruimde wettelijke vermogensnorm met terugwerkende kracht is om verschillende redenen onwenselijk, dan wel praktisch en/of juridisch niet uitvoerbaar</u></p> <p>We kiezen om de volgende redenen voor 1 januari 2023 als ingangsdatum van verruiming van de vermogensnorm:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De werkzaamheden in verband met de beoordeling van de kwijscheldingsverzoeken 2022 hebben voor het overgrote deel reeds plaatsgevonden door BghU. Het overgrote deel van de inwoners heeft reeds uitsluitel gekregen over hun kwijscheldingsverzoek 2022. Terugwerkende kracht naar 1 januari 2022 betekent dat een deel van het uitgevoerde werk herhaald moet worden voor de inwoners die in de eerste beoordeling net buiten de boot zijn gevallen. Het opnieuw uitvoeren van het werk brengt kosten met zich mee. Bovendien moeten er aanpassingen gedaan worden in de software hetgeen niet uitvoerbaar is. Waar het op neerkomt is dat de voordelen niet meer opwegen tegen de lasten voor de gemeente. - De gedachte dat iedereen met terugwerkende kracht alsnog verlenen van kwijschelding, die conform de nieuwe regelgeving een toewijzing i.p.v. een afwijzing op het kwijscheldingsverzoek zou ontvangen, alsnog tegemoetgekomen wordt is niet juist. Immers er zullen mensen zijn die op grond van de in 2022 bekende en op het moment van de aanvraag geldende regelgeving vanuit het niet voldoen aan die norm, geen kwijscheldingsverzoek hebben ingediend. Wanneer mensen telefonisch contact gezocht hebben zal hen aangegeven zijn dat vanwege het te veel aan vermogen het waarschijnlijk is dat ze een afwijzing zouden gaan ontvangen. Deze mensen zijn niet in beeld bij BghU en deze mensen zijn ook niet vindbaar voor BghU. Op het moment

	<p>dat met terugwerkende kracht naar 1 januari 2022 alsnog kwijtschelding verleend wordt op grond van de nieuwe vermogensnorm, dan ontstaat er een ongelijkheid richting een groep mensen die achteraf gezien wel recht op kwijtschelding zouden hebben gehad. Deze ongelijkheid is niet gewenst maar niet uit te sluiten.</p> <p>- Overigens geldt ook dat wanneer een belastingaanslag inmiddels voldaan is waarbij achteraf blijkt dat men vanuit de gewijzigde regelgeving toch recht op kwijtschelding gehad zou hebben dit wettelijk niet meer verleend kan worden wanneer de gelden reeds meer dan drie maanden geleden zijn ontvangen.</p> <p>- In de begrotingen 2022 is geen rekening gehouden met de extra te verlenen kwijtschelding. De misgelopen opbrengsten vanuit de extra te verlenen kwijtschelding blijven ongedekt.</p> <p>Door de landelijke vereniging lokale belastingen (LVLB) is een notitie gedeeld over de nieuwe regelgeving, de gevolgen daarvan en de te nemen acties. Deze notitie sluit goed aan bij het besluit om niet met terugwerkende kracht in werking laten treden van de verruimde wettelijke vermogensnorm.</p> <p>In een mede door het college van B&W Utrecht ondertekende brief van 25 januari 2022 van de G4 over dit onderwerp is ook gesteld dat invoering met terugwerkend kracht niet uitvoerbaar is.</p>
1.3	<p><u>Door de netto-kosten kinderopvang mee te nemen in de berekening van de netto-bestedbaar inkomen worden de minima zoveel mogelijk gesteund conform de ambitie uit het Coalitieakkoord.</u></p> <p>Bij de beoordeling van kwijtscheldingsverzoeken wordt bij het bepalen van het netto-bestedbaar inkomen rekening gehouden met de netto kosten van kinderopvang (na aftrek van ontvangen kinderopvangtoeslag)</p> <p>Gemeenten kunnen bij het verlenen van kwijtschelding aan huishoudens rekening houden met de netto kosten van kinderopvang, dat zijn de kosten van kinderopvang die overblijven nadat de kinderopvangtoeslag daarop in mindering is gebracht. Deze kosten worden dan bij de kwijtscheldingsberekening als uitgave aangemerkt waardoor de netto-bestedbare inkomen afneemt. Inwoners die betaald werk verrichten en gebruik maken van kinderopvang komen hierdoor eerder in aanmerking voor kwijtschelding.</p> <p>De maatregel is in 2012 door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid geïnitieerd. Hierdoor worden alleenstaande ouders met jonge kinderen gestimuleerd om aan de arbeidsmarkt deel te nemen.</p> <p>Concreet: De voor rekening van belastingschuldige blijvende (reële) kosten worden bij de berekening van de netto-bestedbare inkomen voor de kwijtschelding als bijzondere uitgaven aangemerkt per 1 januari 2023.</p>
1.4	<p><u>Hiermee wordt de verordening kwijtscheldingregeling technisch bijgesteld conform de VNG-modelverordening.</u></p> <p>- De titel van de verordening is aangepast conform de Utrechtse standaard.</p> <p>- Er is een tekstuele wijzigingen doorgevoerd aan de hand van de bepaling in de modelverordening zonder dat een inhoudelijke wijziging wordt beoogd: * artikel 6 aanscherping van het toepassingsbereik Kwijtschelding aan ondernemers</p>
Beslispunt	
2	De opbrengstderving die gepaard gaat met de verruiming van de vermogensnorm voor het jaar 2023 te onttrekken uit de reserve afvalstoffenheffing "Ophaaldienst".
Argumenten	

2.1	<p><u>De reserve afvalstoffenheffing "Ophaaldienst" is gevormd om tariefschommelingen op te vangen.</u></p> <p>Door het verruimen van het vermogensgrens schatten wij in dat maximaal 237 ondernemers en mensen met een vermogen recht zullen hebben op kwijtschelding. Degene die in de geautomatiseerde toetsing zitten worden meegenomen in de toetsing. Inwoners die niet eerder een kwijtscheldingsverzoek hebben aangevraagd en dus ook niet in de geautomatiseerde toetsing zitten zullen een aanvraag moeten indienen om hun rechten te verwezenlijken.</p> <p>Indien alle geschatte 237 nieuwe gerechtigden op kwijtschelding daadwerkelijk overgaan tot het aanvragen van kwijtschelding zal de extra opbrengstderving maximaal € 71.000,- bedragen voor de afvalstoffenheffing en maximaal € 1.000,- voor de hondenbelasting. De rioolheffing wordt in rekening gebracht bij de eigenaren, o.b.v. vermogen is er geen kwijtschelding begroot voor deze groep.</p> <p>Normaliter worden de lagere belastingopbrengsten doorberekend in de tarieven van de afvalstoffenheffing, wat leidt tot een tariefstijging. De regeling verruimen vermogensnorm is echter na de tariefstelling van de afvalstoffenheffing bekend gemaakt waardoor wij dit niet in het tarief hebben meegenomen.</p> <p>Wij stellen u voor de derving voor 2023 ten laste te brengen van de reserve afvalstoffenheffing "Ophaaldienst". Deze egaliseringsreserve is gevormd om al te grote schommelingen in de tarieven voor de afvalstoffenheffing op te vangen.</p> <p>Het definitieve effect van de verruiming vermogensnorm zal bij de Tweede bestuursrapportage 2023 inzichtelijk zijn en zal middels een begrotingswijziging bij de Tweede bestuursrapportage 2023 aan u ter autorisatie worden voorgelegd.</p> <p>De structurele dekking voor de jaren vanaf 2024 willen vindt plaats door een tariefsaanpassing.</p>
-----	--

Financiën

Er dient onderscheid gemaakt te worden in de financiële gevolgen voor gemeente Utrecht en de financiële gevolgen vanuit een andere uitvoeringslast voor de BghU.

In het geval van de gemeente Utrecht zal sprake zijn van gedeerde belastinginkomsten doordat er meer kwijtschelding wordt verleend vanwege de verruimde vermogensnorm. Dit laat zich oplossen door de gedeerde belastinginkomsten te onttrekken vanuit de reserve afvalstoffenheffing.

Voor wat betreft de uitvoeringslasten BghU zal maximale harmonisatie bijdragen aan een efficiënte uitvoering van de belastingtaak waardoor er geen extra middelen vanuit de gemeente Utrecht ingezet hoeven te worden.

Vervolg

Na besluitvorming dient kennisgeving en publicatie plaats te vinden van het intrekken van Kwijtscheldingsregeling gemeentelijke belastingen en heffingen 2013 en het van kracht worden van de Verordening kwijtschelding per 1 januari 2023. De BghU, die belast is met de afhandeling van de kwijtscheldingsverzoeken, ontvangt het afschrift van de verordening.

Participatie

Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit raadsvoorstel.

Communicatie

De nieuwe Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen 2023 wordt gepubliceerd in het elektronische gemeentebblad op www.overheid.nl.

Niet-Referendabel

Dit raadsbesluit is niet referendabel omdat het een besluit betreft over deze verordening (artikel 3 lid 2 onder g Verordening tot raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming

- Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen

Bijlagen informatief

- Reactie G4 regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden

Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht;

- gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 15 november 2022;
- gelet op artikel 255 van de Gemeentewet, artikel 26 van Invorderingswet 1990, de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 en de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden;
- gezien het advies van de commissie Volksgezondheid, Bestuur en Financiën van <DATUM>;

Overwegende dat het gewenst is regels te stellen voor het verlenen van kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en heffingen;

Besluit de volgende verordening vast te stellen:

Artikel 1 Toepassing

Kwijtschelding kan worden verleend voor aanslagen genoemd in artikel 2 ten name van natuurlijke personen voor belastingaanslagen in de privésfeer.

Artikel 2 Belastingsoorten

Kwijtschelding kan alleen worden verleend voor aanslagen:

- a. onroerende-zaakbelastingen;
- b. afvalstoffenheffing;
- c. rioolheffing als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onderdeel a van de Verordening Rioolheffing gemeente Utrecht;
- d. hondenbelasting voor ten hoogste twee honden per houder.

Artikel 3 Berekeningswijze kosten van bestaan

1. Bij de kwijtschelding genoemd in artikel 2 wordt in afwijking van artikel 16, eerste en tweede lid, van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 het percentage voor de berekening van de kosten van bestaan gesteld op 100%.
2. Onverminderd het eerste lid wordt overeenkomstig artikel 3 van de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden voor de vaststelling van de kosten van bestaan van pensioengerechtigden in plaats van de bijstandsnorm het netto ouderdomspensioen gehanteerd.

Artikel 4 Netto kosten kinderopvang

Als uitgaven als bedoeld in artikel 15, eerste lid, van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 worden mede in aanmerking genomen de in artikel 28, derde lid, van genoemde regeling bedoelde netto kosten van kinderopvang.

Artikel 5 Extra toegestane financiële middelen

In afwijking van artikel 12, tweede lid, onderdeel d, van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 wordt het totale bedrag aan financiële middelen, bedoeld in dat onderdeel, verhoogd met:

- a. het maximumbedrag genoemd in artikel 4, onder a, van de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden voor de belastingschuldige en zijn echtgenoot,
- b. 75% van het bedrag genoemd onder a voor een alleenstaande, en
- c. 90% van het bedrag genoemd onder a voor een alleenstaande ouder.

Artikel 6 Kwijtschelding aan ondernemers

Met inachtneming van het overigens in dit besluit bepaalde, wordt een verzoek om kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en heffingen die geen verband houden met de uitoefening van het bedrijf of beroep, van een natuurlijke persoon die een bedrijf of zelfstandig beroep uitoefent, behandeld volgens de bepalingen van hoofdstuk II, afdelingen 1, 2 en 5 van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990.

Artikel 7 Intrekking

De Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen Utrecht 2013 (Gemeentebblad van Utrecht 2012, nr 91), laatstelijk gewijzigd bij raadsbesluit van 13 december 2012, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op kwijtscheldingsverzoeken die voor die datum zijn ingediend.

Artikel 8 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2023.

Artikel 9 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen gemeente Utrecht.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van <DATUM>.

De burgemeester,
Sharon A.M. Dijksma

De griffier,
Merel van Hall

**Gemeente
Amsterdam**

Bezoekadres
Amstel 1
1011 PN Amsterdam

Postbus 202
1000 AE Amsterdam
Telefoon 14 020
amsterdam.nl

Retouradres: Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

Aan de Minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Datum 25 januari 2022
Behandeld door Gijs Moonen, g.moonen@amsterdam.nl
Kopie aan Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen
Onderwerp Reactie op consultatie Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden

Geachte mevrouw Bruins Slot,

Graag reageert de gemeente Amsterdam hierbij op de consultatie Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden. Het college waardeert de mogelijkheid die hiertoe wordt geboden.

Amsterdam pleit al enkele jaren voor de verruiming van de beleidsruimte voor het bepalen van de vermogensnormen bij kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, zodat huishoudens met een laag inkomen kunnen sparen voor tegenvallers en daarmee schulden kunnen voorkomen. Nu is het zo dat bijstandsgerechtigden door de Participatiewet worden gestimuleerd om te sparen voor voorzieningen, terwijl dit spaargeld in de Invorderingswet als vermogen wordt gezien en kwijtschelding in de weg staat. De verhoging van de vermogensnorm bij kwijtschelding kan dit meer met elkaar in lijn brengen. Het vorige kabinet heeft de afgelopen jaren geen gehoor gegeven aan ons pleidooi, met als belangrijkste argument dat dit de armoedeval zou vergroten. Amsterdam herkent zich niet in het veronderstelde verband tussen de verhoging van de vermogensnorm en de prikkel om aan het werk te gaan. Als iemand gaat werken is immers niet het vermogen, maar het inkomen de reden voor het wegvallen van het recht op kwijtschelding.

In juni 2021¹ heeft toenmalig minister van BZK Ollongren toegezegd dat gemeenten en waterschappen voor de groep volledig arbeidsongeschikten en AOW-ers per 1 januari 2022 de mogelijkheid zouden krijgen de vermogensnorm met maximaal € 2.000,- te verhogen (conform de

¹ Zie Kamerbrief d.d. 21 juni 2021 betreft de motie Peters en Bruins en de moties Krol over vermogensnorm bij kwijtschelding van lokale belastingen

tweede motie Krol). De besluitvorming over de uitvoering van de motie Peters en Bruins, die het kabinet verzoekt de vermogensnorm in algemene zin (en dus niet voor specifieke groepen) te verhogen, werd door minister Ollongren overgelaten aan een nieuw kabinet.

Met de voorgestelde regeling wordt de toezegging van minister Ollongren concreet uitgewerkt. Daarmee lijkt het pleidooi voor de verruiming van de beleidsruimte tot op zekere hoogte ook te worden verwerkelijkt. Echter, de voorgestelde regeling en meer in het bijzonder de beperking tot specifieke doelgroepen zijn in de praktijk onuitvoerbaar:

Geautomatiseerde kwijtschelding op basis van de verhoogde norm is niet (meer) haalbaar voor genoemde doelgroepen voor het belastingjaar 2022. Dit is het gevolg van het feit dat de regeling pas recent beschikbaar is gesteld, waardoor lange tijd onduidelijkheid bestond over hoe deze exact vorm zou worden gegeven. De bestanden voor geautomatiseerde kwijtschelding over 2022 zijn inmiddels al bij het Inlichtingenbureau² (ILB) aangeleverd en de belastingverordeningen en begrotingen zijn al vastgesteld. De verruimde vermogensnorm als zodanig en de uitvoering daarvan brengen bovendien kosten met zich mee, die in 2022 ongedekt zijn.

Daarnaast kost het vormgeven van de hogere vermogensnorm voor de genoemde doelgroepen door het ILB tijd, zeker wanneer (zoals nu het geval lijkt) de verhoogde norm niet uniform, maar als een maximum wordt vormgegeven en gemeenten verschillende normen gaan hanteren. Tot slot vereisen de nieuwe regels een bestuurlijk traject (raadsbesluit) omdat een 'kan'-bepaling met een maximum bedrag een politieke keuze vergt. Het creëren van de wettelijke mogelijkheid om de regeling reeds in belastingjaar 2022 toe te passen wekt aldus valse verwachtingen bij de burger en de gemeenteraad, omdat de verruimde mogelijkheid voor genoemde doelgroepen in de praktijk niet uitvoerbaar is in 2022.

Voor de groep duurzaam arbeidsongeschikten is geautomatiseerde kwijtschelding überhaupt niet mogelijk. Het ILB heeft namelijk aangegeven dat een juridische grondslag om de UWV bestanden te raadplegen ontbreekt en dat er geen andere bron beschikbaar is om na te gaan of iemand duurzaam arbeidsongeschikt is. De in de toelichting op de regeling gesuggereerde wijzen van identificatie van duurzaam arbeidsongeschikten bieden geen oplossing voor dit vraagstuk, omdat ze niet verenigbaar zijn met het proces van geautomatiseerde kwijtschelding en bovendien ook niet uitputtend zijn. Het uitgangspunt in de toelichting, waarbij burgers zelf een beroep moeten doen op de regeling en zelf stukken moeten aanleveren, brengt een extra last voor burgers met zich mee en doet een beroep op de zelfredzaamheid. Dit heeft tot ongewenst gevolg dat veel burgers die op grond van de verhoogde norm in aanmerking komen voor kwijtschelding dit niet zullen krijgen toegekend, omdat ze niet van het bestaan van de regeling weten en/of de benodigde stukken niet kunnen of zullen aanleveren. Daarnaast zal ook een groot deel van de mensen in de Participatiewet die feitelijk duurzaam arbeidsongeschikt zijn (en zichzelf ook als zodanig beschouwen), in deze regeling buiten de boot vallen omdat zij - gelet op de definitie van duurzame arbeidsongeschiktheid in de regeling (geschoeid op de leest van het UWV) -, niet aan de formele criteria voldoen. Hiermee wordt de reikwijdte van de regeling ingeperkt tot een kleinere groep dan wenselijk is. Ook zal het aantal bezwaar- en beroepschriften toenemen. De regeling

² Het ILB verzorgt de geautomatiseerde toetsing van kwijtscheldingsverzoeken voor een groot aantal gemeenten.

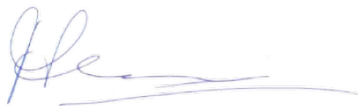
stelt de uitvoering daarmee voor een complexe en schier onmogelijke opgave die een forse extra capaciteit met de daaraan verbonden kosten vergt.

De onuitvoerbaarheid van de regeling kan worden weggenomen door de vermogensnorm voor alle burgers te verhogen, conform de eerder geuite wens van de gemeente Amsterdam en de motie Peters en Bruins. Het besluit hierover is destijds overgelaten aan een nieuw kabinet. De gemeente Amsterdam stelt daarom voor dat het recent aangetreden kabinet Rutte IV eerst een besluit neemt over de verhoging van de vermogensnorm voor alle burgers, in plaats van nu de vermogensnorm te verhogen voor 2 specifieke doelgroepen met de genoemde uitvoeringsproblematiek als gevolg. Deze brede invulling van de verruiming van de vermogensnorm lijkt ook beter aan te sluiten bij het uitgangspunt in het regeerakkoord van Rutte IV om mensen meer ruimte te geven om een reserve aan te houden.

Mocht hiertoe onverhoopt niet worden besloten, dan is het noodzakelijk dat de nieuwe regeling wordt uitgesteld tot het belastingjaar 2023 en dat een wettelijke grondslag wordt gecreëerd op basis waarvan duurzaam arbeidsongeschikten kunnen worden geïdentificeerd zodat ook voor deze groep geautomatiseerde kwijtschelding mogelijk wordt gemaakt.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam,

Femke Halsema
burgemeester

Peter Teesink
gemeentesecretaris

Deze brief wordt mede verstuurd namens:
Het college van burgemeester en wethouders van Rotterdam
Het college van burgemeester en wethouders van Den Haag
Het college van burgemeester en wethouders van Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	O. Akyol	Datum	13 december 2022
Doorkiesnummer	14 030	Kenmerk	10684246
E-mail	oya.akyol@utrecht.nl	Onderwerp	Uitvoering motie M299 kwijtschelden belastingen
Bijlage(n)	1	Beleidsveld	Financiën

Geachte leden van de raad,

Het hebben van een buffer is een goede manier om problematische schulden te voorkomen. Als college vinden we daarom dat de kwijtscheldingsnorm verhoogd moet worden. Het kabinet heeft recent besloten tot een verhoging van de vermogensnorm. Met de nieuwe Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden, die op 16 september 2022, is gepubliceerd, is gekozen voor een generieke verhoging (met €2.000) van de vermogensnorm. Deze verhoging is onderdeel van het [raadsvoorstel](#) dat wij u hebben toegestuurd. Deze norm is hoger dan nu, maar wat ons betreft nog steeds te laag. Verschillende normen dragen ook niet bij de eenduidigheid van verschillende regelingen voor minima. In de vergadering van 10 november 2022 heeft uw raad de motie [M2022/M299 “kwijtschelden belastingen minima”](#) aangenomen. In deze motie draagt de raad het college op om de vermogensnorm voor kwijtschelding gelijk te trekken met de vermogensnorm van de bijstand.

Zoals aangegeven in die vergadering is deze norm hoger dan de wettelijk toegestane norm voor kwijtschelding. Bij het [Raadsvoorstel Verordening kwijtscheldingsregeling](#) dat u reeds hebt ontvangen hebben wij aangegeven vóór de commissievergadering van 15 december te komen met een collegereactie op de motie, zodat u deze kunt betrekken bij de bespreking. In deze brief willen we verder ingaan op de uitvoerbaarheid van de motie en de implicaties daarvan. Voor verdere verkenning van de mogelijkheden voor verruiming is advies gevraagd aan de VNG en de BghU en is extern juridisch advies ingewonnen over de mogelijkheden om de motie uit te voeren. Tevens is contact gelegd met het ministerie van BZK. In deze brief gaan we ook in op de versterking van de lobby voor een structurele oplossing, en perspectief voor inwoners op de kortere termijn.

Nadere toelichting: juridisch kader

De juridische verkenning door AKD (bijgevoegd) wijst erop dat bij uitvoering van de motie, de raad een verordening vaststelt die in strijd is met hogere regelgeving. De gemeente is bij kwijtschelding gebonden aan landelijke regels. De beslissingsruimte die lokale besturen hebben omvat niet de bevoegdheid om een verhoogde vermogensnorm te hanteren. Aan die beperking ligt bovendien een bewuste beslissing van het kabinet ten grondslag; het volledig harmoniseren met de

vermogensnormen van de participatiewet acht zij vooralsnog, helaas, niet opportuun. Verruiming zoals bedoeld in de motie is op dit moment juridisch niet houdbaar en daarmee niet uitvoerbaar voor het college.

Wat zijn de implicaties als de raad een niet-rechtsgeldige verordening vaststelt?

Het vaststellen van verordeningen is een bevoegdheid van de raad. Om een goed besluit te kunnen nemen vinden we het van belang voor u te schetsen wat de implicaties zijn als de raad een verordening vaststelt die op dit punt in strijd is met de wetgeving.

Inzet instrumenten Interbestuurlijk toezicht BZK

Zoals in de raadsvergadering toegelicht is de kans groot dat de naleving van de hogere regelgeving in dit geval zal worden afgedwongen met toepassing van de instrumenten van interbestuurlijk toezicht. Het ministerie van BZK staat (als toezichthouder) een aantal instrumenten ter beschikking om de gemeente Utrecht alsnog te bewegen zich aan de wet- en regelgeving te houden. Dit traject zal in respectievelijke volgorde leiden tot vernietiging van het besluit en of vervolgens indeplaatsstelling bij verwaarlozing van een wettelijke taak.

Voor het bestuurlijk traject worden de voorgeschreven bestuurlijke stappen - interventieladder genomen uit het [beleidskader](#). De toezichthouder beoordeelt echter zelf of het noodzakelijk is dat alle stappen worden doorlopen en in welk tempo dit gebeurt, aan de hand van de concrete omstandigheden van het geval. Dit betekent dat ook in een kortere periode tot vernietiging of indeplaatsstelling kan worden overgegaan.

Het vernietigingstraject kan op drie manieren starten. Op eigen initiatief van de minister (al dan niet ingegeven door externe signalen), na melding door Gedeputeerde Staten (GS) of na melding door een burgemeester. Op grond van artikel 273 Gemeentewet heeft de burgemeester de taak, via tussenkomst van gedeputeerde staten, binnen twee dagen nadat zij kennis heeft genomen van het besluit mededeling van een besluit van het gemeentebestuur dat naar haar oordeel voor vernietiging in aanmerking komt. In dit geval zou dat zijn omdat een besluit in strijd is met het recht. Van 'strijd met het recht' is sprake als een besluit in strijd is met de wet (Grondwet, wetten in formele zin, lagere regelgeving, Europees recht, verdragen) en de algemene rechtsbeginselen.

Vervolgens wordt het besluit in eerste instantie van rechtswege voor vier weken geschorst. Gedurende die termijn beoordeelt de betrokken minister of aanleiding bestaat het besluit langer te schorsen. Schorsing is enkel bedoeld om te voorkomen dat onomkeerbare gevolgen optreden of schadelijke risico's ontstaan. Deze schorsing kan dus ook langer duren dan vier weken. De bestuurlijke stappen uit het beleidskader op weg naar een formeel verzoek tot vernietiging worden vervolgens, al dan niet versneld, doorlopen. Op de oude verordening kan niet worden teruggevallen, omdat die verwijst naar de dan niet meer rechtsgeldige rijksregeling. Na een vernietiging van het besluit zal dus herstellende besluitvorming door de raad moeten plaatsvinden om kwijtschelding te kunnen verlenen aan inwoners.

Uitvoering door invorderingsambtenaar

De invorderingsambtenaar is een zelfstandig bestuursorgaan dat volgens de gemeentewet bevoegd is om kwijtschelding te verlenen. De directeur van de BghU is in ons geval aangewezen als invorderingsambtenaar. De gemeenteraad stelt zoals toegelicht in de raadsvergadering weliswaar regels voor kwijtschelding vast, maar bij het opstellen dient de rijksregelgeving in acht genomen te worden. De invorderingsambtenaar heeft in reactie op de aangenomen motie aan ons laten weten ook gehouden te zijn aan de rijksregelgeving, en daarom geen uitvoering te mogen geven aan een regeling van de raad die in strijd is met hogere regelgeving. Als na de vier weken schorsingsperiode nog geen vernietiging of verlenging van schorsing heeft plaatsgevonden, is de verwachting dat dus

ook nog geen kwijtschelding zal kunnen worden verleend. In het geval de gemeente zelf de belasting zou heffen, en de bevoegd invorderingsambtenaar intern zou zijn aangewezen, zou die overigens ook aan dezelfde eisen gehouden zijn.

Daarbij zou een separaat uitvoeringsproces moeten worden ingericht voor kwijtschelding. Omdat geen uniforme kwijtscheldingsregels meer worden toegepast moet het combibiljet (gemeente, waterschappen) worden losgelaten. Dit kan tot vragen leiden bij inwoners. BghU heeft tevens laten weten dat deze werkwijze zou leiden tot extra kosten in de uitvoering, omdat geen uniforme kwijtschelding meer wordt gevoerd. Deze kosten zijn voor rekening van de Gemeente Utrecht.

Effect op kwijtschelding voor inwoners

Voor de meeste inwoners worden de aanslagen (en in eerste instantie de automatische kwijtscheldingen) opgelegd in januari. Afwijkende besluitvorming (met als gevolg schorsing, vernietiging en noodzakelijke herstelbesluitvorming) leidt er toe dat er niet tijdig een geldige of in werking zijnde verordening is om automatisch kwijtschelding te verlenen. Immers de oude kwijtscheldingsregeling kunnen we niet meer toepassen omdat de (landelijke) regeling waar die naar verwijst is vervallen. Dit zou betekenen dat in januari inwoners een reguliere belastingaanslag gaan ontvangen, en daarmee ook die inwoners die normaal gesproken een bericht van geautomatiseerde kwijtschelding (een zogenaamde 0-aanslag) zouden ontvangen. Dit gaat om een groep van naar schatting 8000 aanslagen.

Gevolgen voor rechtmatigheid

Het onrechtmatig verlenen van kwijtschelding heeft naast deze gevolgen ook consequenties voor de accountantscontrole en de rechtmatigheidsverantwoording. Wij lopen als gemeente hierdoor het risico dat de onrechtmatig verleende kwijtscheldingen leiden tot een afkeurend oordeel van de accountant op het aspect rechtmatigheid.

Vervolg

Versterkte inzet op structurele oplossing

We willen toe naar een structurele oplossing voor deze inwoners. Uw motie is opnieuw een sterk signaal aan de landelijke wetgever dat de norm gelijk zou moeten zijn aan die van de bijstand. De minister van BZK heeft een eerste stap gezet in de ophoging van de regeling met €2.000. We zien ook dat de minister voor Armoedebeleid recent [in debat heeft aangegeven](#) het van belang te vinden te kijken hoe we deze harmonisatie gaan regelen. Daarbij liggen er al een aantal uitspraken vanuit de Tweede Kamer om dit te doen.

Dat geeft aanleiding om naar wij hopen samen met u de schouders te zetten onder de volgende stap in de bestuurlijke lobby voor deze gelijktrekking. We gebruiken hiervoor alle middelen die wij hebben: de samenwerking in de G4 en via de VNG maar ook het directe contact met ministeries (zowel BZK als SZW), bewindspersonen en kamerleden. Omdat wij vinden dat harmonisatie, zeker voor inwoners die in een tijd van stijgende prijzen moeten sparen voor hun energierekening, zo snel mogelijk geregeld moet worden.

Concreet perspectief voor inwoners

We zien echter ook dat vanwege de stijging van de energierekening sommige bewoners deze winter in de knel kunnen gaan komen. Bijvoorbeeld inwoners die extra sparen voor hun energierekening, en met dat spaargeld boven de kwijtscheldingsgrens van de gemeentelijke belastingen zouden uitkomen. We onderzoeken daarom op korte termijn welke mogelijkheden we zien om bewoners daarmee deze winter te ondersteunen. Die mogelijkheden bekijken we in het licht van juridische haalbaarheid en praktische uitvoerbaarheid, maar centraal staat dat het gaat om iets waar bewoners nu concreet mee geholpen zijn.

Datum 13 december 2022
Ons kenmerk 10684246

Tot slot

Het hebben van een buffer is een goede manier om problematische schulden te voorkomen. Wij hebben in deze brief proberen te schetsen dat het nu vaststellen van een aangepaste verordening in de praktijk niet zal leiden tot kwijtschelding op korte termijn voor onze inwoners. Daarom stelt het college voor op dit moment de voorliggende verordening (met de maximale ophoging €2.000 van de vermogensgrens) ongewijzigd vast te stellen. Het signaal is duidelijk: we blijven de strijd voor een structurele oplossing voeren, samen met de andere g4-steden en hopelijk ook samen met u. Daarnaast kijken we of er op korte termijn mogelijkheden zijn om de inwoners in onze stad perspectief te bieden voor de korte termijn.

Wij vertrouwen erop u hiermee voor nu voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,